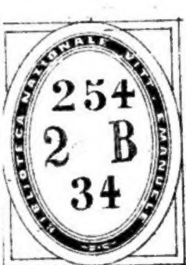

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
254
2 B
34

5

BIBLIOTHECA GRAECA

VIRORUM DOCTORUM OPERA RECOGNITA

ET

COMMENTARIIS INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO IACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

B.

SCRIPTORUM ORAT. PEDESTRIS

VOL. XV. SECT. I.

CONTINENS

DEMOSTHENIS ORATIONES SELECTAS

ED.

HERM. SAUPPIUS.

GOTHAE, MDCCCXLV.

SUMPTIBUS FRIDERICAE HENNINGS.

DEMOSTHENIS
ORATIONES SELECTAE.

RECOGNOVIT ET EXPLICAVIT

HERMANNUS SAUPPIUS.

VOLUMEN PRIMUM.

DEMOSTHENIS CONCIONES.

FASCIC. I.

GOTHAE, MDCCCXLV.
SUMPTIBUS FRIDERICAE HENNINGS.

CAR. HERM. FUNKHAENEL

GYMNASII ISENACENSIS DIRECTORI

VETERI AMICO

TERTIA GYMNASII SAECULARIA

SERO SED EX ANIMO

GRATULATUR

HERMANNUS SAUPPIUS.

HERMANNUS SAUPPIUS

S. D.

CAROLO HERM. FUNKHAENEL.

Quod saepe per epistolas conquestus eram, id ante hos sex menses etiam coram Tibi exposui, quanta negotiorum haud iucundissimorum mole paene opprimar. Tu igitur non miraberis, quod nunc demum parvam harum orationum partem accipis, quarum interpretationem me ante complures annos absoluturum esse speraveram. Ut quimus, aiunt, quando ut volumus non licet. Aliud vero accessit, quod laborem meum tardaret. Quum enim primum hoc suscepissem, ut I. H. Bremii curas Demosthenicas denuo ederem, mox intellexi me mihi satisfacere eamque commentarii speciem, quam animo informaveram, imitando sequi non posse, nisi stamine vetere abiecto novum opus inchoarem. Atque moderatoribus bibliothecae Graecae, viris praeclaris, facile hoc persuasi. Itaque primum orationes adversus tutores habitas resecui, quum lectionem Demosthenis ab iis orationibus incipiendam esse arbitrarer, in quibus magnanimitas et eloquentia summi oratoris prorsus apparerent. Deinde verba oratoris ad fidem et testimonium codicis Σ revo-

cata ita explicare studui, ut neque omitterem quidquam, quod ad ea intelligenda opus esse videretur, neque adderem quae non opus essent, temporum vero quibus orationes habitae essent rationem et artem qua Demosthenes composuisset prolegomenis illustrarem. Prolegomena Philippicarum, quae non videbantur divelli posse, fasciculus alter voluminis primi continebit, intra hunc annum ille proditurus. Si ratio mea placuerit, hoc primum volumen orationum Demosthenicarum duo sequentur, prius orationum in causis publicis, posterius in causis privatis habitarum. — Praecipue cupio, ut mea Tibi placeant; quae si percurris et iudicas, memento me ea patriae desiderio aegrum et primorum linguae Latinae elementorum, quae duodecim annos docui et docere pergam, taedii plenum horis fere nocturnis perscripsisse. Me ama et vale.

Scr. Turici Idibus Martiis a. MDCCCXLV.

NOTAE.

Σ I. Bekkeri codex Parisiensis regius 2934.

F « « « Marcianus 416.

T « « « Parisiensis regius 2935.

Ω « « « Antverpiensis soc. Iesu 43.

u « « « Parisiensis Coislinianus 324.

v « « « « « 339.

α^m G. Morelii « « regius 2940.

β^m « « « « « 2995.

γ^m « « « « « 2938.

ε^m « « « « « 3000.

η^m « « « « « 2999.

ϑ^m « « « « « 2937.

B I. I. Reiskii Bavaricus, nunc Monac. 85.

A^1 « « Augustanus primus, nunc Monac. 485.

A^2 « « « secundus « « 441.

A^3 « « « tertius « « 432.

H I. Taylori Harleyanus.

l « « Lockeranus.

h G. Dindorfii Havniensis.

b I. Bekkeri editio Berolinensis.

P. 59. not. a, v. 6. scr. τὶς pro res.

DEMOSTHENIS

ORATIONES SELECTAE.

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α.

Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὐτίθετο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἄν, ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον; εἰ δὲ μή, τότ' ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γιγνώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δὲ 1

§. 1. *προὐτίθετο*] προὔκειτο γρ. θm H. — *αὐτὸς*] καὶ αὐτὸς TA[1] H.

§. 1. Periodus artificiosissime structa documento esse potest, quanta diligentia Demosthenes orationes elaboraverit. Orationis bipartitae (*εἰ μὲν — ἐπειδὴ δέ*) pars utraque protasi et apodosi constat; apodosis vero prioris et ipsa ita secta est bipartito, ut pars utraque protasin (*εἰ μὲν ἤρεσκε — ῥηθέντων* et *εἰ δὲ μή*) atque apodosin (*ἡσυχίαν ἂν ἦγον* et *τότ' ἂν — λέγειν*) habeat.

προὐτίθετο] Prytanes quum de re aliqua ad populum tulissent et dicendi potestatem darent, *προτιθέναι λόγον* vel *λέγειν*, *προτιθέναι γνώμας* vel *διαγνώμην* vel *γνώμην ἀποφαίνεσθαι* dicebantur (v. G. Schoemannus de comit. Athen. p. 104. et interpr. ad Thucyd. 3, 36.); quum de qua re dicendi potestas data esset, dicebatur *προκεῖσθαι περὶ αὐτῆς*. Aristoph. Eccles. 401: *δεινὰ τολμᾶν τουτονὶ δημηγορεῖν, καὶ ταῦτα περὶ σωτηρίας προκειμένου*. G. Krügerus igitur (app. Dem. T. V. p. 761.), quod Demosthenes de re neque durante neque repetita diceret, imperfectum *προὐτίθετο* ferri posse negavit et *προὔκειτο* scribendum esse censuit. Neque vero prytanes eo tantum temporis momento, quo praeconem edicere iuberent, *τίς ἀγορεύειν βούλεται*, dicendi potestatem dabant, sed idem iure dicebantur facere per tempus omne, quo de ea re deliberaretur, donec plebiscitum factum esset. De qua re H. Bremius bene monuit.

τῶν εἰωθότων] sc. *γνώμην ἀποφήνασθαι*. Isocrates 6. §. 2: *εἰ μέν τις τῶν εἰθισμένων ἐν ὑμῖν ἀγορεύειν ἀξίως ἦν τῆς πόλεως εἰρηκώς, πολλὴν ἂν ἡσυχίαν ἦγον*. Cf. C. F. Hermanni antiqu. publ. Graecor. §. 129, 4 seqq.

αὐτὸς] *καὶ αὐτός*, quod Reiskius reposuerat, Schae-

ὑπὲρ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν. εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέοντα οὗτοι συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλεύεσθαι.

2 Πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ἀθυμητέον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ᾽ εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ. ὃ γάρ ἐστι χείριστον αὐτῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος

§. 1. ὑπὲρ ΣΤΘ = A[1] H: περὶ b.

fero et Krügero magis placuit, αὐτός enim omissa particula insignem quandam arrogantiam prodere. Sed eius rei nihil in hoc pronomine est. Quum enim Demosthenes deinde dicat ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν, apparet eum non se ipsum ceteris oratoribus opposuisse, quod iis praestare videretur, sed quod sibi vel per aetatem vel per rerum publicarum usum minorem primum de re gravissima dicere parum convenire putaret. Vel ἐπειρώμην id ostendit. Quanquam facile intelligitur oratorem non ea dixisse, quae ipse cogitaret, sed artificio ad invidiam removendam idoneo usum esse. Vide Anaximenis rhetor. c. 29. p. 1436. a. 39. Bkk.: προφασίζεσθαι δὲ ὑπὲρ αὐτῶν δεῖ τὸν μὲν νεώτερον ἐκ τῆς ἐρημίας τῶν συμβουλευόντων.

ὑπὲρ] Notum est, quomodo περί et ὑπέρ inter se differant. Sed discrimen illud ita negligi coeptum esse Demosthenis temporibus, ut ὑπέρ interdum poneretur, ubi περί exspectavisses, exemplis certissimis potest demonstrari. Demosth. 2. §. 3: ὅσ᾽ ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων. 18. §. 17: ὅσα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κατεψεύσατό μου. §. 76: οὐδὲν αἰτιᾶται ἐμὲ ὑπὲρ τοῦ πολέμου. 21. §. 24: τοὺς γὰρ ὑπὲρ τούτων λόγους ἀναγκαιοτάτους προειπεῖν ἡγοῦμαι. Sauppius in epist. crit. ad G. Hermannum p. 35 seq.

ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου] Eadem verba iterum leguntur §. 2., quae si contuleris cum or. 9. §. 5: τὸ χείριστον ἐν τοῖς παρεληλυθόσι, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει, apparet, quomodo intelligenda sint. Quum enim prothesis quae est ἐκ primitus denotet, ex quo quid tempore factum sit, usu factum est, ut obscurata hac initii cogitatione saepe nihil nisi tempus significet, quo quid evenerit. Sic ἐκ νυκτός et ἐκ νυκτῶν significant noctu, ἐξ ἡμέρας interdiu, ἐκ τοῦ λοιποῦ χρόνου futuro tempore; v. G. Bernhardy synt. Gr. p. 226. Confero Demosth. 18. §. 203: οὐδ᾽ ἠδυνήθη πώποτε τὴν πόλιν οὐδεὶς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πεῖσαι. Quod cum grammatici non meminissent, in Dinarchi or. 2. §. 22. ἐπὶ τοῦ λοιποῦ χρόνου scripserunt pro eo, quod O et pr. A habent: ἐκ τοῦ λ. χρ. Quare etiam apud Isaeum 2. §. 32. pro eo, quod vulgo legitur, ἐκ τοῦ ἐπιλοίπου χρόνου, cum pr. A ἐκ τοῦ λοιποῦ χρ. scribendum, ἐπί vero glossema habendum est, voci quae est ἐκ additum. De simili usu particularum Latinarum ab et de F. Handius Tursell. I. p. 21. et II. p. 203 seq. exposuit. Non minus recte conferri possunt ἔνερθεν et ἔξω.

χρόνου, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί
οὖν ἐστι τοῦτο; ὅτι οὐδέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν δεόν-
των ποιούντων ὑμῶν κακῶς τὰ πράγματα ἔχει, ἐπεί τοι
εἰ πάνθ᾽ ἃ προσῆκε πραττόντων οὕτως εἶχεν, οὐδ᾽ ἂν ἐλ-
πὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. ἔπειτα ἐνθυμητέον καὶ παρ᾽ 3
ἄλλων ἀκούουσι καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκο-
μένοις, ἡλίκην ποτ᾽ ἐχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίων, ἐξ
οὗ χρόνος οὐ πολὺς ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως οὐδὲν

§. 2. *ἐπεί τοι εἰ* Bekkerus: *ἐπεὶ εἴ τοι* F Σ B A², *ἐπειτοίγε εἰ* ceteri.

§. 2. Fr. Bacon novi organi l. I. §. 94: Sequitur ratio omnium maxima ad faciendam spem; nempe ex erroribus temporis praeteriti et viarum adhuc tentatarum. — Quod hic et 9. §. 5. legebatur, *ἐπεί τοί γε*, id Bekkerus utroque loco iure mutavit. Nam *γὲ* Atticos particulis *ἐπεί τοι* (quum sane) non addidisse satis certum est; cf. R. Porson. ad Eur. Med. 675. Stallb. ad Plat. Hipp. mai. p. 288. C. Codicum Antiphonteorum, in quibus or. 6. §. 9. additur, exigua est in his rebus fides. Atque intelligendum est a recentioribus, in usu particulae *γὲ* haud parum luxuriatis, saepe addi; v. C. Iacobitz ad Lucian. Iov. trag. p. 94.

§. 3. *ἀκούουσι — εἰδόσιν αὐτοῖς*] Isocrates 5. §. 42: *θαυμάζω — εἰ μήτ᾽ αὐτοὶ τυγχάνουσιν εἰδότες μήθ᾽ ἑτέρων ἀκηκόασιν, ὅτι —.* 12. §. 168: *τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ἢ τίς οὐκ ἀκήκοε;* §. 267: *ὥστε τοὺς εἰδότας καὶ τοὺς παρὰ τούτων πυνθανομένους — με θαυμάζειν.* Isaeus 6. §. 11: *οὐδεὶς τὸ παράπαν οἶδεν, οὐδ᾽ ἤκουσε πώποτε.* §. 64: *εἴ τι ἀκηκόασι πώποτε ἢ ἴσασιν.* 7. §. 28: *καὶ ἐξ ὧν ἤκουσαν καὶ ἐξ ὧν ᾔδεσαν.* [Plat.] Alcib. 2. p. 141. E: *ταῦτα γὰρ οὐκ ἄλλων ἀκηκόαμεν, ἀλλ᾽ αὐτοὶ παρόντες οἴδαμεν.* — Patet vero *ἀναμιμνησκομένοις* tantum ad eos pertinere, qui ipsi illa experti essent; cf. Isocr. 8. §. 12: *θαυμάζω δὲ τῶν τε πρεσβυτέρων, εἰ μηκέτι μνημονεύουσι, καὶ τῶν νεωτέρων, εἰ μηδενὸς ἀκηκόασιν.* Lycurgus §. 93: *τίς γὰρ οὐ μέμνηται τῶν πρεσβυτέρων, ἢ τῶν νεωτέρων οὐκ ἀκήκοε —;*

ποτ᾽] Neque *ἀκούειν* ad calamitatem belli Peloponnesiaci referendum est, nec de bello Boeotio Thebis a Pelopida liberatis exorto potest cogitari. Bellum enim quod Corinthium dici solet intelligendum esse docet Demosth. or. 18. §. 96. Quod quum in annos 395 et 394 incidisset, Demosthenes a. 351 recte poterat dicere alteram civium partem de rebus illis fando accepisse, alteram iis ipsos interfuisse. Illos vero, quod plures essent, priore loco commemoravit.

ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολύς] Sophocl. Aiac. 596: *ἐγὼ δ᾽ ὁ τλάμων παλαιὸς ἀφ᾽ οὗ χρόνος Ἰδαίᾳ μίμνω λειμωνίᾳ ποίᾳ μήλων.* Philoct. 493: *ὃν δὴ παλαί᾽ ἂν ἐξ ὅτου δέδοικ᾽ ἐγὼ μή μοι βεβήκῃ.* Plat. Civit. V. p. 452. C: *ὑπομνήσασιν, ὅτι οὐ πολὺς χρόνος ἐξ οὗ — ἐδόκει.* Isocrat. 5. §. 47: *οὗτοι γὰρ* (Lacedaemonii) *ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων οὐ πολὺς χρόνος ἐξ οὗ — εἰς τοσαύτην μεταβολὴν ἦλθον.* Vides verbum substantivum ubique omitti et has formulas similiter atque

ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως, ἀλλ᾽ ὑπεμείνατε ὑπὲρ τῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον. τίνος οὖν ἕνεκα ταῦτα λέγω; ἵν᾽ εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν ἐστι φοβερὸν οὔτ᾽, ἂν ὀλιγωρῆτε, τοιοῦτον, οἷον ἂν ὑμεῖς βούλοισθε, παραδείγμασι χρώμενοι τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, ἧς ἐκρατεῖτε ἐκ τοῦ προςέχειν τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου, δι᾽ ἣν ταραττόμεθα
4 ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρῆν. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυςπολέμητον οἴεται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό τε πλῆθος τῆς ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως καὶ τὸ τὰ χωρία πάντα ἀπολωλέναι τῇ πόλει, ὀρθῶς μὲν οἴεται, λογισάσθω μέντοι τοῦθ᾽, ὅτι εἴχομέν ποτε ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Πύδναν καὶ Ποτίδαιαν καὶ Μεθώνην καὶ πάντα τὸν τόπον τοῦτον οἰκεῖον κύκλῳ, καὶ πολλὰ

§. 3. *τῶν δικαίων*] *τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων* TH et *γρ.* FB. — *βούλοισθε* Schaeferus: *βούλησθε* b. — *τούτου*] Immo *τῇ ἔστιν ὅτε* fere adverbii speciem assumere.

τῶν δικαίων] Ex Olynth. 2. §. 24. in locum nostrum a quibusdam vel grammaticis vel librariis translatum esse videtur *Ἑλληνικῶν*. BREMIUS. ius fasque tuituri. 6. §. 35: *πεποίηχ᾽ ἡμῖν μὴ περὶ τῶν δικαίων — εἶναι τὴν βουλήν*. 15. §. 28: *μόνους ἡμᾶς τὰ δίκαια προτείνεσθαι*. Ad quas res ius pertineat, ex ratione cuiusvis loci iudicandum est.

βούλοισθε] Num tu putas oratorem hoc dicere voluisse: ut intelligatis nihil, si socordes sitis, tale esse, *qualecunque* esse cupiatis? At enim si apparet sensum hunc esse: nihil tale esse, quale esse *cupiveritis*, consequitur optativum necessarium esse. Cf. Rostii gr. Gr. § 123, 2.

§. 4. *οἰκεῖον*] Omnis regio circumiecta obnoxia fuerat Atheniensibus vel societate iuncta vel timore adacta.

πολλὰ τῶν — ἐθνῶν] Thessali, Paeones, Illyrii, aliae Macedoniae et Thraciae gentes. Similiter or. 1. §. 23. Thessalis commemoratis pergit: *ἀλλὰ μὴν τόν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους ἢ δούλους εἶναι.*

μετ᾽ ἐκείνου νῦν ὄντων] *Εἶναι μετά τινος*, a partibus alicuius stare, facere cum aliquo, domi bellique. Cf. §. 8. Isocr. 4. §. 161: *τῶν — πόλεων τὰς μὲν πλείστας οἱ μεθ᾽ ἡμῶν ὄντες ἔχουσι.* 6. §. 62: *εἰ καὶ μὴ πάντα μεθ᾽ ἡμῶν εἰσιν.* Cf. §. 63. Bernhardy S. Gr. p. 254.

᾽κείνῳ] Platonem, Isocratem, Demosthenem, hoc est prosae orationis scriptores Atticos eos, quorum codices optimi et exstant et accurate collati sunt, forma Ionica, quae est *κεῖνος*, diligenter vitata vel *ἐκεῖνος* vel *᾽κεῖνος* scripsisse docuerunt E. Schneiderus ad Plat. Civit.

τῶν μετ' ἐκείνου νῦν ὄντων ἐθνῶν αὐτονομούμενα καὶ
ἐλεύθερα ὑπῆρχε καὶ μᾶλλον ἡμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως
ἢ 'κείνῳ. εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν 5
γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἐστιν Ἀθηναίοις ἔχουσι
τοσαῦτα ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτοῦ χώρας ἔρημον ὄντα
συμμάχων, οὐδὲν ἂν ὧν νυνὶ πεποίηκεν ἔπραξεν, οὐδὲ
τοσαύτην ἐκτήσατο δύναμιν. ἀλλ' οἶδεν, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνος, ὅτι ταῦτα μέν ἐστιν
ἅπαντα τὰ χωρία ἆθλα τοῦ πολέμου κείμενα ἐν μέσῳ,
φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων καὶ τοῖς
ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμελούντων.
καὶ γάρ τοι ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώμῃ πάντα κατέ- 6
στραπται καὶ ἔχει, τὰ μὲν ὡς ἂν ἑλών τις ἔχοι πολέμῳ,
τὰ δὲ σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος· καὶ γὰρ συμ-
μαχεῖν καὶ προςέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαν-

τούτου. Cf. excursus I.
§. 4. *'κείνῳ* b cum Σ: *ἐκείνῳ* ceteri.

T. I. p. 154 sq. G. Baiterus ad Isocrat. Paneg. §. 14. G. Dindorf. praefat. ad Demosth. p. III. sq. F. G. Engelhardt. adnott. critt. in Demosth. p. 60 sq.

§. 5. *ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτοῦ χώρας*] Demosthenes 18. §. 71: *ἀλλ' ὁ τὴν Εὔβοιαν — κατασκευάζων ἐπιτείχισμα ἐπὶ τὴν Ἀττικήν*, ad quem l. pertinent quae Harpocration p. 83, 24. Bk. habet: *ἐπιτείχισμα· τὸ τειχιζόμενον κατά τινων χωρίον, ὅθεν ὁρμώμενοι οἱ τειχίσαντες κακῶς δυνήσονται ποιεῖν τοὺς ἐπιτειχισθέντας.* Similiter atque hoc loco genitivum obiectivum orator subiunxit 15. §. 12: *τῆς δ' αὐτῆς ἀρχῆς ἐπιτείχισμα πρὸς τὸ μηδ' ὁτιοῦν παρακινεῖν.* Cf. Aristoteles rhetor. 3. c. 3. extr.: *καὶ ὡς Ἀλκιδάμας τὴν φιλοσοφίαν ἐπιτείχισμα τῶν νόμων.*

μὲν — δ'] Primum vidit non firmum esse Atheniensium imperium nec certam locorum illorum possessionem, sed praemium victoris fore, deinde in tanta Atheniensium socordia se victoria facile potiturum esse.

κείμενα ἐν μέσῳ] Et poenae et praemia dicuntur *κεῖσθαι*, proposita esse, ob consuetudinem antiquitus in certaminibus receptam. Homerus Iliad. 18, 507: *κεῖτο δ' ἄρ' ἐν μέσσοισι δύω χρυσοῖο τάλαντα.* 23, 273: *ἱππῆας τάδ' ἄεθλα δεδεγμένα κεῖτ' ἐν ἀγῶνι*, cl. v. 259: *νηῶν δ' ἔκφερ' ἄεθλα.* Herodot. 8, 26: *ὅ τι τὸ ἄεθλον εἴη σφι κείμενον, περὶ ὅτου ἀγωνίζονται.* — Cf. or. 2. §. 28: *ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐστι τὰ ἆθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα.*

τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων] cave ad locorum situm referas. Sensus est: *τοῦ ἐφ' ἅπασι παρόντος* (or. 2. §. 23.) *αὐτοῦ τῷ στρατεύματι* (1. §. 4.) *φύσει ὑπάρχει τὰ τῶν ἀπηρτημένων καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμαις* (4. §. 12.). KRUEGER.

§. 6. *προςέχειν τὸν νοῦν*]

τες, οὓς ἂν ὁρῶσι παρεσκευασμένους καὶ πράττειν ἐθέ-
λοντας ἃ χρή. ἂν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ
ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθελήσητε γενέσθαι γνώμης, νῦν
7 ἐπειδή περ οὐ πρότερον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν, οὗ δεῖ καὶ
δύναιτ' ἂν παρασχεῖν αὑτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶ-
σαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν ἕτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ, ὁ
μὲν χρήματ' ἔχων εἰςφέρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ στρατεύε-
σθαι, — συνελόντι δ' ἁπλῶς ἢν ὑμῶν αὐτῶν ἐθελή-
σητε γενέσθαι καὶ παύσησθε αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος
ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὑτοῦ

§. 7. ἁπλῶς] ἁπλῶς εἰπεῖν ΤΩυυ, quae lectio ante Bekkerum vulgata erat. — αὑτοῦ Baiterus et Sauppius: erat αὐ-

sensu civili partes alicuius sequi, se applicare ad aliquem. Or. 2. §. 13: πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν — δεικτέον —, εἴ πέρ τις ὑμῖν προςέξει τὸν νοῦν. BREMI.

νῦν ἐπειδή περ οὐ πρότερον] Locus quo particula νῦν posita est docet haec verba parenthesin esse, in fine protasis magna cum vi illatam. Parum commode igitur νῦν cum prioribus arctissime coniungebatur. Similiter §. 44: οὐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρει γέ τινι στρατιωτῶν οἰκείων, νῦν εἰ καὶ μὴ πρότερον;

§. 7. εἰρωνείαν] Tergiversationem exagitat eorum, qui lingua factiosi, inertes opera (Plaut. Bacch. 3, 6, 13.) causas honestas praetexentes ignaviam et inertiam callide tegant. Cf. §. 37: οἱ δὲ τῶν πραγμάτων οὐ μένουσι καιροὶ τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν. Theophr. Char. 1. §. 3: (ὁ εἴρων τοιοῦτός τις, οἷος) — τὰ μὲν σκέψεσθαι φάσκειν.

συνελόντι δ' ἁπλῶς] Qui plerumque huic dativo συνελόντι similibusque additur infinitivus εἰπεῖν vel λέγειν vel similis, cum hic quoque a grammaticis additum esse non mirum est. Non necessarium esse ostendunt συλλαμβάνοντι, παραλιπόντι, similia; cf. Rost. gr. Gr. §. 105. p. 501. Sic Anaxilas Athen. 13. p. 558. B: συντεμόντι δ' οὐδὲ ἓν ἔσθ' ἑταίρας — ἐξωλέστερον. Qui vero §. 51. dixit: ἃ γιγνώσκω πάνθ' ἁπλῶς, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, πεπαῤῥησίασμαι. 19. §. 7: ὁ τὸν νόμον τιθεὶς — ἁπλῶς εἶπε μηδαμῶς δῶρα λαμβάνειν. 20. §. 124: ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, eodem iure dicere poterat συνελόντι δ' ἁπλῶς, ut breviter et ingenue dicam.

ὑμῶν αὐτῶν — γενέσθαι] e vobismet ipsis, non ex aliis pendere. Nam qui spem fortunae non in se ipsis repositam habent, non sui iuris sunt, sed aliorum arbitrio obnoxii. Cf. 9. §. 74 sq. 14. §. 15. A. Matthiae gr. Gr. p. 783.

αὑτοῦ] Quum haec ex eo, quod praecedit, ἐλπίζων pendeant et ex mente ignavorum illorum dicantur, apparet pronomen reflexivum requiri.

τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν] Amphipolin, Pydnam, urbes reliquas. (§§. 12. 4) recuperabitis, auctoritatem et potentiam socordia vestra perditam recipietis, Philippum ulciscemini; cf. §. 43.

θέλῃ] Aristophanem et scriptores Atticos sermone pedestri usos post literas consonas ponere ἐθέλειν, post vocales ple-

πράξειν, καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε, ἂν θεὸς θέλῃ, καὶ τὰ κατεῤῥαθυμημένα πάλιν ἀναλήψεσθε, κἀκεῖνον τιμωρήσεσθε. μὴ γὰρ ὡς θεῷ νομίζετ' ἐκείνῳ 8
τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθάνατα, ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον, καὶ δέδιεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φθονεῖ, καὶ τῶν πάνυ νῦν δοκούντων οἰκείως ἔχειν· καὶ ἅπανθ', ὅσα περ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἔνι, ταῦτα κἀν τοῖς μετ' ἐκείνου χρὴ νομίζειν ἐνεῖναι. κατέπτηχε μέντοι πάντα ταῦτα νῦν, οὐκ ἔχοντ' ἀπο-

τοῦ. — ἐθέλῃ b cum FB.
§. 8. ἔχειν Σ: ἔχειν αὐτῷ b. Cf. ad §. 51.

rumque θέλειν (immo 'θέλειν), ita tamen, ut ἐθέλειν interdum admittant, in formulis vero quae sunt ἐὰν θεὸς θέλῃ vel ἐὰν θεοὶ θέλωσι alteram formam constanter repudiavisse docuerunt G. Benseler ad Isocr. Areop. p. 157 sq. et M. Meier de Andocid. orat. contra Alcib. comment. 5. part. 2. p. 5 sq. Cf. orat. 2. §. 20. et 25. §. 2.

§. 8. ὡς θεῷ] Plutarchus περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων p. 414. D: μαντικῶν οἶμαι δυνάμεων σκοτώσεις ἑτέρας καὶ ἀναιρέσεις εἶναι, πολλὰ καλὰ τοῦ θεοῦ διδόντος ἀνθρώποις, ἀθάνατον δὲ μηδέν· ὥςτε θνήσκειν καὶ τὰ θεῶν, θεοὺς δὲ οὔ, κατὰ τὸν Σοφοκλέα.

πεπηγέναι — ἀθάνατα] G. Hermannus ad Vig. p. 896: est autem, inquit, omnino hoc genus constructionis, quo res effecta additur, latissime diffusum. Prolepsin vocant. Plato Tim. p. 59. B: τούτων δὴ πάντων — τὸ μὲν ἐκ λεπτοτάτων — πυκνότατον γιγνόμενον — τιμαλφέστατον χρῆμα χρυσὸς — ἐπάγη. Demosth. 2. §. 5: οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ηὐξήθη. Cf. 9. §. 21.

ἀλλὰ καὶ κτλ.] Ad proxima conferas 1. §. 21 sqq. 2. §. 15 sqq. 8. §. 41. Falsos autem puto eos, qui μισεῖ, δέδιεν, φθονεῖ verborum quidque ad singulum Philippi sociorum genus referunt. Nam odium quidem et metum haud dubie conceperant iidem. Quid? quod haec non ad solos socios referenda esse ostendit 2. §. 16. 18. KRUEGER.

τὶς] Quod multi faciant, id exempli causa dicitur unus aliquis facere. Thucyd. 3, 111: καί τινας αὐτῶν τῶν στρατηγῶν — ἠκόντισέ τις. Herodot. 9, 18: διετείνοντο τὰ βέλεα ὡς ἀπήσοντες· καί κού τις καὶ ἀπῆκε. Matth. gr. Gr. §. 487, 1. Similiter rem quae fieri soleat Graeci aoristo usi aliquando factam esse dicunt.

πάντα ταῦτα] Neutrum interdum ponitur ita, ut ad homines referatur. Hoc fieri potest, ubi non tam oportet homines illos singulos quosdam et certos esse cogitare (Individuen), quam quae eorum natura sit et conditio considerare et genera, ad quae pertineant, animo intueri. Demosth. 18. §. 318: ἀλλὰ πρὸς τοὺς ζῶντας — τὸν ζῶντα ἐξέταζε, — ὥςπερ τἄλλα πάντα, τοὺς ποιητάς, τοὺς χορούς, τοὺς ἀγωνιστάς. Thucyd. 1, 18: δυνάμει γὰρ ταῦτα μέγιστα διε-

στροφὴν διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥᾳθυμίαν, ἣν
9 ἀποθέσθαι φημὶ δεῖν ἤδη. ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἷ προελήλυθεν ἀσελγείας ἄνθρωπος, ὃς οὐδ' αἵρεσιν ὑμῖν δίδωσι τοῦ πράττειν ἢ ἄγειν ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπειλεῖ καὶ λόγους ὑπερηφάνους, ὥς φασι, λέγει, καὶ οὐχ οἷός ἐστιν ἔχων ἃ κατέστραπται μένειν ἐπὶ τούτων, ἀλλ' ἀεί τι προςπεριβάλλεται καὶ κύκλῳ πανταχῇ μέλλοντας ἡμᾶς καὶ καθημένους περι-
10 στοιχίζεται. πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε ἃ χρὴ

§. 9. *οἷός*] οἷός τ' ΤΩυν.
§. 10. *ἀνάγκη Σ*: ἀνάγκη τις b. Cf. 8. §. 51. 10. §. 27., quibus locis quum vulgo legatur ὅταν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ, cod.

φάνη (Athenienses et Lacedaemonii). Xenoph. Oecon. 6. §. 13: τοὺς μὲν γὰρ ἀγαθοὺς τέκτονας, χαλκέας ἀγαθούς, ζωγράφους ἀγαθούς, ἀνδριαντοποιοὺς καὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα πάνυ ὀλίγος μοι χρόνος ἐγένετο ἱκανὸς περιελθεῖν. G. Bernhardy synt. Gr. p. 280. valde diversa composuit.

ἀποστροφὴν] Harpocrat. p. 30, 11: ἀποστροφὴν ἀντὶ τοῦ καταφυγήν, quod ad h. l. ipsum pertinet. Cf. Wesseling. ad Herodot. 2, 13. Interprr. Thucydidis ad 8, 75.

§. 9. *οἷ — ἀσελγείας*] Rost. gr. Gr. §. 108, 2. h.

οἷος] Utrum quoque loco praeferendum sit, οἷος an οἷός τε, pendere ex codicum auctoritate docent ea, quae A. Matth. exposuit gr. §. 479. annot. 2. a.

προςπεριβάλλεται] Περιβάλλεσθαι proprio sensu est amicere: Hom. Iliad. 2, 43: περὶ δὲ μέγα βάλλετο φᾶρος. Deinde ita transfertur, ut sit assumere, acquirere, occupare. Isocrates 4. §. 184: τοῖς μείζους μὲν τὰς δυναστείας ἢ κατ' ἀνθρώπους περιβεβλημένοις. 5. §. 65: τηλικαύτην δὲ δύναμιν περιεβάλετο. 4. §. 36: ἅπαντα γὰρ περιεβάλοντο τὸν τόπον. 5. §. 118: χρὴ — περιβάλλεσθαι μὲν τῇ διανοίᾳ τὰς πράξεις δυνατὰς μέν, εὐχῇ δ' ὁμοίας.

καθημένους] Homer. Iliad. 24, 403: ἀσχαλόωσι γὰρ οἵδε καθήμενοι. Thucyd. 4, 124: ὁ Περδίκκας ἐβούλετο προϊέναι — καὶ μὴ καθῆσθαι. Demosth. 2. §. 23: ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθα οὐδὲν ποιοῦντες. §. 24: τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. Cicero in Pison. §. 10: an potest ulla esse excusatio — sedenti, cunctanti, dormienti in maximo reipublicae motu consuli?

περιστοιχίζεται] Harpocration p. 152, 18: ἐκ μεταφορᾶς τῶν κυνηγετῶν· κατὰ γὰρ τὰς ἐκδρομὰς τῶν θηρίων ὀρθὰ ξύλα ἱστᾶσιν, ἃ καλοῦσι στοίχους ἢ στόχους, καταπεταννύντες αὐτῶν δίκτυα, ἵν', ἐὰν αὐτοὺς ἐκφύγῃ τὰ θηρία, εἰς τὰ δίκτυα ἐμπέσῃ, ὡς ὑποσημαίνει Ξενοφῶν ἐν τῷ κυνηγετικῷ (6. §. 5).

§. 10. Et epizeuxis (πότ' οὖν — πότε) et incisorum brevissimorum multitudo orationi vim et impetum addunt.

ἐπειδὰν τί γένηται;] Rost. gr. Gr. §. 123b, 10. a.

εἰπέ μοι] Bernhardy S. Gr. p. 419.

αὐτῶν] Longinus §. 18.

πράξετε; ἐπειδὰν τί γένηται; ἐπειδὰν νὴ Δί' ἀνάγκη ᾖ. νῦν δὲ τί χρὴ τὰ γιγνόμενα ἡγεῖσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οἴομαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι. ἢ βούλεσθε, εἰπέ μοι, περιιόντες αὐτῶν πυνθάνεσθαι· λέγεταί τι καινόν; γένοιτο γὰρ ἄν τι καινότερον ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Ἀθηναίους καταπολεμῶν καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν; τέ- 11
θνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ Δί'· ἀλλ' ἀσθενεῖ. τί δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς

Σ habet ὅταν νὴ Δί' ἀναγκαῖον ᾖ. — πυνθάνεσθαι FΣB: erat πυνθάνεσθαι κατὰ τὴν ἀγοράν. Glossema in mg. habet rc. Σ.

ἀλλήλων dedit. Idem glossema in or. 18. §. 31 codices quidam habent. Cf. Bernhardy l. d. p. 273.

περιιόντες — πυνθάνεσθαι] Demosthenes aliis locis κατὰ τὴν ἀγορὰν addit, 18. §. 323: οὐκ — κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχομαι. 21. §. 104: τὸ μὲν πρῶτον — κατὰ τὴν ἀγορὰν περιιὼν ἀσεβεῖς — λόγους ἐτόλμα περὶ ἐμοῦ λέγειν. Addidit etiam is, qui orationem undecimam consarcinavit, §. 17: ἡμεῖς δὲ οὐδὲν ποιοῦντες ἐνθάδε καθήμεθα, μέλλοντες ἀεὶ καὶ ψηφιζόμενοι καὶ πυνθανόμενοι κατὰ τὴν ἀγοράν, εἴ τι λέγεται νεώτερον. Sed hic locus desumtus est ex or. 2. §. 23. Num etiam ibi verba illa addenda erunt? Immo hoc loco delenda sunt; cf. §. 48. 6. §. 14. 18. §. 158. 19. §. 242. 288. 21. §. 36.

λέγεταί τι καινόν;] Qua Gallos curiositate Caesar B. G. 4, 5. fuisse lepide narrat, eandem Atheniensium, τῶν Κεχηναίων (Arist. Equ. 1263.), fuisse satis constat; cf. Euthyphr. Platonici initium et Theophr. Charact. 8. et quae homines docti hh. ll. adnotaverunt.

Μακεδὼν ἀνήρ] Quam valde Macedones a Graecis contemti fuerint, docet Demosth. 9. §. 31: ὑπὲρ Φιλίππου — οὐδὲ βαρβάρου ἐντεῦθεν, ὅθεν καλὸν εἰπεῖν, ἀλλ' ὀλέθρου Μακεδόνος, ὅθεν οὐδ' ἀνδράποδον σπουδαῖον οὐδὲν ἦν πρότερον. Cf. C. F. Hermanni antiqu. publ. Gr. §. 15, 5.

τὰ τῶν Ἑλλ. δ.] Res multorum Graeciae populorum arbitrio Philippi regi Demosthenes saepe conqueritur.

§. 11. Otiosos homines, qui quid novi accidisset curiose quaererent, Demosthenes inducit. Verba autem οὐ μὰ Δί'· ἀλλ' ἀσθενεῖ uno tenore, sublato quod vulgo additum est interrogationis signo, videntur legenda esse. Istiusmodi enim homines alter altero melius et certius nosse volunt. Primus enim interrogat, num sciat et credat alter, quod divulgetur, Philippum mortuum esse. Hic respondet: Minime vero; sed morbo laborat. Hic non interrogat, sed certo scit quid verum sit. Demosthenes autem ridet utrumque: τί δ' ὑμῖν διαφέρει; BREMIUS. Similes de Philippo rumores saepe Athenis spargebantur. Cf. Demosth. orat. 3. §. 5. 19. §. 288.

Hesychius vol. II. p. 1395: τί ὑμῖν διαφέρει· τί ὑμῖν μέλει.

τι πάθῃ] cf. §. 12. Euphe-

ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε, ἄνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν· οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὑτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξηται, ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν
12 ἀμέλειαν. καίτοι καὶ τοῦτο· εἴ τι πάθοι, καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῖν, ἥπερ ἀεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα, καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο, ἴσθ', ὅτι πλησίον μὲν ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπιστάντες ὅπως βούλεσθε διοικήσαισθε, ὡς δὲ νῦν ἔχετε, οὐδὲ διδόντων τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν δέξασθαι δύ-

§. 11. ἐπηύξηκεν Σ, ἐπηύξηκεν[ται] FB. Cf. 3. §. 29. Sauppius epist. ad G. Herm. p. 36.

§. 12. ἡμῖν Σ: ἡμῖν ὑπάρξει ΥυvH, ἡμῖν ὑπάρξει[οι] Ω, ἡμῖν

mismus, similis Latinorum formulis: si quid ei acciderit, si quid eo fuerit, si quid mihi humanitus accidisset, de morte. Sic Tellius Schilleri: tröstet ihr mein Weib, wenn mir was Menschliches begegnet. Graeci inde ab Homero eo utebantur; cf. Iliad. 5, 567.

οὕτω] ita, uti soletis, hoc est parum. De usu simili, sed tamen diverso, ad 3. §. 20. explicabimus.

παρὰ] v. Excursus 2.

§. 12. καίτοι καὶ τοῦτο] F. V. Fritzschius quaestt. Luc. p. 32 sq. comparatis formulis similibus ἀλλ' ἐκεῖνο, καὶ τὸ δεῖνα, καὶ γὰρ αὖ τοῦτο, bene sic explicat: verumtamen ut etiam hoc moneam. Cf. Demosth. 18. §. 123. 19. §. 314. 21. §. 167. Nominativi potius videntur esse quam accusativi.

εἴ τι πάθοι — ἐξεργάσαιτο] Lectionem vulgatam oportebat vel mutare vel cum Fr. Engelhardto (observv. critt. p. 36.) sic explicare: quanquam hoc quoque eventurum esse ponam: si quid ille pateretur, et fortuna, quae semper melius quam nos ipsi nobis consulit, a nostris partibus staret et hoc efficeret, scitote. — Sed quam valde haec abundantia verborum (τὰ τῆς τύχης ἡμῖν ὑπάρξαι — καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο) langueat, quis non intelligit? Deleta vero cum cod. optimo voce quae est ὑπάρξαι omnia sunt et perspicua et Demosthenis brevi gravitate et impetu dignissima. Sed etiam illud: si quid ei acciderit et fortuna, quae semper nobis melius nobis ipsis consulit, etiam hoc nobis perfecerit (sc. ut quid ei accidat), nihil nos iuvabit. ὑπάρξαι addiderunt ii, qui particulam καί in his verbis: καὶ τοῦτ' ἐξεργ., non intelligerent etiam significare. — Ut hic τὰ τῆς τύχης dixit, sic §. 45: καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς καὶ τὸ τῆς τύχης συναγωνίζεται, atque videtur Demosthenes hanc periphrasin valde amavisse.

ἥπερ — ἐπιμελούμεθα] Exspectabamus ἐπιμελεῖται, sed per attractionem factum est, ut propter id, quod proxime praecedit, ἡμεῖς, quo magis cum iis quae sequuntur ἡμῶν αὐτῶν efferretur, ἐπιμελούμεθα diceret. Minus recte cum Schaefero so-

ναισθ' ἄν, ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμαις.

Ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας 13
ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμως, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων, παύομαι λέγων· τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς, ἥν ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ἡμᾶς οἴομαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρους οὕςτινας χρημάτων, καὶ τἄλλα ὡς ἄν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκεῖ παρασκευασθῆναι, καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν, δεη-

ὑπάρξοι Aldina, ἡμῖν ὑπάρξῃ F A² B et Reiskius, ἡμῖν ὑπάρξαι b cum mg. Σ et αm.

§. 13. ἡμᾶς Σ A²: ὑμᾶς F, ὑμᾶς b. οἴομαι F Σ B: ἡγοῦμαι b. — δοκῆι Σ, quod legebatur ante Bekkerum.

lent docere ad ἤπερ ex eo quod sequitur ἐπιμελούμεθα addendum esse cogitando ἐπιμελεῖται: nam et exempla quae afferuntur differunt (Hesiod. Ἔ. 327: ὃς μὲν γάρ κεν ἀνὴρ ἐθέλων (sc. δῷ), ὅ γε κἂν μέγα δοίη. Demosth. 3. §. 29: εἰ ταῦτα φαύλως (sc. ἔχει), τά γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει) nec sufficeret ἐπιμελεῖται addere, sed ἡμῶν ἐπιμελεῖται supplendum foret.

ἄν cum verbo διοικήσαισθε coniungendum esse patet. — τεταραγμένοις ἐπιστάντες, quum rebus turbatis supervenerritis, res omnes turbulentas deprehenderitis. — „Solenni vero more Graeci, ubi participium cum verbo finito diversi regiminis coniungitur, eo casu utuntur, quem prius postulat." Krüger. ad Dionys. p. 119. Sic hic Demosthenes τοῖς πράγμασι — ἐπιστάντες — διοικήσαισθε.

ἀπηρτημένοι] Hesychius I. p. 450: ἀπηρτημένοι· μακρὰν ὄντες. Phavorinus lexici p. 236, 58: ἀπήρτημαι· τὸ διίσταμαι· γενικῇ συντάσσεται. Demosthenes 18. §. 59: καί με μηδεὶς ὑπολάβῃ ἀπαρτᾶν τὸν λόγον τῆς γραφῆς. Cf. ad §. 5.

§. 13. Ex verbo quod est δεῖ pendet ὑπάρχειν ἅπαντας, deinde ex participio ἐθέλοντας cum verbo ὑπάρχειν coniungendo ποιεῖν ἑτοίμως τὰ προσήκοντα. Quum vero Graeci scriptores omnes haud raro participium verbis εἶναι (cf. Demosth. 2. §. 26. 3. §. 25. 33. 18. §. 287. 19. §. 75.), γίγνεσθαι, ὑπάρχειν, similibus, ita addant, ut periphrasis verbi finiti esse videatur (Matthiae gr. §. 560.), tum Demosthenem verbo ὑπάρχειν saepe sic usum esse exempla ostendunt a L. Dissenio ad or. de coron. p. 258 sq. collecta. Facile intelligitur hac periphrasi conditionem quae duret magis indicari, quam quid quis certo aliquo tempore fecerit, qualis certo aliquo tempore fuerit, quanquam hoc discrimen interdum haud magnum est.

ὡς] Buttmann. gr. Gr. §. 145, 6. annot. 5. Matthiae gr. §. 568.

ὅσον — οὕςτινας] adde cogitando ἀπαλλάξαι ἂν — οἴομαι.

ὡς ἂν — δοκεῖ παρασκευασθῆναι] Eadem constructione in antecedentibus ἣν ἀπαλλάξαι ἂν — οἴομαι. Nam particula ἄν iungenda est infinitivo παρασκευασθῆναι. In tali

14 θεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσοῦτον. ἐπειδὰν
ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, μὴ πρότερον προλαμβάνετε·
μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὴν παρασκευὴν λέγειν,
ἀναβάλλειν με τὰ πράγματα ἡγείσθω. οὐ γὰρ οἱ *ταχὺ*
καὶ τήμερον εἰπόντες μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν (οὐ
γὰρ ἂν τά γε ἤδη γεγενημένα τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλῦσαι
15 δυνηθείημεν), ἀλλ' ὃς ἂν δείξῃ, τίς πορισθεῖσα παρα-

§. 14. *μὴ* b cum Σ: erat *καὶ μή*. — *ἀναβάλλειν* b cum F Σ B: erat *ἀναβάλλεσθαι*.

verborum structura millies *δοκεῖ* scribae in *δοκῇ* corruperunt. SCHAEFER. Cf. Rostii gr. Gr. §. 120, 6. e. p. 590.

καὶ δὴ] Hesychius II. p. 107: *καὶ δή· ἐπὶ τοῦ ἤδη.* Vis temporalis enim particulae *δή* (nunc, iam) addita particula *καί* intenditur (nunc ipsum, iamiam), similiter atque *καὶ πάλαι, καὶ πρότερον, καὶ ὕστερον* coniungi solent. Demosth. 5. §. 9: *καὶ μόνον ἓν τοῦτ' εἰπὼν ἔτι καὶ δὴ περὶ ὧν παρελήλυθα ἐρῶ.* 20. §. 65: *τὰς δὲ δωρεὰς — καὶ δὴ λελυμένας.* Cf. Hartung. de partic. Gr. I. p. 254 sq.

§. 14. *κρίνατε — προλαμβάνετε*] v. Matthiae gr. §. 501. p. 1129.

μὴ] Oppositis per negationem illatis copula modo additur, modo omittitur. Demosth. 18. §. 287: *διὰ ταῦτ' ἐμὲ ἐχειροτόνησαν καὶ οὐχ ὑμᾶς.* 21. §. 74: *ὕβρει καὶ οὐκ οἴνῳ τοῦτο ποιοῦντος.* 4. §. 26: *εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους —, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον.* 5. §. 16: *βοηθεῖν, οὐ συνεπιστρατεύσειν.* 18. §. 265: *ἐξέτασον — πράως, μὴ πικρῶς.* 20. §. 141: *τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐπιτήδευμα ζηλούντων ἀρετήν, οὐ — φθονούντων.* 21. §. 182: *δι' ἔνδειαν, οὐ δι' ὕβριν.* §. 183: *ἂν δὲ ποιῇ, μὴ λέγῃ.* 25. §. 4: *ὥσθ' ἕκαστον ὑμῶν — τὸ πρᾶγμα εἰδέναι, μὴ μαθεῖν δεῖσθαι.* Saepissime librarii copulam addiderunt. Cf. Stallb. ad Plat. Protag. p. 337. C. Fritzsch. ad Luc. dial. deor. p. 45 sq. Matthiae gr. Gr. §. 608, 7. p. 1443 sq.

προλαμβάνετε] ne anticipate iudicium. Similiter Plato Gorg. p. 454. C: *ἵνα μὴ ἐθιζώμεθα ὑπονοοῦντες προαρπάζειν ἀλλήλων τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ σὺ τὰ σαυτοῦ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, ὅπως ἂν βούλῃ, περαίνῃς.*

καινὴν παρασκευὴν] Alii novum apparatum ideo dici putabant, ut opponeretur militibus, navibus, armis Atheniensium vetustis, diuturno usu detritis, alii hunc novum apparatum, aptum illum et parem rebus cum successu gerendis, cum iis comparari dicebant, quae adhuc Athenienses minus recte administravissent. Sed Demosthenes nihil nisi cavere vult, ne ipse suadere videatur, quod Atheniensibus vitio vertere solet (cf. §. 37: *τὸν γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν*), ne ipse alio denuo apparatu commendando tempus rerum agendarum terere videatur. Aliter enim atque Athenienses adhuc rem egerant bellum apparandum esse oratione sua re vera ostendit, sed sperat fore, ut oratione ad finem perducta non tantum

σκευὴ καὶ πόση καὶ πόθεν διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες τὸν πόλεμον ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν· οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πάσχοιμεν ἂν κακῶς. οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων, εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεταί τι. ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις οὕτω μεγάλη, τὸ δὲ πρᾶγμα ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει· κριταὶ δ' ὑμεῖς ἔσεσθε.

de novo denuo apparatu locutus esse videatur, sed ea suasisse, quae strenue apparata patriae saluti futura sint.

ἀναβάλλειν] Medio scriptores Attici uti solent, eoque etiam Demosthenes usus est 4. §. 38. 3. §. 9., sed lectionem codicis optimi satis tuentur 8. §. 52: *λόγους, ἐξ ὧν ἀναβάλλουσι μὲν ὑμᾶς.* 9. §. 14: *τοὺς λόγους, οἷς ἀναβάλλουσιν ὑμᾶς,* ad quem locum pertinent ea, quae Pollux habet 9. §. 136: *τοῦ δὲ ἀναβάλλεσθαι καὶ ἡ ἐνέργειά ἐστι παρὰ Δημοσθένει· οἷς ἀναβάλλουσιν ὑμᾶς.* Harpocrationis verba (p. 16, 15: *ἀναβάλλει ἀντὶ τοῦ εἰς ἀναβολὰς καθίστησι καὶ οἱονεὶ ἀναβάλλεται· Δημοσθένης Φιλιππικοῖς*) fortasse ex scholio loci nostri petita sunt, nisi or. 3. §. 9. *ἀναβάλλει* vel lectum aliquando esse vel legendum statuere malis. Recte vero Engelhardtus observatt. in Demosth. p. 36: „medium, inquit, de iis poni videtur, qui ipsi rem aliquam differunt; activum de iis, qui alios remorantur et ab agendo prohibent."

ταχὺ καὶ τήμερον] Has voces: celeriter et hodie, iactant, sed vel ea suadent, quae, quod nimia sunt, deinde fieri non possunt, vel celerrime aliquid faciendum esse clamant, sed quid fieri debeat, non dicunt.

εἰς δέον] Cf. ad §. 40.

τά γε ἤδη γεγενημένα] Simonides fr. 55. (in delectu Schneidewini): *τὸ γὰρ γεγεναμένον οὐκέτ' ἄρεκτον ἔσται.* Pindar. Ol. 2, 15: *τῶν δὲ πεπραγμένων — ἀποίητον οὐδ' ἂν χρόνος ὁ πάντων πατὴρ δύναιτο θέμεν ἔργων τέλος.* Alia collegerunt interpretes Horatii ad Od 3, 29, 45. Demosthenes ipse 3 §. 6: *τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι.*

βοηθεία] Cf. §. 32.

§. 15. *τίς — πόση — πόθεν*] *τίς* dicit, quod et duplicem vim copiarum, scutatorum, equitum, navium, apparandam esse (§. 16. 19.) et cives interesse oportere (§. 23.) docturus est. *πόση* addidit, quod de numero et militum et navium accurate exponit (§. 16 sqq. 23.). *πόθεν* ad pecuniam referendum est his copiis comparandis et sustentandis necessariam (§. 22. 28 sqq.). Cf. §. 20. Patet vero *διαμεῖναι δυνήσεται* ad tria coli penduli membra communiter pertinere. Quod bene intellexit auctor prooemii 21. p. 1432 extr.: *τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ νυνὶ διαμεῖναι δυνήσεται.*

τοῦ λοιποῦ] v. G. Hermannus ad Viger. p. 706.

μὴ κωλύων] haec, quibus usque ad belli finem uti eumque secundum facere possint, videor mihi posse (*ἔχειν*) dicere, neque vero impedio (ita tamen, ut non impediam: Rost. gr. Gr. §. 135, 5. p. 717 sq.), quominus alii quoque proponant quae salutaria esse sibi videantur.

ἐπαγγέλλεται] Bremius

16 Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρεις πεντήκοντα παρασκευάσασθαί φημι δεῖν, εἶτ' αὐτοὺς οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν, ὡς, ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσιν. πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων ἱππαγωγοὺς τριήρεις καὶ πλοῖα ἱκανὰ εὐ-
17 τρεπίσαι κελεύω. ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν ἐπὶ

ἐπαγγέλλεσθαι et ὑπισχνεῖσθαι ita dicit differre, ut illud sit promittere et iactare quae praestare non possis, hoc polliceri quod perficere et possis et velis. Hic igitur consulto ἐπαγγέλλεται et ὑπόσχεσις opposita esse, ut quae alii magnifica et vana promittant distinguantur ab iis, quae Demosthenes ipse accurate pensitata in medium proferat. Sed v. Plat. Gorg. p. 448. D: ἀλλὰ γὰρ ὃ ὑπέσχετο Χαιρεφῶντι οὐ ποιεῖ. Isocrat. 8. §. 25: περὶ μὲν οὖν ὧν οἱ πρέσβεις ἐπαγγέλλονται. Veriora sunt quae apud Ammonium leguntur p. 56: ὑπισχνεῖται δὲ ὁ τῷ αἰτήσαντι δώσειν ὁμολογήσας· ἐπαγγέλλεται δὲ ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ (δίχα παρακλήσεως, p. 139.) δώσειν ὁμολογήσας (cf. Thomas p. 368. Ritschl.), sed ita tantum vera, ut ἐπαγγέλλεσθαι sit ultro promittere, ὑπισχνεῖσθαι (in se recipere, sich unterziehen) et ultro et rogatum polliceri. Demosth. 19. §. 178: ταῖς ὑποσχέσεσι καὶ τοῖς ἐπαγγέλμασι τοῖς τούτου καταληφθέντας τότε. Hic igitur ἐπαγγέλλεσθαι et ὑπόσχεσις de oratoribus dicta, qui se salutare consilium explicaturos esse promittunt, nihil inter se differunt.

§. 16. Parvum hunc triremium numerum esse patet, quum ab Atheniensibus trecentas parari illo tempore potuisse Demosthenes ipse dicat 14. §. 13. 20. 29., trecentas octoginta tres in navalibus fuisse titulus nuper repertus doceat; cf. Boeckh. de re navali Ath. p. 79. Quum vero celeres (ταχεῖαι) et militares (στρατιώτιδες) triremes (v. Thucyd. 6, 43. Boeckh. de oecon. reip. Athen. I. p. 299 sqq.) hic non distinguantur, Demosthenes de militaribus tantum videtur cogitavisse, ita tamen, ut cives illi Athenienses, quos naves vult conscendere, etiam proelio navali, si opus esset, confligere possent.

αὐτοῖς ἐμβᾶσιν] Satis constat, quam valde Athenienses militiam facere ipsi illo tempore recusaverint et quanto cum damno suo militibus mercenariis uti fuerint; cf. §. 24. Isocrat. 8. §. 44 sqq. C. F. Hermanni antiqu. Gr. §. 171, 16 sqq.

τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων] h. e. quingentis. Inde ab initio enim belli Peloponnesiaci mille equites Athenis fuisse docuerunt A. Boeckhius oecon. Ath. I. p. 283 sqq. C. F. Hermann. progymn. in Aristoph. Equ. 2. p. 36 sqq. — De constructione verborum cf. Matthiae gr. §. 442, 1.

ἱππαγωγοὺς τριήρεις] Thucyd. 2, 56: (Pericles) ἦγε — ἱππέας τριακοσίους ἐν ναυσὶν ἱππαγωγοῖς, πρῶτον τότε ἐκ τῶν παλαιῶν νεῶν ποιηθείσαις (a. 430. a. Chr.). Triremes eas fuisse, de qua re hoc loco homines docti dubitabant, trierarchosque iis pariter atque ceteris triremibus creatos esse tituli nuper reperti docent: Boeckh. de re navali Ath. p. 74. 403: τριήρεις τάσδε ἱππηγοὺς — ὁ

τὰς ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας αὐτοῦ στρατείας εἰς Πύλας καὶ Χεῤῥόνησον καὶ Ὄλυνθον καὶ ὅποι βούλεται· δεῖ γὰρ ἐκείνῳ τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ παραστῆναι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὥςπερ εἰς Εὔβοιαν καὶ πρότερόν ποτέ φασιν εἰς Ἁλίαρτον καὶ τὰ τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας, ἴσως ἂν ὁρμή-

δῆμος ἐψηφίσατο — ἀχρήστους γεγονέναι. 534: τριήραρχος Σπίνθαρος Μνησιθείδου Φυλάσιος, τριήρης ἱππηγὸς Καλλιστώ, Λυσικλέους ἔργον.

πλοῖα ἱκανὰ] Si de rebus bellicis sermo est, τριήρεις vel νῆες et πλοῖα opponuntur ita, ut haec sint navigia vel frumento et commeatui vehendo vel minora ministratoria (ὑπηρετικά). Cf. Thucyd. 2, 83 extr. 6, 44. Recte igitur hic Ulpianus: τὰ φέροντα τὰ ἐπιτήδεια καὶ ὑπηρετικά. Apparet igitur horum navigiorum usum non ad equites tantum pertinere, sed tria omnino genera navium instruenda esse videri Demostheni, triremes peditibus vehendis, triremes equitibus portandis, naves onerarias et ministratorias.

§. 17. ταύτας] h. e. bene vobis notas, paulo ante factas. Cf. §. 19: τὰς — ταύτας δυνάμεις. Rost. gr. §. 99, 6. b. De loco quo pronomen positum est v. eandem gr. §. 98. not. 3. et de pronomine αὐτοῦ, quod ad στρατείας referendum esse patet, §. 99. p. 453 extr.

Πύλας — Χεῤῥόνησον — Ὄλυνθον] cf. prolegomena.

ἐκείνῳ] Philippo; item §. 22. 23. saepe.

παραστῆναι] Andoc. 2. §. 24: εἴ τῳ ὑμῶν διάβολόν τι ἐν τῇ γνώμῃ περὶ ἐμοῦ παρέστηκεν.

ἐκ] excussa et relicta hac vestra nimia socordia et segnitie, aus dieser allzu grofsen Sorglosigkeit heraus. Paulo liberius enim hic praepositione usus est.

ὥςπερ] Ex verbo ὁρμήσαιτε coli primarii (ὡς ὁρμήσαιτε) in secundario ὥςπερ — Πύλας verbum cogitando addendum est, ita ut ad verba quae sunt εἰς Εὔβοιαν et εἰς Πύλας addatur ὡρμήσατε, ad medium vero comma καὶ πρότερόν ποτέ φασιν εἰς Ἁλίαρτον infinitivus ὁρμῆσαι.

εἰς Εὔβοιαν] Ulpianus: τὸ δὲ ἐν Εὐβοίᾳ πρὸ τριῶν (sc. ἐτῶν), ὅτε ὁ ῥήτωρ ἐτριηράρχει. Putabat igitur de expeditione Phocione duce invito Demosthene suscepta cogitandum esse, quod falsum esse ea ostendunt, quae de ea Demosthenes or. 5. §. 5. dicit. Intelligenda est expeditio Timotheo auctore et duce Ol. 105, 3. (358. a. Chr.) summa alacritate decreta et triginta diebus felicissime absoluta. Cf. Demosth. 1. §. 8. 8. §. 74 sq. 18. §. 99. 21. §. 174. 22. §. 14. Aeschines 3. §. 85.

εἰς Ἁλίαρτον] Thebani quum Ol. 96, 1. (a. 395. a. Chr.) audivissent Lacedaemonios in Boeotiam irruptionem facturos esse, auxilium ab Atheniensibus petiverunt, iique Thrasybulo Steiriensi auctore praestiterunt. Xenoph. Hell. 3, 5, 7 sqq. Plutarch. Lysandr. 28. Sievers histor. Graecae p. 63 sqq.

ἴσως] leicht, wohl. Adverbium enim asseverandi vi positum est, de qua v. G. Hermann. ad Sophocl. O. C. 667. Foertsch. observv. critt. in Lysiam p. 52 sq.

18 σαιτε. οὔτοι παντελῶς οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' ἂν τοῦτο,
ὡς ἔγωγέ φημι δεῖν, εὐκαταφρόνητόν ἐστιν, ἵν' ἢ διὰ
τὸν φόβον εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς (εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς·
εἰσὶ γάρ, εἰσὶν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ' ἡμῶν
αὐτῶν πλείους τοῦ δέοντος) ἡσυχίαν ἔχῃ, ἢ παριδὼν
ταῦτα ἀφύλακτος ληφθῇ, μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν πλεῖν
19 ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῷ καιρόν. ταῦτα

§. 18. καιρόν b cum Σ: erat καιρός.

εσκευάσθαι
§. 19. παρεσκευάσθαι b cum FΣ (βϑ)[m]: παρασκευάσασθαι

§. 18. Hos apparatus Demosthenes necessarios esse dicit, ut repentinis illis Philippi expeditionibus celeriter et strenue occurri possit. Sed etiamsi hoc Athenienses facturi non essent, tamen apparatus non inutiles fore; nam aut Philippum metu commotum tranquillum futurum aut, si his copiis Atheniensium superbe contemtis milites suos ex finibus Macedoniae ad nova bella abduceret, Macedoniam ipsam ab Atheniensibus peti posse. Minus recte igitur Hermogenes Walzii III p. 51, 11: ἤδη δὲ καὶ τὸ ψηφίσασθαι μόνον (sc. λυσιτελεῖ).

εἰ — ποιήσαιτ' ἂν] v. G. Hermann. ἄν p. 173. Rost. gr. p. 631.

εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς] H. Wolfius et Schaeferus ὄντας addi voluerunt. Sed v. 18. §. 10: εἰ μὲν ἴστε με τοιοῦτον — εἰ δὲ πολλῷ βελτίω τούτου — καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπειλήφατε καὶ γιγνώσκετε. — §. 277: καίτοι ἔγωγε ὁρῶ τῆς τῶν λεγόντων δυνάμεως τοὺς ἀκούοντας τὸ πλεῖστον κυρίους. 19. §. 87: πρὸς Πορθμῷ ἢ πρὸς Μεγάροις ἀκούοντες δύναμιν Φιλίππου καὶ ξένους. Rost. gr. p. 667. Alia exempla ex Demosthene collegit C. H. Funkhaenel obss. critt. in Demosth. Phil. III. p. 10 sq.

οἱ — ἐξαγγέλλοντες] Iam tum igitur multi Philippi rebus Athenis favebant, vel comitate et humanitate regis capti vel pecunia corrupti; ex eorum numero fuerint Philocrates, Phrynon, Aristodemus, Neoptolemus, Ctesiphon, alii.

μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν] cum nihil vos impediat.

ἂν ἐνδῷ καιρόν] Vulgata ἂν ἐνδῷ καιρός defendi quidem poterat: si occasio vobis hoc dederit, coll. §. 12: οὐδὲ διδόντων τῶν καιρῶν. Isocr. 5. §. 118: ὅπως ἂν οἱ καιροὶ παραδιδῶσιν. Winckelm. ad Plutarch. Erot. p. 233. Sed offendebat ἐνδοῦναι, sic dici non solitum. Quare dubium esse non potest, quin praestet lectio codicis optimi. Cf. Aristoph. Equ. 854: λαβὴν γὰρ ἐνδίδωκας. Demosth. 18. §. 158: τίς ὁ τὰς προφάσεις ταύτας ἐνδούς; et quod haud raro dicitur μαλακόν τι ἐνδοῦναι. Pflugk. ad Eur. Helen. 508.

§. 19. *δεδόχθαι — παρεσκευάσθαι*] In tempore perfecto inest significatio necessitatis apparatus absoluti. 8. §. 3: περὶ τούτων δ' οἶμαι τὴν ταχίστην συμφέρειν καὶ βεβουλεῦσθαι καὶ παρεσκευάσθαι. 14. §. 17: καὶ τὰ μὲν σώματα ταῦτα οὕτω συντετάχθαι φημὶ δεῖν. BREMI. Sic Aeschines 2. §. 62. codd. optimis testibus προστάξας ἤδη βεβουλεῦσθαι scripsit, quum

μέν ἐστιν ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν καὶ παρεσκευάσθαι προσήκειν οἶμαι· πρὸ δὲ τούτων δύναμίν τινα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημὶ προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς, ἢ συνεχῶς πολεμήσει καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει· μή μοι μυρίους μηδὲ δισμυρίους ξένους, μηδὲ τὰς ἐπιστολιμαίους ταύτας δυνάμεις, ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἔσται, κἂν ὑμεῖς ἕνα, κἂν πλείους, κἂν τὸν δεῖνα, κἂν ὁντινοῦν χειροτονήσητε

B, παρασκευάσθαι A², erat παρασκευάσασθαι. — πρὸ δὲ τούτων F Σ υ v B A³ : πρὸς δὲ τούτων γρ.(βγη)m A², πρὸς δὲ τούτοις b. — ἢ H. Wolfius: ἣ b. — ἔσται b cum Σ(εηϑ)m A¹ A² A³ B et pr. F : erat ἔστω.

vulgo βουλεύεσθαι legatur. Cf. Rost. gr. p. 562.

πρὸ δὲ τούτων] Copiis, de quibus adhuc locutus est, tum demum usus erat, si Philippus, quod facere solebat, subito in locum impetum fecisset, quem ab Atheniensibus defendi opus esset. Praeterea vero Demosthenes censet copias mittendas esse, quae vel in insulis Thaso, Lemno, Sciatho commorantes vel ad oram Macedoniae vagantes occasionem speculentur Philippo nocendi (§. 32.). Hoc quam primum facto opus est: quo citius missae fuerint, eo citius hostis damnum faciet. Ea est igitur sententia Demosthenis, ut omnia paranda esse dicat repentino Philippi impetui propulsando subitaeque Philippi expeditioni impediendae, sed ante omnia faciendum esse aliquid existimet, quo Philippus domi suae retineatur et illarum regionum securitati prospicere cogatur. Recte igitur dixit πρὸ δὲ τούτων. Quod qui non intellexerunt, ea quae posteriore loco dicta esse viderent fieri non posse nisi post ea quae prius commemorata essent opinati scripserunt πρὸς δὲ τούτοις, hoc ipsum §. 17. a Demosthene dictum esse memores. Cum his, quae in epist. ad God. Herm. p. 38 sq. exposui, cf. quae R. Klotzius ad Devarium II. p. 48 sq. disputavit.

μή μοι μυρίους] Rost. gr. p. 765 sq. Erfurdt. ad Soph. Ant. 573. Stallb. ad Plat. Protag. p. 318. B.

ἐπιστολιμαίους δυνάμεις: τὰς ἐν ἐπιστολαῖς γραφομένας μόνον δυνάμεις, ἔργῳ δὲ ἢ ἐν πολέμῳ μὴ θεωρουμένας. Bekkeri anecd. p. 253, 16. cf. §. 30: ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασι καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. §. 45: ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐδὲν ὑμῖν τῶν δεόντων γίγνεται. Solebant enim Athenienses, si qui auxilium petivissent, vel magnum militum mercenariorum numerum mittere, rapinis effrenatisque libidinibus sociis multo magis quam fortitudine hosti terribilium, vel in epistolis auxilia magna promittere, neque vero promissis stare. — Rufinianus de fig. p. 199. R.: Cato apud Athenienses: Antiochus epistolis bellum gerit, calamo et atramento militat.

ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἔσται] Scribebatur ἀλλ' ἢ — ἔσται, sed neque particulae ἀλλ' ἢ hic locum habent, nec sententia ferri potest. Voces ἀλλ' ἢ non possunt poni nisi post negationem vel interrogationem negativam, ita ut, quum proprie ἄλλο ἢ fuerint, deinde naturam fere adverbialem assumserint et abiecto vocis ἄλλ' accentu acuto particulis Germanorum sonst als respondeant. Hanc

20 στρατηγόν, τούτῳ πείσεται καὶ ἀκολουθήσει. καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαι κελεύω. ἔσται δ' αὕτη τίς ἡ δύναμις καὶ πόση, καὶ πόθεν τὴν τροφὴν ἕξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσει ποιεῖν; ἐγὼ φράσω, καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς. ξένους μὲν λέγω — καὶ ὅπως μὴ ποιήσετε ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν· πάντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι

§. 20. ἐθελήσει Σ: ἐθελήσετε b. — ποιήσετε Bekkerus: libri ποιήσητε. — ὃ b cum Σ: erat τοῦθ' ὅ.

enim sententiam Ph. Buttmanni (gr. med. p. 446.) et R. Klotzii (ad Devarium II. p. 31 sqq.) unice veram esse existimo. Quodsi est, illas particulas ab hoc loco alienas esse facile patet. Sed ut concedamus, quod concedi non potest, sensum hunc esse posse: sed non erit nisi urbis, eum sententiarum nexus non admittit. Neque enim nunc Demosthenes dicit copias eas, quas ipse mitti velit, urbis futuras esse, sed quales esse debeant eae, quae mittantur. Quae vero copiae tales sibi futurae esse videantur, postea exponit. Quamobrem etiam ea lectio quam Schaeferus probavit, ἀλλ' ἡ τῆς πόλεως ἔστω, ferri non potest, praeterquam quod articulus qui est ἡ parum aptus esset. Contra omnia perspicua, si cum H. Wolfio legeris ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἔσται. Haec enim pariter atque ea quae praecedunt ἢ συνεχῶς — ποιήσει et quae sequuntur καὶ — ἀκολουθήσει substantivum δύναμίν τινα definiunt et determinant. — τῆς πόλεως εἶναι vero est reipublicae voluntati obsequi eiusque commodis servire. Cf. §. 27: ἵν' ἦν ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις. Isocrat. 8. §. 129: ὁρῶντες τοὺς μὲν ἐκ τῶν ἰδίων δυναμένους τὰ σφέτερ' αὐτῶν διοικεῖν τῆς πόλεως ὄντας καὶ τῶν τὰ βέλτιστα λεγόντων.

κἂν ὑμεῖς] H. Wolfius et Schaeferus καὶ ante κἂν addi voluerunt. κἂν vero hic non est etiam si, sed nihil nisi: et, si. Cf. §. 50: κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν. 9. §. 32. 19. §. 41.

τροφὴν] cf. §. 28. 29. Iam hic orator hoc inculcat, quod expeditiones Atheniensium, quum milites mercenarii omnium rerum inopia sibi ipsi consulere cogerentur, irritae esse solebant; cf. §. 46. or. 2. §. 28.

§. 20. τίς — πόση — πόθεν] cf. ad §. 13.

ἐθελήσει] Quantopere se torserint homines docti in explicanda vel corrigenda lectione vulgata ἐθελήσετε, exposui in epist. ad G. Herm. p. 39 sq. Verissimum est ἐθελήσει, ita ut ad δύναμις referatur. ταῦτ' non ad proxima pertinet: τροφὴν ἕξει, quod I. Heldius opinabatur, sed ad ea quae §. 19. dicta sunt: ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἔσται καὶ — πείσεται καὶ ἀκολουθήσει. Quomodo effici posset, ut milites mercenarii rem urbis strenue agerent, hoc exponere debebat orator atque exposuit §. 23 sqq.

καθ' ἕκαστον τούτων] Simplicia sunt talia: 1, §. 14: τὸ προΐεσθαι καθ' ἕκαστον ἀεί τι τῶν πραγμάτων. Saepe vero quod vel subiectum vel obiectum verbi esse debebat, per attractionem quandam his formulis: καθ' ἕνα, καθ' ἕκαστον, κατ' ὀλίγους, casu genitivo ita additur, ut subiectum vel obiectum ex genitivo illo desumi et cogitando addi oporteat. Or. 9. §. 22: καθ' ἕνα

τοῦ δέοντος καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρού-
μενοι ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ
μικρὰ ποιήσαντες καὶ πορίσαντες τούτοις προςτίθετε, ἂν
ἐλάττω φαίνηται. λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας δις- 21
χιλίους, τούτων δὲ Ἀθηναίους φημὶ δεῖν εἶναι πεντακο-
σίους, ἐξ ἧς ἄν τινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ,

οὑτωσὶ περικόπτειν καὶ λωποδυτεῖν τῶν Ἑλλήνων. 2. §. 24: τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἐν μέρει. Thucyd. 7, 8: ἀγγέλλων — καθ' ἕκαστα τῶν γιγνομένων. Nominis ipsius locum, quae erat Ph. Buttmanni sententia ad Mid. p. 176., hae formulae in structura non obtinent, neque locus Thucydidis 2, 64: πολέμοις μεγίστοις ἀντέσχομεν πρός τε ξύμπαντας καὶ καθ' ἑκάστους, ita explicandus est, ut καθ' ἑκάστους a praepositione quae est πρός pendere cum Buttmanno dicamus, sed καθ' ἑκάστους non aliter dictum est, atque nos dicimus: im Einzelnen; satis enim iis quae praecedunt πρός τε ξύμπαντας ostenditur καθ' ἑκάστους non ad Athenienses, sed ad hostes pertinere. Eadem ratio est locorum similium. Aliud addo. Loci, qualis est or. 9. §. 35: ἐπειδὰν καθ' ἕνα ἡμῶν ἑκάστου κύριος γένηται, Buttmanno videbantur docere, etiam locis aliis, quales hi sunt: 18. §. 17: βούλομαι δὲ καθ' ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐξετάσαι. 21. §. 142: καθ' ἕνα ἕκαστον ἡμῶν ἀποστερεῖν τοῦ δίκης — τυχεῖν, a verbo pendere vocem ἕκαστον et ab hac ipsa genitivum. Sed analogia formularum καθ' ἕνα, καθ' ἕκαστον, similium, ostendit multo verisimilius esse, Graecos, etiam quum καθ' ἓν ἕκαστον dicerent, haec coniunxisse et per attractionem genitivum addidisse.

ξένους μὲν λέγω] Dicturus erat, quot milites mercenarii sibi mittendi esse viderentur. Ne vero Athenienses numerum parvum riderent, parenthesin inseruit; qua absoluta sermonem abruptum aliter atque primum voluerat verbis λέγω δή (§. 21.) continuavit.

ποιήσετε] Quanquam canon Dawesianus satis certis exemplis antiquatus est (cf. Rost. gr. p. 623.), tamen F. G. Engelhardtus obss. critt. in Demosth. orr. p. 12sqq. videtur ostendisse Demosthenem indicativum futuri constanter praetulisse. Cf. 8. §. 38: καὶ ὅπως, ὥςπερ ἐρωτῶσι προθύμως, οὕτως καὶ ποιεῖν ἐθελήσουσιν.

πάντ' ἐλάττω νομίζοντες] cf. 3. §§. 4 et 5. eiusd. or. §. 14. haec leguntur: εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προςήκει πράττειν ἢ περὶ ὧν ἐγράφη διαπράξασθαι, οὔτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε κτλ.

πάντ' ἐλάττω — ποιεῖτε] epexegesis est pronominis quod praecedit ὅ, eam ipsam ob causam sine copula illata; cf. C. H. Funkhaenel. quaestt. Demosth. p. 37.

§. 21. δή] orationem parenthesi abruptam resumit; cf. Hartung. particul. Gr. I. p. 261 sq.

τοὺς πάντας] Rost. gr. p. 443.

στρατιώτας] pedites intelligendos esse docent ea quae sequuntur: ὥςπερ τοὺς πεζούς. Infra quoque §. 28. et 33. equitibus opponuntur. Xenoph. hist. Gr. 1, 3, 10: ἔχων — ἀπὸ Θράκης στρατιώτας καὶ ἱππεῖς πλείους τριακοσίων.

ἡλικίας] Harpocrat. p.

χρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τοῦτον, ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν, ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις· τοὺς δ' ἄλλους ξένους εἶναι κελεύω. καὶ μετὰ τούτων ἱππέας διακοσίους, καὶ τούτων πεντήκοντα Ἀθηναίους τοὐλάχιστον, ὥσπερ τοὺς πεζούς, τὸν αὐτὸν τρόπον στρατευο-
22 μένους· καὶ ἱππαγωγοὺς τούτοις. εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι; ταχείας τριήρεις δέκα· δεῖ γάρ, ἔχοντος ἐκείνου ναυ-

§. 22. τριηρῶν F Σ Υ.

84, 30. Bkk.: *διττοί εἰσιν οἱ ἐπώνυμοι — ἕτεροι δὲ β' καὶ μ', ἀφ' ὧν αἱ ἡλικίαι προςαγορεύονται τῶν πολιτῶν.* p. 170, 8. ex Aristotelis rep. Athen.: *χρῶνται δὲ τοῖς ἐπωνύμοις καὶ πρὸς τὰς στρατείας, καὶ ὅταν ἡλικίαν ἐκπέμπωσι, προγράφουσιν* (immo *ἐκπέμπωσιν, ἡλικίαν προγράφουσιν*), *ἀπὸ τίνος ἄρχοντος ἐπωνύμου μέχρι τίνος δεῖ στρατεύεσθαι.* C. F. Hermanni antiqu. Gr. §. 152, 11 sqq.

ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις] sibi invicem succedentes. *διαδοχή* et *διαδέχεσθαι* verba militaria sunt (Ablösung, ablösen). Aeschines 2. §. 168: *καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐκ διαδοχῆς ἐξόδους τὰς ἐν τοῖς ἐπωνύμοις καὶ τοῖς μέρεσιν ἐξῆλθον:* quoties ex ordine in his rebus constituto mihi aequalibusque meis eundum erat. Demosth. 50. §. 38: *οὔτε οὗτος ἤθελέ μοι τὴν ναῦν διαδέχεσθαι.* Xenoph. Cyrop. 1, 4, 17: *ἡ διαδοχὴ τῇ πρόσθεν φυλακῇ ἔρχεται ἐκ πόλεως.* De dativo *ἀλλήλοις* v. Matthiae gr. Gr. §. 403. a. et 390. — Addit vero haec verba orator, ut ostendat, quomodo fieri possit, ut et copiae illae perpetuo cum Philippo bellum gerant et singuli cives Athenienses certum tantum idque breve temporis spatium militiam faciant.

ἱππέας — ἱππαγωγοὺς — τριήρεις ita dicta sunt, ut ex eo, quod ab initio paragraphi positum est, verbo *λέγω* pendeant.

— Attende vero, quanta brevitate et orationis simplicitate orator in enumerandis iis quae sibi fieri oportere viderentur usus sit, ut celeriter et perspicue auditores omnia quae facienda essent animo perciperent.

ὥςπερ — τὸν αὐτὸν τρόπον] §. 39. 1. §. 15. 8. §. 14. Saepe homines docti in locum particulae *ὥςπερ* pronomen relativum substitui voluerunt. Cf. Heind. et Stallb. ad Plat. Phaedon. p. 86. A. Equites quoque Athenienses quinquaginta breve tantum tempus vult castra sequi.

ἱππαγωγοὺς] Numerum homines docti desiderabant, sed eum non opus est definiri, numero equitum satis definitum.

§. 22. *εἶεν*] Hac voce utuntur Graeci in omni genere sermonis, ubi ad alia progrediuntur, atque est plane, ut grammatici (Timaeus lex. Plat. p. 94.) definiunt, *συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα.* REISIG. ad Soph. O. C. p. CLVIII. De forma v. Matthiae gr. p. 502.

ταχείας τρ.] v. ad §. 16.

τριήρων] hunc accentum analogia adiectivorum barytonorum in —*ης* desinentium grammatici tuentur; cf. Matthiae gr. p. 222. Goettling. de acc. l. Gr. p. 257. Eum habent codd. *ΓΕ* Isocratis 4. §. 142. 6. §. 5., cod. A Platonis Civit. 10. p. 616. C., *Σ* Demosthenis 14. §. 9. 19. §. 183. 22. §. 16. Sed *τριηρῶν*

τικόν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέῃ. πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω, ἐπειδάν, διότι τηλικαύτην ἀποχρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν καὶ πολίτας τοὺς στρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω.

Τοσαύτην μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι 23
οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῳ παρα-

habent Demosthenis codd. FΣΥ h. l., FΣΥΦt 18. §. 238. 19. §. 123., FΣΥΩt 22. §. 13., omnes (praeter Ωu) 8. §. 45. et 10. §. 16. (quanquam ultimo loco τριήρων cum aliis verbis compluribus Σ omittit).

ἀσφαλῶς—πλέῃ] Duo millia militum igitur, quos Demosthenes vult mitti, non pugnaturi sunt nisi in terra. Ut naves στρατιώτιδες, quibus vehuntur, tuto navigent, naves decem ad certamen navale instructae addendae sunt.

τοὺς στρατευομένους] Comparaveris Isocr. 8. §. 139: πολλοὺς ἕξομεν τοὺς — συναγωνιζομένους ἡμῖν. epist. 6. §. 12: ὅτι πολλοὺς ἕξω τοὺς ἐναντιουμένους. Lycurg. §. 54: ἐλαχίστους ἕξετε τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν κινδυνεύοντας. Demosthenis 18. §. 299: εὑρήσεις ὅπλα καὶ πόλεις καὶ τόπους καὶ λιμένας καὶ ἵππους καὶ πολλοὺς τοὺς ὑπὲρ τούτων ἀμυνομένους (sic enim legendum esse puto, quum codices πολλοὺς ante v. ἵππους habeant). His locis omnibus πολλούς vel ἐλαχίστους praedicatum est, articulus vero ad participium additus est, quod qui certo aliquo tempore aliquid facturi sunt; certum aliquod genus efficiunt. Cf. §. 18: εἰσὶν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες — πλείους τοῦ δέοντος, et locos, quos Matthiae gr. §. 270. sub fin. adscripsit. Sic h. l. τοὺς στρατευομένους explicandum foret: eos quos nunc ipsum dixi mittendos esse, πολίτας vero praedicatum esset. Atque sic antea dixerat τηλικαύτην — τὴν δύναμιν. Sed ex Demosthenis sententia ipsius cives non sunt οἱ στρατευόμενοι, sed pars tantum quarta τῶν στρατευομένων. Iure igitur dixeris Dobreeum (adversar. I. p. 360.) et C. Halmium (diurn. hom. doct. Bavar. 1836. I. p. 645.) συστρατευομένους legi voluisse, coll. §. 23. Hoc vero non potest aliter explicari, nisi ut fere idem esse dicas atque διότι κελεύω εἶναι τοὺς συστρ. πολίτας, warum ich diese eben erwähnten am Feldzug theilnehmenden Bürger haben wolle, articulusque addatur, quod de certis quibusdam orator, de quibus iam dixisset, loquatur. Eodem vero iure lectionem codicum sic explicaveris: διότι κελεύω εἶναι τοὺς στρατευομένους πολίτας, warum ich diese eben erwähnten Bürger, die Kriegsdienste thun sollen, haben wolle. Differt enim quidem paullulum, utrum dicas πολῖται οἱ στρατευόμενοι, an οἱ στρατευόμενοι πολῖται, sed hoc nihil nunc refert.

§. 23. τοσαύτην] sc. ἀποχρῆν οἶμαι.

τὴν — παραταξομένην] cf. Rost. gr. §. 98. B. b. p. 441 sq. — παρατάσσεσθαι, ad iustum proelium aciem adversus instruere, opponitur ei quod sequitur λῃστεύειν.

ταξομένην, ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγκη καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώτην· οὐ τοίνυν ὑπέρογκον αὐτήν (οὐ γάρ ἔστι μισθός, οὐδὲ τροφή), οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶναι δεῖ. πολίτας δὲ παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν; οὗ Πολύστρατος ἡγεῖτο καὶ Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας καὶ ἄλλοι τινές, καὶ αὐτοὺς

§. 23. *ὑπέρογκον* b cum Σ: erat *οὔθ' ὑπέρογκον*.

λῃστεύειν] Livius 1, 15: (Veientes) in fines Romanorum excucurrerunt, populabundi magis quam iusti more belli. Itaque non castris positis, non exspectato hostium exercitu, raptam ex agris praedam portantes Veios rediere. Thucyd. 4, 41: *οἱ Μεσσήνιοι — ἐλῄζον τὴν Λακωνικήν — · οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀμαθεῖς ὄντες ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ λῃστείας καὶ τοιούτου πολέμου — οὐ ῥᾳδίως ἔφερον.* Cf. 5, 14: *λῃστευομένης τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου καὶ Κυθήρων.* Xenoph. Hell. 4, 8, 35. 5, 4, 42. Demosth. 18. §. 145: (Philippus) *ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πολέμου καὶ τῶν λῃστῶν μυρία ἔπασχε κακά.* Etiam 2. §. 19. huc pertinet. Quale esset genus belli *λῃστεία*, Turcas docuerunt clephtae Graecorum et Francogallos in Numidia Arabes Abdelcaderi etiamnunc docent.

τὴν πρώτην] Rost. gr. §. 104, 10. Bernhardy S. Gr. p. 130 sq. et 185.

Quod est in libris omnibus praeter Σ *οὔθ' ὑπέρογκον*, defendi ita potest, ut per anacoluthiam quandam parenthesi excusandam post *οὔτε* orator intulerit *οὐδέ* (Franke de partic. negantibus l. Gr. 2. p. 16 sq.), sed multo praestat lectio cod. optimi.

μισθός, οὐδὲ τροφή] cf. §. 28 sq. Boeckh. oecon. reip. Ath. I. p. 293 sqq.

ἀκούω] Matth. gr. §. 504, 2.

ξενικὸν — ἐν Κορίνθῳ] Quanquam militibus mercenariis iam prius et Persae et tyranni Graecorum usi erant, tamen exercitus conductitius quo Athenienses in bello Corinthiaco (a. 395 exorto) utebantur oculos animosque omnium ad se convertit, quod et maior erat et diu in Graecia ipsa stipendia merebat et Iphicrate duce brevi tempore severa disciplina ad tantam belli peritiam eruditus erat, ut ab omnibus timeretur. Cf. Wachsmuth. antiquit. Graec. 1, 2. p. 309 sqq. Quod plerumque circa Corinthum versabatur, *τὸ ξενικὸν ἐν Κορίνθῳ* vocabatur. Aristoph. Plut. 173: *τὸ δ' ἐν Κορίνθῳ ξενικὸν οὐχ οὗτος (Πλοῦτος) τρέφει;*

τρέφειν] Matth. gr. §. 499.

Πολύστρατος] Iam veteres grammatici nesciverunt albusne an ater fuisset et Didymus putabat Polytropum in eius locum substituendum esse. Sed quum hunc alienum esse ab hoc loco Harpocration p. 156, 9. recte ostenderit, Polystrati nomen satis tuetur Demosthenes ipse 20. §. 84: *τιμῶντές ποτε Ἰφικράτην οὐ μόνον αὐτὸν ἐτιμήσατε, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνον Στράβακα καὶ Πολύστρατον.* Iam quum Theodecte teste (apud Aristot. rhet. 2, 23.) sciamus Athenienses Strabaci, exercitus conductitii duci, civitatem impertivisse, iure conieceris etiam Polystratum, militum mercenariorum ducem, auctore Iphicrate ab Atheniensibus civitate donatum esse.

ὑμᾶς συστρατεύεσθαι· καὶ οἶδα ἀκούων, ὅτι Λακεδαι- 24
μονίους παραταττόμενοι μεθ' ὑμῶν ἐνίκων οὗτοι οἱ ξένοι καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. ἐξ οὗ δ' αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τοὺς φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμμάχους, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τοῦ δέοντος γεγόνασιν. καὶ παρακύψαντα ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαζον καὶ πανταχοῖ μᾶλλον οἴχεται πλέοντα,

§. 24. πανταχοῖ b cum Σ: πανταχῆ εm, erat πανταχοῦ.

Χαβρίας] Quanquam Iphicrates a. 389 Athenas rediit et cum magna parte militum suorum in Hellespontum missus est, tamen pars exercitus conductitii Corinthi mansisse eiusque imperium Chabriae videtur commissum esse; cf. Diodor. 14, 92. Schneid ad Xen. Hell. 5, 1, 10. Quod G Krügerus (stud. historico-philol. p. 237.) coniecit, Polystratum, Iphicratem, Chabriam uno eodemque tempore imperium exercitus conductitii habuisse, parum probabile est, quum Chabriae nomen satis clarum illud nunquam in rebus ab illis militibus gestis commemoretur. Nec Iphicrates cum militibus illis Athenas rediit, sed solus imperio deposito, militibus vero imperator alius mittendus erat.

§. 24. *Λακεδαιμονίους — ἐνίκων*] Iphicrates cum peltastis et Callias cum exercitu civium Atheniensium moram Lacedaemoniorum trucidarunt a. 392, Chabriae milites conductitii et Demaeneti milites scutati Gorgopam in insula Aegina devicerunt a. 388, eodem anno Iphicratis peltastae Anaxibium in Chersoneso perdiderunt. Xen. Hell. 4, 5, 13 8, 35. 5, 1, 10. Sed morae illius interitus tanta Graecos omnes admiratione affecerat, ut hanc victoriam potissimum Demosthenis animo obversatam esse putem; cf. Sievers hist. Graec. p. 123 sq.

φίλους — καὶ συμμάχους] v. Isocr. 8. §. 44 sqq. Plutarch. Phoc. c. 11: καὶ μὴν οἵ γε σύμμαχοι καὶ οἱ νησιῶται τοὺς Ἀθήνηθεν ἀποστόλους, ἑτέρου μὲν ἐκπλέοντος στρατηγοῦ, πολεμίους νομίζοντες ἐφράγνυντο τείχη καὶ λιμένας ἀπεχώννυσαν καὶ κατεκόμιζον ἀπὸ τῆς χώρας εἰς τὰς πόλεις βοσκήματα καὶ ἀνδράποδα καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας. Diod. Sic. 15, 95.

ἐχθροί] Philippus, Alexander Pheraeus, Byzantii et Rhodii.

παρακύψαντα] παρακύπτειν proprie est cervice paullulum inflexa caput protendere ad aliquid obiter et quasi per transennam inspiciendum, deinde leviter aliquid tractare et primis tantum labris degustare. Lucianus Piscator. c. 30: κἀπειδὴ μόνον παρέκυψα ἐς τὰ ὑμέτερα. Aristoph. Pac. 971: καὶ γὰρ ἐκεῖναι (mulieres liberiores) παρακλίνασαι | τῆς αὐλείας παρακύπτουσιν· | κἄν τις προσέχῃ τὸν νοῦν αὐταῖς, | ἀναχωροῦσιν· | κἄτ' ἢν ἀπίῃ, παρακύπτουσιν. Acharn. 16: ὅτε δὴ παρέκυψε Χαῖρις ἐπὶ τὸν ὄρθιον. Adde proverbium ἐξ ὄνου παρακύψεως, de quo v. Lucian. Asini c. 45. et E. Leutsch. ad Paroemiographos p. 136 sq.

Ἀρτάβαζον] De Charete eiusque exercitu conductitio cogitat; cf. prolegomena.

πανταχοῖ] Photius lex.

ὁ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ, εἰκότως· οὐ γάρ ἔστιν ἄρ-
25 χειν μὴ διδόντα μισθόν. τί οὖν κελεύω; τὰς προφά-
σεις ἀφελεῖν καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν,
μισθὸν πορίσαντας καὶ στρατιώτας οἰκείους ὥςπερ ἐπό-
πτας τῶν στρατηγουμένων παρακαταστήσαντας, ἐπεὶ
νῦν γε γέλως ἔσθ', ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν. εἰ γὰρ

p. 379, 6: *πανταχῇ· πάντα τρόπον. καὶ πανταχοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, καὶ πανταχόθι· πανταχοῖ δὲ καὶ πανταχόσε εἰς πάντα τόπον.* Neque hic *πανταχοῦ* ea ratione excusari poterat, quam Bernhardy S. Gr. p. 349 sq. explicavit; *πανταχοῖ* vero, quod adverbium paullo rarius est, ob id ipsum haud raro corruperunt librarii; cf. 8. §. 76. 19. §. 10. Buttm. gr. II. p. 359 sq.

εἰκότως] defendendo Chareti: solet enim Demosthenes hunc imperatorem vel excusare vel defendere.

§. 25. *ἐπόπτας*] inspectores, spectatores, testes oculatos. Vocabulum ab auctoribus orationis pedestris non solitum dici. Aeschylus Prom. 299: *καὶ σὺ δὴ πόνων ἐμῶν ἥκεις ἐπόπτης;* Infra §. 47. Demosthenes dicit *μάρτυρας*.

τῶν στρατηγουμένων] eorum, quae ab imperatore agantur. Cf. §. 47. Parum recte vulgo de militibus illis conductitiis interpretantur.

παρακαταστήσαντας] Reiskius malebat *παραστήσαντας*; sed v. orat. 49. §. 35: *ἀλλ' οὐκ ἂν παρακαταστήσαντά τινα τῶν οἰκετῶν φυλάττειν.* Lucianus de sacrif. c. 6: *τὸν ἀετὸν αὐτῷ παρακαταστήσας τὸ ἧπαρ ὁσημέραι κολάψοντα.*

γέλως] res ridicula. Or. 14. §. 27: *ὅσα γὰρ ἂν νῦν πορίσαιτ' ἂν ἢ προέλοισθε πορίζειν, πλείων ἐστὶ γέλως τοῦ μηδενός.* 19. §. 294: *ἐφ' οἷς δὲ ἐκείνους σὺ ἔκρινες, γέλως.* Cf. Rost. gr. Gr. p. 429: Terentius Eunuchi 2, 2, 8: hic vero est, qui si occeperit, ludum iocumque dicas fuisse illum alterum. Lucilius Gellii 16, 9: verum haec ludus ibi, susque omnia deque fuerunt, susque et deque fuere, inquam, omnia, ludu' iocusque.

πολεμοῦμεν] A. 358 Philippus Amphipolin occupaverat. „Hinc ortum bellum de Amphipoli recuperanda, nunquam indictum, vix contra Philippum gestum, qui potius per alios egit, ipse pacem simulans, etiam Atheniensibus interdum credentibus." VOEMEL. prolegom. p. 63. Cf. Aeschines 2. §. 70: *τὴν μὲν γὰρ ἀρχὴν ἐποιησάμεθα τοῦ πολέμου ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως.* Neque vero strenue Philippum ipsum adorti sunt, sed urbibus populisque iam a Philippo tantum non oppressis auxilia eaque parum valida mittebant (cf. §. 40.), plurimum temporis torpebant.

§. 26. *οὐκ ἐχειροτονεῖτε —*] Sententiae ita inter se cohaerent: „Ridiculum est, quomodo rem geratis. Scitis bellum esse. Creatis quotannis magistratus multos rei bellicae administrandae. Tamen hi fere omnes nihil quod ad bellum pertineat agunt." Haec vero ita adornavit, ut primum dialogo inter peregrinum et populum Atheniensium informato ab Atheniensibus ipsis affirmari faceret bellum esse cum Philippo, deinde hoc dialogo finito acerbis ipse interrogationibus segnitiem levitatemque civium suorum exagi-

ἔροιτό τις ὑμᾶς, εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι;
μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γε, εἴποιτ' ἄν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολε-
μοῦμεν. οὐκ ἐχειροτονεῖτε δὲ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα 26
ταξιάρχους καὶ στρατηγοὺς καὶ φυλάρχους καὶ ἱππάρ-
χους δύο; τί οὖν οὗτοι ποιοῦσιν; πλὴν ἑνὸς ἀνδρός,
ὃν ἂν ἐκπέμψητε ἐπὶ τὸν πόλεμον, οἱ λοιποὶ τὰς πομ-

taret. Ita vero ab oratore imperfectum ἐχειροτονεῖτε dici potuisse Schaeferus negans, — etiamtunc enim ab Atheniensibus quotannis magistratus illos creatos esse —, scribendum esse censet καὶ χειροτονεῖτε δὲ — δύο, ac καί esse in cod. Laudiano Taylorus dicit. Schaeferi sententiam probant Fr. Iacobsius et H. Funkhaenel quaestt. Dem. p. VIII. Neque imperfectum ita potest pro tempore praesente positum esse dici, ut id denotet quod fieri soleat (confer Matth. §. 502, 1.): nam hic usus iisdem finibus circumscriptus est, quibus similis formae aoristae, de quo accurate exposuit Rostius p. 579 sq. Sed tamen lectio codicum praeter Laudianum illum omnium sanissima est. Orator enim non quaerit, quid Athenis omni tempore fieri soleat, sed quid per omne hoc tempus, quo bellum cum Philippo sibi fuisse ipsi concesserint, facere soliti sint. Nonne per omne hoc tempus quotannis magistratus militares multos creabatis? Iam vero novam interrogationem adiiciens ad eamque sibi ipse respondens non quid illi magistratus hucusque egerint, sed quid adhuc agant exponit. Creatio enim etiam novissima illorum magistratuum prius evenerat, magistratus vero nuper creati etiamtunc muneribus fungebantur. — De his magistratibus militaribus ipsis, omnibus illis non sorte, sed manuum suffragio creatis, cf. C. F. Hermanni antiqu. publ. Graec. §. 152. 153. F. G. Schoemanni antiqu. iuris publ. Gr. §. XLV.

ὃν ἂν ἐκπέμψητε] Ratione rei militaris ita mutata, ut plerumque pauci cives magno militum conductitiorum numero adderentur, interdum ne pauci quidem, taxiarchorum, hipparchorum, phylarchorum opera iam non opus erat. Populus Atheniensium igitur unum aliquem ex praetoribus cum exercitu proficisci iubebat, reliqui magistratus illi omnes Athenis manebant.

τὰς πομπὰς πέμπουσιν] pompas ducunt; cf. ad 3. §. 31. — Equitum Atticorum non minus erat dies festos deorum pomparum splendore exornare, quam contra hostes pugnare. Cf. Xenoph. Hipparch. c. 3. C. F. Hermannus de equit. Att. p. 19. Ac comparent equites in zographo septentrionali hecatompedi; cf. C. O. Mülleri monum. artis ant. XXV, 118. Parum vero constat, quae fuerit praetorum et taxiarchorum in pompis ducendis opera. Quae enim Thucydides 6, 56. dicit, ad Pisistratidarum tempora pertinent: certe in zographis hecatompedi milites scutatos frustra quaesiveris. Neque pompa, de qua Lysias 13. §. 80. et Xenophon hist. Gr. 2, 4, 39. narrant, videtur anniversaria fuisse, sed tum tantum deducta esse. Multa sacra a praetoribus illo tempore facienda fuisse vel ex uno titulo 157. inscriptionum Boeckhianarum videas, ex quo

πὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν· ὥςπερ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίνους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ
27 τὸν πόλεμον. οὐ γὰρ ἐχρῆν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἵππαρχον παρ' ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵν' ἦν ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις; ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον τὸν παρ' ὑμῶν ἵππαρχον δεῖ πλεῖν,

§. 27. *ἵππαρχον* Σ: ἱππάρχους b. — *τῶν τῆς*] τῶν om. codd. praeter Σ plerique.

Mercurio Hegemonio, Paci, Iovi Ammoni ab iis immolatum esse discimus. An tu putas eos diebus anniversariis, quibus memoria pugnarum Marathoniae, Salaminiae, Plataeensis recoleretur (Plutarchus de gloria Athen. c. 7.), sacris non operatos esse?

ἱεροποιῶν] Varia Athenis erant genera sacrificulorum, de quibus v. Excurs. 3.

οἱ πλάττ. τοὺς πηλ.] Puparum fictores (κοροπλάθοι s. κοροπλάσται) ex argilla imagunculas non tantum puerorum (κόρων) puellarumque (κορῶν), sed hominum cuiusvis aetatis et ordinis, personarum mythicarum (ut Marsyae), animalium faciebant in foro venum exponendas, quibus pueri puellaeque luderent. Etiam taxiarchorum phylarchorumque similiumque magistratuum figuras propositas esse ex h. l. discimus. Cf. C. O. Müller. archaeol. artis §. 305, 4. W. A. Becker. Chariclis I. p. 31 sq. Multa vero signa fictilia, quae adhuc in museis exstant (Terracotten), eius generis videntur esse. — Quum plene dicendum esset ὥςπερ γὰρ — *ποιοῦσιν*, duo comparationis membra ita in unum orator contraxit, ut ποιοῦσιν omitteret; cf. οὐδὲν ἄλλο ἢ (Rost. p. 766.), οὐχ ὥςπερ (§. 34.), similia.

εἰς τὴν ἀγορὰν] Suidas p. 1619. A: *εἰς ἀγορὰν ὑφαίνειν*· τὸ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκφέρειν τὰ ὑφαινόμενα· οὕτω Μένανδρος. Lucianus Lexiph. c. 22: ἐλελήθεις σαυτὸν τοῖς ὑπὸ τῶν κοροπλάθων *εἰς τὴν ἀγορὰν* πλαττομένοις ἐοικώς, κεχρωσμένος μὲν τῇ μίλτῳ καὶ τῷ κυανῷ, τὸ δ' ἔνδοθεν πήλινός τε καὶ εὔθρυπτος ὤν. — Cur vero Demosthenes eos, qui pompas ducant, in foro versari dicat, illustrant haec C. O. Mülleri verba (de foro Athenarum §. 7.): „fori Atheniensis is fuit situs, ut nullam pompam vel theoriam, ad illustrius aliquod Graeciae ipsiusve Atticae delubrum, aut Olympiam aut Pythonem aut in Isthmum aut Eleusinem, ex interiori urbe missam, non oportuerit per forum duci."

§. 27. *ἵππαρχον* unus recte servavit cod. Σ. Nam quum bini annis singulis hipparchi fuerint, per se consentaneum est non utrumque, si quando exercitus Athenis mitteretur, secutum esse; sed dierum festorum pomparumque ducendarum cura hipparchis demandata hoc plane requirit, ut alterum hipparchorum Athenis manere debuisse arbitremur. Cf. § 35 sqq. et epist. crit. ad G. Herm p. 40. Ante verba ἄρχοντας οἰκείους distinguendum erat, neque enim praedicati vice funguntur, sed quum taxiarchi et hipparchus exempli causa allati sint, omnia genera

τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων Μενέλαον ἱππαρχεῖν· καὶ οὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅςτις ἂν ᾖ.

Ἴσως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἡγεῖσθε λέγεσθαι, τὸ δὲ 28
τῶν χρημάτων, πόσα καὶ πόθεν ἔσται, μάλιστα ποθεῖτε ἀκοῦσαι. τοῦτο δὴ καὶ περαίνω. χρήματα τοίνυν·

§. 28. περαίνω b cum Σ: περανῶ reliqui.

magistratuum militarium complectuntur.

ἵν' ἦν] Rost. gr. Gr. p. 657.

τῆς πόλεως] v. ad §. 19.

εἰς — Λῆμνον] solent de Chiorum, Rhodiorum, Byzantiorum incursione in insulas Imbrum et Lemnum a. 356 facta (Diod. 16, 21.) explicare. Sed quid faciemus tempore praesenti δεῖ? Et qui Lemnum tuerentur ab hostium irruptione, numquid illi tuebantur nisi τὰ τῆς πόλεως κτήματα? Apparet igitur de solemni pompa Lemni quotannis ducta cogitandum esse. Certa quidem eius rei, quod sciam, memoria non exstat, sed insulam quotannis lustratam eosque dies magno et splendido apparatu celebratos esse narrat Philostratus heroic. 19, 14. p. 700. atque Hephaesto in urbe Hephaestiade qui possis credere dies festos anniversarios actos non esse? Iam quum Lemni cives Atticos multos semper fuisse constet eaque insula partem quasi Atticae ipsius effecerit, quid mirum hipparchum alterum ad pompas ducendas eo missum esse? Fortasse ad eandem consuetudinem pertinet locus Plauti, in cuius Truculento (1, 1, 74.) Dinarchus Nam ego, inquit, Lemno advenio Athenas nudius tertius, || legatus quo hinc cum publico imperio fui.

ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων] Non cogitandum est de finibus Atticae ipsius ab incursione Philippi defensis, sed quicunque mittuntur contra eos, qui urbi aliquid eripere conantur, recte dicuntur ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων pugnare; cf. §. 4. 7: τὰ ὑμέτερα αὐτῶν κομιεῖσθε.

Μενέλαον] Hunc Menelaum fuisse Philippi Amyntae F. fratrem uterinum dicit Harpocratio p. 126, 12. Bk. Ac tres fuisse Amyntae filios et Gygaeae, Archelaum, Aridaeum, Menelaum, Iustinus prodidit 7, 4, 5. eosque idem 8, 3, 10 sq. a Philippo occisos esse scribit. Nihil video causae, cur falsa ab Harpocratione tradi putemus. — Menelaum vero non ab Atheniensibus ipsis creatum nec exercitui universo praefectum fuisse ea ostendunt quae sequuntur: ἱππαρχεῖν et ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι. Athenienses iam prius peregrinos interdum exercitibus suis praefecerant (Plat. Ion. p. 541. C.), nec Demosthenes hoc nunc vituperat, sed quod unum tantum imperatorem creare eiusque arbitrio omnia permittere solebant, ita ut exercitus non Atheniensium, sed imperatoris illius esse videretur.

καὶ οὐ] cf. 3. §. 36.

§. 28. καὶ περαίνω] Uti vos exspectatis, sic etiam dicendo exsequor. Saepe enim περαίνειν pariter atque exsequi et ausführen fere idem

ἔστι μὲν ἡ τροφή, σιτηρέσιον μόνον, τῇ δυνάμει ταύτῃ
τάλαντα ἐνενήκοντα καὶ μικρόν τι πρός, δέκα μὲν ναυσὶ
ταχείαις τετταράκοντα τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν
μναῖ τοῦ μηνὸς ἑκάστου, στρατιώταις δὲ δισχιλίοις το-
σαῦθ᾽ ἕτερα, ἵνα δέκα τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης δρα-
χμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ, τοῖς δ᾽ ἱππεῦσι διακοσίοις
οὖσιν, ἐὰν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τοῦ
29 μηνός, δώδεκα τάλαντα. εἰ δέ τις οἴεται μικρὰν ἀφορ-
μὴν εἶναι σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν,
οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι, τοῦτ᾽

Post *σιτηρέσιον* b cum Σ om. *τοῖς στρατευομένοις*. Glossema petitum erat e §. 29.

significat quod *λέγειν*. Cf. Aristoph. Plut. 563: *περὶ σωφροσύνης ἤδη τοίνυν περανῶ σφῷν, κἀναδιδάξω, ὅτι — —*. Eccl. 579: *ἀλλὰ πέραινε μόνον μήτε δεδραμένα μήτ᾽ εἰρημένα πω πρότερον*. Ran. 1168. — Tempus praesens de eo, quod iam iam faciendum est, maiore cum vi poni quam futurum non est linguae Graecae, sed omnium linguarum animique humani.

χρήματα] nominativus breviter indicans id, quod deinde orator expositurus est. Cf. Rost. gr. p. 489. b.

ἔστι μὲν —] opponuntur §. 29: *εἰ δέ τις οἴεται* —, hoc sensu: satis magna quidem pecuniae summa opus est ad cibaria militibus ordine persolvenda, sed cibaria sufficient, nihil praeterea dari oportebit.

ἡ τροφή quo valeat, accuratius indicat orator appositis verbis *σιτηρέσιον μόνον*. — Militibus Athenienses inde a Periclis temporibus et mercedem (*μισθόν*) et tantundem pro cibariis (*σιτηρέσιον*) pendere solebant, *μισθὸν* vero Demosthenes nunc dari opus esse negat. Quodsi orator pro cibariis binos quotidie obolos peditibus dari vult, singulas drachmas equitibus, binos obolos classiariis (duceni enim in triremibus singulis esse solebant), ex iis quae A. Boeckhius de oecon. reip. Ath. I. p. 293 sqq. exposuit, apparet eum fuisse minimum stipendiorum modulum. Ceterum videmus inter cives et mercenarios discrimen fieri non solitum esse.

μικρόν τι πρός] duo talenta. Quum enim classiariis et peditibus quadragena, equitibus duodecim talenta dari velit, nonaginta duo efficiuntur. — *πρός* adverbialiter haud raro Demosthenes posuit: 20. §. 112. 22. §. 60. 27. §. 68. Devarius de part. Gr. p. 328. Heind. ad Pl. Gorg. p. 70. Neque vero opus est cum G. Dindorfio scribi or. 22. §. 75. *πρὸς ἔδοξεν*, aliisque locis, quos Dindorfius praef. p. X. et Schaeferus ad p. 650, 25. indicarunt, similia restitui: nam si *πρός* hoc ipsum significat, quod est insuper, quid impedit, quominus eadem sit vis particulae cum verbis compositae? Exempla talium verborum Platonica collegit Schneiderus ad Civitat. 3. p. 375. E.

τοσαῦθ᾽ ἕτερα] totidem, quadraginta. Cf. Aeschines 2. §. 174. 3. §. 98. Sed apud Isocratem 4. §. 153. *ἑτέρου τοσούτου χρόνου* (cl. §. 142.) est alterum tantum tem-

ἂν γένηται, προςποριεῖ τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοῦ πολέμου, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν οὐδὲ τῶν συμμάχων, ὥςτ' ἔχειν μισθὸν ἐντελῆ. ἐγὼ συμπλέων ἐθελοντὴς πάσχειν ὁτιοῦν ἕτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' οὕτως ἔχῃ. πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω γενέσθαι, τοῦτ' ἤδη λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

Ἃ μὲν ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθα εὑ- 30
ρεῖν, ταῦτά ἐστιν· ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονῆτε τὰς γνώ-

§. 29. ἀφορμὴν εἶναι FΣ: ἀφορμὴν b.

poris. Eadem igitur verborum Graecorum ambiguitas, quae Germanicorum noch einmal so viel. Similiter dicitur ἕτερος τοιοῦτος; cf. Heindorf. ad Plat. Phaed. p. 58. D.

§. 29. ἀφορμὴν εἶναι] si quis vero putat hanc parvam esse rei partem, militibus cibaria praeberi, errat. Facile est ad intelligendum, quomodo infinitivus omitti potuerit.

προςποριεῖ] προςποριεῖται cum L. Kustero (de verbis med. p. 35.) et paucis quibusdam codd. Taylori scribi voluerunt Schaeferus aliique. Scribi poterat, sed sufficit dici, cetera exercitum ipsum acquisiturum esse, neque opus est addi, in cuius commodum acquirantur. Bremius bene contulit 2. §. 16: οὐθ' ὅσ' ἂν ποριόωσιν — ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι. et Menandri versus (Stob. Flor. 98, 8. Meinekii com. Gr. IV. p. 230.): ἡμεῖς δὲ χωρὶς τῶν ἀναγκαίων κακῶν αὐτοὶ παρ' αὑτῶν ἕτερα προςπορίζομεν. Adde Arist. Equ. 765: ποικίλος γὰρ ἀνὴρ κἀκ τῶν ἀμηχάνων πόρους εὐμηχάνους πορίζων. Isocrat. 15. §. 113: Ποτίδαιαν — εἷλεν ἀπὸ τῶν χρημάτων ὧν αὐτὸς ἐπόρισε.

ἐγὼ συμπλέων] codd. quidam κἀγὼ vel ἐγὼ δὲ: iam veteribus enim grammaticis asyndeton non minus displicuit, quam Schaefero aliisque editoribus. Parum illi intellexerunt vim asseverationis copula addita valde debilitari.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ. Haec expositio quum fere numeris constaret, ut intelligeretur quotam partem τιμήματος (h. e. eius census partis, de qua tributa civibus pendenda erant; cf. Hermanni antiqu. §. 108, 5. 162, 11 sqq.) imperari oporteret, scriptam eam Demosthenes attulerat et de scripto recitabat. Cf. §. 36. 1. §. 19.

§. 30. ἡμεῖς] cf. prolegomena.

ἐπειδὰν δ' κτλ.] Quem sensum in his verbis inesse oporteat, interpretes fere omnes intellexerunt; sed ut inesse videretur, varias vel corrigendi vel interpretandi vias tentarunt. Apparet Demosthenem Athenienses cohortari, ut tandem aliquando agere incipiant neve satis habeant magna decrevisse. Alii igitur interpretes ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ esse ea voluerunt, quae cum certa animi persuasione placuerint et certo consilio ea efficiendi. Sed

μας, ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, χειροτονήσετε, ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασι καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις.

31 *Δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βουλεύσασθαι, εἰ τὸν τόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς χώρας, πρὸς ἣν πολεμεῖτε, ἐνθυμηθείητε, καὶ λογίσαισθε, ὅτι τοῖς πνεύμασι καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων διαπράτ-*

§. 30. *ἂν* Sauppius: *ἃ ἂν* b. — *χειροτονήσετε* FΣ: *χειροτονήσετε* (α supra) B, *χειροτονήσατε* b. — *ἐν τοῖς*] *τοῖς* Υ et corr.

Atheniensibus quae decreverant eo tempore, quo sciverant, semper mirum quantum placuerant: quare non potest orator eos monere, ut faciant quod semper fecerunt. Alii *χειροτονήσατε, ἵνα* ita explicaverunt, ut verbis quae sunt *ἵνα — ἔργοις* id ipsum exprimi dicerent, quod Demosthenes a populo decerni vellet: ita enim *ἵνα* post verba iubendi interdum poni. Sed ut hoc apud Demosthenem ferri possit, quod non concedo, mirum est oratorem populo suadere, ut decernat, ut decreta sua rata fiant. Quid? Si populus illud decernit, hoc ipsum vero decretum non magis ratum erit, quam plurima alia prius decreta? Alii mutando et corrigendo loco succurrere studuerunt; sed eae coniecturae omnes et violentae sunt et ad sensum parum satisfaciunt. Nam si Atheniensibus placuerit timore Philippi ignava desidia securitatem sequi, num tali plebiscito effectum iri Demosthenes dicere potest, ut re vera (*τοῖς ἔργοις*) bellum cum Philippo geratur? Hae difficultates omnes tolluntur, si *ἃ* deleverimus. Qua voce deleta sensus hic est: Haec sunt quae excogitare potui; iam res ad vos redit: si vobis sententia mea placuerit, eam, quum suffragia feretis, sequimini, ut tandem aliquando re vera cum Philippo bellum gerere incipiatis: haec enim quae suasi neque vires rei publicae excedunt et quomodo facili negotio exsequi possitis accurate exposui. Accedit consuetudo Demosthenis: or. 9. §. 70: *ἐγὼ νὴ Δί' ἐρῶ καὶ γράψω δέ, ὥστε, ἂν βούλησθε, χειροτονήσετε.* 14. §. 14: *οἶμαι δὴ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς αὐτήν, ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, ψηφίζεσθαι.* prooem. 33 extr.: *ὑμέτερον δὲ (ἔργον) ἀκούσαντας κρῖναι κἂν ἀρέσκῃ χρῆσθαι.* prooem. 36 extr.: *σκέψασθε δὲ ἀκούσαντες κἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ χρήσασθε.*

χειροτονήσετε] cf. Matth. gr. p. 1122. Rost. gr. §. 116, 9. p. 583. Demosth. 6. §. 6: *ἐὰν δ' οἱ θαῤῥοῦντες καὶ πεπιστευκότες αὐτῷ (δοκῶσιν βέλτιον προορᾶν), τούτοις προςθήσεσθε.* 9. §. 70: *χειροτονήσετε.* — or. 18. §. 248: *ὁ δῆμος — τὰς ἐμὰς γνώμας ἐχειροτόνει.*

ἐν τοῖς ψ.] cf. §. 20. 45. 3. §. 14.

ἐπιστολαῖς] cf. ad §. 19.

§. 31. *τὸν τόπον*] situs, Oertlichkeit. Cf. 23. §. 182: *ὥςπερ γὰρ Χαλκὶς τῷ τόπῳ τῆς Εὐβοίας πρὸς τῆς Βοιωτίας κεῖται —. ἣν ὃν ἔχει τόπον ὅςτις οἶδεν ὑμῶν.* 24. §. 216: *οὐ τόπον* (sc. *ἡ πόλις ἡμῶν ἔχει οἷον οὐδεμία πόλις Ἑλληνίς*); Plat.

ται Φίλιππος, καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χει-
μῶνα ἐπιχειρεῖ, ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθα ἐκεῖσε
ἀφικέσθαι. δεῖ τοίνυν ταῦτ' ἐνθυμουμένους μὴ βοη- 32
θείαις πολεμεῖν (ὑστεριοῦμεν γὰρ ἁπάντων), ἀλλὰ πα-
ρασκευῇ συνεχεῖ καὶ δυνάμει. ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμα-
δίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει Λήμνῳ καὶ Θάσῳ καὶ
Σκιάθῳ καὶ ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ
λιμένες καὶ σῖτος καὶ ἃ χρὴ στρατεύματι πάνθ' ὑπάρχει·

Ω, [ἐν] τοῖς b. — ἐν ταῖς Σ: ταῖς b.
§. 31. δυναίμεθα b cum Σ et pr. F: erat δυνώμεθα.

Legg. 4. p. 705. C: τί δὲ δή; ναυπηγησίμης ὕλης ὁ τόπος ἡμῖν τῆς χώρας πῶς ἔχει; Cic. ad Div. 1. epist. 7. §. 6: eam esse naturam et regionem provinciae tuae.

προλαμβάνων] praeoccupans. Cf. 2. §. 9. 3. §. 16. infra §. 35: τοὺς δ' ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν. 8. §. 11: οὐδενὶ τῶν πάντων πλέον κεκράτηκε Φίλιππος, ἢ τῷ πρότερος πρὸς τοῖς πράγμασι γίγνεσθαι.

φυλάξας τοὺς ἐτησίας] 8. §. 14: ἐὰν οὖν περιμείνας τοὺς ἐτησίας ἐπὶ Βυζάντιον ἐλθὼν πολιορκῇ. coll. §. 17: ἂν δ' ὑπὸ τῶν πνευμάτων μὴ δυνώμεθα; — Etesiae, venti anniversarii, plerumque dicuntur ii, qui diebus canicularibus ab occasu solstitiali flare solent et septentriones versus navigaturis mare infestum reddunt. Conf. Wachsmuthii antiqu. Graec. I, 1. p. 295 sqq. Forbiger. geogr. ant. I. p. 619 sqq.

χειμῶνα] hieme mare clausum erat veteribus. — Cf. 3. §. 4., ubi Philippus Maemacterione, h. e. Novembri, in Thracia bellum gessisse narratur. 2. §. 23: μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων.

ἡνίκ' ἂν — μὴ δυναίμεθα] ubi Philippus putat nos vix ac ne vix quidem posse eo pervenire. Cf. Rost. gr. p. 631. Cogitationem Philippi ipsius haberi oratorem voluisse μὴ particula ostendit.

§. 32. βοηθείαις πολεμεῖν] tum demum, quum nuntius allatus fuerit de nova Philippi expeditione, copias subito paratas auxilio mittere; cf. §. 14. 41. 8. §. 47. 19. §. 84. 47. §. 20. Livius 3. c. 4 extr.: Latini Hernicique — dare Quintio subitarios milites (ita tum repentina auxilia appellabant) iussi.

ὑστεριοῦμεν] cf. §. 35. 38.

παρασκευῇ συνεχεῖ] h. e. ἣ διαμένει, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα — ἢ περιγενώμεθα (§. 15). — δυνάμει συνεχεῖ, h. e. ἣ συνεχῶς πολεμήσει καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει (§. 19).

χειμαδίῳ — τῇ δυνάμει] cf. Thuc. 3, 24: ἐσπένδοντο ἀναίρεσιν τοῖς νεκροῖς et similia, quae Rostius collegit gr. §. 105, 6.

τόπῳ] regione. Cf. §. 4. 20. §. 59: τὸν περὶ Θρᾴκην τόπον. 18. §. 146. Isocr. 5. §. 20. — Thasus (20. §. 59.), Lemnus (cf. ad §. 27. 34.), Sciathus (8. §. 36.), aliae illius regionis insulae Atheniensium erant.

ἃ χρὴ] sc. ὑπάρχειν.

τὴν δ' ὥραν τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γενέσθαι ῥᾴδιον καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλές, πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασι ῥᾳδίως ἔσται.

33 Ἃ μὲν οὖν χρήσεται καὶ πότε τῇ δυνάμει, παρὰ τὸν καιρὸν ὁ τούτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶν βουλεύσεται· ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἐστίν, ἃ ἐγὼ γέγραφα. ἂν ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πορίσητε τὰ χρήματα πρῶτον ἃ λέγω, εἶτα καὶ τἄλλα παρασκευά-

τὴν δ' ὥραν — ῥᾳδίως ἔσται] per eam anni partem, qua per tempestatem et ad terram appellere et in alto mari sine periculo versari licet, parva illa classis (ἡ δύναμις) facile ad ipsam oram Macedoniae versabitur. Quem sensum quum homines docti inesse non viderent, locum sanissimum variis coniecturis tentaverunt. — Ad terram appellit, ut milites egressi e navibus praedentur (λῃστεύειν ἀνάγκη: §. 23.), circa emporiorum introitus versatur, ne merces importentur neve exportentur; cf. 18. §. 145: οὔτε γὰρ ἐξήγετο — οὐδὲν οὔτ' εἰσήγετο. Facile ibi versabuntur, quod neque multum periculi laborisque sustinendum est et spes est fore ut magna praeda locupletentur; cf. §. 29.

§. 33. ἃ — χρήσεται] Matth. gr. §. 409, 6. Rost. gr. §. 104. annot. 7.

παρὰ τὸν καιρὸν] tempore opportuno ipso, dum occasio erit. 20. §. 44: παρὰ τοὺς μεγίστους καιρούς. 19. §. 172: παρὰ ταύτην τὴν ἀποδημίαν. 21. §. 1: παρὰ πᾶσαν τὴν χορηγίαν. Sed in verbis παρὰ τὸν καιρόν simul hoc inest: ut occasio feret, ex ratione et natura temporum.

καταστὰς ὑφ' ὑμῶν] Matth. gr. §. 592. β. Rost. gr. §. 115, 4.

ταῦτ' — ἃ ἐγὼ γέγραφα] ea, de quibus adhuc exposuit. — Psephisma autem, cui commendando, antequam cives in suffragia mitterentur, hanc orationem habuit, scriptum secum in concionem attulerat.

ἂν ταῦτα] Asyndeton multis displicuit; sed copulam saepe omitti, ubi de re antea exposita iudicium feratur vel uno quasi verbo prius dicta comprehendantur, bene observavit H. Funkhaenel quaest. Dem. p. 37., coll. or. 6. §. 27. 8. §. 77. Cf. L. Dissen. ad Pind. I. p. 278 sq. G. Hermann. opusc. vol. VI. p. 16 sq. — Ordo sententiarum hic est: ἂν πρῶτον τὰ χρήματα πορίσητε, εἶτα — παρασκευάσητε καὶ νόμῳ κατακλείσητε.

ἃ λέγω] §. 28 sq.

τοὺς στρατιώτας κτλ.] epexegesis eius, quod praecedit, τἄλλα.

ἐντελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν] Haec quum vulgo cum iis quae sequuntur coniungerentur, non apparebat, cur ἐντελῆ πᾶσαν dixisset. Neque facile est intellectu, quomodo τἄλλα — ἐντελῆ nuper aliquis inter se iungere potuerit. Pendent vero ex eo quod praecedit παρασκευάσαντες: si cetera, milites, triremes, equites, omnem denique expeditionem ita apparaveritis, ut nihil desit.

νόμῳ κατακλείσητε] si

σαντες, τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τοὺς ἱππέας,
ἐντελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν, νόμῳ κατακλείσητε ἐπὶ τῷ
πολέμῳ μένειν, τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι καὶ
πορισταὶ γιγνόμενοι, τῶν δὲ πράξεων παρὰ τοῦ στρα-
τηγοῦ τὸν λόγον ζητοῦντες, παύσεσθ' ἀεὶ περὶ τῶν αὐ-
τῶν βουλευόμενοι καὶ πλέον οὐδὲν ποιοῦντες, καὶ 34
ἔτι πρὸς τούτῳ πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν
μέγιστον τῶν ἐκείνου πόρων ἀφαιρήσεσθε. ἔστι δ' οὗ-
τος τίς; ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων,

§. 34. *τούτῳ* b cum Σ: erat *τούτοις*.

lege copias illas (*τὴν δύναμιν*, quod cogitando repetendum est) coercueritis ita, ut rem bellicam strenue agere cogantur. Andocides 3. §. 7: *ἀνηνέγκαμεν χίλια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ νόμῳ κατεκλείσαμεν ἐξαίρετα εἶναι τῷ δήμῳ.* Antiphanes *Πλουσίοις* (in Meinekii com. Gr. vol. III. p. 104.) v. 14 sqq.: *δεῖ νόμῳ κατακλεῖσαι τοῦτο, παραπομπὴν ποιεῖν τῶν ἰχθύων.* Demosth. 23. §. 87: *κατέκλεισεν ἴδιον πρᾶγμα ψηφίσματι.*

ταμίαι καὶ πορισταὶ] Quaestores Athenis permulti erant, thesaurorum sacrorum, aerarii, pecuniarum singulis magistratibus publice expensarum, phylarum, demorum, gentium, societatum. *πορισταί* (Antiphon 6. §. 49.) *εἰσιν ἀρχή τις Ἀθήνησιν, ἥτις πόρους ἐζήτει*, Bekk. anecd. p. 294, 19. C. F. Herm. antiqu. publ. §. 151. Hic vero orator *ποριστὰς* quasi et *ταμίας* Athenienses ipsos fieri oportere dicit, quod pecunias ad expeditionem necessarias publice quotannis suppeditari (cf. §. 25.) et per quaestores publice creatos (8. §. 47.) dispensari vult: plerumque enim tum imperatores pecunias necessarias non tantum ipsi dispensabant rationemque reddere debebant, sed saepe etiam acquirere ipsi coacti erant. Quanquam pecuniae prius suppeditantur quam dispensantur, tamen quaestorum nomen priore loco posuit, quod generale est, quo alterum fere continetur.

τῶν πράξεων — τὸν λόγον] excusationibus desidiae, quibus uti imperatores solent, sublatis (§. 25.), militibus, navibus, pecuniis necessariis subministratis, iure postulare poteritis, ut imperator rem strenue agat, rerumque gestarum ab eo rationem repetere accuratam; cf. 2. §. 27.

καὶ ποιοῦντες] nec quidquam eo, quod semper deliberatis, proficientes.

§. 34. *τούτῳ*] ut desinatis frustra deliberare. Quod cum unum commodum sit, ceteris quae deinde commemorantur oppositum, numerus singularis praestat plurali.

ἐκείνου] Philippi.

ἀπὸ] Isocr. 15. §. 111: *Σάμον — Περικλῆς — ἀπὸ διακοσίων νεῶν καὶ χιλίων ταλάντων κατεπολέμησε.* Cf. §. 113. Demosth. 18. §. 102: *τοὺς μὲν πλουσίους ἀτελεῖς ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων γιγνομένους.* Matth. gr. §. 573. p. 1330. — Insulae et civitates maritimae, quarum incolae mercaturam in Ponto Euxino et mari Aegaeo fa-

ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλέοντας τὴν θάλατταν. ἔπειτα τί πρὸς τούτῳ; τοῦ πάσχειν αὐτοὶ κακῶς ἔξω γενήσεσθε, οὐχ ὥςπερ τὸν παρελθόντα χρόνον εἰς Λῆμνον καὶ Ἴμβρον ἐμβαλὼν αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ᾤχετ' ἔχων, πρὸς τῷ Γεραιστῷ τὰ πλοῖα συλλαβὼν ἀμύθητα χρήματ' ἐξέλεξε, τὰ τελευταῖα εἰς Μαραθῶνα ἀπέβη καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς χώρας ᾤχετ' ἔχων τριήρη,

ἔχων b cum $\Sigma T(\alpha\epsilon\vartheta)^m A^I \psi$: erat ἄγων. — πρὸς b cum Σ: erat καὶ πρὸς. — εἰς b cum Σ: erat δ' εἰς. — δύνασθε

ciebant, pleraeque cum Atheniensibus societate coniunctae erant.

ἄγων καὶ φέρων] diripiens. Res, regiones, homines pariter a Graecis ἄγεσθαι καὶ φέρεσθαι dicuntur, atque diripi a Latinis. Xenoph. Anab. 5, 5, 13: οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν ἅμα τε τὰ χρήματα ἄγειν καὶ φέρειν. Demosth. 9. §. 52: τῆς ἐκείνου χώρας — ἄγειν καὶ φέρειν ἔστι πολλήν. 18. §. 230: ἀντὶ τοῦ τοὺς λῃστὰς ἡμᾶς φέρειν καὶ ἄγειν ἐκ τῆς Εὐβοίας.

πλέοντας] mercaturam facientes. Cf. or. 33. §. 5: διὰ τὸ εἶναί μοι τὰς διατριβὰς περὶ τὸ ἐμπόριον γνωρίμως ἔχω τοῖς πλείστοις τῶν πλεόντων τὴν θάλατταν. or. 34. §. 30. τῶν πλεόντων.

οὐχ ὥςπερ —] Similiter atque formulae οὐδὲν ἄλλο ἤ, οὐ γὰρ ἀλλά (G. Herm. ad Arist. Nub. 233.), οὐχ ὅτι, οὐχ ὅπως, aliae, ita ortae sunt, ut post negationem verbum (ποιεῖν, πάσχειν, εἶναι, λέγειν) cogitando adderetur, deinde vero fere in adverbiorum naturam abirent: similiter, inquam, οὐχ ὥςπερ particulae primum ita dictae sunt, ut ποιεῖν vel simile verbum intelligeretur, deinde vero diuturna consuetudine factum est, ut adverbii vice fungantur et significent: anders als —, contra quam. Demosth. 21. §. 218: οὐ γὰρ ἐκ πολιτικῆς αἰτίας, οὐδ' ὥςπερ Ἀριστοφῶν — ἔλυσε τὴν προβολήν, ἀλλ' ἐξ ὕβρεως κρίνεται. Plat. Gorg. p. 522. A: ὑμᾶς — ἀπορεῖν ποιεῖ, — οὐχ ὥςπερ ἐγὼ — εὐώχουν ὑμᾶς. Exempla collegerunt L. Heind. ad Plat. Protag. p. 574. Fritzsch. quaest. Luc. p. 154 sq. Saepe autem Graeci in comparationibus tantum ponunt, quid ea re fiat, quae ut alteram explicet comparatur, quid vero altera, cui illustrandae altera adhibetur, fiat omittunt. Plat. Theaet. 187. B: οὕτω μέντοι χρὴ λέγειν προθύμως μᾶλλον, ἢ ὥςπερ τὸ πρῶτον ὤκνεις ἀποκρίνεσθαι. Cf. Rückert ad Plat. Symp. p. 45.

ἔχων] secum habens. Xen. Cyrop. 2, 4, 24: τοὺς ἡμίσεις μὲν τῶν πεζῶν ἔχων, ἅπαντας δὲ τοὺς ἱππέας πορεύσομαι. 4, 2, 29: ἔχων τοὺς ἱππέας ἐπηκολούθει. Lysias 3. §. 32: ἐξέπλευσα ἐκ τῆς πόλεως ἔχων τὸ μειράκιον.

Γεραιστῷ] promontorium australe et oppidum Euboeae cum portu peropportuno iis, qui ex Asia Athenas traiicerent; Eur. Cycl. 295. Strabo 10. p. 446.

ἐξέλεξε] magnam vim pecuniae a mercatoribus illis exegit, quibus se suaque redimerent.

ἱερὰν — τριήρη] Salaminiam et Paralum fuisse triremes theoriis deducendis ab Atheniensibus destinatas ideoque sacras vocatas constat. Sed iam Demosthenis temporibus etiam plures

ὑμεῖς δ' οὔτε ταῦτα δύνασθε κωλύειν οὔτ' εἰς τοὺς
χρόνους, οὓς ἂν προθῆσθε, βοηθεῖν. καίτοι τί δή 35
ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν Διονυσίων ἀεὶ τοῦ καθήκοντος χρόνου γίγνεσθαι, ἄν τε δεινοὶ λάχωσιν, ἄν τε ἰδιῶται οἱ τούτων ἑκατέρων ἐπιμελούμενοι, εἰς ἃ τοσαῦτ' ἀναλίσκεται χρήματα, ὅσα οὐδ' εἰς ἕνα τῶν ἀπο-

ΣΥΩΑ[1]: ἠδύνασθε b.
§. 35. ἀναλίσκεται ΣΑ[1]Η: ἀναλίσκετε b.

fuisse naves sacras Boeckhius de rebus navalibus Atheniensium p. 76 sqq. bene videtur ostendisse. Hic Paralum intelligendam esse Philochoro et Androtione auctoribus Harpocratio docet (s. v. ἱερὰ τριήρης). De theoria Delica cogitandum esse conieceris, recordatus eorum quae apud schol. Sophoclis (ad O. C. 1047.) de sacrificiis Marathone a Deliastis actis narrantur. — Sed nec de hoc Philippi facinore neque de iis quae antea commemorata sunt apud alium scriptorem nunc superstitem mentio exstat: nam quod Diodorus Sic. 16, 21. de insulis istis a Rhodiis eorumque sociis direptis narrat, huc non videri referenda esse bene statuit Th. Voemel prolegg. p. 73. De tempore ante hanc orationem proximo cogitandum esse videtur ex Aeschinis or. 2. §. 72. doceri posse.

δύνασθε] Tempus praesens et ea quae sequuntur *οὓς ἂν προθῆσθε* tuentur et cum vi multo maiore dicitur, cum ab Atheniensibus etiamnunc similia Philippi facinora impediri non posse ostendat. — De accentu v. *προθῆσθε* v. Excursus 4.

§. 35. *τί δή*] Matth. gr. §. 488, 8.

Παναθηναίων ἑορτήν] De Panathenaeis eorumque curatoribus, decem athlothetis, et de Dionysiis magnis iisque, quibus cura eorum rite celebrandorum commissa erat, archonte eponymo et decem curatoribus (*ἐπιμεληταῖς*) cf. C. F. Herm. antiqu. §. 161, 2. 7. 150, 1. 3. Wachsmuth. ant. Gr. 2, 2. p. 246 sqq. 252 sqq. — Quum vero hic *οἱ ἐπιμελούμενοι* sorte creati esse dicantur, et hoc patet, de decem illis *ἐπιμεληταῖς* cogitari non posse (cf. Demosth. 21. §. 15.), sed Demosthenem Dionysiorum curam uni archonti tribuere, et illud consequitur, *ἀθλοθέτας* sorte creatos esse. Quod quum Hermannus propter locum Plut. Pericl. c. 13. negaret, Pollucis locum (8, 87.) corrigi voluit. Sed Demosthenis auctoritate Pollucis testimonium satis confirmatur et Plutarchus vel erravisse putandus vel, quod malim, ita statuendum est, ut Periclem ad dirigenda certamina musica tum primum instituta extra ordinem creatum esse putemus.

δεινός· *σοφός*, *ἔμπειρος*. Bekk. anecd. p. 234, 25. *ἰδιώτης*· *ὁ ἄπειρος*. ibid. p. 265, 30. idiota, un idiot.

ἀναλίσκεται] *ἀναλίσκετε* in tanta commutationis facilitate ab iis positum est, qui non viderent ea quae sequuntur, *ὄχλον καὶ παρασκευήν*, pendere e verbo *ἔχει*, ita ut ex verbis quae sunt *εἰς ἃ* — nominativum suppleri oporteat. — Ol. 92, 3. athlothetis ex thesauro Minervae Po-

στόλων, καὶ τοσοῦτον ὄχλον καὶ παρασκευήν, ὅσην οὐκ οἶδ' εἴ τι τῶν ἁπάντων ἔχει, τοὺς δ' ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν, τὸν εἰς Μεθώνην,
36 τὸν εἰς Παγασάς, τὸν εἰς Ποτίδαιαν; ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τέτακται, καὶ προόιδεν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ, τίς χορηγὸς ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς, πότε καὶ παρὰ τοῦ καὶ τίνα λαβόντα τί δεῖ ποιεῖν· οὐδὲν ἀνεξέταστον οὐδ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἠμέληται, ἐν δὲ

παρασκευήν ΣΤΑ[1]: τοσαύτην παρασκευήν b. — τι b cum ΣΑ[1]: erat τις.

§. 36. τίνα Σ: τί b. — εἶτ' ἀντεμβιβάζειν Σ: ἀν-

liadis ad Panathenaea magna celebranda quinque talenta et mille drachmas erogata esse legimus apud Boeckhium corp. inscr. 147. v. 6. ὄχλον de choreutis, tibicinibus, choregis, gymnasiarchis, omnibus iis qui ad varia certamina prodirent vel pompas ducerent, intelligendum est. παρασκευὴ vasa pretiosissima, vestitum, exercitationum varia genera, alia complectitur. — τῶν ἁπάντων genus neutrum esse apparet.

§. 36. τίς] sc. ἔσται. or. 20. §. 20: σκεψώμεθα δή, τί τοῦτο τῇ πόλει. Sic enim recte pr. Σ, quum vulgo legatur τί τοῦτ' ἔσται τῇ πόλει. — De choregis et gymnasiarchis eorumque muneribus v. Hermanni antiqu. §. 161, 2. 3. Schoemanni antiqu. 5. §. 79.

τίνα] Neutrum plurale pron. interrogativi et indefiniti et librariis et hominibus philologis saepe displicuit; cf. Plat. Lysid. 209. A. Protag. 328. B. Phaedon. 58. C. Aeschin. or. 1. §. 13.

οὐδὲν] asyndeton Schaefero aliisque displicuit; cf. §. 33. — Neque maiore iure haeserunt in eo, quod copula nulla ante v. πότε addita est: quantum enim roboris accedat, quum oratio ita quasi denuo incipere videatur, facile patet.

ἀνεξέταστον — ἠμέλη-ται] cf. §. 8: πεπηγέναι — ἀθάνατα.

τὰ περὶ τοῦ πολέμου] quae ad bellum pertinent. Similia collegit Bernhardy S. Gr. p. 262.

ἅμα] simulatque audivimus aliquid, trierarchos constituimus —. Lysias 28. §. 7: ἅμα γὰρ πλουτοῦσι καὶ ὑμᾶς μισοῦσι. Isocr. 4. §. 157: ἅμα διαλλάττονται καὶ τῆς ἔχθρας — ἐπιλανθάνονται. Paratacticum dicendi genus pro hypotactico.

τριηράρχους] De trierarchia accuratissime exposuit A. Boeckhius oecon. publ. Ath. II. p. 79 sqq. et de re navali Ath. p. 166 sqq. — Eo tempore, quo haec oratio habita est, symmorias sumtibus praebendis institutas fuisse constat; trierarchos vero tum non certo quodam tempore in annos singulos creatos, sed quum expeditio suscipienda esset a strategis constitutos esse hoc loco docemur; cf. or. 14. §. 23. καθιστάναι et καθίστασθαι voces de his rebus solemni usu dicuntur.

ἀντιδόσεις ποιούμεθα] cf. Boeckh. de oecon. publ. Ath. II. p. 122 sqq. Hanc bonorum permutationem trierarchis concessam differre ab ea, ad quam quotannis cives summo censu censi ab imperatoribus provocari solebant (Demosth. or.

τοῖς περὶ τοῦ πολέμου καὶ τῇ τούτου παρασκευῇ ἄτα-
κτα, ἀδιόρθωτα, ἀόριστα ἅπαντα. τοιγαροῦν ἅμα ἀκη-
κόαμέν τι καὶ τριηράρχους καθίσταμεν καὶ τούτοις ἀν-
τιδόσεις ποιούμεθα καὶ περὶ χρημάτων πόρου σκοποῦ-
μεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐμβαίνειν τοὺς μετοίκους ἔδοξε καὶ
τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας, εἶτ' αὐτοὺς πάλιν, εἶτ' ἀντεμβι- 37
βάζειν, εἶτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλεται, προαπόλωλε τὸ
ἐφ' ὃ ἂν ἐκπλέωμεν· τὸν γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον εἰς

τεμβιβάζειν b.
§. 37. μέλλεται Σ: μέλλετε b. — τὸ ἐφ' ὃ Σ: ἐφ' ἃ b.

42. §. 4.), ex eo apparet, quod trierarchi tum demum de ea cogitare poterant, quum urgente belli necessitate ab imperatoribus designati essent. Neque vero solum permutationem bonorum trierarchos designatos aliis obtulisse, sed etiam aliis excusationibus haud raro usos esse, quae utrum sonticae essent nec ne iudices decernerent, discimus ex iis quae Demosth. habet or. 35. §. 48: *τοὺς τριηράρχους καθιστᾶσιν οὗτοι (οἱ στρατηγοὶ) εἰςάγοντες εἰς τὸ δικαστήριον*, et ex titulo navali (apud Boeckh. l. d. p. 464): *ὅπως δ' ἂν αἱ σκήψεις εἰςαχθῶσι, τοὺς θεσμοθέτας παραπληρῶσαι δικαστήρια εἰς ἕνα καὶ διακοσίους τῷ στρατηγῷ τῷ ἐπὶ τὰς συμμορίας ᾑρημένῳ.*

περὶ χρημάτων πόρου] Postquam largitione publica reditus consumi coepti sunt, res satis difficilis erat belli necessitate instante sumtus suppeditare; or. 1. §. 19 sqq.; cf. Herm. antiqu. Gr. §. 151, 16. 171, 13.

ἔδοξε] Rost. gr. §. 116. annot. 4. — Non iam de remigibus agitur, sed de militibus in navibus mittendis. De metoecis cf. Herm. ant. §. 115. Schoem. ant. 5. §. 17. Boeckh. oecon. publ. Ath. I. p. 281.

χωρὶς οἰκοῦντας] Harpocrat. p. 177, 4: *οἱ ἀπελεύθεροι καθ' αὑτοὺς ᾤκουν, χωρὶς τῶν ἀπελευθερωσάντων.* Bekk. anecd. p. 316, 11: *χωρὶς οἰκοῦντες: οἱ ἀπελεύθεροι, ἐπεὶ χωρὶς οἰκοῦσι τῶν ἀπελευθερωσάντων. ἢ δοῦλοι χωρὶς οἰκοῦντες τῶν δεσποτῶν.* Libertinos intelligendos esse docent loci Demosth. 47. §. 72: *ἀφεῖτο γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἐλευθέρα καὶ χωρὶς ᾤκει καὶ ἄνδρα ἔσχεν.* 36. §. 4: *ὁ Πασίων ἐμίσθωσε τούτῳ τὴν τράπεζαν — ἤδη καθ' ἑαυτὸν ὄντι.*

πάλιν] sc. *ἐμβαίνειν.* Inconstantiam Atheniensium orator ita notat, ut bis consilium mutavisse dicantur. Quum enim primum metoecos mittere, deinde ipsi naves conscendere constituissent, denique metoecos rursus mittere placet. Quod vulgo legebatur, sensu carebat: aut *αὐτοὺς* aut *ἀντεμβαίνειν* scribi oportebat. Nunc omnia planissima. Cf. Thucyd. 7, 13: *εἰσὶ δ' οἳ — ἀνδράποδα Ὑκκαρικὰ ἀντεμβιβάσαι ὑπὲρ σφῶν πείσαντες τοὺς τριηράρχους —.* Isocr. 8. §. 48: *τοὺς μὲν ξένους καὶ τοὺς δούλους ναύτας εἰςεβίβαζον.*

§. 37. *μέλλεται*] Schaeferus bene monuit *μέλλετε* personam secundam ab hoc loco alienam esse, quum prima ubique legatur. De passivo h. v. v. Krüger. ad Xen. Anab. 3, 1, 47.

τὸ ἐφ' ὃ] Matth. gr. §. 287. Bernhardy S. Gr. p. 313, 4.

τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν, οἱ δὲ τῶν πραγμάτων οὐ μένουσι καιροὶ τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν. ἃς δὲ τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθ' ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἷαί τε οὖσαι ποιεῖν ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται. ὁ δ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥστ' ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

38 Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμένων ἀληθῆ μέν ἐστι τὰ πολλά, ὡς οὐκ ἔδει, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκούειν. ἀλλ' εἰ μέν, ὅσα ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων

οὐ μένουσι καιροὶ Σ: καιροὶ οὐ μένουσι b. — δὲ τὸν b cum Σ: erat δ' εἰς τόν.
§. 38. ἃ Σ: ὅσα b.

Thucyd. 1, 142: τοῦ δὲ πολέμου οἱ καιροὶ οὐ μενετοί. Aeschin. 3. §. 163: καίτοι ῥητορικὴν δειλίαν δημόσιος καιρὸς οὐκ ἀναμένει. Livius 31, 48: non exspectare belli tempora moras et dilationes imperatorum. DOBR.

ἃς — — ἐξελέγχονται] Paucas naves Athenienses, ut specularentur, mittere solebant easque, dum maior expeditio pararetur, sufficere (τὸν μεταξὺ χρόνον ὑπάρχειν) putabant; sed si quid gerendum esset, tempore opportuno ipso apparebat (ἐπὶ τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται), quam nihil prodessent.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ] Quod ante Bekkerum legebatur, ΕΠΙΣΤΟΛΗ, Schaefero aliisque videtur restituendum esse, ita ut τοιαύτας ἐπιστολάς explicent: qualis haec est quam audietis. Sed quidni plures fuerint, ad Eretrienses, Chalcidenses, Hestiaeenses, alias civitates datae? Immo non facile intelligitur, quomodo Philippus ad Euboeenses omnes unam eandemque epistolam mittere potuerit. — Videtur autem Euboeensium animos Philippus ita ad societatem secum faciendam pellexisse, ut imbecillitatem Atheniensium, qui se ipsos tueri non possent, ostenderet.

§. 38. οὐ μὴν] sc. ἔδει οὕτως ἀληθῆ εἶναι. Cf. Matth. §. 605. Rost. §. 133, 4. Or. 1. §. 4. 2. §. 22. 5. §. 3. Vera esse concedetis, sed parum iucunda ideoque silentio praetermittenda esse dicetis. Cf. or. 3. §. 18. 22.

ὅσα —] si quis eas res quas dicendo praetermiserit etiam ipsas transsilire (h. e. ut ne quid sibi noceant efficere) potuerit. Quum exspectares oratorem dicturum esse: καὶ ἔργῳ ὑπερβήσεται, maluit cum aliqua anacoluthia τὰ πράγματα sensu emphatico dicere; ut vero hoc sensu accipi possit, satis efficitur oppositione verborum λόγῳ et πράγματα. Qui τὰ πράγματα subiectum v. ὑπερβήσεται esse voluerunt, non meminerant ὑπερβαίνειν nun-

χάρις, ἂν ᾖ μὴ προςήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰ-
σχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φενακίζειν ἑαυτούς,
καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους, ἃ ἂν ᾖ δυςχερῆ, πάντων
ὑστερίζειν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, 39
ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους οὐκ ἀκολου-
θεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν
πραγμάτων, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥςπερ τῶν στρα-
τευμάτων ἀξιώσειέ τις ἂν τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω
καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς βουλευομένους, ἵν' ἃ ἂν ἐκεί-
νοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται καὶ μὴ τὰ συμβάντα ἀναγ-
κάζωνται διώκειν. ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 40
πλείστην δύναμιν ἁπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὁπλίτας,
ἱππέας, χρημάτων πρόςοδον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τή-

§. 39. *ἀξιώσειέ τις ἂν* ΣΤψ A[1]H: *ἀξιώσειεν ἄν τις* b. — *βουλευομένους* Σ: *εὖ βουλευομένους* b, *εὖ βουλευομένους ἡγεῖσθαι χρή* ceteri.

quam ita dici, ut sit praeterire sensu intransitivo.

χάρις] or. 9. §. 2 sqq. Isocrat. 8. §. 9 sqq.

§. 39. *οὐκ*] cum v. *δεῖ* coniungendum est; cf. Rost. gr. §. 135, 3. D. — Cogitando praevertere decet res ipsas et praevidere omnia, neque vero ad ea quae facta sunt demum consilia sua accommodare. Si quem alium, imperatorem oportet esse Prometheum, non decet Epimetheum. Cf. §. 41.

καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον —] h. e. *καὶ ὅτι δεῖ τοὺς βουλευομένους οὕτω τῶν πραγμάτων ἡγεῖσθαι, ὥςπερ — τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι.* Cf. 1. §. 15: *μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥςπερ οἱ δανειζόμενοι — ἀπέστησαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς — φανῶμεν.* Cf. supra §. 21. — Livius 9, 18 extr.: at hercule reges non liberi solum impedimentis omnibus, sed domini rerum temporumque trahunt consiliis cuncta, non sequuntur.

βουλευομένους] *εὖ*, quod vulgo addebatur, ferri poterat; sed uti antea non dixit: *τὸν ἀγαθὸν στρατηγόν*, sed *τὸν στρατηγόν*, sic hic non dicendum erat eos qui bene deliberarent res ducere debere, sed eos qui deliberarent. *εὖ* verbis quae sunt *εἰδέναι* et *βουλεύεσθαι* saepe praeter necessitatem a librariis et hominibus doctis additum videas.

ἐκείνοις] *τοῖς βουλευομένοις.* Cum vi quadam dicitur pro eo quod dici poterat *αὐτοῖς*. Or. 18. §. 148: *εἰ μὲν τοίνυν τοῦτο ἢ τῶν παρ' ἑαυτοῦ πεμπομένων ἱερομνημόνων ἢ τῶν ἐκείνου συμμάχων εἰςηγοῖτό τις.* Foertsch. observ. crit. ad Lys. p. 70 sqq. Stallb. ad Plat. Phaedon. p. 106. B.

διώκειν] Tempora rerum et consilia eorum, qui bellum gerunt, inter se certant quasi currendo. Qui rem parum callent, res ipsas semper anxie sequuntur nec unquam attingunt.

§. 40. *πλείστην δύναμιν*] or. 24. §. 216: *ἔσθ' ὅ τι κωλύει τὴν πόλιν μεγίστην εἶναι; οὐ*

μερον ἡμέρας οὐδενὶ πώποτε εἰς δέον τι κέχρησθε, οὐδὲν δ' ἀπολείπετε, ὥσπερ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖν Φιλίππῳ. καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κἂν ἑτέρωσε πατάξῃς, ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι δ' ἢ βλέπειν ἐναντίον

§. 40. εἰς δέον τι F Σ A² B et γρ. a^m: ἐν δέοντι b. — οὐδὲν Dobreeus: οὐδενὸς b. — ἀπολείπετε Σ: ἀπολείπεσθε b. — ὥσπερ Σ: ὥσπερ δὲ b. — πολεμεῖν pr. Σ: πο-

τριήρεις, ὅσας οὐδεμία πόλις Ἑλληνίς, κέκτηται; οὐχ ὁπλίτας; οὐχ ἱππέας; οὐ προσόδους; οὐ τόπον; οὐ λιμένας; 14. §. 13: ὁρῶν ὑμῖν (Atheniensibus) χιλίους μὲν ἱππέας, ὁπλίτας δὲ ὅσους ἂν ἐθέλῃ τις, ναῦς δὲ τριακοσίας. et §. 30: ἡμῖν δὲ τὸ τῆς χώρας τίμημα ὑπάρχον ἀφορμὴν ἑξακισχίλια τάλαντα ἀκούσεται. Boeckh. oecon. publ. I. p. 273 sq. 465 sqq.

εἰς δέον τι] Herodot. 2, 173: ὥστε ἐς τὸ δέον οὐκ ἂν ἔχοιεν αὐτοῖσι χρῆσθαι. Pericleum illud εἰς τὸ δέον: cf. Sintenis ad Plut. Pericl. 23. Demosth. 3. §. 28: πλείω — τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον. 4. §. 14: εἰς δέον λέγουσιν. 20. §. 26. 41. Verba δέον τι per errorem coniuncta effecerunt, ut ἐν reponeretur.

οὐδὲν δ' ἀπολείπετε] Verba, quae vulgo legebantur, οὐδενὸς δ' ἀπολείπεσθε nihil aliud significare possunt, nisi quod Schaeferus voluit: nihil intentatum relinquitis. Sed orator hic non Atheniensium consuetudinem omnia concupiscendi multisque rebus sese immiscendi reprehendit, sed temeritatem, qua quae facienda essent perverse facerent. Ea vero quae cod. Σ habet optime sententiae loci conveniunt: nihil reliquum facitis, quin, ut barbari luctantur, sic cum Philippo bellum geratis. Isaeus 1. §. 7: οὐδὲν ἀπολείποντες τῆς αὑτῶν δυνάμεως. Plat. Phaedon. p. 69. D: ὧν δὴ καὶ ἔγωγε — οὐδὲν ἀπέλιπον — γενέσθαι. Quod unum relictum erat vitium, bene correxit Dobreeus; cf. Sauppii epist. crit. ad G. Herm. p. 45 sq.

ὥσπερ οἱ βάρβαροι] Plat. Symp. p. 182. B: τοῖς γὰρ βαρβάροις — αἰσχρὸν τοῦτό γε, καὶ ἥ γε φιλοσοφία καὶ ἡ φιλογυμναστία. Krause de gymnastica et agonistica Graecorum vol. I. p. 24 sqq.

τῆς πληγῆς ἔχεται] Pugilis boni est ictus multos adversario infligere, sibi ipsi cavere ab omnibus; cf. Krause l. d. p. 509 sqq. Malus ictu perculsus manus parti corporis laesae admovet, partem laesam prehendit (ἔχεται), velut ictum illum repulsurus; dum admovet, novo ictu percellitur. — 18. §. 79: τῶν ἀδικημάτων — εἰχόμην ἐγὼ καὶ τούτοις ἠναντιούμην.

πατάξῃς] or. 21. §. 33: ἐὰν μὲν ἐστεφανωμένον πατάξῃς ἢ κακῶς εἴπῃς. Rost. gr. §. 100. annot. 2.

ἐκεῖσέ εἰσιν] illuc admotae sunt et ibi sunt, so sind sie dorthin. Herodot. 1, 21: ὁ μὲν δὴ ἀπόστολος ἐς τὴν Μίλητον ἦν. Nos dicimus: Er ist in die Stadt, in urbem ivit. — Poeta apud Plutarchum de garrul. p. 513. E: ὅπου τις ἀλγεῖ, κεῖσε καὶ τὴν χεῖρ' ἔχει.

προβάλλεσθαι· ἀντὶ τοῦ προτείνειν τὰς χεῖρας ὡς εἰς μά-

οὔτ᾽ οἶδεν οὔτ᾽ ἐθέλει. καὶ ὑμεῖς, ἐὰν ἐν Χεῤῥονήσῳ 41
πύθησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε, ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε, ἐὰν ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτε ἄνω κάτω, καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ᾽ ἐκείνου, βεβούλευσθε δ᾽ οὐδὲν αὐτοὶ συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου, οὐδὲ πρὸ

λεμεῖτε b. — *πατάξῃς* Σ: *πατάξῃ τις* b.
§. 41. *ποι* Σ(αε)mA[I], *πῃ* Υ. — *ἄνω κάτω* b cum Σ: erat *ἄνω καὶ κάτω*. — *πρὸ* b cum Σ: erat *περί*.

χην, Harpocrat. p. 157, 3. Immo protendere manus, ut plagas a se avertat. Apollonius lex. Homer. p. 136, 14. Bkk.: *προτιβάλλεαι* (Hom. Il. 5, 879.) *ὁ μὲν Ἀπίων προκωλύεις· οἱ γὰρ πυκτεύοντες τῇ προβολῇ κωλύουσι.* Cf. Hesychius s. v. *προτιβάλλεαι*. Xen. Cyrop. 2, 3, 10: *καὶ ἐγὼ — ἐκ παιδίου εὐθὺς προβάλλεσθαι ἠπιστάμην πρὸ τούτων, ὅ τι οἰοίμην πληγήσεσθαι· καὶ εἰ μὴ ἄλλο μηδὲν ἔχοιμι, τὼ χεῖρε προέχων ἐνεπόδιζον, ὅ τι ἠδυνάμην, τὸν παίοντα, καὶ τοῦτο ἐποίουν οὐ διδασκόμενος, ἀλλὰ καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ τούτῳ παιόμενος, εἰ προβαλοίμην.* Parum accurate rem exponit Krausius l. d. p. 510. annot. 8. — Malus pugil et oculis et manibus ictum ab adversario inflictum sequitur, bonus adversarium intenta oculorum acie contra intuetur, omnem eius motum observat, omnes plagas praecavet.

§. 41. *καὶ* respondet ei quod praecedit *καὶ γὰρ* — —: et ex illis enim qui vulneratur — et vos —.

πύθησθε] addi solet *ὄντα*, sed cf. quae ad §. 18. adnotavimus. Adde 35. §. 42: *τὴν παιδείαν ταύτην, ἣν ὑμεῖς αἰσθάνεσθε πονηρὰν καὶ ἄδικον.*

ἄλλοθί που] Fuerunt quibus *ἄλλοθί ποι* placeret. Iisdem etiam placent *ἄλλοσέ που* et *ἄλλοσέ πῃ*, quae omnia, quanquam interdum in libris mss. inventa sunt, ferri non possunt. Horum adverbiorum enim tam facilis est permutatio, ut multo sanius videatur esse locos illos admodum paucos corrigere, quam credere Graecos fere semper his adverbiis ita usos esse, uti origo eorum et simplex ratio postulat, interdum vero omnia miscuisse. Quomodo *πῃ* sic dici possit, ut pro ceteris, *που* et *ποι*, usurpatum esse videatur, recte explicavit G. Stallbaumius ad Plat. Euthyphr. p. 94 sqq. ed. Lips. 1823. Quare hic *που*, Antiphont. 1. §. 4. *ποῖ — ἄλλοσε*, Lycurg. §. 27. et Demosth. 34. §. 37. *ἄλλοσέ ποι* videtur scribendum esse.

συμπαραθεῖτε] Qui tropus in hoc verbo insit, docet Luc. quom. hist. conscribi op. c. 45: *ἄμεινον οὖν ἐφ᾽ ἵππου ὀχουμένῃ τότε τῇ γνώμῃ τὴν ἑρμηνείαν πεζῇ συμπαραθεῖν, ἐχομένην τοῦ ἐφιππίου, ὡς μὴ ἀπολείποιτο τῆς φορᾶς.*

ἄνω κάτω, ἄνω καὶ κάτω, ἄνω τε καὶ κάτω nullo discrimine de iis, quae nullo ordine nulloque consilio agantur, dici, quid igitur quoque loco praeferendum sit, ex codicum auctoritate pendere constat post ea, quae F. G. Engelhardt adnotatt. critt. in Demosth. oratt. p. 28 sq., G. Graser adversar. Platon. p. 84., G. Stallb. ad Plat. Phaedr. p. 278. D. exposuerunt.

στρατηγεῖσθε] Ut milites ducis imperio obtemperare oportet, sic Athenienses Philippi arbitrio reguntur.

πρὸ videtur ob ea displicuisse

τῶν πραγμάτων προορᾶτε οὐδέν, πρὶν ἂν ἢ γεγενημένον ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε. ταῦτα δ' ἴσως πρότερον μὲν ἐνῆν· νῦν δὲ ἐπ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν, ὥστ'
42 οὐκέτ' ἐγχωρεῖ. δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰσχυνόμενος τὴν φιλοπραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ. εἰ γὰρ ἔχων ὃ κατέστραπται καὶ προείληφεν ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι, ἀποχρῆν ἐνίοις ὑμῶν ἄν μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνην καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ αἴσχιστα ὠφληκότες ἂν ἦμεν δημοσίᾳ· νῦν δ' ἐπιχειρῶν ἀεί τινι καὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος ἴσως ἂν ἐκ-

ἐνῆν b cum Σ: *ἦν ποιεῖν* F, *ἐνῆν ποιεῖν* ceteri.
§. 42. **ἀπεγνώκατε** b cum ΣΗ: *ἑαυτῶν ἀπεγνώκατε* FT, *αὑτῶν ἀπεγνώκατε* uv, *αὐτῶν ἀπεγνώκατε* Ω.

quae sequuntur: *πρὶν — πύθησθε*, sed saepissime similem epexegesin addi non est quod exemplis demonstremus. Cf. 5. §. 2.

πρότερον] antequam Philippus tantam potestatem adeptus est, ut res in discrimen adduceretur.

ἐνῆν] Verbum *ἐνεῖναι* plerumque impersonaliter dicitur; sed interdum subiectum addi exemplis docuit Funkhaenel quaest. Dem. p. 31. et in annall. Zimmermanni 1833. p. 210. Quod qui non meminissent, *ποιεῖν* addiderunt.

ἐπ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν] *ἀκμὴ* est acies, deinde momentum: *αὐτὴ ἡ ῥοπὴ τῆς τοῦ πράγματος ἐπιτάσεως*, Bekk. anecd. p. 365, 10. Eurip. Phoen. 1087 sq.: ΙΟΚ. *ἦλθον δὲ πρὸς κίνδυνον Ἀργείου δορός;* ΝΥΝΤ. *ἀκμὴν γ' ἐπ' αὐτήν.* Aristoph. Plut. 255: *ὡς ὁ καιρὸς οὐχὶ μέλλειν, ἀλλ' ἔστ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀκμῆς, ἡ δεῖ παρόντ' ἀμύνειν.* De proverbiali dicendi genere *ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς τὰ πράγματα* cf. Valck. ad Herodot. 6, 11. Leutschius ad Diogenian. 4, 41. p. 238.

ἐγχωρεῖ] sc. *ταῦτα*. Plat. Soph. p. 246. D: *εἰ δὲ τοῦτο μὴ ἐγχωρεῖ, λόγῳ ποιῶμεν.*

§. 42. De cupiditate et strenuitate Philippi v. 1. §. 14 sqq.

ἀποχρῆν] multi, opinor, acquiescerent hoc rerum statu; sibi multa erepta esse, Philippum multa acquisivisse et habere patienter ferrent. Conf. n. ad §. 13.

ἐξ ὧν] ex qua re, si vos acquiesceretis.

ὠφληκότες ἂν ἦμεν] *ὀφλεῖν* (damnatum esse) saepissime cum vv. *γέλωτα, αἰσχύνην, μωρίαν*, similibus coniungitur: intpp. ad Soph. Antig. 468. Horat. Od. 1, 14, 15. Cf. or. 2. §. 3. Quum vero et poena et crimen ad v. *ὀφλεῖν* addi soleat, hic *αἰσχύνην* et *ἀνανδρίαν* coniuncta sunt.

ἐκκαλέσαιθ'] vos, qui desides domi manetis, fortasse provocare, excitare poterit, ut prodeatis et pugnetis. Polyb. 16, 9, 5: *δι' ὧν (τιμῶν) — καὶ τοὺς ἐπιγενομένους ἐξεκαλέσαντο πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος καιρούς.* Aeschines 2. §. 3:

καλέσαιθ᾽ ὑμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἀπεγνώκατε. θαυ- 43
μάζω δ᾽ ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ᾽ ἐνθυμεῖται μήτ᾽
ὀργίζεται ὁρῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν
τοῦ πολέμου γεγενημένην περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φί-
λιππον, τὴν δὲ τελευτὴν οὖσαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ πα-
θεῖν κακῶς ὑπὸ Φιλίππου. ἀλλὰ μήν, ὅτι γε οὐ στή-
σεται, δῆλον, εἰ μή τις κωλύσει. εἶτα τοῦτ᾽ ἀναμενοῦ-
μεν, καὶ τριήρεις κενὰς καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπί-
δας ἐὰν ἀποστείλητε, πάντ᾽ ἔχειν οἴεσθε καλῶς; οὐκ 44
ἐμβησόμεθα; οὐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρει γέ τινι στρα-
τιωτῶν οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον; οὐκ ἐπὶ τὴν

§. 43. ὀργίζεται b cum ΣΤφ: erat λογίζεται. — κωλύσηι FΣB.

τὴν ὑμετέραν ὀργὴν ἐκκαλέσασθαι βεβούληται.

ἀπεγνώκατε] wenn ihr nicht vollständig entsagt habt. Modo accusativus additur, modo genitivus, modo infinitivus, modo nihil additur. Or. 6. §. 16: εἰ νῦν ἀπεγίγνωσκε Θηβαίους. Xen. An. 1, 7, 19: ἔδοξε — Κύρῳ — ἀπεγνωκέναι τοῦ μάχεσθαι. Arrian. Anab. 5, 24, 12: ὡς δ᾽ ἀπέγνω διώκειν. Demosth. 3. §. 33: οὔτ᾽ ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ. Apparet, quomodo saepe verbo quod est desperare reddi possit. Genitivum, qui vulgo h. l. additur, glossema esse apparet.

§. 43. ὀργίζεται] miror, si tam estis stupidi, ut non in mentem veniat, quae iam sit Philippi rerum conditio, et si tam estis lignei, ut, si intellexeritis, non indignemini. λογίζεται ortum est, quod verbum similis significationis ἐνθυμεῖται praecedit.

τιμωρήσασθαι] cf. §. 7. Aeschines 2. §. 21. 70 sqq.

στήσεται] 21. §. 102: οὐ μὴν ἐνταῦθ᾽ ἕστηκε τὸ πρᾶγμα. Nunc bellum gerendum est, ne nos ipsos aggrediatur Philippus. Ne quis enim speret illum iis quae circa Macedoniam sunt expugnatis finem impositurum esse bello; certum est nos ipsos petitum iri.

κωλύσει] Funkhaenelio quaest. Dem. p. IX. non displicet κωλύσῃ. Cf. Rost. gr. §. 121. annot. 10. Sed apud Demosthenem certum exemplum coniunctivi post p. εἰ positi non exstat; praestat igitur κωλύσῃ errori scribarum tribuere perfacili.

εἶτα] Rost. gr. p. 670. Matth. gr. §. 603. p. 1427.

τριήρ. κενὰς] cf. 3. §. 5.

δεῖνος] cf. §. 45. Si quis orator in concione bellum facili opera confici posse iactaret commentaque sua blanda oratione explicaret, credula multitudo his spei fallacibus delectamentis capta copias mittebat, bello bene gerendo parum idoneas. Cf. §. 14. 19.

§. 44. Vehementiam orationis brevitate commatum et multitudine interrogationum effectam facile quivis persentiscet.

οὐκ ἐμβησόμεθα; — — πλευσόμεθα;] Tria hac una interrogatione complectitur: hortatur, ut ipsi eant, ut certe parvam civium manum mit-

ἐκείνου πλευσόμεθα; Ποῖ οὖν προσορμιούμεθα; ἤρετό τις. εὑρήσει τὰ σαθρά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν μέντοι καθώμεθα οἴκοι λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐδέποτ᾽ οὐδὲν
45 ἡμῖν μὴ γένηται τῶν δεόντων. ὅποι μὲν γὰρ ἄν, οἶμαι, μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῇ, κἂν μὴ πᾶσα, καὶ

§. 44. πλευσόμεθα ΣΥ: πλευσούμεθα b. — οὖν b cum Σ: erat δή. — μὴ ΥΑ[1]: οὐ μὴ b.
§. 45. πᾶσα Σ: πᾶσα παρῇ b. — συναγωνίζηται Σ:

tant, ut certe nunc faciant, quod tam diu neglexerint. Limitat vero priora posterioribus. Cf. §. 6. De forma πλευσόμεθα cf. Matth. gr. p. 643. or. 7. §. 15. 19. §. 250.

οὖν] Hac particula utitur qui sub specie assentientis quaestione sua alterius rationes turbare studet. δή mirationem potius vel admirationem eius, qui quaerit, exprimit, quomodo id quod quaerit cum iis quae antea commemorata erant conveniat. Prius illud hoc loco multo aptius videtur esse.

ἤρετό τις] Dicere poterat ἔροιτ᾽ ἄν τις, sed fingit re vera aliquem hoc interrogavisse. Sic Latini inquit ponunt: intpp. ad Horat. Sat. 1, 4, 78. ad Liv. 34, 3. Cf. §. 11.

εὑρήσει τὰ σαθρά] or. 2. §. 21. — Tacitus Hist. 2, 77: aperiet et recludet contecta et tumescentia victricium partium volnera bellum ipsum.

λοιδορουμένων ἀκούοντες] cf. §. 46. Aristoteles rhet. 3, 17. (p. 1418, 29 Bk.): δεῖ οὖν ἀπορῶντα τοῦτο ποιεῖν, ὅπερ οἱ Ἀθήνησι ῥήτορες ποιοῦσι καὶ Ἰσοκράτης· καὶ γὰρ συμβουλεύων κατηγορεῖ. — τῶν λεγόντων, h. e. oratorum: or. 1. §. 28. 3. §. 21. 24.

μὴ] Negationes plures ita positae (οὐδέποτ᾽ οὐδὲν οὐ), ut quae ad totum comma pertineat sequatur, quae ad partes eius commatis, praecedant, se tollunt et affirmant. οὐ igitur delendum erat. Ea deleta sensus hic est, quasi dictum sit: οὐ μὴ γένηταί ποτέ τι τῶν δεόντων. 6. §. 24: οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε. 18. §. 246: οὐδεὶς μή ποθ᾽ εὕρῃ κατ᾽ ἐμὲ οὐδὲν ἐλλειφθέν. 22. §. 39: καὶ δίκην οὐδεὶς οὐδεμίαν μὴ δῷ. 23. §. 179: ὅτι τῶν πρὸς ὑμᾶς οὐδὲν μὴ δυνηθῇ πρότερον λῦσαι. Plat. Charmid. p. 168. D: ἄχρων γὰρ ὄψις οὐδὲν ἂν μή ποτ᾽ ἴδῃ. Sophist. p. 235. C: πάντως οὔτε οὗτος οὔτε ἄλλο γένος οὐδὲν μή ποτε ἐκφυγὸν ἐπηύξηται τὴν — μέθοδον. Criton. p. 44. B: οἷον ἐγὼ οὐδένα μή ποτε εὑρήσω. Epistol. 7. p. 344. A: οὐδένες τούτων μή ποτε μάθωσιν ἀλήθειαν ἀρετῆς. Xen. Anab. 4, 8, 13: οὐδεὶς μηκέτι μείνῃ τῶν πολεμίων. Lucian. Piscat. c. 18: θαῤῥεῖτε· οὐδὲν μὴ γένηται ἄδικον. Hoc quod G. Hermannus ad Eurip. Iph. T. 886. coniectura assecutus erat nunc cum codd. AB dedit C. Iacobitz, quum vulgo esset οὐδὲν οὐ μὴ γ. Dialog. marin. 6, 3: Θάῤῥει· οὐδὲν δεινὸν μὴ πάθῃς. Sic cum cod. B. scripsit Iacobitz, quum in aliis libris esset οὐδὲν δεινὸν οὐ μὴ πάθῃς. Iure idem verba extrema Philopseudis: ὡς χρωμένους ἡμᾶς οὐδὲν οὐ μὴ ταράξῃ, ita corrigi voluit, ut οὐ deleret. Similiter ποτε interdum ante particulam μή ponitur: Plat. Legg. 12. p. 942. C: τούτου γὰρ οὔτ᾽ ἔστιν οὔτε ποτὲ

τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς καὶ τὸ τῆς τύχης συναγωνίζεται· ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐδὲν ὑμῖν τῶν δεόντων γίγνεται, ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶσιν, οἱ δὲ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει τοὺς τοιούτους ἀποστόλους. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ἕνα ἄνδρα δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' 46
ὑμῖν πρᾶξαι πάνθ', ὅσα βούλεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι

ὑμῖν συναγωνίζηται Τ(αε)=A¹A²H, ἡμῖν (ὑ) συναγωνίζηται FB, ἡμῖν συναγωνίζηται b.

μὴ γένηται κρεῖττον — εἰς σωτηρίαν. Cf. Schaef. app. Demosth. II. p. 321.

§. 45. πᾶσα] παρῇ addiderunt quibus particula κἂν verbum videbatur requirere, quum non intelligerent ex eo quod praecedit συναποσταλῇ, bene posse cogitando addi ἀποσταλῇ. Non minus recte enim dicitur πᾶσα ἀποστέλλεται ἡ πόλις, quam μέρος τῆς πόλεως συναποστέλλεται pro eo quod exspectares τῶν πολιτῶν.

τὸ τῶν θεῶν (cf. ad §. 12.) εὐμενὲς (sc. αὐτῇ ἐστι). — αὐτῇ cogitando etiam ei quod sequitur συναγωνίζεται addendum est, ut facile sit intellectu, quam parum apte in libris ἡμῖν vel ὑμῖν additum sit.

ψήφισμα] cf. §. 19. 30.

τεθνᾶσι κτλ.] Haec verba antiquos grammaticos (cf. Photius bibl. p. 426. a. 24. Bk. Glycas de syntaxi p. 42 sq.) non minus exercuerunt quam hh. dd. horum temporum. Alii enim (Rost. gr. p. 492.) ex v. δέει supplendum esse dicunt partic. δεδιότες, unde pendeant accusativi τοὺς τ. ἀποστόλους. Quod quomodo defendi possit non video. Alii (Abresch. ad Aeschyl. p. 57. 631., Bernh. S. Gr. p. 114., Engelh. adnott. critt. in Demosth. p. 39., Ellendt. ad Arrian. 7, 9, 6.) accusativos ex v. δέει pendere dicunt. Sed primum hoc tam durum et obscurum videtur esse, ut difficile sit dictu, cur accusativum quam genitivum orator ponere maluerit. Deinde loci ii, quibus δέος cum accusativo coniunctus esse dicitur, aliter comparati sunt; v. or. I. §. 3. Denique Arrianus l. d. verba certe non ita collocasset: οὓς πάλαι ἐτεθνήκειτε τῷ δέει, si accus. οὓς ex v. δέει pendere putavisset. Iure igitur G. Herm. ad Eur. Bacch. 600. et Schaef. app. Dem. I. p. 375., II. p. 503., IV. p. 603. τεθνάναι τῷ δέει, quum ad sensum idem sit, quod μάλα δεδιέναι, cum accusativo obiecti coniungi posse dixerunt, ex ea consuetudine Graecorum, quam multis exemplis illustrant Matth. gr. §. 421. adn. 4. et Rost. gr. §. 104. adn. 5. 6. — Similiter Demosth. 19. §. 81: ὁ δῆμος ὁ τῶν Φωκέων οὕτω — διάκειται, ὥστε — δουλεύειν καὶ τεθνάναι τῷ φόβῳ Θηβαίους καὶ τοὺς Φιλίππου ξένους. Locos imitatorum indicavit Schaef. app. IV. p. 603. — De timore sociorum ipso cf. §. 24.

§. 46. Quum in compluribus cdd. ἂν post ἄνδρα additum sit et homines docti quidam δυνηθῆναι non recte intellexerint, opus est monitu sensum esse: fieri non potest, ut vir unus (imperator: §. 45.) unquam *possit* omnia praestare. Rost. gr. §. 117, 2. — Zenobius 3, 51: εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνήρ: παρόσον ὑπὸ ἑνὸς οὐδὲν κατορθοῦται. Cf. Leutsch, p. 69.

ὑποσχέσθαι] Pollicitatio-

καὶ φῆσαι καὶ τὸν δεῖνα αἰτιάσασθαι καὶ τὸν δεῖνα ἔστιν. τὰ δὲ πράγματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν· ὅταν γὰρ ἡγῆται μὲν ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκεῖνος πράξῃ πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥᾳδίως ἐνθάδ' ὦσιν, ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσητε ὅ τι ἂν τύχητε ψηφίζησθε, τί καὶ χρὴ προσδοκᾶν;

47 Πῶς οὖν ταῦτα παύσεται; ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε στρατιώτας καὶ μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων καὶ δικαστὰς οἴκαδ' ἐλθόντας τῶν εὐθυνῶν, ὥστε μὴ ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέ-

§. 46. πράξῃ ΣΒΑ[2]: ἐκεῖ πράξῃ b. — τύχητε b cum Σ: τύχῃ F, τύχῃ ῥᾳδίως ceteri (A[2] hoc ordine: ῥᾳδίως ὅ τι ἂν τύχῃ).

num vanitate non unus, sed maxime insignis fuit Chares. Zenob. 2, 13: αἱ Χάρητος ὑποσχέσεις: ἐπὶ τῶν προχείρως ἐπαγγελλομένων πολλά. Cf. Schneidewin. p. 34.

ἐκ τούτων] res, quas suscipiebatis, propterea (cf. §. 42: ἐξ ὧν) perditae sunt; cf. 23. §. 104: τὰ δὲ πράγματα ἀπολώλει τῇ πόλει.

ἀπομίσθων] ἀπόμισθοι οἱ μισθὸν μὴ λαμβάνοντες. Harpocrat. p. 28, 21. Aliter dicitur 23. §. 154: ὡς ἀπόμισθος γίγνεται παρὰ τοῦ Τιμοθέου τότε. Cf. Bekk. anecd. p. 431, 21: ὁ μισθοῦ πράξας ἔργον τι καὶ ἀφειμένος. — De re cf. §. 24. or. 2. §. 28. 50. §. 14. — Ἄθλιοι dicuntur ob id ipsum, quod ἀπόμισθοι sunt.

οἱ δ' — — ἐνθάδ' ὦσιν] h. e. ἐνθάδε δὲ ὦσιν οἱ ῥᾳδίως ψευδόμενοι πρὸς ὑμᾶς ὑπὲρ (cf. §. 1.) τούτων, ἃ ἂν ἐκεῖνος πράξῃ. — Imperatores, ut calumnias oratorum effugerent, magnam saepe vim pecuniae iis distribuebant, Aeschin. 2. §. 71. Theopompus Athenaei XII. p. 532. C.

πράξῃ] Ubinam versatur imperator? Num orator de certo aliquo loco et expeditione loquitur? Minime: communiter dicit imperatores laboribus et negotiis cum molestia defungi, demagogos inertes in urbe manere et vociferari. ἐκεῖ igitur parum aptum erat. Additum est ab iis qui ei quod sequitur ἐνθάδε aliquid oppositum esse vellent. Quod schol. August. dicit, haec ad Cephisodotum (Sievers hist. Graec. p. 302 sq.) pertinere, quo iure quave iniuria dictum sit, non patet, sed saepissime talia evenisse docet §. 47. Scholiastam vero ea quae or. 23. §. 153 sqq. narrantur facile poterant movere, ut etiam hunc locum ad eum referret.

τύχητε] sc. ψηφιζόμενοι. Personaliter usurpatum v. τυγχάνειν librariis saepissime displicuit. 9. §. 54: ἧς τινος ἂν τύχητε ἕνεκ' αἰτίας — λέγειν κελεύετε. 15. §. 16: τάχ' ἄν, εἰ τύχοιεν, σωφρονέστεροι γένοιντο. Quod vulgo addebatur ῥᾳδίως glossema esse apparet.

τί καὶ χρὴ] Matth. gr. p. 1483. Hartung. part. Gr. I. p. 135 sq.

§. 47. πῶς] Parum accurate interrogatio orditur a particula πῶς, quum sequatur ὅταν. SCHAEF. Sed vocabula temporis et ea, quibus modus rei peragendae indicetur, haud raro inter se commutantur: nam etiam

τερ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὁρᾶν. νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματα αἰσχύνης, ὥςτε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δὶς καὶ τρὶς κρίνεται παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου, πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς οὐδεὶς οὐδὲ ἅπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἱροῦνται τοῦ προςήκοντος· κακούργου μὲν γάρ ἐστι κριθέντ' ἀποθανεῖν, στρατηγοῦ δὲ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις. ἡμῶν δ' οἱ μὲν περιιόντες 48
μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πράττειν τὴν Θηβαίων κατάλυσιν καὶ τὰς πολιτείας διασπᾶν, οἱ δ' ὡς

§. 48. ἡμῶν Σθm: ἡμῶν (ὑ) TB, ὑμῶν b.

tempus ad modum pertinet, quo quid factum est.

τῶν στρατ.] cf. §. 25.

εὐθυνῶν] Hermann. antiqu. publ. Gr. §. 147. 154. Schoemann. antiqu. 5, 39.

ὑμᾶς — παρόντας] Poterat orator omisso pronomine ὑμᾶς dicere παρόντες, sed maluit infinitivo accusativum addere, ut iuxta positis vv. ὑμᾶς τὰ ὑμέτερα αὐτῶν maiore cum vi significaretur, quam perversum esset, quod facere solerent, ut fando tantum de rebus suis ipsorum audirent. Cf. Rost. gr. §. 126. annot. 3.

δὶς καὶ τρὶς] Timotheum et Iphicratem plus semel accusatos esse constat; sed de illis ducibus fortissimis non videtur cogitavisse. Autoclem (23. §. 104.), Cephisodotum (23. §. 153 sqq.), Leosthenem (Diod. 15, 95.), Callisthenem (Aeschin. 2. §. 30.), Charetem (Aeschin. 2. §. 71.) intelligi verisimile est. Cf. or. 2. §. 29.

περὶ θανάτου] Isocr. 15. §. 129: τοσαύτας πόλεις ἑλόντα — περὶ προδοσίας ἔκρινε. Aeschin. 2. §. 165: τῷ περὶ τοῦ σώματος κρίνοντι Φορμίωνα. Hic orator ob ea quae sequuntur ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου sic videtur dixisse.

ἀνδραποδ. κτλ.] Meier de iud. Att. p. 76. 228 seqq. 356 sqq.

§. 48. ἡμῶν eo quod sequitur περιερχόμεθα satis defenditur. — Rumoribus levibus et narrationibus, quanta Philippus moliatur, quanta sint potestatis Philippi omnibus locis incrementa, vanam novarum rerum cupiditatem (cf. §. 10.) oblectare et quid tandem Philippus ausurus sit verbis efferre malebant, quam, quod unum necessarium erat, intelligere, Philippum hostem esse Atheniensium et strenue rem contra eum agendam esse (§. 50.).

περιιόντες] cf. §. 10.

μετὰ Λακεδαιμονίων] Lacedaemonios odium in Thebanos inveteratum habuisse et civitates ab optimatibus ut regerentur efficere studuisse constat (Herm. antiqu. Gr. §. 32, 8. Schoem. ant. 6. §. 29.). Philippus in expeditionibus Thessalicis odii causas in Thebanos invenisse poterat; penes singulos eum summam potestatem in singulis civitatibus esse voluisse docent respublicae Euboeae, Thessaliae, Peloponnesi.

τὰς πολιτείας] Harpocrat. p. 154, 26: ἰδίως εἰώθασι τῷ ὀνόματι χρῆσθαι οἱ ῥήτορες ἐπὶ τῆς δημοκρατίας. Herm.

πρέσβεις πέπομφεν ὡς βασιλέα, οἱ δ' ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν, οἱ δέ — λόγους πλάττοντες ἕκαστος περι-
49 ερχόμεθα. ἐγὼ δ' οἶμαι μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὴ τοὺς θεούς, ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὀνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τήν τ' ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων ὁρῶντα καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπηρμένον, οὐ μέντοι γε μὰ Δί' οὕτω προαιρεῖσθαι πράττειν, ὥςτε τοὺς ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι, τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος· ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογο-
50 ποιοῦντες. ἀλλ' ἐὰν ἀφέντες ταῦτ' ἐκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος καὶ τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀποστερεῖ καὶ χρόνον πολὺν ὕβρικε, καὶ ἅπανθ' ὅσα πώποτ' ἠλπίσαμεν

§. 50. ἄνθρωπος Bekkerus: libri ἄνθρωπος.

ant. Gr. §. 52, 14. — Infin. *διασπᾶν* (evertere, aus den Fugen bringen; cf. Xen. Cyr. 8, 5, 25: *νόμους διασπᾶν πειρᾶται*) pendet ex v. *πράττειν* (efficere studere, ut): or. 32. §. 8: *μὴ καταπλεῖν Ἀθήναζε τὸ πλοῖον ἔπραττε.* coll. §§. 22 et 23.

ὡς βασιλέα] Quo consilio legatos a Philippo ad regem Persarum missos esse opinati sint, parum liquet. Ex iis, quae deinde (§. 49.) dicuntur, superbiam Philippi in eo conspicuam fuisse apparet. Possis igitur de conditionibus foederis iciendi regi oblatis, vel de civitatibus Graecis Asiae maritimis ab imperio Persico liberandis, vel de aliis rebus similibus cogitare.

Ἰλλυριοῖς] Quinque annis ante tempus huius orationis Illyrios, iam plus semel antea a Philippo ipsos victos, iterum a Parmenione fusos esse testatur Plutarchus Alexandri c. 3.

οἱ δὲ —] Abrupta enarratione eorum, quae singuli commenti sint, breviter quid omnes faciant subiicit. Signum orationis abruptae ante nos deerat.

ἕκαστος] Rost. gr. §. 101, 3. b.

§. 49. *μεθύειν*] tropus est omnibus fere linguis communis, ut res quae animum magna laetitia perfundant cum mero, gaudium ipsum cum ebrietate compararentur. Plat. Civit. 8. p. 562. D: *ὅταν — δημοκρατουμένη πόλις ἐλευθερίας διψήσασα — ἀκράτου αὐτῆς μεθυσθῇ.* Horat. Od. 1, 37, 10: (Cleopatra) quidlibet impotens sperare fortunaque dulci ebria.

ὀνειροπολεῖν] *κοινὸν γάρ ἐστι τῶν μεθυόντων τὸ ὀνειροπολεῖν.* Hermog. π. εὑρέσ. 4, 10. p. 176. W.

ἐρημία] vacuitas, absentia. Eurip. Hecub. 1017: *τἄνδον δὲ πιστά, κἀρσένων ἐρημία;* Demosth. 3. §. 27: *ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι.* Imitatus est auctor or. 13. §. 19: *τῆς τῶν ἐναντιωσομένων ἐρημίας ἀπολαύων.* — De participio fut. cf. §. 23.

οὐ μέντοι γε] Matth. gr. p. 1489.

ὥςτε — — εἰδέναι] Philippi erat consilia callidissime tegere et dissimulare, ut saepe prius perfecta esse quam inita viderentur.

§. 50. *ἐκεῖνο* ad ea perti-

τινα πράξειν ὑπὲρ ἡμῶν καθ' ἡμῶν εὕρηται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν αὐτοῖς ἡμῖν ἐστι, κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν, — ἂν ταῦτα εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωκότες καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι· οὐ γὰρ ἅττα ποτ' ἔσται δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅτι φαῦλ', ἂν μὴ προςέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν καὶ τὰ προςήκοντα ποιεῖν ἐθέλητ', εὖ εἰδέναι.

Ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' ἄλλοτε πώποτε πρὸς χάριν εἱλόμην 51
λέγειν, ὅ τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν πεπεισμένος ὦ, νῦν τε ἃ γιγνώσκω πάνθ' ἁπλῶς, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, πεπαῤῥησίασμαι. ἐβουλόμην δ' ἄν, ὥςπερ ὅτι ὑμῖν συμ-

§. 51. *συνοίσειν* Σ: *συνοίσειν ὑμῖν* b. cf. §. 8. 45. Sauppii epist. crit. p. 36. 46 sq.

net, quae sequuntur. Cf. 2. §. 24. F. A. Wolf. ad Leptin. p. 475, 13. Funkhaen. ad Androt. §. 17.

ἄνθρωπος] cf. 1. §. 3.

ὅσα — — καθ' ἡμῶν εὕρηται] Pollicitationibus Philippi ipsius (cf. ad or. 2. §. 6.), Charidemi Oritae (23. §. 156.), Cersobleptae, aliorum, Athenienses saepissime iam decepti erant. Illi omnes Atheniensibus multa pollicendo suum ipsorum commodum secuti erant. Sensus igitur hic est: Quae quidam videbantur pro nobis facere velle, ea illi contra nos fecisse reperti sunt. *πράξας* enim cogitando addendum est verbo *εὕρηται*. Cf. etiam §. 43. 45.

ἐν αὐτοῖς ἡμῖν ἐστι] Matth. gr. p. 1341 sq.

κἂν] cf. §. 19.

ἴσως] cf. §. 17.

ἐσόμεθα ἐγνωκότες] dann werden wir das, was Noth thut, erkannt haben, die richtige Einsicht in unsere Lage haben. De futuro exacto cf. Rost. gr. §. 116. adn. 9. Matth. gr. §. 498. p. 1120.

λόγων ματαίων et *οὐ γὰρ — σκοπεῖν* §. 48. explicantur.

ἀλλ' ὅτι — — εἰδέναι] h. e. *ἀλλὰ δεῖ εὖ εἰδέναι, ὅτι φαῦλα ἔσται* (adversa tantum factum iri).

§. 51. *ἄλλοτε*] Ex orationibus, quas prius habuit, exstant or. 14. *περὶ συμμοριῶν*, or. 16. pro Megalopolitanis habita, et or. 20. in causa publica adversus Leptinem dicta.

πρὸς χάριν] cf. §. 38.

ὅ τι ἂν — ὦ] *εἴην* exprimeret Demosthenem singulis temporibus non suasisse nisi ea quae reipublicae salutaria esse tunc sibi persuasum haberet; *ὦ* vero indicat Demosthenem quovis tempore consuetudinem ex vera animi sententia dicendi constanter tenuisse eamque consuetudinem etiamnunc tenere. Cf. Rost. gr. §. 123, 2. 122. adnot. 6.

οὐδὲν ὑποστειλάμενος] Saepissime ita loquuntur oratores, imagine a re navali petita. *ὑποστέλλεσθαι τὰ ἱστία*, vela contrahere, subducere. *οὐδὲν ὑποστειλάμενος* igitur erit: nullo velo subducto, nihil prae timore dissimulans, ohne allen Rückhalt.

φέρει τὰ βέλτιστα ἀκούειν οἶδα, οὕτως εἰδέναι συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι· πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶπον. νῦν δ' ἐπ' ἀδήλοις οὖσι τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαυτῷ γενησομένοις, ὅμως ἐπὶ τῷ συνοίσειν, ἐὰν πράξητε, ταῦτα πεπεῖσθαι λέγειν αἱροῦμαι. νικῴη δ' ὅ τι πᾶσιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν.

εἶχον Σ. — συνοίσειν Σ: συνοίσειν ὑμῖν b.

συνοῖσον] sc. *τὸ τὰ βέλτιστα εἰπεῖν.* — Quod ad participium attinet, cf. 5. §. 4: *ἀκριβῶς εἰδὼς τὸ λέγειν — περὶ αὐτοῦ — ἀεὶ τῶν πάνυ λυσιτελούντων τοῖς τολμῶσιν ὄν.*

εἶπον]. *εἶχον* defendi possit locis, qualis est or. 9. §. 63: *τοὺς Ὠρείτας ἥδιον — ἔχειν*; sed lectio vulgata et ad sensum aptior est et consuetudini oratoris convenientior.

ἐπ' ἀδήλοις κτλ.] quanquam parum constat quid inde mihi eventurum sit. Poterat dici: *ἀδήλων ὄντων τῶν — γενησομένων*, sed prothesis quae est *ἐπί* haud raro statum rerum quo quid fiat indicat: Matth. gr. §. 585. *β.* Ut vero quanquam addi possit, facit id quod sequitur *ὅμως*: Matth. §. 566. Apte interpretes cum h. l. contulerunt Thucyd. 8, 97: *ἐπὶ δ' οὖν τοῖς ἠγγελμένοις οἱ Ἀθηναῖοι ναῦς τε εἴκοσιν ὅμως ἐπλήρουν καὶ ἐκκλησίαν ξυνέλεγον.*

ἐπὶ τῷ συνοίσειν — — πεπεῖσθαι] h. e. *λέγειν αἱροῦμαι ἐπὶ τῷ πεπεῖσθαι ταῦτα συνοίσειν, ἐὰν πράξητε*, quia persuasum habeo. De hoc usu pr. *ἐπί* cf. Matth. §. 586. *ε.* — Ne libertas consiliorum suorum sibi noceat, aliis quoque locis timet; cf. 3. §. 21. 32. 1. §. 16.

νικῴη — — συνοίσειν] Hanc sententiam, qua bonum civem tanquam summa norma omnia quae publice privatimque agat coercere oportet, haud raro Demosthenes repetit; cf. or. 3. extr. Plut. Demosth. c. 13: *Μελάνωπος ἀντιπολιτευόμενος Καλλιστράτῳ καὶ πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ χρήμασι μετατιθέμενος εἰώθει λέγειν πρὸς τὸν δῆμον· Ὁ μὲν ἀνὴρ ἐχθρός, τὸ δὲ τῆς πόλεως νικάτω συμφέρον.* Speciem enim bonorum etiam mali induere amant.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α.

Ἀντὶ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προςήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν· οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ

§. 1. ἂν om. Σ.

§. 1. Ἀντὶ πολλῶν — χρημάτων] Ingenium interpretum in his verbis explicandis luxuriavit. Aliis Demosthenes suspicionem pecuniae vel ab Olynthiis vel a rege Persarum acceptae ab se removere, aliis Eubuli largitionibus gratiam detrahere, aliis sumtuum in expeditionem Olynthiacam erogandorum invidiam elevare, aliis oratorum a Philippo magna vi pecuniae corruptorum nequitiam infamare voluisse visus est. Sed nihil in his verbis inest nisi hoc: Mihi videmini eo patriae amore esse, ut nihil magis quam intelligere cupiatis, quid patriae salutare futurum sit. Hoc simili ratione exprimit ac nos dicimus: viel Geld darum geben. Cf. Herodot. 1, 86: τὸν ἂν ἐγὼ πᾶσι τυράννοισι προετίμησα μεγάλων χρημάτων ἐς λόγους ἐλθεῖν. Xen. Comment. 2, 5, 3: τὸν δὲ πρὸ πάντων χρημάτων καὶ πόνων πριαίμην ἂν μοι φίλον εἶναι. Isocr. 1. §. 37: πολλῶν γὰρ χρημάτων κρείττων ὁ παρὰ τοῦ πλήθους ἔπαινος. Ne quis vero πρό requirat pro eo quod orator posuit ἀντί, illud esset: si tibi consilium salutare et magnae opes offerantur, illud prae his eligere, hoc vero est: magnis opibus quas habeas consilium salutare si quis offerat redimere. — ἂν particula, quum oratio hypothetica sit, omitti non potest. — Miseram aequalium suorum pannos Demosthenicos orationibus suis adsuentium inertiam irrisurus Lucianus hoc loco festive usus est Iov. trag. c. 15.

εἰ φανερὸν — — σκοπεῖτε] h. e. εἰ περὶ τούτων, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε (cf. 3. §. 18.), φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει.

ὅτε] Matth. gr. §. 624, 2.

ἐσκεμμένος — παραχρῆμα] Oratores Atheniensium modo meditati ad dicendum veniebant, modo ex tempore dicebant. Hoc facere interdum necessarium erat, si quid ab aliis coram populo propositum esset, quod vel adiuvare vel refutare vellent, vel si a populo quid ipsi sentirent dicere iuberentur. Sed vitabant homines graves et severi, ut Pericles (Sintenis ad Plut. Pericl. 8. p. 95.) et Demosthenes (Plut. Dem. 8. 9.), alii faciebant saepissime, ut Demades.

ἥκει — ἂν λάβοιτε] Rost. gr. §. 121, 10. A.

καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι.

2 Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα

§. 2. αὐτῶν b. — βοηθήσετε Bekkerus: libri βοηθήσητε.

τύχης ὑπολαμβάνω] poterat εἶναι addi, sed v. or. 4. §. 18. et 41. De genitivo cum v. εἶναι coniuncto v. Rost. gr. §. 108, 3. p. 536. — De fortuna Athenarum fautrice v. 4. §. 12. Eupolis Athenaei (X. p. 425. A.): ὦ πόλις, πόλις, ὡς εὐτυχὴς εἶ μᾶλλον ἢ καλῶς φρονεῖς. Maxime vero eloquentiae laude Athenienses florebant; cf. 3. §. 15.

ἐκ τοῦ παραχρῆμα] Matth. gr. p. 1334. Bernh. synt. Gr. p. 230.

§. 2. ὁ — — παρὼν καιρὸς — — φωνὴν ἀφιείς] Tam aperte haec tempora quid faciendum sit demonstrant, ut paene vocem edere et loqui videantur. — Cf. Aesch. Agam. 37: οἶκος δ' αὐτός, εἰ φθογγὴν λάβοι, σαφέστατ' ἂν λέξειεν. Eur. Androm. 924: ὡς δοκοῦσί γε δόμοι τ' ἐλαύνειν φθέγμ' ἔχοντες οἵδε με. Aeschines 3. §. 130: ἀλλ' οὐ προὔλεγον, οὐ προεσήμαινον ἡμῖν οἱ θεοὶ φυλάξασθαι, μόνον οὐκ ἀνθρώπων φωνὰς προςκτησάμενοι;

ἐκείνων] res Olynthiacas intelligendas esse videbant, quum concio iis deliberandis convocata esset.

αὐτοῖς] non mercenariae mittendae sunt copiae, sed cives ipsos naves conscendere oportet. Cf. quod sequitur ἐνθένδε. §. 6. 9.

αὐτῶν] h. e. ὑμῶν αὐτῶν. Rost. gr. §. 99. adn. 4. cf. or. 18. §. 80. Quod aliis placuit αὐτῶν tantum ad πράγματα referri potest. Neque vero hac oratione levitatem exagitat, qua Athenienses quae decreverant exsequi solebant, ut milites mercenarios mitterent, ipsi desides domi manerent, sed socordiam, qua ea, quae Philippus in Thracia et Macedonia moliretur, parum ad se pertinere putabant. Cf. §. 8. 12. 14. 15. 2. §. 24. Cur homines docti quidam τῆς αὐτῶν σωτηρίας requirant, nescio. — De v. ὑπέρ cf. 4. §. 1. 4. Hermog. p. 411. Walz.: ἡμεῖς ὑπακούεται ἀμελοῦμεν. ἀλλὰ τοῦτο λυπηρόν ἐστι τοῖς Ἀθηναίοις. πῶς οὖν περιέπλεξεν; οὐκ οἶδ' — πρὸς αὐτά. Ad invidiam minuendam etiam prima persona usus est.

βοηθήσετε] cf. 4. §. 20.

πρότερον] cf. §. 8. 2. §. 6.

παρέσται]. legati cavebunt, ne id Philippus faciat, quod ne faciat periculum esse §. 3. dicitur. — 9. §. 12: συμμάχων δ' εἶναι καὶ φίλων ἀληθινῶν ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι.

§. 3. τοῦτο δέος] Eur. Heracl. 739: τοῦτο γὰρ φόβος. Troad. 240: εἰ τόδ' ἦν ὑμῖν φόβος. Neque vero his locis τοῦτο accusativum esse puto, sed nominativum. Pariter nos dicimus: das ist meine Furcht. Sic Platonis quoque locum Civit. V. p. 465. B. explicandum esse puto: δέος δὲ τὸ τῷ πάσχοντι τοὺς ἄλλους βοηθεῖν. De articulo in

ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσα-
σθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε βοηθήσετε καὶ μὴ πά-
θητε ταὐτὸν ὅπερ καὶ πρότερον, πρεσβείαν δὲ πέμπειν,
ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν· ὡς ἔστι μά- 3
λιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δεινὸς ἄνθρω-
πος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἴκων, ἡνίκα ἂν τύχῃ, τὰ
δ' ἀπειλῶν (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο), τὰ δ'
ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν τρέψῃ
τε καὶ παρασπάσηταί τι τῶν ὅλων πραγμάτων. οὐ μὴν 4

§. 3. ἄνθρωπος Bekkerus: libri ἅνθρωπος. — τρέψῃ τε H. Wolfius: libri τρέψηται.

hac structura non addito vide Rost. gr. §. 98. adn. 3.

καὶ δεινὸς] non lenit opprobrium πανουργίας, sed explicat, quanam in re potissimum apparitura et cur vel maxime timenda sit.

ἄνθρωπος] libri ἅνθρωπος et hic et §. 23. et or. 4. §. 50., 18. §. 243., 19. §. 85. et 305., 21. §. 176. [adde §. 198.], 23. §. 145., 25. §. 61. [adde 32. §. 29.], 40. §. 53., deficiente casum rectum, qui obliquos usque comitatur, articulo. Quod rescripsi, a Σ accepi 3. §. 16. et. 4. §. 9. Eadem causa fuit reponendi ἄνθρωποι 8. §. 16., 24. §. 12., 60. §. 5.; ἀδελφός 19. §. 237., 21. §. 78., 29. §. 15., 58. §. 27. (conf. 19. §. 124., 47. §. 34. 58. 80.); ἀνήρ 20. §. 42. et 46. epist. 3. (cf. 20. §. 33.). I. BEKKER. De certo enim homine his locis omnibus cogitandum est. Antiphontem et Aeschinem eandem legem sequi Fr. Frankius ostendit in Iahnii annall. vol. 28. p. 72 sq. Cf. Stallb. ad Plat. Phaedr. p. 196 sqq.

εἴκων] ut Olynthiis antea Potidaeam tradiderat; cf. 2. §. 7.

τύχῃ] sc. εἴκων. cf. or. 4. §. 46.

ἀξιόπιστος] iam multas enim urbes expugnatas exciderat earumque cives vel interfecerat vel vendiderat. Cf. or. 9. §. 11.

ἀπουσίαν] desides esse Athenienses dicit nec promissis stare: saepissime enim iam auxilia promissa non misisse.

τρέψῃ τε] rerum statum convertat. Genus medium τρέψηται ita explicant, ut incommodum suum illud Philippum facere dicant. Sed exemplum verbi medii τρέπεσθαι ita usurpati ne unum quidem attulerunt, et cur non ita usurpatum sit, facile est ad intelligendum, quum vi reflexiva saepissime dicatur. Tutius igitur videtur esse facillima coniectura substitui τρέψῃ τε. Ne quis vero τε καὶ particulas ab h. l. alienas esse putet, cf. Stallb. ad Plat. Gorg. p. 460. D. Hartung. de part. Gr. I. p. 101 sq.

τὰ ὅλα πράγματα s. τὰ ὅλα, summa rerum, aliis locis aliter intelligenda sunt. Saepe publicas res omnes (das Ganze des Staates, das Staatsinteresse) ita complectitur, ut opponantur ea, quae ad singulos cives vel ad singulas rerum publicarum partes pertineant: or. 2. §. 31., 18. §. 28. Isocrates 4. §. 104. res singularum civitatum sociarum rebus omnium societate iunctarum opponit. Sic in bello singula quae geruntur cum statu et eventu belli totius componuntur. Eodem modo hic Demosthenes timet, ne Philippus non tantum singula quaedam benegerat, sed ne quid perficiat, quod ad summam rerum et ad eventum totius expeditionis pertineat.

§. 4. οὐ μὴν] sc. τρέψει τε

ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὃ δυςμαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀποῤῥήτων καὶ ἅμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῷ προέχει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτο ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος, καὶ ἴσασιν,

§. 4. ποιήσαιτο b cum γρ. FB. et Hermogene III. p. 285, 19. W.: ποιήσηται ceteri.
§. 7. ἐθρυλεῖτε τέως Sauppius, ἐθρυλεῖτε ὡς FΣTb, ἐθρυλ-

καὶ παρασπάσεται. Cf. or. 4. §. 38.

ἐπιεικῶς] similiter dicitur ac nostrum ziemlich, fere. Cf. interprett. ad Plat. Criton. init. Demosth. 19. §. 340: αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι δυνάμεις ἐπιεικῶς εἰσιν αὐτάρκεις. Sed pariter atque ἴσως haud raro per modestiam quandam sermonis Graecorum propriam graviter affirmat. Nil melius quam Berolinensium consuetudo modestiam illam illustrat. — Simile paradoxon v. or. 4. §. 2., 9. §. 5.

ἕνα ὄντα] Quantopere in rebus bellicis unius imperium praestet, haud raro admonet; v. or. 18. §. 235 sq.; 24. §. 95., 4. §. 39. Cf. Livius 9. c. 18. extr. Isocr. 3. §. 17 sqq.

ποιήσαιτο] Coniunctivus sensum pervertit: neque enim orator dicit rem illam adversari foederi, quod*cunque* Macedo inierit cum Olynthiis, sed adversari foederi, quod iniret, si Olynthii eum audire vellent. Non θετικῶς loquitur, sed ὑποθετικῶς. SCHAEFER. Iam Apsines 9. §. 505, 16. Walz. scite monet Demosthenem non in animo et constantia Olynthiorum fiduciam ponere; sed a prudentia eorum hoc sperat, fore ut intelligant, quam valde sibi a foedere cum Philippo pangendo cavendum sit. Cf. §. 7. or. 2. §. 1.

§. 5. *δῆλον — ὅτι*] M. Tullius Orator. §. 189: versus saepe in oratione per imprudentiam dicimus: — senarios vero et hipponacteos effugere vix possumus. Spengel συναγ. τεχν. p. 152 sqq. Cf. 4. §. 6. 6. §. 2.

ἀλλ'] sc. ὑπέρ; cf. Stallb. ad Plat. Phaedr. 255. A. Strange, krit. Bemerk. zu Isokr. I. p. 66. not. Matth. gr. p. 1400. — Sensus vero docet Olynthios pugnare de gloria et finibus suis, ut conserventur, de eversione patriae, ut avertatur. Aeschines 3. §. 10: ὥςτε ἠναγκάζοντο τὴν ψῆφον φέρειν οἱ δικασταὶ οὐ περὶ τοῦ παρόντος ἀδικήματος, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς αἰσχύνης τοῦ δήμου. Sophocles O. R. 165: εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὕπερ ὀρνυμένας πόλει ἠνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πήματος (cf. Matth. gr. p. 1360 sq.). Aeschylus Sept. 113:

ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννίς, ἄλλως τε
κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσιν. ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, 6
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τἆλλ' ἃ προςήκει πάντα ἐνθυμουμένους φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ τῷ πολέμῳ προςέχειν, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν, χρήματα εἰςφέροντας προθύμως καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν
τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νυνὶ γάρ, 7
ὃ πάντες ἐθρυλεῖτε τέως, Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖν

λεῖτε ὡς Ωυυ, ἐθρύλουν τε ὡς γρ. F Σ B, ἐθρύλλουν τέως ϑ^m H, ἐθρύλλουν η^m. — δεῖν Συυ(βγεη)^m H: δεῖ b.

ἴδετε παρθένων ἱκέσιον λόχον δουλοσύνας ὕπερ.

ἅ τ' — καὶ] v. Sommer. in Iahnii Annall. novis 3. p. 394 sqq. Hartung. de partic. Gr. I. p. 116 sq. — De rebus ipsis cf. prolegomena.

αὐτῷ] Quod alii maluerunt, αὑτῷ, ferri potest, sed αὐτῷ fortius est. Significat enim atrocia Philippum in eos patrasse, quos sibi urbem tradidisse sciret.

ἄπιστον] Rost. gr. §. 100, 4. c.

πολιτείαις] cf. or. 4. §. 48. — Sententia, cuius veritas non tantum illis temporibus cognita est, saepe a Demosthene repetitur: or. 6. §. 21., 23. §. 108.

§. 6. τἆλλ' ἃ προςήκει] sc. ἐνθυμεῖσθαι. — Gloriam maiorum, Graeciae principatum, oppressis opitulandi consuetudinem, iniurias Philippi, periculi magnitudinem. H. WOLF.

παροξυνθῆναι] ira et indignatione accendi animisque exardescere ad iniurias ulciscendum et depellendum. REISK. Ignaviam illam, qua iniurias Philippi ferre soliti erant, oportet Athenienses exuere velle. Cf. or. 6. §. 18: δικαίως ἂν αὐτὸν μισεῖν νομίζοι καὶ παρωξυνται πείσεσθαί τι προςδοκῶν. 14. §. 16: ἐχόντων δ' ὑμῶν οὕτως (v. §. 14.) καὶ παρωξυμμένων. 21. §. 2: ὁ δῆμος ἅπας οὕτως ὠργίσθη καὶ παρωξύνθη καὶ σφόδρα ἐσπούδασεν. Et παροξυνθῆναι et προςέχειν pendent ex eo quod praecedit ἐθελῆσαι. Verba vero εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν cum iis quae praecedunt coniungenda sunt.

καὶ μηδὲν] καί etiam tum usurpatur, si re per partes singulas persequenda fatigatus, quo brevi praecidas, commune quoddam verbum in fine adponis. FRITZSCH. quaest. Luc. p. 67.

§. 7. ἐθρυλεῖτε τέως] Primum τέως hic ab oratore positum fuisse et or. 3. §. 7. ostendit, — nam ex hoc ipso loco ibi grammatici addiderunt — et δεῖν arguit: quod ne quis post v. ὡς ferri et iis defendi posse opinetur, quae C. Foertschius observv. critt. in Lys. p. 78 sqq. et Schoemannus ad Isae. p. 327 sq. explicaverunt, sufficit monuisse eam consuetudinem a Demosthene prorsus alienam esse. Deinde ἐθρύλουν post id quod

Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦθ᾽ ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ᾽ ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι καὶ μέχρι του ταῦτ᾽ ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ᾽ ἐκ τῶν πρὸς αὑτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν
8 ἔχειν. οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρα-

τοῦθ᾽ T.

praecedit *πάντες* nemo grammaticus cum persona secunda *ἐθρυλεῖτε* commutare in animum induxisset. Si vero *ἐθρυλεῖτε τέως* scriptum fuerat, altera syllaba *τε* per errorem omissa aut *ἐθρυλεῖτε ὡς — δεῖ* legendum esse putabant, aut *ἐθρύλουν τέως — δεῖν*. Ut *ἐθρύλουν* scriberent, et *πάντες* et or. 3. §. 7. videntur effecisse. — *θρυλεῖν* unam literam *λ* habere et grammaticorum et codd. optimorum testimonia evincunt; cf. Schneid. ad Plat. Civit. vol. I. p. 103 sq. Buttm. ad Midian. p. 88. Baiter. ad Isocr. Paneg. p. 57. Ellendt. lex. Sophocl. I. p. 815.

ἐκπολεμῶσαι] *Δημοσθένης Φιλιππικοῖς ἀντὶ τοῦ εἰς πόλεμον καταστῆσαι.* Harpocrat. p. 69, 5. Cf. or. 3. §. 7.

καὶ ταῦθ᾽] Schaefero aliisque placuit *τοῦθ᾽*. Sed bene Funkhaenel. qu. Dem. p. VII. conferri iubet or. 15. §. 23: *ὑμεῖς δ᾽ ὄντες Ἀθηναῖοι βάρβαρον ἄνθρωπον, καὶ ταῦτα γυναῖκα, φοβήσεσθε;* Matth. gr. §. 470, 6.

ὡς ἄν] ea ratione evenit, quae vobis omnium utilissima est. Matth. gr. p. 1183.

μέχρι του] bis auf einen gewissen Punkt. Et de tempore et de gradu dicitur. or. 16. §. 24: *τὰ μὲν δίκαια πάντες, ἐὰν καὶ μὴ βούλωνται, μέχρι τού γε αἰσχύνονται μὴ πράττειν.* Plat. Cratyl. 412. C: *καὶ γὰρ δὴ καὶ ἔοικε μέχρι μέν του ὁμολογεῖσθαι παρὰ πολλῶν, ἔπειτα δὲ ἀμφισβητεῖσθαι.* Polybius 3, 93, 9: *ἕως μέν τινος συνεργεῖν παρεκελεύετο τοῖς ἐλαύνουσιν.* Genitivos *του* et *τινος* generis neutrius esse facile intelligitur. — *ταῦτ᾽*, h. e. *πολεμεῖν*.

πρὸς αὑτοὺς ἐγκλ.] ob ea, quae in Olynthios ipsos commissa ei vitio vertuntur. Lysias 10. §. 23: *τίνος ὄντος ἐμοὶ πρὸς ὑμᾶς ἐγκλήματος;* Xen. Hell. 7, 4, 34: *ὡς οὐ χρὴ — καταλιπεῖν εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον τοῖς παισὶν ἔγκλημα τοῦτο πρὸς τοὺς θεούς.* — De prothesi *ἐκ* (= *διά* c. accus.) v. Matth. gr. p. 1334 sq.

§. 8. *παραπεπτωκότα*] occasionem, quae nobis inopinantibus fortunae favore obtigit.

ταὐτό] Tragici quum non dixisse videantur nisi *τοιοῦτον* et *τοσοῦτον*, et *ταὐτόν* et *ταὐτό* usurpant: Ellendt. lex. Soph. I. p. 269. II. p. 843. 848. Aristophanes quum plerumque habeat *ταὐτόν, τοιοῦτον, τοσοῦτον*, alteras formas admisit Nub. 235. 653. 839. 1262. Ran. 1159. Plut. 361. Ran. 1395. Nub. 822. Equ. 1230. Plato, quod meminerim, semper literam *ν* addidit. Isocrates quum saepius formis in similitudinem adiectivorum corruptis usus sit, tamen a brevioribus formis non constanter abstinuit: Benseler ad Isocr. Areop. p. 248 sq. Strang. in Iahnii tabellar. 3. p. 595. Aeschinis codd. optimi ter ha-

πεπτωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταὐτό, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. εἰ γάρ, ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἱέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἴχετ' ἂν Ἀμφίπολιν

§. 8. ταὐτό Συ(αβεθη)^{m}ψ: ταὐτόν b.

bent τοιοῦτο etc., duodecies τοιοῦτον etc.: Frank. ad Timarch. §. 180. Demosthenes ν literam saepissime addidit, sed breviorum formarum haec exempla adnotavi: ταὐτό 3. §. 18. [10. §. 29.], 17. §. 9., 18. §. 109., 19. §. 137. 138., 20. §. 73. 127. 138.; τοιοῦτο 5. §. 14., 18. §. [78.] 136., 19. §. 50. 80. 147. 149., 20. §. 117. 147., 21. §. 105.; τοσοῦτο [12. §. 12.], 19. §. 45. 98. 149. 226. 259.; τηλικοῦτο 18. §. 259. Lycurgus ν nunquam omisit; v. index graecit. Haec iis addere volui, quae Buttm. gr. Gr. §. 74, 2. et Matth. gr. p. 127 sq. exposuerunt.

ἥκομεν] sc. domum, Athenas. Sic saepe ἥκειν fere est redire; cf. Heind. ad Plat. Protag. 310. C. — De tempore cf. Matth. §. 504. I, 2. Omnibus vero linguis hoc commune est. Sic Schillerus: Spät kommt ihr, doch ihr kommt.

Εὐβοεῦσι] cf. or. 4. §. 17.

παρῆσαν] Verba quietis a Graecis saepe ita usurpari constat, ut obiectum magis ad motum referatur, qui modo finitus est: Bernh. S. Gr. p. 348 sq. Plat. Theaet. 200. A: ἐπὶ τὴν πρώτην πάρεσμεν ἀπορίαν. Xen. Cyrop. 8, 1, 5: παρῶμέν τε οὖν — ἐπὶ τόδε τὸ ἀρχεῖον. Valck. ad Herodot. 1, 21. Demosth. 41. §. 2: πολλάκις εἰθισμένος ἐνταῦθ' εἰς ὑμᾶς παρεῖναι. Aeschines 3. §. 71: καὶ παρῆμεν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Aristoph. Equ. 758: χρὴ παρεῖναι 'ς τὴν πύκνα. Ab his locis nihil differt Aeschinis l. §. 64: ὡς δὲ παρῆν ἐπὶ τὸ βῆμα τὸ ὑμέτερον ὁ Ἡγήσανδρος, quum in suggestum vestrum ascendisset. Quia enim qui semel in concione verba fecit, hoc saepe facere solet, in suggestum ascendisse is dici potest, qui ex eorum numero esse incepit, qui publice verba facere soleant.

Ἱέραξ] ὅτι ὁ Ἱέραξ εἷς ἦν τῶν ὑπ' Ἀμφιπολιτῶν πεμφθέντων πρέσβεων Ἀθήναζε, βουλομένων αὐτῶν Ἀθηναίοις παραδοῦναι καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν, εἴρηκε Θεόπομπος ἐν γ' Φιλιππικῶν. Harpocr. p. 99, 21. — Stratoclem urbe a Philippo capta in exsilium pulsum et bona publicata esse lapis adhuc superstes docet (Boeckh. corp. inscr. 2008.).

πλεῖν] Hominibus doctis quibusdam magis placuit ἐκπλεῖν. At cf. or. 18. §. 115., 21. §. 174., 24. §. 92. FUNKH. quaest. Dem. p. VII.

εἴχετ'] Amphipolis quum antea in potestate Macedonum fuisset, αὐτόνομος ἀφείθη a Philippo a. 359: Diod. 16, 3. Hierax vero et Stratocles a. 358 Athenas venerunt. — Exspectaveris igitur ἔσχετε (nacti essetis), sed sensus est: habuissetis Amphipolin. Vix enim Philippus, qui paullo post pollicita-

τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτα ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι
9 πραγμάτων. καὶ πάλιν ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαί, τἆλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω, πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως καὶ ὡς προςῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματ' οἰόμενοι σχήσειν καλῶς, ηὐξήσαμεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδείς πω βασιλεὺς γέγονε Μακε-

§. 9. *ἑνὶ τῷ πρώτῳ* libri (praeter *Th*): *ἑνί τῳ πρῶτον T*, *ἑνὶ τῷ τρόπῳ h* et corr. *v*, *ἑνί τῳ πρώτῳ* Bekkerus. — *νῦν ἤδη Σ*: *νυνὶ δὴ* b cum FB, *νῦν δὲ δὴ l*, *νυνὶ δὲ* ceteri. — *πρότε*-tionibus dolosis, ne Athenienses de auxilio Amphipolitanis praestando cogitarent, efficiendum esse putaverat (v. 2. §. 6.), videbatur Demostheni urbem illam aggressurus fuisse, si Atheniensium fuisset. De recuperanda vero Amphipoli diuturnum deinde cum Philippo bellum gerebant.

§. 9. v. prolegomena.

ἑνὶ τῷ πρώτῳ] dem ersten dem besten, gleich dem ersten. Rarius dicendi genus. Cf. Isaeus 8. §. 33: *πρὸς ἕνα δὲ τὸν πρῶτον τῶν συγγενῶν προςάξω.* Lucian. Hermotim. c. 61: *οὐ τοίνυν οὐδὲ φιλοσοφίαν ἀφ' ἑνὸς ὧν φήσει τις τοῦ πρώτου μάθοι ἂν ἅπασαν ὁποία ἐστίν.* Differt, quod Lucianus dixit quom. hist. conscribi op. c. 44: *τῇ φωνῇ αὐτοῦ εἷς σκόπος ὁ πρῶτος, σαφῶς δηλῶσαι*, cui illustrando Fritzschius qu. Luc. p. 11 sq. bene adhibuit *μόνος καὶ πρῶτος* et similia.

ῥᾴονι] faciliore debellatu et multo debiliore nunc uteremur Philippo: ne de animo Philippi intelligas. SCHAEF.

νῦν δὲ] so aber: particulae temporis saepe internae rerum rationi exprimendae adhibentur. Cf. Hartung. partic. Gr. II. p. 25 sq. Raro hoc sensu dicitur *νυνὶ δέ*.

σχήσειν] Hoc sensu solet *ἕξειν* dici; sed cf. or. 5. §. 18: *ἐχθρῶς σχήσουσι.* 18. §. 45: *τὰ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς σχήσειν.* 23. §. 128: *Χαρίδημον — μηδέποτε ἄλλην γνώμην — σχήσειν.* Soph. Aiac. 665: *ἀλλ' ἀμφὶ μὲν τούτοισιν εὖ σχήσει.* Dubitabat de ea re G. Hermannus ad Medeam Elmsleii p. 379. L.

νῦν ἤδη] Redit ad ea, quae §. 8. dixit: *οὐ δεῖ δὴ — ἀφεῖναι*, postquam exemplis edocuit, quid Athenienses prius saepissime passi sint. Sed ita redit, ut ea quae sequuntur cum iis quae interseruit arctissime coniungat. Iis igitur, quae prius facta esse narravit, opponit particulas *νῦν ἤδη*. Deinde §. 10 sq. verbis *οὐκ ἐλάττων τῶν πρότερον ἐκείνων* permotus de favore deum exponit et verbis demum *διὸ καὶ σφόδρα δεῖ κτλ.* ad admonitionem illam revertitur, ut occasione oblata strenue utantur. — Quum sensus momentum non faceret, praeferenda erat cod. optimi lectio *νῦν ἤδη*.

τις, οὗτος ὁ] Interdum Graeci ita loquuntur, ut, quum primo rem indefinite significaverint, deinde eam certo defini-

δονίας. νῦν ἤδη καιρὸς ἥκει τις, οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων, αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν πρότερον ἐκείνων. καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογιστὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηργμένων καταστάς, καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν. εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἄν τις θείη δικαίως, τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίῤῥοπον, ἂν βουλώμεθα χρῆ-

ρον Σαmψ: προτέρων (ο supra ω) FB, προτέρων b.
§. 10. ὑπηρετημένων F Σ et pr. B. — τὸν om. Σ(αεηϑ)m A² H.

tam adiiciant. Plat. Apol. p. 41. C: ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρὴ — ἕν τι, τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι —. Cf. Demosth. 6. §. 18. Similiter οὗτος ita pounnt, ut ad pronomen res praecedens referatur. Demosth. 20. §. 117: ὧν ἔδοσάν τῳ τι, τοῦτ' ἀφῃρημένους. Alia exempla Fritzschius collegit qu. Luc. p. 18 sq., quanquam nonnulla, ut Thucydidea, parum idonea sunt. — ὁ καιρὸς τῶν Ὀλυνθίων recte dicitur occasio, quam Olynthii eo, quod auxilium ab Atheniensibus petunt, suppeditant.

τῶν πρότερον] sc. καιρῶν. Cf. or. 2. §. 7. 26., 6. §. 20., 18. §. 10. 316., 23. §. 78. Quod enim ἐκείνων additum est, qui tandem rationem rei mutare potest?

§. 10. ἂν — ἂν] Rost. gr. §. 120. adn. 4. p. 614.

ὑπηργμένων] Dii hominibus fundamentum et materiem quasi agendi suggerunt, deinde homines opera sua superstruunt. Haec beneficia a diis in homines ultro collata dicuntur τὰ ὑπηργμένα. Antiphon. 5. §. 58: ἀλλ' οὐδέν μοι τοιοῦτον ὑπῆρκτο εἰς αὐτόν. Lysias 21. §. 25: (πεπονθότες) ἀνάξια δὲ τῶν εἰς ὑμᾶς ὑπηργμένων. Aeschines 2. §. 109: διεξήει τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὑπηργμένας εἰς Φίλιππον αὐτῷ. Aristoph. Lysistr. 1159: τί δῆθ', ὑπηργμένων γε πολλῶν κἀγαθῶν, μάχεσθε; Ne quis ὑπηρετημένων praeferat, eo verbo Graeci non utuntur, nisi ita ut ministri et heri rationem diligenter teneant; deos vero hominum ministros dici parum decet.

τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι] Infinitivis substantivorum loco Demosthenes saepissime, interdum paullo durius usus est. Subiectum ἡμᾶς hic cogitando addendum esse facile patet. — τὸν melius additur, quum de certo bello, Amphipolitano, intelligendum sit.

θείη] κυριολογία inest in vv. λογιστής et τιθέναι: τιθέναι enim est referre in rationes, in ratione ducere. Similiter Latini ponere dicunt. Proprie convenit iis, qui calculis rationes putant, calculos ponunt. Casaub. ad Theophr. 23. Hemsterh. ad Luc. dial. mort. 4, 1. (I. p. 341.). — De genitivo ἀμελείας v. Rost. gr. §. 108, 3. a.

μήτε — τε] Rost. §. 134, 5. d. p. 727.

ἀντίῤῥοπον] pari pon-

σθαι, τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε
11 θείην. ἀλλ', οἶμαι, παρόμοιόν ἐστιν ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως· ἂν μὲν γὰρ ὅσα ἄν τις λάβῃ καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συνανάλωσε καὶ τὸ μεμνῆσθαι τὴν χάριν. καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς οὐδ' εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστὸν μνημονεύουσι· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβὰν ἕκαστον τῶν

ά
§. 11. *συνανήλωσε* Syrianus Walzii IV. p. 758, 16., *συνανηλωσε* ΩB. — *ὑπαρξάντων* ΥH: *πρὶν ὑπαρξάντων* $\Sigma \eta^{m}\psi h l$,

dere. Foedus ab Olynthiis oblatum, si bene uti volueritis, tanti est, quanti urbes amissae. De genitivo *τούτων* cf. Bernh. S. p. 171 sq.

θείην] Personae mutatio in verbo finito *θείη ἄν τις* et *ἔγωγε ἂν θείην* aptissima. Primum non ipse ex sua persona vult dicere, alterum dicere suo nomine gaudet. BREMI.

§. 11. Sed in his rebus (occasionibus a diis benigne oblatis) fere idem fieri solet, quod in bonis acquirendis. *παρόμοιον τούτῳ ὅπερ* — es ist eine Sache, ähnlich dem, was —. Post *ὅπερ* cogitando addendum *ἐστί*. Et hic et infra v. 6. *περί* est quod attinet ad, in Betreff; Matth. §. 589. a. β. — Ne de v. *παρόμοιος* dubites, cf. Xen. Hell. 3, 14, 13. Pollux 9. §. 130: *εἴποις ἂν ἐπὶ τοῦ ὅμοιος ἐοικώς, προσόμοιος. ὁ γὰρ παρόμοιος παρ' ὀλίγον ὅμοιός ἐστιν.* Sed Isocratis 15. §. 192: *γὰρ ὁμοίαν* Orellius iure suo recepit.

λάθῃ] Rost. gr. §. 129, 5. gr. in us. schol. §. 182, 4. additam. 1.

συνανάλωσε] sc. *τούτοις ἃ ἔλαβεν*. — De aoristo cf. Rost. gr. §. 116. adn. 4. gr. in us. schol. §. 151, 6. additam. I. — G. Benseleri diligentia (ad Isocr. Areopag. p. 133 sqq.) effectum est, ut oratores fere semper auctis formis usos esse sciamus. Quas quanquam etiam Fr. Ellendt. lex. Soph. I. p. 135 sq. accurata disputatione ab omni suspicionis genere liberavit, tamen auctoritas cod. Σ ea est, ut h. l., 18. §. 140., 50. §. 67. aoristi, 27. §. 25. 34. 38., 29. §. 45., 38. §. 25. 27. perfecti non aucta forma, grammaticorum testimoniis et Thucydidis exemplo satis illa firmata, retinenda esse videatur.

καὶ] etiam. — *οὐδ' εἰ — μνημονεύουσι*, h. e. *οὐ μνημονεύουσι, καὶ εἰ* —. Demosth. 18. §. 168: *ὡς οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο ἔτι συμπνευσάντων ἂν ἡμῶν καὶ τῶν Θηβαίων.* 20. §. 134: *ἕν γ' αἰσχρὸν οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο ἀναιρεθείη.* 37. §. 16: *οὐδ' ἂν εἴ τι γίγνοιτο ᾠήθην ἂν δίκην μοι λαχεῖν ποτε τουτονί.* 21. §. 205: *ἐγὼ μὲν οὐδὲ πεπονθὼς κακῶς ἐχθρὸν εἶναί μοι τοῦτον ὁμολογῶ.*

ὑπαρξάντων] haec genuina videtur lectio esse; nam neque *προϋπαρξάντων* facile quisquam verbis *πρὶν ὑπαρξάντων* neque *πρὶν ὑπαρξάντων* voce *προϋπαρξάντων* explicare animum induxerit, *ὑπαρξάντων* vero (eorum quae praesto fuerunt) temporis praeteriti, quo suppetivissent, significationem re-

ὑπαρξάντων κρίνεται. διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν
ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπα-
νορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀπο-
τριψώμεθα. εἰ δὲ προησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 12
καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ' Ὄλυνθον ἐκεῖνος κα-
ταστρέψεται, φρασάτω τις ἐμοί, τί τὸ κωλῦον ἔτ' αὐ-
τὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται. ἆρα λογίζεταί τις
ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι'

προϋπαρξάντων b. — κρίνεται *hl* et pr. ΣB: ὡς τὰ πολλὰ κρίνεται b. — ὑμᾶς Σ cum ceteris plerisque.

§. 12. ἆρα ΣA³: ἆρά γε b.

quirere videri poterat. — ὡς τὰ πολλὰ quae vulgo adduntur vim communis sententiae, in qua ea nituntur quae orator subiunxit, prorsus infringunt.

διὸ] ne ignominia, quam finis belli nobis imponat, omnem priorum temporum laudem obliteret, sed ut nova laude ea, quae adhuc negligentia peccavimus, tegamus: ad extrema enim etiam priora omnia ab hominibus iudicantur.

ἡμᾶς] Hoc quidem loco satis patet, utrum (ἡμᾶς an ὑμᾶς) praeferendum sit: nam sequitur ἀποτριψώμεθα. SCHAEF.

ταῦτ'] τὰ λοιπά.

ἀποτριψώμεθα] ὡς ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς κηλῖδος, τῆς γενομένης ἀκαθαρσίας περὶ τὴν ἐσθῆτα. ULP. Aeschines 1. §. 179: ταῖς γὰρ ἀλλοτρίαις αἰτίαις ἀποτριψάμενος τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ ἐγκλήματα ἐκπέφευγεν. Oppositum est προστρίψασθαι: Dem. 22. §. 75: πλούτου τινὰ δόξαν προσετρίψατο τοῖς κεκτημένοις. Antiphon. 4. β. §. 8: τούτῳ τὸ μήνιμα τῶν ἀλιτηρίων προστρίψομαι.

§. 12. τούτους τοὺς ἀνθρώπ.] Olynthios. Legati eorum in concione adsidebant. Cf. prolegomena.

ὅποι βούλεται] ἔμφασις δέ ἐστιν, ὅταν μὴ αὐτό τις λέγῃ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ δι' ἑτέρων ἐμφαίνῃ· οἷον τί τὸ κωλῦον — βούλεται; ἐμφαίνει γάρ, ὅτι κωλύειν αὐτὸν οὐδενὸς βουλομένου τῆς Ἀττικῆς ἐπιβῆναι δυνήσεται. TIBERIUS (Walzii VIII. p. 543, 5.). Cf. §. 15. 25.

ἆρα] hoc multo aptius est, quam quod vulgo legitur ἆρά γε. Neque enim quidquam Demosthenes vult cogitando praetermitti et ad id certe, quod sequatur, animos converti, quae est vis particularum ἆρά γε (R. Klotz. ad Devar. II. p. 192 sq.), sed postquam tecte significavit Athenas Philippum ipsas aggressurum esse, exponit id ipsum, quod prudentes omnes ea exspectatione esse iubeat.

λογίζεται — καὶ θεωρεῖ] Saepissime Demosthenes ad vim orationis augendam duo verba cognoscendi et considerandi coniungit: §. 14. 2. §. 6., 4. §. 3. 13., 8. §. 18., 9. §. 53., 18. §. 248. 252., 19. §. 154. 315., 20. §. 118., 21. §. 143., 23. §. 29. Haud raro verbum considerandi praecedit, contemplandi sequitur. Cf. Bremi appar. crit. I. p. 320 sqq. Krüger. appar. crit. V. p. 765.

τὸν τρόπον] cf. §. 14. 4. §. 9. 43.

δι' ὃν] Reiskius voluit δι' οὗ scribi. Genitivus magis exprimit causam et rationem, qua vel per quam quid fiat, accusativus

ὃν μέγας γέγονεν ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβών, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη·
13 μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν πάνθ' ὃν ἐβούλετο εὐτρεπίσας τρόπον ᾤχετ' εἰς Θρᾴκην· εἶτ' ἐκεῖ τοὺς μὲν ἐκβαλών, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων ἠσθένησε· πάλιν ῥαΐσας οὐκ ἐπὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησεν. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρύμβαν καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι παραλείπω στρατείας.
14 Τί οὖν τις ἂν εἴποι ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθησθε ἀμφότερα,

causam remotiorem, propter quam quid fiat. Sed in tanta sensus similitudine haud raro accusativus ponitur, ubi genitivum potius exspectaveris. 5. §. 22: τὴν δόξαν τοῦ πολέμου τοῦ δοκεῖν δι' αὐτὸν κρίσιν εἰληφέναι. 6. §. 6: τοὺς λογισμοὺς ἀκοῦσαί μου διὰ βραχέων, δι' οὓς τἀναντία ἐμοὶ παρέστηκε προςδοκᾶν καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν ἡγοῦμαι Φίλιππον.

τὸ πρῶτον κτλ.] Asyndeton et numerum et magnitudinem eorum, quae Philippus perpetravit, in clariore luce ponit. Adverbiorum varietas (τὸ πρῶτον, μετὰ ταῦτα, πάλιν, αὖθις, εἶτα) Philippi et negotiositatem, ut cum A. Gellio loquar, et artium quibus usus sit varietatem apte depingit. — De temporum ordine a Demosthene accurate observato v. prolegomena.

§. 13. εὐτρεπίσας] quum res Pheraeas, Pagasaeas, Magnesias, denique omnia in Thessalia ex arbitrio suo ordinasset. Xen. hist. Gr. 4, 8, 6: Φαρνάβαζος — Κόνωνα ἐκέλευεν εὐτρεπίζεσθαι τὰς — πόλεις. et 12: ἀκούσαντες, ὅτι Κόνων — τὰς ἐν τῇ ἠπείρῳ παρὰ θάλατταν πόλεις Ἀθηναίοις εὐτρεπίζοι.

ἠσθένησε] 3. §. 5. 4. §. 10 sq.

ῥαΐσας] ἀντὶ τοῦ ῥᾷον ἔχων ἐκ τῆς νόσου. Harpocrat. p. 164, 3.

Ἀρύμβαν] Arymbas, Alcetae filius, patruus Olympiadis, quam Philippus in matrimonium duxerat, rex Molossorum; Harpocr. p. 35, 20. Plut. Pyrrh. 1. Alii eum appellant Arrubam vel Arybbam: intpp. ad Pausan. 1, 11, 1. Iustin. 7, 6. Schneidewin. coniect. crit. p. 25. Saepe enim a Graecis ante labiales litera quae est μ inseritur. De expeditione hic commemorata nihil constat.

§. 14. τις ἂν εἴποι] a reliquis verbis distinguendo non dirimenda esse docet locus, quo pronomen encliticum positum est. Cf. Buttm. gr. I. p. 71. Exempla habent intpp. ad Theocrit. 1, 32. Fritzsch. qu. Luc. p. 27 sq.

ἀμφότερα] reliquae orationi quasi praeparandi causa praemittitur. Bernhardy S. Gr. p. 129 sq. Schoemann. ad Isae. p. 191 sq. Saupp. ad Lycurg. §. 92.

συζῇ] 18. §. 258: ἐγὼ μὲν δὴ τοιαύτῃ συμβεβίωκα τύχῃ. §. 266: ἀγαθῇ γε — τύχῃ συμβεβιωκὼς τῆς ἐμῆς κατηγορεῖς. Idem tropus est, quum Creon

καὶ τὸ προΐεσθαι καθ' ἕκαστον ἀεί τι τῶν πραγμάτων
ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ᾗ χρῆται καὶ
συζῇ Φίλιππος, ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς
πεπραγμένοις ἡσυχίαν σχήσει. εἰ δ' ὁ μὲν ὡς ἀεί τι
μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν ἐγνωκὼς ἔσται,
ὑμεῖς δὲ ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐῤῥωμένως τῶν πρα-
γμάτων, σκοπεῖσθε, εἰς τί ποτ' ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι.
πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅςτις ἀγνοεῖ 15
τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν;
ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥςπερ οἱ δανειζόμενοι
ῥᾳδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες

apud Soph. Antig. v. 1283. dicit: δειλαία δὲ συγκέκραμαι δύᾳ, ubi intpp. similia multa collegerunt. Adde Schoemann. ad Plut. Agid. p. 154 sq.

τι μεῖζον — πράττειν] 18. §. 162: βουλομένους πρᾶξαι ταύτην τὴν φιλίαν. Lysias 13. §. 48: βουλομένους ἀγαθόν τι πρᾶξαι τῇ πόλει. Andocides 3. §. 6: πράττοντές τινες δήμου κατάλυσιν ἐλήφθησαν; §. 17: νυνὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι κοινὴν εἰρήνην καὶ ἐλευθερίαν πράττετε. His locis πράττειν τι modo est perficere, zu Stande bringen, modo intentum esse rei: illud huic loco magis convenit.

ὑμεῖς δὲ] sc. ἐγνωκότες ἔσεσθε.

§. 15. ὅςτις] Non proprium est linguae Graecae, ut post οὕτως, τοιοῦτος, similia pronomen relativum inferatur, quum ὥςτε exspectaveris. Rost. gr. in us. schol. §. 177, 9. c. Matth. gr. §. 479. adn. 1. Ramshorn. gr. Lat. §. 177, 5. Hartmannus Henrici v. 200: nune ist abe nieman sô rîch noch von sô starken sinnen, der sî müge gewinnen. W. Wackernagel deutsch. Lesebuch I. c. LXXXIX.

ἐκεῖθεν] Buttmann. gr. §. 151, 8.

τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥςπερ — οὕτω] cf. 4. §. 21. et 39. et quae ibi adnotavimus.

ῥᾳδίως] leviter, temere. or. 49. §. 66: ἐπιώρκηκεν οὗτος ῥᾳδίως. 52. §. 17: καὶ κατ' ἐμοῦ ῥᾳδίως τὰ ψευδῆ μαρτυροῦνται. Heind. ad Plat. Charm. p. 172. D.

ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις] Articulum τοῖς addidit, quo omnibus notas esse immanes illas usuras significaret. Quantas usuras prodigi homines pependerint et quanto cum fructu suo feneratores et toculiones levitate illorum hominum abusi sint, ostendit Theophr. char. 6: οὐκ ἀποδοκιμάζων ἅμα πολλῶν ἀγοραίων στρατηγεῖν καὶ εὐθὺς τούτοις δανείζειν καὶ τῆς δραχμῆς τόκον τρία ἡμιωβόλια τῆς ἡμέρας πράττεσθαι. Cf. Plautus Epidic. 1, 1, 51: Id adeo argentum ab danista apud Thebas sumpsit fenore, in dies minasque argenti singulas nummis, quo loco nummum de didrachmo intelligendum esse ostendit Boeckhius metrolog. p. 458. Adde quae de fenore Attico Boeckh. explicavit oecon.

χρόνον ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐῤῥαθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν οὐκ ἠβουλόμεθα ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

16 Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅ τι δεῖ πράττειν ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δὲ οὐκ ἀγνοῶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ· οὐ μὴν οἴομαι δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦ-

§. 15. ἡμεῖς P. P. Dobreeus: ἡμεῖς, ἂν b. — ἐπὶ πολλῷ] vulgo ἂν ἐπὶ πολλῷ.
§. 16. οἴομαι Σ: οἴομαί γε Τ, οἶμαι b.

publ. Ath. I. p. 140. — Ita fieri non potuisse, quin prodigi illi brevi tempore bonis paternis exciderent, facile intelligitur. ἀρχαῖα enim, opposita illa pecuniis nuper a feneratoribus acceptis, esse bona paterna G. Budaeus optime intellexit. Cf. Plat. Gorg. p. 519. A: ὅταν καὶ τὰ ἀρχαῖα προςαπολλύωσι πρὸς οἷς ἐκτήσαντο.

ἀπέστησαν] or. 36. §. 50: ἐξέστησαν ἁπάντων τῶν ὄντων. 19. §. 143: τῇ πόλει (γέγονεν) ἀφεστηκέναι μὲν ἁπάντων καὶ τῶν κτημάτων καὶ τῶν συμμάχων.

ἐπὶ πολλῷ] Quod Dobreeus delendum esse vidit ἂν omnem loci rationem pervertebat. Apparet rem ab oratore ita institutam esse, ut Athenienses cum prodigis illis, quies et pax cum brevi illa pecuniis fenore sumptis effecta affluentia et lautitia, urbes et regiones Philippo concessae cum fenore, fines Attici cum bonis prodigorum avitis, Philippus cum feneratore callido comparentur. Iam dici non potest, Athenienses, si quando Philippus ad fines Atticos accesserit (εἰ τοῦτο γενήσεται), perdura multa facere et pati dira necessitate coactum iri tum quum fenore magno voluptatem per omnia eos secutos esse apparuerit. Non tum demum, quum pacem illam non duraturam fenore magno redemtam fuisse apparuerit, durissima pati cogentur, sed ob id ipsum, quod post brevem quietem de finibus ipsis pugnandum et durissima perpetienda erunt, quietem illam nimio fenore leviter redemtam esse apparebit. Orator dicit tum quum hostes ad fines Atticos ipsos accesserint, ab omnibus intellectum iri, Athenienses prodigorum illorum hominum simillimos esse. — Deinde (καὶ ἅπαντα κτλ.) addit, cur sibi Athenienses illorum similes esse videantur. — Cf. 8. §. 53: ἐκ δὲ τούτων περιγίγνεται ὑμῖν μὲν ἡ σχολὴ καὶ τὸ μηδὲν ἤδη ποιεῖν, ἃ δέδοιχ' ὅπως μή ποθ' ἡγήσεσθε ἐπὶ πολλῷ γεγενῆσθαι. 19. §. 96: ἣν (sc. εἰρήνην) δέδοικα μέν, ὦ ἄ. Ἀ., δέδοικα,

μαι. φημὶ δὴ διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν 17
ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σώζειν καὶ τοὺς
τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν
ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώ-
ταις ἑτέροις· εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ,
μὴ μάταιος ὑμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε γάρ, ὑμῶν 18
τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας τοῦτο Ὄλυν-
θον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυ-
νεῖται· εἴτε, βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὄλυνθον,
ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι προςκαθεδεῖται καὶ
προςεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν
πολιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοή-
θειαν εἶναι.

§. 17. ὑμῖν b cum η^m A[2]: ceteri ἡμῖν. Prius eo, quod praecedit ὀλιγωρήσετε, defenditur.

μὴ λελήθαμεν ὥςπερ οἱ δανειζόμενοι ἐπὶ πολλῷ ἄγοντες.

πρὸς ἡδονὴν ζητ.] omnia conquirentes, quae ad voluptatem faciant; cf. 4. §. 38: πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν. 18. §. 4: ἃ μέν ἐστι πρὸς ἡδονήν.

ὧν] ex eo pendet quod praecedit πολλά.

§. 16. Cf. 4. §. 51. et quae pravae illi Atheniensium consuetudini Demosthenes 18. §. 192. praeclare opponit: τὸ μὲν γὰρ πέρας ὡς ἂν ὁ δαίμων βουληθῇ πάντων γίγνεται, ἡ δὲ προαίρεσις αὐτὴ τὴν τοῦ συμβούλου διάνοιαν δηλοῖ.

οἴομαι] Ne quis G. Benseleri iudicio (ad Areopag. p. 82.) in errorem inductus οἶμαι praeferat, opus est monitu locis Demosthenicis ipsis, quae ille collegit, accurate excussis auctoritate cod. Σ hoc effici, ut oratorem in parenthesi οἶμαι posuisse, sed si quid ex eo verbo penderet, οἴομαι haud multo rarius usurpavisse intelligamus, quam οἶμαι.

περὶ ὧν] h. e. περὶ τούτων, ἅ.

§. 17. τὰς πόλεις] urbes Chalcidicas ab Olynthiis vel subiectas vel foedere cum iis iunctas. Cf. 9. §. 26. 19. §. 263 sqq. C. F. Hermann. antiqu. publ. §. 81. — Idem consilium Demosthenes dederat or. 4. §. 16 sqq.

ἑτέροις] alias copias Olynthiis auxilio mitti oportet, alias, et triremes et milites, a prioribus diversas in Macedoniam ipsam.

§. 18. παραστήσεται] Schol. Soph. O. C. 912: παρίστασαι] καταδουλοῖς καὶ ὑποχείριον ποιεῖς. „Recte, nisi quod σοι addi oportuit." F. ELLENDT. lex. Soph. II. p. 513. Cf. Funkhaen. ad Androt. §. 15. Valck. ad Herodot. 6, 140.

προςκαθεδεῖται καὶ προςεδρεύσει] perseverabit in oppugnatione urbis et speculabitur, donec opportunitas se obtulerit. Cf. 5. §. 15: τοῖς δ' ἀγαθοῖς ἐφεδρεύων ἕτερος καθεδεῖται. 8. §. 42: οὔκουν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν. Nihil igitur in verbis inest pleonasmi.

19 Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω· περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά· ταῦτα δὲ ὑμεῖς οὕτως ὡς βούλεσθε λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προςδεῖ πόρου, εἰ δὲ μή, προςδεῖ,

§. 19. περὶ δὲ] quod attinet ad —: absolute periodo praemittitur. Cf. 7. §. 18. 19. §. 7. 47. §. 4. 49. §. 48. 55. 62. 50 §. 36. Similis est usus particulae Latinae, quae est de: F. Hand. Tursell. II. p. 212 sq. ἔστιν — ἔστιν] Hermog. III. p. 413. Walz.: ἐπανάληψις — ἐπὶ ἤθους βεβαιώσει. Indignationem oratoris praeclare exprimit. Verba χρήματα στρατιωτικά coniungenda sunt.

στρατιωτικά] Ante Euclidis tempora hellenotamiae et pecuniam belli usibus necessariam dispensabant et, postquam Pericle auctore certis diebus theoricum civibus distribui coeptum est, summas ei rei definitas erogabant. Quod supererat e reditibus annuis, in aerarium referebatur, nisi quando populus aliter iussisset: tit. corp. Boeckh. 76. extr.: ἐπειδὰν δὲ ἀποδεδομένα ᾖ τοῖς θεοῖς τὰ χρήματα, ἐς τὸ νεώριον καὶ τὰ τείχη τοῖς περιοῦσι χρῆσθαι χρήμασιν. Post tempora Euclidea dispensatione theorici ab Agyrrhio restituta novis magistratibus cura eius rei demandata est, τοῖς ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ (Boeckh. oecon. reip. Ath. I. p. 193 sqq.). Ac primum quidem quaestor reipublicae (ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως) certas summas eis videtur suppeditasse. Quod vero e reditibus annuis superesset, quum fere aerarium iam non esset, belli usibus reservari voluerunt. Auctor or. in Neaer. §. 4: κελευόντων μὲν τῶν νόμων, ὁπόταν πόλεμος ᾖ, τὰ περιόντα χρήματα τῆς διοικήσεως στρατιωτικὰ εἶναι. Verba ὁπόταν πόλεμος ᾖ Apollodorus videtur addidisse. Utrum ταμίας στρατιωτικῶν iam tum creari coeptus sit, an postea demum Demosthenis lege perlata, non constat, sed illud probabilius est. Deinde largitiones publicae Eubuli maxime pravis consiliis ita auctae sunt, ut theorici administratores non certas summas, sed quidquid redituum publicorum superesset distribuerent. Quod quum primum per abusum fieret, deinde lege sanctum est. Anno 354/3 (Boeckh. de temporibus orat. Mid. p. 89.) Apollodorus, Pasionis filius, verbis illis ὅταν πόλεμος ᾖ additis veterem legem sibi visus erat restituere posse (in Neaer. l. d.), sed a Stephano quodam παρανόμων accusatus et talento multatus est (in Neaer. §. 8.). Inde apparet leges, quas Demosthenes 3. §. 10 sqq. ab iis ipsis, a quibus rogatae essent, dicit abrogandas esse, iam ante Apollodori rogationem latas fuisse: has enim Stephanus ab Apollodoro violatas esse dicebat. Deinde ab Eubulo legem perlatam esse, ut capite damnaretur qui ut θεωρικὰ fierent στρατιωτικὰ denuo rogasset, Libanius (argum. Olynth.) et Ulpianus ille p. 2. Lutet. narrant. Non credo, sed e verbis Demosthenicis 3. §. 12. effictum esse puto. Nam exemplum Apollodori et poena quindecim talentorum a Stephano rogata (in Neaer. §. 6.) et alios ne quid simile auderent satis de-

μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. τί οὖν ἄν τις εἴ-
ποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; μὰ Δί' οὐκ 20
ἔγωγε· ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατα-
σκευασθῆναι, καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά, καὶ μίαν
σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ
ποιεῖν τὰ δέοντα· ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων

§. 20. [ταῦτ'] b. Verba *καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά* deleri voluerunt Dobreeus et G. Hermannus.

terrere et Demosthenem movere poterant, ut extremum eos periculum subire (*ἀπολέσθαι*) diceret. Sed Demosthenes hoc tempore nihil effecit. Nam etiam a. 346. Eubulus ut Athenienses pacem Philocrateam fieri iuberent perfecit minitando, nisi id facturi essent, *καταβαίνειν εἰς Πειραιᾶ δεῖν ἤδη καὶ χρήματα εἰσφέρειν καὶ τὰ θεωρικὰ στρατιωτικὰ ποιεῖν* (Demosth. 19. §. 291.), similiter atque Demades postea prohibuit, quominus Agidi triremes auxilio mitterentur (Lhardy Demadis p. 29 sq.). Anno 339/8 demum, quum Philippus accederet, Demosthene auctore sero *τὰ χρήματ' ἐψηφίσαντο πάντ' εἶναι στρατιωτικά*: Philochor. frgm. 135. Haec exponi opus erat, quum compluria parum accurate tradi soleant.

οὕτως ὡς βούλεσθε] prorsus ut volueritis vobis sumitis. Sumunt quae non sua sint; libidinem sumendi nulla publicae salutis cogitatio coercet. Cf. §. 20.

προςδεῖ, quum deest summae paratae et praesenti nonnihil ad complementum; *ἐνδεῖ*, quum prorsus nihil est in parato. REISK.

§. 20. **καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά** rectissime habent. Non iubeo, inquit, hanc pecuniam militarem esse, sed exercitum parari et hanc pecuniam militarem esse. Hoc est: non simpliciter volo has pecunias vobis eripi et belli usibus reservari, sed quum exercitu opus sit, hanc pecuniam ita militarem esse volo, ut arma capiatis et stipendiorum loco ea accipiatis, quae vobis nunc theoricorum nomine arrogatis. Hanc sententiam explanaturus ea addidit quae sequuntur: *καὶ μίαν — δέοντα*. Cf. 3. §. 11. 34 sq. Similiter aliquid non simpliciter fieri, sed certis quibusdam conditionibus fieri oportere dicitur or. 9. §. 73. — Verba illa non posse deleri vel iis efficitur, quae sequuntur, *ὑμεῖς — λαμβάνειν*, quae illis deletis vix haberent quo referrentur.

σύνταξιν] cf. §. 34. Pecunias publicas sumendi et officia civilia obeundi eadem lex esto, idem ordo sumentium et obeuntium. Alexis Athenaei II. p. 55. A: *τὰ μέρη δ' ἡμῶν χή σύνταξις τοῦ βίου ἐστὶν —*. Non satis recte Harpocr. p. 173, 19: *σύνταξις ἀντὶ τοῦ συντεταγμένη οἴκησις* (l. *διοίκησις* coll. Hesychio II. p. 1312.).

οὕτω πως] sic, sc. ut estis, nullo ordine nec iure. Horat. Sat. 1, 2, 106: positum sic tangere nolit (so ohne Weiteres). Similiter nos dicimus nur so. Plat. Conviv. p. 176. E: *οὕτω πίνοντας πρὸς ἡδονήν*. — *πως* vero adiecit, ut fieri id quidem aliquo modo diceret, sed quomodo fieri posset se non intelligere.

λαμβάνειν εἰς τὰς ἑορτάς. ἔστι δὴ λοιπόν, οἶμαι, πάντας εἰςφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά, ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους· ὧν ἕλεσθε ὅςτις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ, καὶ ἕως ἐστὶ καιρός, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

21 Ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι, τὰ πράγματα ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου. οὔτε γάρ, ὡς δοκεῖ καὶ φήσειέ τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς, οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει· οὔτ'

λαμβάνειν F Σ et pr. B: λαμβάνετε b.

λαμβάνειν] λαμβάνετε posuerunt qui non viderent ad ὑμεῖς cogitando addendum esse ἡγεῖσθε δεῖν. Demosthenis reprehensionem sic multo esse acerbiorem facile patet.

ἔστι δὴ λοιπόν] publice habetis unde bellum geratis. Sed si has pecunias largitionibus illis consumi volueritis, nihil reliquum erit, quam ut ea quae ad bellum gerendum opus sunt ipsi detis. Atque ut omnes theoricum sumitis, sic omnes conferre oportebit. Iam videte, theoricone carere an tributa conferre malitis. Hoc vero certum est, pecunia opus esse. Ita et hoc apparet, δέ suo loco positum esse, et πάντας ad omnes Athenienses pertinere neque eos tantum intelligendos esse, qui vulgo sumtus bellorum gerendorum suppeditare debebant. — Nervos quum omnium rerum gerendarum tum belli esse pecuniam quaenam aetas mortalium non intellexit? V. quae I. Stobaeus collegit floril. 91. — Sperabat vero Demosthenes fore ut certe hac optione data necessitati durae cederent et theorica ad belli usus conferri paterentur.

§. 21. Cf. 4. §. 8 sqq.

εὐτρεπῶς] iis quae praecedunt ὡς — ἀκριβῶς determinatur (οὕτως εὐτρεπῶς, ὡς —). Non tam instructa sunt omnia, quam quis putet, nec optimo statu. εὐπρεπῶς quod vulgo legebatur non dicitur nisi de formae decore; itaque εὐτρεπῶς, quod cum vocibus eiusdem originis de rebus bellicis aliisque saepissime usurpatur (§. 13. 3. §. 13. 4. §. 18.), e codd. F Σ iure ab I. Bekkero repositum esse patet.

ἔχει] Quum ἔχῃ ferri non possit, satius videbatur ponere id quod et periodi conformatio requirit (τὰ παρόντα enim, subiectum prioris periodi partis οὔτε — ἔχει, parum apte in colo pendulo positum esset) et Demosthenis aliorumque consuetudo commendat, quam optativum, per se quidem illum tolerabilem (Schaef. ad Eur. Orest. 1035. Pors.): mutationis enim facilitas eadem est. Dicendi genus illustrant Matth. gr. §. 461. c. Rost. gr. §. 120. adn. 4. p. 615. Cf. Demosth. 18. §. 197: ὅπερ δ' ἂν ὁ φαυλότατος — ἄνθρωπος τῇ πόλει (sc. ποιήσειε, quod vulgo addebatur), τοῦτο πεποιηκὼς — ἐξήτασαι. §. 291: οὐχ ὡς ἂν εὔνους καὶ δίκαιος πολίτης (sc. ἔχοι), ἔσχε τὴν γνώμην. 21. §. 14: καὶ θόρυβον — τοιοῦτον ὡς ἂν ἐπαινοῦντές τε

ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὡς ἐπιὼν ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κᾆτα διέψευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονὸς καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν. ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει καὶ ἀεὶ 22
πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῇ δ', ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς

§. 21. ἔχει pr. A[a]: b cum H et suppl. A[1] ἔχοι, libri ceteri ἔχῃ. — *αὐτόν Sauppius: erat αὑτόν.

καὶ συνησθέντες ἐποιήσατε. — Opponuntur vero particulis οὔτε — οὔτε ea quae iam habeat Philippus (τὰ παρόντα) et belli iamiam futuri fortuna incerta.

αὐτόν scripsi, ut ad Philippum pertineat. αὑτόν si legitur; ad πόλεμον referendum est, quod valde languidum videtur esse.

ὡς ἐπιὼν] h. e. οὕτως ὡς ἐπιών τις ἀναιρεῖται, primo statim impetu et aggressu, ὡς ἐξ ἐπιδρομῆς. REISK. Pollux 9, 22: τὴν πεδιάδα (πόλιν) ψέγων εἴποις ἄν· — ἣν ἐξ ἐπιδρομῆς ἄν τις ἕλοι. Particulae ὡς participiis sic additae alterum exemplum non suppetit, sed eodem modo dicitur ὡς ἀληθῶς, ὡς ἑτέρως, ὡς ἄλλως, ὡς τάχος, ὡς ἐτητύμως, ὡς ἠπίως, alia, quae rectius Ellendto (lex. Soph. II. p. 999 sq.) explicavisse videtur Schoemannus ad Isae. p. 368.; cf. ad or. 6 §. 10. Quod alii voluerunt in verbis ὡς ἐπιὼν inesse: si modo prae se ferret se aggressurum esse, sic Graece dici non potest.

ἀναιρήσεσθαι] ablaturum, rapturum esse. Plat. Leg. 913. C: ἃ μὴ κατέθου, μὴ ἀνέλῃ. Etiam hoc refertur ad spem Philippi, fore ut celeriter et facili negotio omnibus rebus potiretur. ἅπαντα τὰ πράγματα non de omni Chalcidice intelligenda sunt, sed de summo omnium rerum Olynthiarum arbitrio.

§. 22. ταῦτα] De neutro cf. 4. §. 8. — Proverbium vero erat: ἀεὶ γὰρ τὰ Θετταλῶν ἄπιστα: schol. ad Aristoph. Plut. 521. cum T. Hemsterhusii adnott. Demosth. 23. §. 112: ὑμεῖς μὲν — οὐδένα προὐδώκατε πώποτε τῶν φίλων, Θετταλοὶ δὲ οὐδένα πώποθ' ὅντινα οὔ. Leutsch. ad Zenobii 4, 29. Wachsmuth. antiqu. Gr. 1, 1. p. 65.

καὶ ἀεὶ] explicant idque semper. Sed orator dicit eam esse Thessalorum et naturam et consuetudinem constantem. Haec vero differunt: indoles enim prava consilio coerceri et corrigi potest. Diphilus Athenaei VI. p. 225. A: τόδε δ', ὡς ἔοικε, τὸ γένος ὥσπερ θηρίων ἐπίβουλόν ἐστι τῇ φύσει καὶ πανταχοῦ. — Post ἄπιστα μὲν sequi oportuit ἄπιστα δὲ — καὶ ἔστι νῦν τούτῳ, sequitur vero κομιδῇ δ' —, quasi praecesserit φύσει μὲν καὶ ἀεὶ ἄπιστα ἦν.

Παγασὰς] cf. 2. §. 11.

ἤκουον] similiter 2. §. 17. Utrumque locum contaminarunt grammatici, ut Marcellinus Wal-

ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετ-
ταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβά-
νειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται τῶν χρημάτων, εἰς
στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ κατα-
23 στήσεται. ἀλλὰ μὴν τόν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν
καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους
ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀή-
θεις τοῦ κατακούειν τινός εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστής,
ὥς φασιν. καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ
πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν
τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται· διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυ-

§. 23. ἅνθρωπος Bekkerus: libri ἄνθρωπος. Cf. §. 3.

sii IV. p. 88, 26. — Ea quae sequuntur non de usu portuum et fororum intelligenda esse, sed de portoriis et mercium vectigalibus in foris venalium et *καρποῦσθαι* docet et verba *ἀπὸ τούτων δέοι* —. Cf. Boeckh. oecon. publ. Ath. I. p. 336 sqq. 347.

κοινὰ] De Thessalis foedere iunctis cf. Schoemann. ant. publ. Graecor. 6. §. 19. — De optativo *δέοι* vero Rost. gr. §. 119, 4. c. gr. in usum schol. §. 152, 5. a. Exempla habent Schoem. ad Isae. p. 410 sq. L. Dind. ad Xen. Hist. 1, 2, 15. R. Klotz. ad Luc. Gall. p. 54.

ἀποστερηθήσεται] Fuerunt qui praeferrent *ἀποστερήσεται*, quod est in cod. *Τ.* Sed cf. Isocrat. 6. §. 14. Lysias 12. §. 70.

τοῖς ξένοις] 3. §. 20: *δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις.* 53. §. 29: *καὶ τροφὰς μητρὶ λέγοντες.* 4. §. 28: *σιτηρέσιον μόνον τῇ δυνάμει ταύτῃ.* Rost. gr. §. 105, 6.

§. 23. *τόν γε Παίονα*] Singularem pro plurali (*Παίονας καὶ Ἰλλυριούς*) positum esse existimant Schol. Aristoph. Ach. 320. et G. Bernhardy synt. Gr. p. 60., sed hic de regibus horum populorum cogitandum est. Quod aliquantum differt.

τούτους] h. e. reges a Philippo devictos, ut Thracum, Epirotarum, alios.

ἄνθρωπος] Philippus comi quidem et miti animo erat, sed ita ut interdum gravi ira correptus in devictos petulanter et insolenter ageret; cf. §. 3. or. 3. §. 18 sqq. 4. §. 9. 9. §. 26.

τὸ γὰρ εὖ πράττειν —] Aeschyl. frgm. 272: *ἡ βαρὺ φόρημ' ἄνθρωπος εὐτυχῶν ἄφρων.* Stobaei floril. tit. 106. Thucyd. 3, 39: *εἴωθε δὲ τῶν πόλεων αἷς ἂν μάλιστα καὶ δι' ἐλαχίστου ἀπροσδόκητος εὐπραξία ἔλθῃ, ἐς ὕβριν τρέπειν.* VOEMEL.

πολλάκις addidit: plerumque enim bona difficilius comparari quam servari dicuntur. or. 2. §. 26: *πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν.* Sed cf. 20. §. 50. Thucyd. l. d.: *κακοπραγίαν ὡς εἰπεῖν ῥᾷον ἀπωθοῦνται ἢ εὐδαιμονίαν διασῴζονται.*

§. 24. *συνάρασθαι*] h. e. eos qui belli onus in se susceperunt (*ἤραντο*) adiuvare. Eur. Orest. 757: *συνηράμην φόνου σοι μητρός.* Aeschyl. Prom. 653: *καὶ ξυναίρεσθαί κύπριν*

λάξαι τἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ 24
τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ καὶ στρατευομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν; εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ' ἃ πάθοιτ' ἄν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε;

θέλει. „Simile ductum de onere, quod multi simul apprehensum in humeros attollunt sibique imponunt." REISK. in ind.

καὶ πρεσβ. κτλ.] cf. §. 2. et or. 2. §. 11 sqq.

λογιζομένους — ἐλθεῖν;] Quum dicere posset *λογιζομένους, ὅτι ἑτοιμότατ' ἂν ἔλθοι,* fervore pectoris abreptus per anacoluthiam maluit interrogatione periodum concludere. Bremius contulit Plat. Leg. 11. p. 931. C., sed aptiora sunt quae C. Foertsch. comment. crit. de locis nonnullis Lysiae et Demosth. p. 45 sq. collegit: or. 21. §. 209: *ἐνθυμεῖσθε — τίνος συγγνώμης — τυχεῖν ἂν οἴεσθε;* 43. §. 72: *ἐκεῖνο δ' ἐνθυμεῖσθε — τί ποτ' οἴεσθ' ἡμᾶς πάσχειν ἐν τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ —;* Coniungenda vero sunt verba *πῶς ἑτοίμως;* cf. or. 2. §. 20: *πῶς γὰρ οἴεσθ' — δυσχερῶς ἀκούειν Ὀλυνθίους —;* ubi infinitivus *ἀκούειν* ex v. *οἴεσθ'* pendens docet Fritzschium quaest. Luc. p. 80. non recte vv. *πῶς οἴεσθε ἑτοίμως* ita iungere, ut fere idem significent quod *ἑτοιμότατα* et vv. *ἐλθεῖν αὐτόν* ex v. *λογιζομένους* pendeant.

τῇ χώρᾳ] h. e. Attica.

εἶτ'] Matth. gr. §. 603. p. 1427. Rost. gr. in us. schol. §. 165, 4. e.

εἰ μηδ' — οὐ τολμήσετε;] duae negationes interpretum acumen valde exercuerunt. Schaeferus *οὐ* additum esse dicit, quia intercapedo, quae est inter *εἰ μηδ'* et *τολμήσετε,* vim huius conditionis negantem nonnihil obscuraverit. Sed tum *μὴ τολμήσετε* dicendum erat. Funkhaenel. qu. Dem. p. 4 sq. *εἰ οὐ τολμήσετε* ita defendit, ut *οὐ τολμᾶν* unam notionem efficere dicat, *μηδέ* vero ex ea consuetudine additum esse, qua Graeci, quum totum negaverint, etiam partibus negationem addere soleant. Eam rationem accuratius explanavit G. Hermannus in Zimmerm. annall. scholast. 1831. p. 954., qui neminem dicit offensurum fuisse, si scriptum esset: *εἰ μὴ τολμήσετε μηδ' ἃ πάθοιτ' ἄν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες.* Recte, sed negationem quae ad totum pertinet praecedere oportet, sequi quae parti negandae additur. Voemelius de particulis *μὴ οὐ* cogitavit, sed post v. *εἰ* eae locum non habent. Fr. Frankius igitur in Iahnii annall. novv. vol. XXVIII. p. 62. particulam *οὐ* deleri voluit. Sed iure videtur Bremius anacoluthiam in his verbis inesse iudicavisse. Nam orator dicere poterat vel ita: *εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ' ἃ πά-*

25 Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς
λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερ' ὑμᾶς
ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀν-
τέχῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε καὶ τὴν
ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰ-
κείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιπ-
26 πος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θη-
βαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισβαλοῦσιν
ἑτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄν-

θοιτ' ἂν τολμήσετε; vel ita: *εἶτ' ἃ πάθοιτ' ἄν, ταῦτ' οὐ τολμήσετε;* Priori modo dicere incepit, sed v. *ταῦτα* inductus a via deflexit et ad alterum dicendi genus transiit.

§. 25. *ἔτι τοίνυν*] porro. Hartung. de partic. Gr. II. p. 348 sq.

τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν] vulgo de Macedonia interpretabantur. Sed praeeunte H. Wolfio bene V. Chr. Fr. Rostius: „Primum," inquit, „*καρποῦσθαι* de militibus praedantibus haud satis commode dici videtur; deinde autem nimis hyperbolice Philippus, si Olynthiorum res salvae et incolumes essent, ita viribus fractus diceretur, ut hostes *ἀδεῶς* eius terram praedari possent; denique et *ταύτην δεικτικῶς* dictum ad res spectat oculis obversantes, non spectat ad remotiores. De Atheniensium igitur agris haec verba dicta accipio, quem sensum etiam ea quae sequuntur videntur postulare: *ἂν δ' ἐκεῖνα* (i. e. *τὰ τῶν Ὀλυνθίων*) — *δεῦρο βαδίζειν;*" — Philippi vero terrae (*τῇ ἐκείνου*) opponitur ea, quam habent (*ἡ ὑπάρχουσα*) et quae hereditate a patribus accepta Atheniensium propria est (*ἡ οἰκεία*). Utrumvis enim facit, ut Athenienses tranquillum agrorum Atticorum usum optare debeant. Ne vero in unum coalescant, sed per se utrumque spectetur, articulum repetit; cf. G. Sauppius ad Xen. Mem. 1, 1, 19. Haud raro id praeter exspectationem videmus factum esse: Lycurg. §. 128: *τὴν δικαίαν καὶ τὴν εὔορκον ψῆφον θήσεται.* Demosth. 19. §. 311: *τὴν ὁσίαν καὶ τὴν δικαίαν ψῆφον — θέσθαι.* 48. §. 40. 56: *τῶν οἰκείων καὶ τῶν ἐπιτηδείων.* 58. §. 41: *τοῖς ἀπείροις καὶ τοῖς νέοις.* §. 60: *τὰ δεινὰ καὶ τὰ παρὰ τοὺς νόμους πεπραγμένα.* Isocr. 15. §. 258: *βλασφημοῦσι περὶ τῶν λόγων τῶν κοινῶν καὶ τῶν χρησίμων.* Adde quae Schneid. ad Plat. Civit. 1. p. 334. E. et Benseler ad Isocr. Areopag. p. 291 sq. collegerunt. Quare apud Aeschinem quoque 3. §. 244. cum codd. melioribus *τὰ ἄφωνα καὶ τὰ ἀγνώμονα* scripserim.

§. 26. *Θηβαῖοι;*] Thebanorum in Athenienses odium notum est, quod origo Aeolica, solita populorum finitimorum invidia, ignominiae foedere Persico contractae recordatio, rerum publicarum forma oligarchica perpetuo alebat et incendebat. Tunc vero Athenienses Phocensibus, Thebanorum hostibus acerrimis, auxilium praestabant. Cf. 3. §. 8 sqq. 14. §. 33 sq. 18. §. 18 sqq. 20. §. 105.

μὴ λίαν —] Nec iudicii acerbitatem excusare vult, nec se acerbiora, quae dicere possit, reticere dicit; sed, quod sententiae etiam addit aculeos, hoc dicit: vereor ne quod Thebani facturi sunt nimis acerbum

τες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσηθ' ὑμεῖς; ἢ ἄλλος τις;
Ἀλλ' ὦ 'τᾶν οὐχὶ βουλήσεται. τῶν ἀτοπωτάτων μέντἂν
εἴη, εἰ ἃ νῦν ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα
δυνηθεὶς μὴ πράξει. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διά- 27
φορα ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προςδεῖν
ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκοντα ἡμέ-
ρας μόνας ἔξω γενέσθαι καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ
χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος
ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι

§. 26. ὦ τᾶν et μέντ' ἂν b.

sit dictu et auditu bonis omnibus; nam illi cum hoste Graecorum foedere facto contra nos pugnabunt. [Dubitanter cum urbanitate quadam profert orator sententiam, quam ipse minime dubitans animo concepit: haud sane nimis acerbum sit dictu, es mag wohl keine zu harte Behauptung sein. ROST.].

Φωκεῖς;] Res Phocensium iam inclinare coeperant. Fines suos Onomarcho caeso tueri ipsi non poterant (Ol. 107, 1.), sed Athenienses Pylas contra Philippum defenderant; cf. 4. §. 17. et locos paulo ante adscriptos. — Ad interrogationem vero interrogatione nova responderi animo commoto praeclare convenit.

ἢ ἄλλος τις;] Non respondet, quia praeter Thebanos et Phocenses de aliis, qui Philippum cohibere possent, ne Atticam invaderet, ne cogitari quidem poterat.

οὐχὶ βουλήσεται] sc. *δεῦρο βαδίζειν ὁ Φίλιππος.* Hoc enim quis Demostheni, periculum esse ne Philippus Atticam ipsam invadat graviter admonenti, opponere possit. In quo dicendi genere *ὦ 'τᾶν* saepe usurpatur: or. 3. §. 29. 18. §. 312. Scripsimus vero *ὦ 'τᾶν*, quum studium Apollonii (Bekk. anecd. p. 569 sqq.) hanc formam explicandi doceat eam usu receptam fuisse. Cf. Ellendt. lex. Soph. II. p. 981 sq. Matth. gr. p. 244.

τῶν ἀτοπωτάτων] neutrum est; cf. Matth. gr. §. 322. adn. 2. F. A. Wolf. ad Lept. p. 457, 11. R. Miro errore nuper cuidam masculinum esse videbatur.

ἐκλαλεῖ] vertunt eloquitur: parum recte. Est effutit, deblaterat. Aliud enim *λαλεῖν*, aliud *λέγειν*. SCHAEF. Cf. or. 19. §. 43. Cic. pro Mil. §. 44: quum ille non dubitarit aperire, quid cogitaret, vos potestis dubitare, quid fecerit?

πράξει] Rost. gr. §. 121, 10. B. 1. p. 629 sq.

§. 27. *τριάκοντα ἡμέρας*] Libentius Attici dicebant *τριάκοντα ἡμέρας* quam *μῆνα*, ut Galli non dicunt une semaine, deux semaines, sed malunt huit jours, quinze jours. Sic *σπονδὰς τριακονθημέρους* dicere malebant quam *μηνιαίους*. ELMSL. ad Aristoph. Ach. 858. Cf. Isocr. 19. §. 22. Thucyd. 5, 47. med. Drakenb. ad Liv. 28, 41.

ἔξω] Minucianus Walzii IX. p. 611, 23. h. l. memoriter afferens *τῆς πόλεως* addidit eoque sensum recte explicavit.

ἀνάγκη] sc. *λαμβάνειν.* De verbis *τῶν ἐκ τῆς χ.* vide quae ad §. 15. adnotavimus.

λέγω] ut nos addere solemus sag' ich eo sensu, quo

τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιώσεσθαι; καὶ πρόςεσθ' ἡ ὕβρις καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσιν.

28 Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν ὧν καλῶς ποιοῦντές ἔχουσι μικρὰ

§. 27. ὑμῶν b cum Υ et rc. FB: ceteri ἡμῶν. — προςέσθ' b cum α^{m} et aliis libris.

aliis locis dicimus und zwar, wohl verstanden. Cf. or. 8. §. 24. 9. §. 70. 21. §. 83.

ὑμῶν legendum esse id quod sequitur δεδαπάνησθε ostendit.

πρὸ τοῦ] Rost. gr. §. 98,8. p. 453. Bernhardy synt. p. 311. — Bellum vero Amphipolitanum dicit, in quod plus mille quingenta talenta impensa esse queritur or. 3. §. 28.

πρόςεσθ' probabilius est a Demosthene scriptum esse, quum praesens de re certo eventura saepissime usurpetur nec diphthongi quae est αι elisae apud Demosthenem exemplum exstet praeter or. 30. §. 4: γνώσεσθ', ὅτι.

ὕβρις Schaefero videtur passivo sensu intelligenda esse, contumelia ab hostibus illata, quod nec hoc loco nec quem contulit or. 18. §. 205. necessarium esse bene H. Funkhaenel monuit. Est protervitas et petulantia militaris, ut recte explicavit H. Wolfius. ὕβριν vero hostium et pudorem Atheniensium coniungi non mirum est: pariter enim utrumque ad damnum; quod bello petiti facient, accedit. — Cf. or. 8. §. 51. 4. §. 10.

οὐδεμιᾶς] cf. or. 2. §. 17. ζημίας vero et quae praecedunt ζημιωθῆναι et ζημιώσεσθαι non de poena intelligenda sunt, sed de detrimento rei familiaris.

τοῖς γε σώφροσιν] certe iis qui sapiunt. Sic saepe γε in clausula additur; cf. Eur. Phoen. 557: ἐπεὶ τά γ' ἀρκοῦνθ' ἱκανὰ τοῖς γε σώφροσιν, cum L. Valckenaerii adnotatione.

§. 28. καλῶς ποιοῦντες et similia addunt ii, qui quod vel facere aliquem vel alicui evenire dicunt laudant. Laudant, quia vel recte facere alter videtur, vel gaudent ei bene evenire. Haud raro enim quod evenit alicui facere dicitur. Nos dicimus: woran er wohl thut, was mich freut. 18. §. 231: ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες τοὺς καρποὺς κεκόμισθε. 20. §. 110: ὅτε δ' ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες — ἄμεινον ἐκείνων πράττετε. 21. §. 212: εἰσὶ μὲν εἰς τὰ μάλιστα αὐτοὶ πλούσιοι, καὶ καλῶς ποιοῦσι. 23. §. 143: τοῦτο τοίνυν ἐπ' ἐκείνου μὲν εὖ ποιοῦν (zum Glück, deorum beneficio) οὐ συνέβη — αἰσχύνην ὀφλεῖν. §. 163: τὸν μὲν γὰρ Κότυν εὖ ποιῶν — ἀποκτίννυσιν ὁ Πύθων. Lysias 28. §. 8: Θρασύβουλος — καλῶς ἐποίησεν οὕτω τελευτήσας τὸν βίον.

τοὺς — ἐν ἡλικίᾳ] florentes aetate. Cf. or. 4. §. 7. 3. §. 34. Thucyd. 8, 75: ξυνώμνυσαν δὲ καὶ Σαμίων πάντες τὸν αὐτὸν ὅρκον οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ.

ἀκεραίου] h. e. ὥςτε ἀκέραιον εἶναι. Cf. or. 4. §. 8. Fritzsch. quaest. Luc. p. 39 sq. Iurabant vero adolescentes Athe-

ἀναλίσκοντες τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται, τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὔθυναι ῥᾴδιαι γένωνται, ὡς, ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δ' εἴη παντὸς εἵνεκα.

§. 28. εὐθῦναι b.

niensium: τὴν πατρίδα δὲ οὐκ ἐλάσσω παραδώσω, πλείω δὲ καὶ ἀρείω, ὅσην ἂν παραδέξωμαι. Cf. ad Lycurg. §. 77.

τοὺς δὲ λέγοντας] Quanquam omnes, qui aliquam partem rerum publicarum administrabant, rationem reddere debebant, tamen oratores εὐθύνας sensu proprio οὐκ ἔδωκαν. Sed quum is, qui perniciosa suasisse videretur, ἀπατήσεως τοῦ δήμου accusari posset (Meier de lit. Att. p. 344 sqq.), etiam oratori rationem daudam esse iure dicere poterat. Omnino qui se coram populo defendit et excusat rationem reddit. — εὔθυναι vero et εὔθυνα scribendum esse docent Theognostus in Crameri anecd. Oxon. II. p. 101, 6. L. Dindorf. in H. Stephani thes. Paris. s. v. Goettling. de acc. p. 140.

καὶ τῶν πεπρ.] καὶ Schaeferus deleri voluit. Ac recte quidem negat ad totam enuntiationem referendum esse, sed quod ad τῶν πεπραγμένων pertinere non posse dicit errat. Recte enim status rerum publicarum et consilia oratorum, quibus ille status effectus est, eventus rerum conditioque rei publicae (τὰ πράγματα) et ea quae oratores fecerunt (τὰ πεπραγμένα αὐτοῖς) inter se opponuntur. Ex eventu Athenienses iudicant: qualis eventus est, talia etiam consilia videntur fuisse. Ita particulam καί recte tuitus est G. Hermannus in diurn. Zimmermanni 1835. p. 299.

χρηστὰ δ' εἴη] sc. τὰ πράγματα. Cf. or. 4. §. 51: νικῴη δ' ὅ τι πᾶσιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν. Aeschyli Agam. 120. 137. 154: τὸ δ' εὖ νικάτω. Clausula est prospera ominantis. παντὸς vero non est masculinum, ut divites, iuvenes, oratores complectatur, sed neutrum eo sensu dictum, ut Demosthenes non tantum divitum, iuvenum, oratorum causa bona omnia se precari significet, sed, quod bonum civem decet, nec hominis singuli nec civium generis ratione habita rempublicam sospitem esse et florere cupit. παντὸς εἵνεκα igitur est quod nos dicimus in alle Wege; cf. παντὸς μᾶλλον et similia. Nam quod alii significari putabant: omnium opera vel von Seiten eines Jeden, id ferri omnino non potest. — Dindorfius ἕνεκα scripsit, sed Demosthenem forma εἵνεκα non prorsus abstinuisse ostendit Σ et hic et or. 18. §. 144. 20. §. 1. 2. 41. 88. 98. 145. or. 32. §. 12. 45. §. 34. Cf. Benseler. ad Isocr. Areop. p. 352.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γιγνομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι· τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι καὶ χώραν ὅμορον καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον

§. 1. *γιγνομένην* b cum F Σ B A²: erat *γενομένην*. — *ἀνάστασιν* Σsm: *ἀνάστασιν εἶναι* b.

§. 1. *γιγνομένην*] Orator hoc praedicat ut rem non tantum factam aliquando, sed fieri solitam, quae et antea facta sit et nunc fiat et postea futura sit. SCHAEF. De fortuna Atheniensium cf. or. 4. §. 12.

Verba *τοὺς πολεμήσοντας* sunt subiectum inf. *γεγενῆσθαι*; cf. or. 4. §. 22 sq. Matth. gr. §. 268. Rost. gr. p. 445. Additur vero (Attribut) (*καὶ χώραν — ἔχοντας*), illos qui bellum contra Philippum gesturi sint, tales esse, quales ab Atheniensibus vel maxime exoptari debeant. Alii verba *κεκτημένους* et *ἔχοντας* subiecti, *τοὺς πολεμήσοντας* praedicati vice fungi putant; sed ut hanc rationem artificiosiorem esse iudicemus, verborum ordo facit. — Sententiam Demosthenes saepe repetit: 1. §. 7. 9 sq. 8. §. 6 sq.

τινα] h. e. haud exiguam. Cf. §. 14. 3. §. 7. Matth. gr. p. 1080.

νομίζειν ἀνάστασιν] cf. or. 4. §. 41. — Synonyma, quae sunt *δαιμόνιος* et *θεῖος* (cf. or. 19. §. 256: *καὶ τὰ νῦν συμβεβηκότα — δαιμονίας τινὸς εὐνοίας ἔνδειγμα τῇ πόλει γεγενῆσθαι*), coniunxit, ut iudicium suum cum vi maiore proferret. Ita tamen, ut *δαιμόνιος* magis id quod vires humanas excedit indicaret, *θεῖος* quod divinae est sapientiae et benevolentiae.

§. 2. *αὐτούς*] Schaeferus *ἡμᾶς* legi voluit. Sed *δαιμονίᾳ εὐεργεσίᾳ* opponitur id, quod Athenienses ipsos facere oporteat, ut mox *ἡμᾶς αὐτοὺς* et *τῶν ὑπαρχόντων*. FUNKH.

τὰ ὑπάρχοντα sunt ea, quae deorum beneficio Atheniensibus obtigerunt: *οἱ ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντες σύμμαχοι καὶ καιροί*.

Genitivos *πόλεων*, *τόπων*, *τῶν — καιρῶν* tribus modis explicare studuerunt. Matth. gr. §. 474. et P. Elmsleius ad Eurip. Med. v. 12. docent, quum *ὧν* sequeretur, attractione quadam factum esse, ut orator *πόλεων* et *τόπων* diceret accusativorum loco, quos *προΐεσθαι* requireret. Sed recte Schaeferus monuit genitivos *τῶν — καιρῶν* sic explicari non posse. Quare alii cum Reiskio statuunt participium substantivi specie sumta genitivos regere. Atque sunt sane exempla participiorum articulo non addito substantivorum instar cum genitivo coniunctorum: nam articulo addito hoc fieri satis compertum est (Rost. gr. §. 130. adn. 6.). Sed primum participia passiva, quorum ex-

ἁπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχον-
τας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπί-
στους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν, δαι-
μονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ 2
τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ᾽ ἤδη σκοπεῖν αὐτούς,
ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν
ὑπαρχόντων, ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰ-
σχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων ὧν ἦμέν ποτε κύ-
ριοι φαίνεσθαι προϊεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύ-
χης παρασκευασθέντων συμμάχων καὶ καιρῶν.

empla E. Wunderus collegit ad Soph. Philoct. v. 3., prorsus segreganda sunt: eorum enim naturam diversam esse vel multitudo ostendit in tanta activorum paucitate. Participiorum activorum vel mediorum haec exempla afferuntur: I) Soph. O. C. 436: οὐδεὶς ἔρωτος τοῦδ᾽ ἐφαίνετ᾽ ὠφελῶν. Sed quum hic ὠφελῶν fere sit ἡδιῶν ἀπολαῦσαι, genitivus recte inde potest pendere; cf. Antiphont. 5. §. 17: ὠφελεῖσθαι τοῦδε τοῦ νόμου. II) O. C. 1207. verba τοῦ μετρίου παρεὶς Wunderus sic explicari voluit; sed sensus videtur esse modum relaxans, ut genitivus eodem iure poni potuerit, quo Aristoph. Equ. 347. dixit τοῦ ποδὸς παρίει. III) Aiac. v. 360: σέ τοι μόνον δέδορκα ποιμένων ἐπαρκέσοντ᾽. Lobeckius et Mehlhornius (in Iahn. annall. 1829. I. p. 408.) ποιμένων volunt ex partic. ἐπαρκέσοντα pendere; sed locus corruptus est. IV) Platon. Politic. p. 271. E: ἄλλα θ᾽ ὅσα τῆς τοιαύτης ἐστὶ κατακοσμήσεως ἑπόμενα, μυρί᾽ ἂν εἴη λέγειν. Cf. Graser. specim. advers. p. 89 sq. Conferri poterat Legg. 10. p. 899. C: καὶ τἄλλα ὁπόσα τούτων ξυνεπόμενα εἴπομεν. Sed quanquam dicere possis, voces ἄλλα ὅσα satis indicare ἑπόμενα substantivi locum tenere, tamen Platonis consuetudini multo convenientius est priori loco ἐχόμενα, posteriori τούτῳ scribi. Quae Stallbaumius contulit, de Rep. 1. p. 343. C et 2. p. 367. C, nihil probant, quod τὸ ξυμφέρον multo usu prorsus substantivi vim et dignitatem nactum est; cf. Graser. l. d. p. 90. Lobeck. ad Aiac. p. 238. ed. 2. Ita mihi hoc videor effecisse, ut hunc usum participiorum Graecos in paucis tantum quibusdam diuturna consuetudine sancitis admisisse intelligamus: nam quae praeterea Lobeckius l. d. exempla collegit, ea e poetis recentioribus desumta sunt. Restat igitur, ut tertiam loci Demosthenici explicationem sequamur. Recte enim A. Matthiae gr. §. 332. adnot. putat Demosthenem προΐεσθαι hic ad exemplum cognatorum verborum ἀφίεσθαι, μεθίεσθαι, similium cum genitivo coniunxisse. Quae similium verborum comparatio etiam magis Sophocleum illud τοῦ μετρίου παρεὶς tuebitur. Sic Herodotus quoque 9, 33. semel dixit μετίεσαν τῆς χρησμοσύνης, quum μεθιέναι cum accusativo coniungi soleat. [Quarta restare videtur ratio eaque omnium simplicissima, ut pro partitivis accipiantur hi genitivi. Non enim omnes urbes, regiones cet., quarum olim potestatem habebant, perdidisse Athenienses dicit orator, sed nonnullas vel plures. ROST.] Praeter urbes et

3 Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου
ῥώμην διεξιέναι καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν
τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί;
ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅσ' ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων ἐκείνῳ
μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι. ὁ
μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὑ-
τοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς
δὲ ὅσῳ χεῖρον ἢ προςῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσού-
4 τῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε. ταῦτα μὲν οὖν παρα-

§. 3. *ἔχειν φιλοτιμίαν* smhl et pr. Σ: *τινα ἔχειν φιλοτιμίαν* TH et suppl. A[1], *ἔχειν φιλοτιμίαν τινά* b.

regiones, quas or. 1. §. 12. et 4. §. 4. recenset, de iis etiam cogitandum est, qui bello sociali defecerant.

§. 3. *μὲν*] respondet quod §. 4. v. 6. sequitur *δέ*. — Omnis locus artis est plenissimus, egregia *παράλειψις*, quam technici dicunt. Dum enim silentio se rem praetermissurum affirmat, loquitur de ea paucis quidem, sed gravissimis verbis, ut Athenienses suae agendi rationis non possit non pudere. BREMI.

εἴποι] quae quis dicere possit. Cf. or. 1. §. 13: *καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι*. 3. §. 16: *οὐχ ὅ τι ἂν εἴποι τις*, et quae ad or. 4. §. 3. adnotavimus. Qui sensus quum huic loco optime conveniat, non necessarium est quod Schaefero placuit *εἴπῃ*.

ὑπὲρ] cf. or. 4. §. 1. — *τούτων*, h. e. de iis, quae ad potentiam Philippi pertineant. Saepissime sic neutrum pluralis post substantivum singularis numeri infertur. Matth. gr. §. 472, 5. — *φιλοτιμία* quid sit, docet §. 16. *δόξαν — φιλοτιμίας*. Cf. or. 24. §. 91: *καὶ πολλὰς φιλοτιμίας περιαιρεῖται τῆς πόλεως*. Aeschines or. 3. §. 45: *ἵνα μηδεὶς ἐρανίζων στεφάνους καὶ κηρύγματα ψευδῆ φιλοτιμίαν κτᾶται*. Quod vero vulgo legebatur *τινά*, grammaticus addiderat, qui gloriam a Philippo non sua virtute, sed Atheniensium vitio partam non veram esse intelligeret.

οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι] *εὐφήμως· ἀντὶ τοῦ· ἀτιμίαν καὶ ἀδοξίαν ἡμῖν προςτρίβειν*. H. WOLF.

§. 4. *ἐνθένδ'*] von hier aus. Mercenariis Atheniensium oratoribus et oscitantibus atque ignavis auditoribus Philippus potentiam acceptam refert. H. WOLF. Cf. §. 6: *Ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε*. — Ob id ipsum vero Athenienses *αἰσχύνην ὠφλήκασιν*.

ὧν et ad *χάριν* et ad *δίκην* referendum est. Philippus pro iis, quae amici sui Athenis perfecerunt, gratiam iis debet; Athenienses ob ea ipsa poenam ab iis repetere decet. — Retinuimus vero quod Bekkerus scripsit *αὑτοῦ*, quanquam etiam *αὐτοῦ* ferri potest: nam multo aptius est dici, Philippum ipsum scire se potentiam suam artibus proditorum debere. — *τούτων*, quod addebatur ante v. *οὐχί*, interpretum artem haud parum exercuit. Alii *ὑπὲρ τούτων* scribi voluerunt, alii *τοῦ λέγειν* deleri. Nunc magnus est grammaticorum omnium in eo tuendo consensus, sed ita ut in explicando paullum

λείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὑτοῦ. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προςήκει λαβεῖν, οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν. ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

§. 4. οὐχὶ pr. Σ: ὑπὲρ τούτων οὐχὶ F T, τούτων οὐχὶ b.

dissentiant. Alteri enim (C. F. Heinrichius in epimetro commentat. ab A. Twesteno de Hesiodi operibus et diebus scriptae p. 73 sq.; A. Matthiae gr. Gr. §. 343., F. Haasius ad Xenoph. remp. Laced. p. 86 sq., Sauppius ad Lycurg. p. 156 sq.) ex v. καιρόν et τούτων et τοῦ λέγειν ita pendere statuunt, ut haec posteriora quasi epexegesin prioris genitivi (τούτων) efficiant eumque explicent et accuratius determinent. Cf. or. 5. §. 22: λαβεῖν ἠβούλετο — τὴν δόξαν τοῦ πολέμου τοῦ δοκεῖν δι' αὐτὸν κρίσιν εἰληφέναι. Alteri (G. Hermannus ad Soph. Trachin. 57., F. Mehlhorn. in diurn. Zimmermann. 1837. p. 876., C. Halmius ibid. 1840. p. 502., C. Frankius ad h. l., etiam G. Bernhardy, ut videtur, synt. Gr. p. 163.) verba καιρὸν τοῦ λέγειν ita in unam notionem coalescere dicunt, ut ex ea alter genitivus τούτων pendere possit. Utriusque generis exempla mixta Fritzschius habet quaest. Luc. p. 111 sq. Nec dubitari potest, quin haec explicatio priori praestet: nam si verba τοῦ λέγειν explicando tantum priori genitivo τούτων addita esse dicere possemus, etiam abesse possent, quae est ratio reliquorum eius generis locorum omnium, omitti vero ea non posse sensus loci luculenter docet. Ac similem usum gerundii Latini G. Stallbaum ad Ruddim. instit. linguae Lat. t. II. p. 246 sq. et F. Kritzius ad Sallustii Catil. p. 144 sq. accurate illustraverunt. τούτων vero primo loco positum esse videri, ut genitivorum ὧν et τούτων aequabilis esset ratio, Matthiae et Halmius ll. dd. monuerunt. Nihilominus τούτων delendum esse vincit auctoritas cod. Σ, cuius in orationibus Philippicis tanta est praestantia, ut quod primitus in eo scriptum esse intelligamus firmiter tenendum sit. An dubitabimus codicem praestantissimum h. l. sequi, ne occasio pereat doctrinae copiam ostendendi? Minime vero. τούτων addidit grammaticus, qui timeret, ne lectores non intelligerent, quid Demosthenes nunc dicere nollet. Significavit igitur hoc inesse in iis quae praecedunt ὧν — λαβεῖν, genitivum vero eadem fere opinione ductus posuit, qua G. Sauppius (ad Xen. Comment. 1, 3, 8.) τούτων eo quod praecedit ὧν attractum esse dixit.

χωρὶς τούτων] praeter ea, quae nunc explicari parum opportunum esse dixit. Male nuper τούτων genus masculinum esse tradiderunt. — Quod vero cod. T post ἔνι addit λέγειν, id cogitando addendum est.

5 *Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενὴν δικαίως· τὸ δὲ πάνθ' ὅσα πώποτ' ἔπραξε διεξιόντα ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ τ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ τοῦ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν*

§. 5. *καὶ τοῦ τοὺς ὑπερεκπ.*] *τοῦ* om. ΣH. — *ηὐξήθη* b cum FΣA³·BH: erat *νῦν ηὐξήθη*. — *αὐτοῦ* ΣΩvh$\alpha^{m}\beta^{m}$A²: *αὐτοῦ* (ῶ) FB, *αὐτῷ* b.

§. 5. *ἐλέγχειν*] sc. *ἐπίορκον καὶ ἄπιστον αὐτὸν ὄντα*. Quum vero deinde tria tantum commemoret, quae perfidia Philippus perpetraverit, H. Wolfius aliique interpretes post eum *πάνθ' ὅσα κτλ.* hyperbolice dicta esse putant. Sed Demosthenes ita Athenienses admonet omnia, quae Philippus perfecerit, non perfecisse eum nisi Atheniensibus, Olynthiis, Thessalis deceptis. Id quod sperare poterat se facile civibus persuasurum esse. Hoc vero illud est, quod efficit, ut Demosthenes herois instar inter aequales emineat eiusque orationes etiamnunc hominem cordatum quemque moveant et admiratione afficiant. Non Athenienses bellum gerunt cum Philippo, sed libertas cum lubidine, pietas cum perfidia, virtus denique cum pravitate et vitio. Atque intelligimus hoc Demosthenem non verbis tantum exornare, sed, quod ita sibi firmiter persuasum habeat, acrem cum Philippo inimicitiam exercere. — *ἐλέγχειν* et *λοιδορεῖν* sibi similiter opponuntur or. 22. §. 22: *πάμπολυ λοιδορία τε καὶ αἰτία κεχωρισμένον ἐστὶν ἐλέγχου. αἰτία μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν τις ψιλῷ χρησάμενος λόγῳ μὴ παράσχηται πίστιν ὧν λέγει, ἔλεγχος δέ, ὅταν ὧν ἂν εἴπῃ τις καὶ τἀληθὲς ὁμοῦ δείξῃ.*

τοῦ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους] *τοῦ* videbatur omitti posse: nam et si duae res sibi opponuntur, interdum alteri articulus non additur (Plat. Civ. I. p. 334. E: *τὸν φίλον καὶ ἐχθρόν* cum Schneideri adnot.) et post particulas *τε* — *καί* ad alterum verbum omittitur (Demosth. or. 49. §. 9: *τῷ τε πράττειν καὶ εἰπεῖν δυνάμενοι*. Plat. Euthyd. p. 282. A: *ἐκ τοῦ χρῆσθαί τε τοῖς πράγμασι καὶ ὀρθῶς χρῆσθαι*. Seidl. ad Eurip. Electr. 429.). Sed id quod praecedit *δυοῖν ἕνεκα* poscit, ut articulo repetito caveatur, ne quae sequuntur in unum coalescant; cf. ad or. 1. §. 25. *τοῦ* in codice optimo excidit, quod *τοὺς* sequeretur.

ὅτι πάντα διεξελήλυθεν] or. 21. §. 84: *πάντα δ' ἤδη διεξεληλύθει ταῦτα τάκ τῶν νόμων, ὑπωμοσίαι καὶ παραγραφαί, καὶ οὐδὲν ἔτ' ἦν ὑπόλοιπον*. Quo loco quum *διεξέρχεσθαι* intransitive dictum esse appareat, Ph. Buttmannus et locum Olynthiacae et qui ex ea expressus est or. 11. §. 3. eodem modo explicandum esse compluribus interpretibus persuasit. Sed hoc loco non dicendum est omnia fallaciarum genera praeteriisse, sed Philippum omnia iam tentasse, nihil igitur iam, quo

τινα τὸν Φίλιππον ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν οἷς πρό-
τερον παρακρουόμενος μέγας ηὐξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν
ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματ' αὐτοῦ. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄν- 6
δρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἂν ἡγούμην καὶ αὐτὸς φοβερὸν
τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα
ἑώρων αὐτὸν ηὐξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν
εὑρίσκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτε
Ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν

§. 6. ἐγὼ γάρ ΦΣΥΑ²Β: ἐγὼ μὲν γάρ b. — βουλομένους ὑμῖν ΦΣΩuvβmγmlB: ἡμῖν b.

quem decipere possit, superesse. Cf. Isocrat. 4. §. 111: ἢ τί τῶν αἰσχρῶν ἢ δεινῶν οὐ διεξῆλθον;

παρακρουόμενος] Harpocrat. p. 147, 13: παρακρούεται ἀντὶ τοῦ ἐξαπατᾷ. μετῆκται δὲ τοὔνομα ἀπὸ τοῦ τοὺς ἱστάντας τι ἢ μετροῦντας κρούειν τὰ μέτρα καὶ διασείειν ἕνεκα τοῦ πλεονεκτεῖν. Demosthenes eo saepissime utitur. — Quod ante ηὐξήθη addebatur νῦν ferri non posse apparet, quum πρότερον et ad παρακρ. et ad ηὐξ. pertineat. Certe νῦν ηὔξηται dicendum erat. — Cf. §. 8: ἤρθη μέγας. 1. §. 28. Stallb. ad Plat. Protag. p. 327. C.

τὰ πράγματ' αὐτοῦ] αὐτῷ, quod Bekk. habet, defendi potest coll. §. 8: καιροῦ — πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα. Sed praeferenda erat codicis optimi lectio, vulgata illa non peior.

§. 6. ἐγὼ γάρ] μὲν ab iis videtur additum esse, qui νῦν δέ, quod sequitur, non putarent nisi μὲν particula praegressa dici posse. Ac saepissime ita apud Demosthenem μέν a grammaticis adiectum esse A. Doberenz observatt. Demosth. p. 14 sqq. luculenter demonstravit. Hoc loco et ea quibus verba νῦν δὲ opposita sunt sub finem demum coli leguntur (εἰ — ηὐξημένον), ita ut ab initio orator de oratione bimembri non cogitavisse putandus sit, et verba καὶ αὐτὸς prohibent, quominus particulam illam adiectam esse credamus. — σφόδρα patet cum adiectivis φοβερὸν καὶ θαυμαστὸν coniungendum esse.

πράττοντα — ηὐξημένον] Participium πράττοντα ita subiunctum est participio ηὐξημένον, ut ei accuratius definiendo inserviat. De hac complurium participiorum coniunctione asyndeta et ego exposui ad Lycurgum p. 117 sqq. et C. F. Naegelsbach Anmerkungen zur Ilias p. 280 sqq.

τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν — προσαγαγόμενον] Ex v. εὑρίσκω pendet προσαγαγόμενον, ex hoc vero verbo primum τὴν ἡμετέραν εὐήθειαν, deinde τὴν φιλίαν, denique Θετταλούς. — Olynthii a. 358. (Ol. 105, 3.), quo tempore Philippus Amphipolim obsideret, sibi ab eius potestate et imperandi cupiditate timere et de foedere cum Atheniensibus ineundo cogitare coeperant. Athenienses vero Philippi simulata comitate et artibus irretiti eius amicitiam praeferebant foederi Olynthico.

ὑμῖν διαλεχθῆναι] ὑμῖν

διαλεχθῆναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόῤῥητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι,
7 τούτῳ προςαγαγόμενον, τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα τῷ Ποτίδαιαν οὖσαν ὑμετέραν ἐξελεῖν καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δὲ ἐκείνοις, Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον

ειν
κατασκευάσαι $T\Omega u \alpha^{m} \beta^{m} \varepsilon^{m}$, κατασκευάσαι F υ B. — προςαγαγόμενον b cum Σ: erat προςαγόμενον.

dixit: nam legati Olynthiorum in concionem introducti cum Atheniensibus acturi erant. Modeste igitur orator arbitrium eius rei penes populum esse dicit; modeste idem antea ἡμετέραν dicendo partem illius simplicitatis et temeritatis in se recipit. — Cf. or. 24. §. 48: εἶτα τῷ δήμῳ διαλεχθῆναι.

τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόῤῥητον] Photius lexici p. 588. Pors.: τί ἐστι τὸ ἐν τοῖς Δημοσθένους Φιλιππικοῖς· καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόῤῥητον ἐκεῖνο, Θεόπομπος ἐν λα' (frgm. 189.) δεδήλωκεν. φησὶ γάρ· καὶ πέμπει (fort. πέμπουσι) πρὸς Φίλιππον πρεσβευτάς, Ἀντιφῶντα καὶ Χαρίδημον, πράξοντας καὶ περὶ φιλίας· οἳ παραγενόμενοι συμπείθειν αὐτὸν ἐπεχείρουν ἐν ἀποῤῥήτῳ συμπράττειν Ἀθηναίοις, ὅπως ἂν λάβωσιν Ἀμφίπολιν ὑπισχνούμενοι Πύδναν· οἱ δὲ πρέσβεις οἱ τῶν Ἀθηναίων εἰς μὲν τὸν δῆμον οὐδὲν ἀπήγγελλον, βουλόμενοι λανθάνειν τοὺς Πυδναίους ἐκδιδόναι μέλλοντες αὐτούς· ἐν ἀποῤῥήτῳ δὲ μετὰ τῆς βουλῆς ἔπραττον. Quae si comparamus cum or. 23. §. 116. et 7. §. 27., Philippus literis ad Athenienses datis petivisse videtur, ut legatos ad se mitterent, quibuscum agere posset. Hi quum Athenas revertissent, ad senatum tantum de iis, quae cum Philippo pepigerant, egerunt; in concione nihil dictum est nisi hoc, Philippum magna et praeclara Atheniensibus pollicitum esse, sed quaenam illa essent cum omnibus communicari non posse. Commoda illa, quae qualia essent nesciebant, sed permagna esse facile sibi persuadebant, deinde omnium sermonibus iactabantur. Cf. Aristoph. Equ. 653: κἀγὼ 'φρασα αὐτοῖς ἀπόῤῥητον ποιησάμενος ταχύ. Andocid. 2. §. 3: εἰςαγγείλαντός μου ἀπόῤῥητα εἰς τὴν βουλήν. coll. §. 19. 20. Oxymorum vero in verbis τὸ θρυλούμενον ἀπόῤῥητον non inest: neque enim Athenienses sciebant, quid legati cum senatu egissent, sed arcana illa sermonibus suis multum immiscebant.

κατασκευάσαι] κατασκευάσειν tuetur Schaeferus, pariter atque παραδώσειν ex eo quod praecedit φάσκειν pendere dicens. Sed primum illud ipsum, quod Philippus facturus erat, iam antea dictum est, eum Amphipolim traditurum esse; deinde uti postea ἐξελεῖν καὶ ἀδικῆσαι et ὑποσχέσθαι καὶ ἀναδέξασθαι coniuncta sunt, sic etiam hoc loco duo verba: φάσκειν καὶ κατασκευάσαι, ut inter se coniungantur, symmetria postulat. κατασκευάζειν vero saepe de machinationibus clandestinis dicitur: or. 21. §. 134: εἰ δὲ μὴ ποιοῦντός σου κατεσκεύαζόν τινες καταψευδόμενοί σου. 42. §. 29: οὐδὲν ἄλλο κατασκευάζεις ἢ —. 43. §. 4:

πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. ὅλως δὲ οὐδείς
ἐστιν ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμέ-
νων· τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν
ἐξαπατῶν καὶ προςλαμβάνων, οὕτως ηὐξήθη. ὥςπερ 8
οὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον
αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν
αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ'

διαθήκας δὲ ψευδεῖς ἧκον κατασκευάσαντες Γλαῦκός τε — καὶ Γλαύκων —, καὶ Θεόπομπος — ἐκείνοις συγκατεσκεύαζεν ἅπαντα ταῦτα. Philippum vero arcanum illud machinatum esse et per se verisimile est et iis, quae supra dixi, comprobatur.

§. 7. ἐξελεῖν] expugnare. Thucyd. 3, 113: Ἀμβρακίαν — εἰ ἐβουλήθησαν Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφίλοχοι — ἐξελεῖν, αὐτοβοεὶ ἂν εἷλον. 4, 69: τὴν Νίσαιαν εὐθὺς περιετείχιζον νομίζοντες, εἰ πρὶν ἐπιβοηθῆσαί τινας ἐξέλοιεν —. Nec or. 23. §. 115: τὰ χωρία ὑμῶν ἐξεῖλεν, aliter explicandum est, coll. §. 114: κατελάμβανε τὰς πόλεις. — Potidaea (media aestate a. 356.) tradita Olynthios a Philippo deceptos esse dicit etiam or. 6. §. 20. 8. §. 62. 23. §. 116. Athenienses vero cum Philippo societatem iunxerant a. 359.: or. 23. §. 121.: πέμψας δὲ γράμματα ἐπηγγέλλετο (Φίλιππος) ἕτοιμος εἶναι συμμαχίαν ποιεῖσθαι καὶ τὴν πατρικὴν φιλίαν ἀνανεοῦσθαι.

Μαγνησίαν] cf. prolegomena. Athenienses Philippus Amphipoli promissa detinuit, quominus cum Olynthiis foedus icerent: Amphipolim non reddidit. Olynthios Potidaea tradita ab Atheniensibus abalienavit; sed paullo post ipsos aggressus est; cf. or. 6. §. 21. Thessalos postremo ut suis rebus studerent adduxit Magnesiam pollicendo et bellum Phocense in se suscipiendo (a. 353.); sed Magnesiam non tradidit (cf. §. 11. or. 1. §. 13. 22.), portoriis ipse utebatur (1. §. 22.), denique suo arbitrio omnia moderabatur (§. 8.: δεδουλωμένοι). Tyrannorum vero Pheraeorum (§. 14.) debellationem Demosthenes consilio suo non aptam illam silentio praetermisit. De vv. quae sunt νῦν τὰ τελευταῖα cf. or. 4. §. 17.

ἄνοιαν hic dicit, quam supra de civibus suis loquens mitiore vocabulo εὐήθειαν vocaverat. Plato Gorg. p. 464. D: τῷ δὲ ἀεὶ ἡδίστῳ θηρεύεται τὴν ἄνοιαν καὶ ἐξαπατᾷ.

προςλαμβάνων] adsciscens, opibus suis adiungens. or. 15. §. 14: ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς τὸ μὲν πρῶτον, ὅπως καταλύσωσι τὸν δῆμον, προςλαβόντας τινὰς τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' ἔπραξαν, πάλιν ἐκβαλόντας τούτους. Aeschines 3. §. 126: ἐκφέρεται (Demosthenes) προβούλευμα εἰς τὴν ἐκκλησίαν προςλαβὼν τὴν τοῦ γράψαντος ἀπειρίαν. Demosthenes 19. §. 238: βιάσονται — τὸ συγγνώμῃ ἀδελφῷ βοηθεῖν προςειληφότες. Similiter auctor or. 10. §. 51: τοὺς δὲ κρατουμένους τῷ πολέμῳ προςλαμβάνων. — Et αὐτὸν et v. 7. αὐτῷ aptiora sunt quam αὑτὸν et αὑτῷ, ut haec ex mente Philippi proferantur et quos socios et amicos suos esse videret, Philippus decipere semper meditatus esse dicatur. De v. οὕτως post participia illato cf. Rost. gr. §. 130. adn. 3.

§. 8. τούτων] h. e. τῆς ἀπάτης καὶ ἀδικίας.

ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. καιροῦ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ ὑμῖν δειξάτω, ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύσουσιν, ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὑτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοὶ νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι.

9 Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται, οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα τῷ τὰ χωρία

§. 8. δειξάτω, ὡς b cum Σ: erat δειξάτω ἢ ὡς. — πιστεύσουσιν FΣBϑm: πιστεύσουσιν αὐτῷ b.

καιροῦ — πρὸς τοῦτο] Matth. gr. §. 341. Rost. gr. §. 108. adn. 13. — De Philippi rerum statu haud optimo cf. or. 1. §. 21 sqq.

πάρεστι] cf. §. 5: πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματ' αὐτοῦ. De v. παρεῖναι cum accusativo coniuncto v. or. 1. §. 8.

ἢ παρελθών] or. 3. §. 28: ἢ φρασάτω τις ἐμοὶ παρελθών. Lucianus Promethei c. 13: ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ οὐδὲν ἠδίκησθε — δῆλον. ἢ σὺ δεῖξον κἂν ἕν τι μικρότατον. Cicero de fin. bon. 4. §. 72: Cur igitur, quum de re conveniat, non malimus usitate loqui? Aut doceat —. Quintilianus 1,12,5: aut dicant isti mihi, quae sit alia ratio discendi. Bene F. Handius Tursellini I. p. 539: nisi mecum consentiant, inquit, dicant —. Differt enim hic usus particulae ἢ sequente imperativo aliquantum ab eorum locorum ratione, quibus fere alioquin (oder sonst) valere permulti docuerunt; cf. Matth. gr. §. 619.

δειξάτω, ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω] Optime factum, quod ἢ deletum est. Apparet enim verba ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω non opponi iis quae sequuntur, sed iis explicari. — Non minus apertum est αὐτῷ, quod infra vulgo addebatur, ab iis adiectum fuisse, qui parum perspicuum esse opinarentur, quo πιστεύσουσιν referendum esset.

παρὰ τὴν αὑτῶν ἀξίαν δεδουλ.] Indignum Thessalis erat servire Philippo. Quovis enim populo indignum est servitio premi. Digni sunt ii demum, qui iugum aut non excutiunt aut excutere non nituntur. — Rei indignitatem a Demosthene verbis exaggeratam esse historia docet: neque enim Thessalos a Philippo servitute oppressos esse dici potest. Sed paullo liberius vocabulis, quae sunt δοῦλος, δουλεία, δουλοῦν, Athenienses usos esse exempla docent ab H. Funkhaenelio collecta quaestt. Demosth. p. 49. Et quis non meminerit foederum cum Napoleone pactorum, servitutis haud dissimilium?

§. 9. καθέξειν] Isocr. 8. §. 17: οἶμαι πάντας ὑμᾶς καταγνώσεσθαι πολλὴν ἄνοιαν καὶ μανίαν τῶν τὴν ἀδικίαν πλεονεξίαν εἶναι νομιζόντων καὶ τῶν τὰς ἀλλοτρίας πόλεις βίᾳ κατεχόντων. Socii Philippi, quum se deceptos esse intelligant, eum oderunt et iugum excutere cupiunt. Neque quod urbes et portus eorum occupavit (cf. de Thessalis or. 1. §. 22.), eo valebit, ut vi imperium, quo adhuc eos

καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῇ καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μένειν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα ἅπαντα ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα καὶ ἐπιορκοῦντα

§. 9. οἱ ἄνθρωποι] ἄνθρωποι codices plerique omnes; ἅνθρωποι h, fortasse recte, sed Σ: οἱ ἄνθρωποι.

coercuit, retineat. Nam, ut Cicero ait (de offic. 2. §. 23.), omnium rerum nec aptius est quidquam ad opes tuendas ac tenendas quam diligi, nec alienius quam timeri.

καὶ λιμένας] Reiskius καὶ τοὺς λιμένας legi voluit. Sed cf. Plat. Gorg. p. 469. E: καὶ τά γε νεώρια καὶ τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα πάντα. Cratyl. p. 405. D: τὸν ὁμοκέλευθον καὶ ὁμόκοιτιν. Civit. 3. p. 401. D: ὅ τε ῥυθμὸς καὶ ἁρμονία. Lycurg. §. 30: ἐν τοῖς οἰκέταις καὶ θεραπαίναις βασανισθεῖσι. §. 141: τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν παισὶ καὶ γυναιξίν. Exempla Thucydidea habent Matthiae gr. Gr. p. 715. Krüger. ad Dionys. histor. p. 140.

συστῇ] si qui mutua benevolentia permoti foedus icerint. Isocr. 5. §. 141: οὔτε τοῖς βαρβάροις εἰκός ἐστι συστῆναι τηλικαύτην δύναμιν.

συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς] Ex eo quod praecedit συμπονεῖν Schaeferus dicit σὺν etiam ei quod sequitur φέρειν cogitando addendum esse. Sed quidni socii labores partiri et quidquid calamitatum sibi evenerit ferre eodem iure dicantur, quam labores et calamitates partiri? Nec or. 21. §. 6. opus est σὺν ad v. ἀγανακτήσας cogitando addi. 21. §. 208. (ἐξαιτήσεσθαι καὶ λιπαρήσειν παρ' ὑμῶν αὐτόν) vv. καὶ λιπαρήσειν addita sunt διὰ μέσου, pariter atque Soph. Ant. 535: καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας. Etiam ii loci, quos Schaeferus ad poet. gnom. p. 361., Stallb. ad Plat. Cratyl. p. 419. A., C. Sintenis ad Plut. Them. p. 90. et 122. collegerunt, ita explicari possunt, sed opus non est.

ἀνεχαίτισε] ἀναχαιτίζουσιν (equi) ἱστάμενοι κατὰ τοὺς οὐραίους πόδας, Pollux 1. §. 209., quod iuba sic retro flectitur. Quare fere idem quod ἀποσείεσθαι, excutere, valet et sensu translato evertere, pessumdare. Harpocrat. p. 20, 20: ἀντὶ τοῦ ἀνέκοψεν ἢ ἀνέτρεψεν. Eurip. Hippolyt. 1232: ἕως ἔσφηλε κἀνεχαίτισεν. Anaxandrides Athenaei 11. p. 481. F. (Meinek. com. III. p. 162.): μεγάλ' ἴσως ποτήρια — ἐκάρωσεν ὑμᾶς. B. ἀνακεχαίτικεν μὲν οὖν. Ellendt. lex. Soph. I. p. 147. Sed quae Phrynichus Bekkeri p. 19, 30. habet: ἀνακόψαι εἰς τοὔπίσω. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν τοὺς ἵππους τῇ χαίτῃ ἀνακρουόντων, τοὺς ἀπὸ ῥυτῆρος τρέχοντας, iniuria ab Ellendto tentata, ad locum pertinent, quo quis equum frenis non usus iuba prehensa inhibuisse dicebatur; cf. p. 24, 1. — De aoristis cf. Rost. gr. §. 116. adn. 4.

καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται καὶ περὶ αὑτὰ καταῤῥεῖ. ὥςπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προςήκει. τοῦτο δὲ οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

11 Φημὶ δὴ δεῖν ἡμᾶς τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι·

§. 11. ἡμᾶς Σuvα^{m}lA A^{3}: ἡμᾶς [ὑ supra] FB, ὑμᾶς b. — τοῖς FΣA^{2}B: ἅμα τοῖς b. (ἅμα supra versum ponunt FB).

§. 10. ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν] spes ipsae sunt largus florum proventus, quo opes iniustae splendent. Cf. καθῆσθαι ἐπὶ δακρύοις, δέχεσθαι ἐπὶ στεφάνοις, similia, quae A. Matthiae collegit gr. §. 585. β. — Felicitatis vero humanae fragilitatem poetae omnium temporum et populorum cum florum splendore parum durante comparaverunt: psalm. 103. v. 15., Lycophron v. 1429. de Xerxe: Λοκρὸν δ' ὁποῖα παῦρον ἀνθήσας ῥόδον — γεύσεται φυγῆς.

ἂν τύχῃ] cf. or. 1. §. 3.

περὶ αὑτὰ καταῤῥεῖ] Ut folia floris marcidi circum caulem decidunt, qui nudus et turpis remanet, sic opes iniustae in se ipsae concidunt. ἐπὶ γὰρ τῶν ἀνθέων τῶν μαραινομένων τὸ καταῤῥεῖν σχεδὸν κυρίως λέγεται, Hermogenes III. p. 327, 13. Walz. Cf. Lysias 30. §. 22: τοὺς δὲ νεωςοίκους καὶ τὰ τείχη καταῤῥέοντα.

τὰ κάτωθεν] τινὲς λαμβάνονται τοῦ ῥήτορος ἐνταῦθα λέγοντες, ὅτι κάτω ἔδει εἰπεῖν καὶ οὐ κάτωθεν, ἀλλ' ἠγνόησαν τὸ ἀκόλουθον· κάτωθεν γὰρ εἶπεν, ἐπειδὴ κάτωθεν ἀπὸ θεμελίων οἰκοδομεῖται οἶκος, ὁμοίως καὶ ναῦς ἀπὸ τῆς τρόπιδος. SCHOL. Recte: quanquam enim κάτωθεν saepe scriptum est, ubi etiam κάτω dici poterat, tamen nunquam dictum est, nisi ut ratio et discrimen appareat. Cf. Schaef. ad or. 22. §. 72. 23. §. 28. Etiam or. 9. §. 41. et locis iis omnibus, quos Lobeck. ad Phryn. p. 128. et Wunder. ad Soph. Antig. 519. collegerunt, ratio adverbiorum κάτωθεν et ἄνωθεν facile potest explicari et intelligi. Interdum de eo attractionis genere cogitandum est, de quo ad or. 1. §. 15. diximus.

§. 11. δεῖν ἡμᾶς τοῖς μὲν Ὀλ. βοηθ.] ἅμα interpretantis est grammatici; sententiarum ratio satis docet ea quae particulis μὲν — δὲ coniunguntur uno eodemque tempore facienda esse. ἡμᾶς vero iis quae §. 12. sequuntur defenditur.

ὅπως τις λέγει κάλλιστα] Quod plerumque elliptice dicitur (Lysias 1. §. 42: ἵν' ὡς ἀσφαλέστατα εἰςήειν = ἵν' οὕτως εἰςήειν, ὡς ἀσφαλέστατα εἰςήειν. cf. Matth. gr. §. 461. c.), id paullo plenius hic dicitur additis verbis τις λέγει et οὕτως. Plena oratio haec foret: καὶ ἀρέσκει μοι οὕτως βοηθεῖν, ὅπως

πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἀπαιτεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 12
ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἕξουσιν ἐξεληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν, ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ

τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα βοηθεῖν, ea mihi ratio auxilii placet, quam quis optimam et celerrimam excogitat. Vis superlativi augetur; quum quamcunque quis rationem excogitaverit eam placituram esse dicat orator. Neque alia ratio est particulae ὡς vel similium, quae elliptice positae vim superlativi augere dicuntur. Quare neque ea prorsus vera sunt quae Matthiae l. d. de hoc loco Demosthenis adnotavit, nec satis apte conferri potest or. 8. §. 47.

ἢ τοὺς μὲν — παροξυνεῖ] εἰς δύο γὰρ μερίζει τοὺς Θετταλούς· εἰς ἀγνοοῦντας τὸν Φίλιππον καὶ εἰδότας μέν, δεδιότας δέ. ULP. Illos legati edocebunt, quale sit Philippi ingenium et quam infirmae opes, atque Athenienses rem fortiter agere paratos esse, hos, qui iam cum Philippo expostulare inceperunt, excitabunt.

λόγους ποιεῖσθαι] agere per legatos. or. 27. §. 15: οὐ γὰρ διδόντος τούτου σῖτον τῇ μητρί — —, ἐποιήσατο λόγους περὶ τούτων ὁ Δημοχάρης. Plerumque oratores dicuntur λόγους ποιεῖσθαι, h. e. verba facere. — De rebus ipsis cf. §. 7. l. §. 22.

§. 12. δεικνύειν] Exempla formarum communium verborum in ῡμι exeuntium habent Matth. gr. I. p. 474.; Platonica Schneider ad Plat. Civit. t. II. p. 250., Isocratea Baiterus in excurs. 2. Isocratis Bremiani p. 202 sq., Demosthenica Funkhaen. ad Androtioneae §. 34.

ἑτοιμότατ'] Schaeferus ἑτοιμότερον scribi voluit; sed si quis cum multis comparatur, aut cum singulis omnibus aut cum universis potest conferri. Qui magnitudine inter multos excellit, et omnium illorum maximus et maior illis omnibus dici potest. Recte igitur etiam hic dici potest, utroque genere dicendi coniuncto: quanto omnium optime artem dicendi callere eaque lubentissime uti videmur, tanto nobis diffidunt magis quam ceteris omnibus. Cf. or. 50. §. 15: ὅσῳ γὰρ φιλοτιμούμενος ἄμεινον ἐπληρωσάμην τὴν ναῦν ἐρετῶν ἀγαθῶν, τοσούτῳ μοι πλείστη ἀπόλειψις ἐγένετο τῶν ἄλλων τριηράρχων. Cic. Lael. §. 19: sic enim perspicere videor, ita natos esse nos, ut inter omnes esset societas quaedam, maior autem, ut quisque proxume accederet.

13 μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολὴν εἰςφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν προςέξει τὸν νοῦν. κἂν ταῦτα ἐθελήσητε ὡς προςήκει καὶ δεῖ περαίνειν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται.

14 Ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ἐν μὲν προςθήκης μέρει ἐστί τις οὐ μικρά, οἷον ὑπῆρξέ ποθ'

§. 14. *προςθήκης μέρει*] *προςθηκηι μεϱις* F Σ (*βη*ᵐ). — *μικρά* Σ Υ A^2 B H et suppl. A^1: *σμικρά* b. — *νυνὶ* Σ: *νυνὶ*

§. 13. *εἴπερ — προςέξει*] si quem vultis vobis obtemperare. Cf. Soph. O. T. 54: *ὡς εἴπερ ἄρξεις τῆςδε γῆς, ὥςπερ κρατεῖς, ξὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν.* Plat. Civit. 2. p. 375. A: *καὶ μὴν ἀνδρεῖόν γε (δεῖ ἑκάτερον εἶναι), εἴπερ εὖ μαχεῖται.* Matth. gr. §. 498. c.

§. 14. *ἐν μὲν προςθήκης μέρει*] Quod in codd. F Σ legitur, defendi posse videatur or. 21. §. 70: *τὴν τοῦ παθόντος εὐλάβειαν — μερίδα εἰς σωτηρίαν ὑπάρχειν*, et §. 184: *μεγάλη τοῖς ἀδικοῦσιν ἅπασι μερὶς — ἡ τῶν ὑμετέρων τρόπων πλεονεξία*: sed haud scio, an non possit *ἐν προςθήκῃ* dici; *ἐν προςθήκης μέρει* vero et imitatione or. 11. §. 8. et consuetudine Demosthenica tutum est. §. 19: *ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον.* or. 3. §. 31: *ἐν ὑπηρέτου καὶ προςθήκης μέρει γεγένησθε.* 23. §. 148: *οὐ τίθημι ἐν ἀδικήματος μέρει.* 21. §. 166: *τοῦτ' ἐν εὐεργεσίας ἀριθμήσει μέρει.* Cic. Phil. 11. §. 1: mors in beneficii parte numeretur.

μικρά] Forma *μικρός*, cuius et apud tragicos certa sunt exempla (cf. Ellendt. lex. Soph. s. v.) et apud Platonem (Schneid. ad Civit. vol. I. p. 286 sq.), Isocrates, Demosthenes, Aeschines, Lycurgus constanter usi sunt.

ὑπῆρξε] sc. *οὐ μικρά.* 3. §. 19: *μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἡ παρ' ἑκάστου βούλησις.* Alii cum Schaefero explicant praesto fuit, iuvit. 18. §. 174: *τοὺς μὲν ὡς ὑπαρχόντων Θηβαίων Φιλίππῳ λίαν θορυβουμένους ἀγνοεῖν τὰ παρόντα πράγμαθ' ἡγοῦμαι.* Xen. An. 1, 1, 4: *Παρυσάτις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ.* cf. 5. 6, 23. Plane uti nos v. quod est haben usurpamus. Sed h. l. non dicendum est Macedones Atheniensibus auxilium praestitisse, sed auxilium eorum magni momenti fuisse. — Dubitant vero, quando hoc factum sit. Alii (Iacobsius, Frankius) ad eam expeditionem referunt, quam Diod. Sic. 15, 47. Ol. 101, 3. (374.; cf. Sievers hist. Gr. p. 390 sq.) a Timotheo in Thraciam susceptam esse dicit. Brückner hist. Phil. p. 46 sq. coniicit de a. 371/0 cogitandum esse. Alii (Boeckh. oecon. publ. Ath. II. p. 112., Voemel ad h. l., Thirlwall hist. Gr. V. p. 207.) eam Timothei expe-

ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ Θετταλοῖς στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε· καὶ ὅποι τις ἄν, οἶμαι, προςθῇ κἂν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ. αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστι μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασι τούτοις, οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν ἢ ὑπῆρχε φύσει κατεσκεύακεν ἑαυτῷ. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαίρειν καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπι-

δὲ b.

§. 15. **ἐπισφαλεστέραν** Σ a^m l h: ἐπισφαλεστέραν αὐτὴν b.

ditionem intelligunt, qua Diod. Sic. 15, 81. teste Ol. 104, 1. (364/3) Potidaeam et Toronen cepit. Atque hanc sententiam veram esse puto. Quum enim appareat de gravi et felici expeditione Demosthenem admonere, ab Isocrate, Timothei laudatore, unam tantummodo expeditionem Thracicam commemorari videmus (15. §. 108.), quae Potidaeam et Toronen Olynthiis eripuit. Deinde quae Aeschines 2. §. 29., loco vel errorum vel mendaciorum pleno, de bello a Perdicca contra Athenienses gesto narrat, quum nesciamus quam diuturnum illud fuerit et quantum Aeschines arte oratoria exornaverit, non id efficiunt, ut luculentum testimonium Polyaeni (3, 10, 14.) Perdiccam Timotheo auxilium praestitisse narrantis reiici oporteat. Nam Polyaenum de Perdicca traditum accepisse vincit 4, 10, 2. Denique et per se manifestum est de Torone et Potidaea etiam contra Olynthios, Chalcidicarum urbium principes, pugnandum fuisse, et auctor oeconomicorum Aristotelicorum posteriorum c. 22. dicit: *Τιμόθεος πολεμῶν πρὸς Ὀλυνθίους.*

ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον] cf. §. 7. — **τοῦτο** (h. e. Olynthiorum et Macedonum opes) *συναμφότερον* (coniunctae) *ἐφάνη τι* (aliquid esse, h. e. satis validae videbantur). *συναμφότερον* vero eo loco posuit, quo maxime conspicuum esset.

νυνὶ Θετταλοῖς] *δέ*, quod vulgo addebatur, omisso orationem multo vividiorem fieri apparet. — Non de familia Aleuadarum cogitandum est, sed de tyrannis Pheraeis; cf. C. F. Hermanni antiqu. publ. Gr. §. 178, 16.

πάντ' ὠφελεῖ] *πάντα* nominativus est. Omnia, vel minima, prosunt, quum aliis adduntur. Vulgo *πάντα* ea ratione explicant, quam Matthiae gr. §. 425. p. 949. exemplis illustravit, et *οὐδέν* comparant; sed dici non potest exiguas opes ad omnia utiles esse.

§. 15. **καὶ γὰρ κτλ.**] Opes Macedonum per se infirmas esse dixerat et incommodorum plenas. Hoc posterius illustraturus addit: Nam (quum per se infirmae sint) Philippus etiam effecit, ut multo minus certo iis confidere possit. Particulae *καὶ γάρ* ut hic, sic ubique vi pares sunt pp. nam etiam. Cf. 3. §. 33.

θυμεῖ καὶ τοῦτο ἐζήλωκε, καὶ προῄρηται πράττων καὶ
16 κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ᾑρημένος· τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τούτων οὐ μέτεστι, κοπτόμενοι δὲ ἀεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔρ-

§. 16. κεκλειμένων b cum F υ A^{1} A^{2} B: κεκλεισμένων ceteri.

τοῦτο] h. e. δόξαν. Or. 22. §. 30: ὅσην πρόνοιαν ἐποιεῖτο — τῆς πολιτείας καὶ ὅσῳ περὶ τούτου μᾶλλον ἐσπούδαζεν. Theognis v. 318. (coll. Solon. frgm. 15, 3.): οὐ διαμειψόμεθα τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον, ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον αἰεί (h. e. ἡ ἀρετή). Rost. gr. §. 100. adn. 9. — De usu temporis perfecti ἐζήλωκε v. Rost. gr. §. 116. adn. 1.

ἂν συμβῇ τι] Or. 4. §. 11: εἴ τι πάθοι. 21. §. 112: ἄν τι συμβῇ. 52. §. 23: εἴ τι πάθοι. Explicatius 35. §. 13: ἐὰν δέ τι ἡ ναῦς πάθῃ ἀνήκεστον. — De Philippi animo cf. or. 18. §. 67.

§. 16. τὴν — δόξαν] Or. 6. §. 29: τοὺς — λέγοντας. Platon. Sympos. p. 205. B: ἡ γάρ τοι ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ ὂν ἰόντι ὁτῳοῦν αἰτία πᾶσά ἐστι ποίησις. — Pronomine μηδείς vero usus est, quod exponit, quid Philippus cogitet. Cf. or. 4. §. 31.

κοπτόμενοι] Hesych.: κοπτομένου· ταλαιπωρουμένου. Thuc. 8, 13: ἑκκαίδεκα νῆες — ἀπολειφθεῖσαι καὶ κοπεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν. Saepe κόπτειν est loquendo et interrogando vexare vel obtundere: Hegesippus Athen. 7. p. 290. B: ἢ λέγων φαίνου τι δὴ καινὸν παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν ἢ μὴ κόπτ' ἐμέ. Demosth. prooem. p. 1439, 18. 1446, 15. Pierson. ad Moerid. p. 74. Kraner ad Plut. Phocion. c. 7.

οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις — διατρίβειν] nec negotia sua agere nec rem familiarem curare iis licet. Voc. ἔργα et opus rusticum et artes, quas quis faciat, et mercaturam complectitur. ἔργον opus rusticum: intpp. ad Xen. Comment. 1, 5, 2. οἱ ἐργαζόμενοι die ein Gewerbe treiben: Demosth. 57. §. 31: ὅτι οὐκ ἔξεστι ξένῳ ἐν ἀγορᾷ ἐργάζεσθαι. §. 32: ἔστι καὶ ἕτερος περὶ τῆς ἀργίας νόμος, ᾧ αὐτὸς ἔνοχος ὢν ἡμᾶς τοὺς ἐργαζομένους διαβάλλεις. Etiam opificia et artes comprehendi vocabulum ἐργαστήριον satis ostendit. Hesych. ἔργα· ποτὲ μὲν τὰ περὶ τὴν ταλασιουργίαν, ποτὲ δὲ τὰ κατὰ τὴν γεωργίαν. Vulgo male ἔργα ad opus rusticum tantum referebant, opificia verbis τοῖς αὐτῶν ἰδίοις comprehendi dicebant.

οὔθ' ὅσ' ἂν] C. Halmius annal. Zimmermann. 1840. p. 504. οὐδ' scribi voluit. Sed sensus hic est: nec tempus iis suppetit ad res suas curandas nec, si quid tamen vel frugum vel operum habeant, vendendi opportunitas. Quum vero membrum prius et ipsum bipartitum sit (neque ad negotia agenda neque ad rem familiarem curandam), in hoc membro ea particula οὔτε, quae membro posteriori respondere debebat, delitescit in particulis οὔτε — οὔτε, quae bipartitam sectionem prioris membri indicant. Cf. Isocrat. 15. §. 111: οὔτε πλέον

γοις οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅσ' ἂν πορίσωσιν οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων 17
πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σκέψαιτο οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέται-

§. 17. πεζέταιροι] πεζέτεροι ΣΤΩ, πεζαίτεροι v, πεζίτεροι u.

οὔτ' ἔλαττον παρ' ὑμῶν λαβὼν οὔτε παρὰ τῶν συμμάχων ἐκλέξας. Lysias 13. §. 79: οὔτε γὰρ συσσιτήσας τούτῳ οὐδεὶς φανήσεται οὔτε σύσκηνος γενόμενος, οὔτε ταξίαρχος εἰς τὴν φυλὴν καταπάξας. Isaeus 11. §. 15. Demosth. 24. §. 195: οὔτε γὰρ συγγενὴς οὔτ' οἰκεῖος οὔτ' ἀναγκαῖος ἦν σοι τούτων οὐδείς, οὔτ' ἐκεῖνο ἂν ἔχοις εἰπεῖν. 29. §. 54. 55. §. 4: οὔτ' ἐγκαλῶν οὐδεὶς πώποτ' ἦλθεν οὔτε μεμφόμενος — οὔτ' ἐκώλυσεν ἐξ ἀρχῆς. Plat. Parmen. p. 152. E: τὸ ἓν ἄρα — οὔτε νεώτερον οὔτε πρεσβύτερον ἑαυτοῦ ἔστιν οὔτε γίγνεται. Iahnii annall. philol. 6. p. 67.

οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται] si quid aegre et cum aerumnis paraverint. Thucyd. 7, 67. extr.: οὐ παρασκευῆς πίστει μᾶλλον ἢ τύχης ἀποκινδυνεύσει οὕτως ὅπως δύνανται. Cf. 2. c. 52: ἔθαπτον δὲ ὡς ἕκαστος ἐδύνατο. — De activo, quod est πορίσωσιν, cf. or. 4. §. 29.

κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων] or. 19. §. 315. ΣΤΩ s. 25. §. 28. κεκλειμένης σοι τῆς παῤῥησίας codd. ΤΩ, κεκλιμένης Σ. 26. §. 11. τῆς πόλεως — καταπεκλειμένης ΤΩ k, κατακεκλιμένης F et pr. v, κατακεκλεισμένης Σ. 54. §. 11. καὶ τῶν σιτίων ἀπεκεκλείμην r, ἀπεκεκλείσμην reliqui. Veteres Attici videntur κέκλῃμαι scripsisse (Ellendt. lex. Soph. I. p. 964 sqq.), Isocrates et oratores aequales κέκλειμαι (cf. interpr. ad Isocr. 4. §. 34. Aeschines 3. §. 87.). Nam κέκλεισμαι grammaticorum veterum consensus damnat. — Rem illustrat or. 19. §. 153: ὑμεῖς δ' (sc. ἐμέλλετε) ἐκείνου παραχρῆμα, εἰ μὴ τὰ δίκαια ποιοῖ, κλείσειν τὰ ἐμπόρια καὶ χρημάτων τ' ἐν σπάνει καὶ τῶν ἄλλων ἐν πολιορκίᾳ πάλιν αὐτὸν καταστήσειν. Cf. or. 4. §. 32: πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασι ῥᾳδίως ἔσται. Lysias 22. §. 14.

§. 17. πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ] quo animo sint in Philippum. Auctor or. 11. §. 10. interpretatur: πῶς διάκεινται πρὸς τὸν Φίλιππον. Isocrat. 9. §. 57: ὅτι δὲ πρὸς Εὐαγόραν οὕτως ἔσχεν. Eur. Or. 421: τὰ πρὸς πόλιν δὲ πῶς ἔχεις δράσας τάδε; Demosth. 9. §. 46: οὐ γὰρ οὕτως ἔχεθ' ὑμεῖς οὔτε πρὸς τὰ τοιαῦτα οὔτε πρὸς τἄλλα, ἀλλὰ πῶς; 18. §. 291. 3. §. 8.

πεζέταιροι] pedites sodales. Plerumque Anaximene et Theopompo auctoribus, quorum testimonia in schol. cod. Augustani et apud Harpocrat. habentur, ἐκ πάντων τῶν Μακεδόνων ἐπιλέκτους τοὺς μεγίστους καὶ ἰσχυροτάτους, τοὺς δορυφοροῦντας τὸν βασιλέα sic nominatos esse dicunt. Sed quum Alexandri phalangitas, in sex illos agmina (τάξεις) distributos, duodeviginti fere milia Macedonum, hoc nomen habuisse appareat (Arrian. exped. Alex. 3, 11, 13. coll. 2, 23, 3. et 4, 23, 1.

ροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου, ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἵου
18 τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνήρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν

§. 18. φιλοτιμίαν FΣA²B: φιλοτιμίαν τἀνδρὸς b. Quum gloriae aviditas, quae Philippum agitet, iam commemorata sit, satis patet, ad quem φιλοτιμία etiam h. l. pertineat. Nihil igitur ob-

Sainte Croix, examen crit. des historiens d'Al. p. 451 sqq. Droysen hist. Alex. p. 96.), etiam Philippi πεζεταίρους, pauciores quidem illos numero, phalangitas fuisse verisimile est. Hic orator de ducibus eorum potissimum cogitavisse putandus est. Quum πεζέταιροι illi omnes Macedones essent (Diod. Sic. 17, 57.), apparet quomodo ξένοι, mercenarii, et πεζέταιροι opponi potuerint. Cf. Excursus 5.

συγκεκροτημένοι] κροτεῖν dicitur de aere aliisque metallis percutiendis et conflandis, de opere textorio aliisque similibus. Pindarus frgm. 206: κεκρότηται χρυσέα κρηπὶς ἱεραῖσιν ἀοιδαῖς. Eodem modo συγκροτεῖσθαι dicitur de rebus omnibus ita elaboratis et diuturna exercitatione instructis, ut omnes partes accurate inter se conveniant et concinant. Or. 21. §. 17: αὐτὸς συγκροτεῖν καὶ διδάσκειν ᾤετο δεῖν τὸν χορόν. Xen. Hell. 6, 2, 12: ἐπὶ συγκεκροτημένας ναῦς εἰκῇ περιπλεῦσαι. Exempla Lucianea collegerunt intpp. ad Toxar. c. 13.

οὐδένων εἰσὶ βελτίους] Nostra dicendi consuetudo requirit tale quid: οὐ βελτίους εἰσὶν ἄλλων ὡντινωνοῦν. Graeci vero saepe genitivos οὐδενός, μηδενός, οὐδένων comparativis addunt. Saepius ἥττων et similia (or. 1. §. 9. 27. 8, §. 4.), rarius ut h. l. βελτίων et similia: or. 19. §. 208: οἱ — μέγιστον φθεγγόμενοι τοῦ καὶ ἀτολμοτάτου πάντων ἐμοῦ καὶ οὐδενὸς μεῖζον φθεγγομένου — ἡττῶνται. Plat. Protag. p. 324. D: ἣν δὲ αὐτοὶ ἀρετὴν ἀγαθοὶ οὐδενὸς βελτίους ποιοῦσι. Nostra, inquam, consuetudo aliud requirit; neque vero Graeci primum οὐ βελτίους εἰσί τινων cogitabant, deinde negatione et pronomine coalescentibus negativum pronomen substituebant: quae est sententia Kühneri gramm. II. §. 588. n. 3. et ad Xen. Comment. 1, 5, 6. Etiam nos dicimus: Sie zeichnen sich vor Niemand aus.

§. 18. εἰ μὲν γάρ κτλ.] haec omnia usque ad verba δῆλον δ', ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ §. 19. tanquam ab eo narrata proferuntur, quem Demosthenes in Macedonia versatum esse dixit. De v. οἷος cf. Matth. gr. §. 445, 7. b. Rost. gr. in us. schol. §. 185. adn. 2.

μὲν — μὲν — δὲ] or. 8. §. 44. Buttm. excurs. Midianae 12, 3. p. 153 sqq. Rost. gr. §. 134. adn. 3. p. 733.

τις — τούτους] Matth. gr. §. 434. extr. p. 978.

δίκαιος ἄλλως] ἄλλως variis modis interpretati sunt. Sed ἄλλως nunquam est omnino, οὐδὲν ἄλλο ἤ. Or. 19. §. 24: οἱ δ' ἀντιλέγοντες ὄχλος ἄλλως καὶ βασκανία κατεφαίνετο, inanis turba et invidia, obturbare nulla ratione et invidere videbantur. Cf. Stallb. ad

ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα (πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἀνυπέρβλητον εἶναι)· εἰ δέ τις σώφρων ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν 19

stat, quominus auctoritatem codd. optimorum sequamur, qui τάνδρὸς non habent.

Plat. Theaet. p. 176. D. Neque vero Demosthenes dicere potuit: si temere et casu quodam quis in illis est modestus et iustus; nemo enim est casu et temere temperans et iustus. Doederleinius igitur (lectt. varr. decas p. 5.) legi voluit *δίκαιος, ἄλλως τε τὴν* (coll. Herm. ad Vig. p. 781.), quod parum aptum videtur, quum continentia illa et iustitia non cernatur nisi eo, quod lascivos Philippi mores ferre non possunt. Alii temperantiam partem esse dicunt iustitiae, ut *σώφρων ἢ δίκαιος ἄλλως* comparari possit cum or. 21. §. 34: *καὶ γὰρ εὔορκα ταῦθ' ὑμῖν ἐστι καὶ ἄλλως δίκαια*, sed distinctio illa inter *σωφροσύνην* et *δικαιοσύνην* philosophorum magis est, quam vitae communis, cuius consuetudine *σώφρων καὶ δίκαιος* ut synonyma coniungi solent. Deinde explicatio illa *σώφρων καὶ δίκαιος* requirere videtur. Sensus hic est: Si quis sodalium peritus est rerum bellicarum, Philippus per invidiam eos aspellit; si quis vero, qui virtutibus bellicis non insignis est, alioquin (sonst) *σώφρων ἢ δίκαιος* (sc. *ἐστιν*), ita ut etc., Philippus eos despicatui habet. Quicunque sodalium virtute aliqua conspicui sunt, Philippus reiicit, alium aliam ob causam.

ἀκρασίαν κτλ.] Theopompus Athen. 6. p. 260. B: *ἦν δὲ (Φίλιππος) καὶ φύσει βωμολόχος καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν μεθυσκόμενος καὶ χαίρων τῶν ἐπιτηδευμάτων τοῖς πρὸς ταῦτα συντείνουσι καὶ τῶν ἀνθρώπων τοῖς εὐφυέσι καλουμένοις καὶ τοῖς τὰ γέλοια λέγουσι καὶ ποιοῦσι.* Cf. Athen. 10. p. 435. B. Polybius 8, 11: (*Θεόπομπος*) *ἀκρατέστατον μὲν αὐτὸν ἀποδείκνυσι πρὸς γυναῖκας —, ἀδικώτατον δὲ καὶ κακοπραγμονέστατον περὶ τὰς τῶν φίλων καὶ συμμάχων κατασκευάς —, ἐκπαθῆ δὲ γεγονότα καὶ πρὸς τὰς ἀκρατοποσίας.* In quibus quanquam adversariorum exaggerationem agnoscimus, tamen libidinosum et intemperantem fuisse Philippum certo constat.

κορδακισμοὺς] *κόρδαξ* vel *κορδακισμός* saltatio comoediae propria (Harpocrat. s. v. Leutsch. metr. Graecae p. 384. 390 sqq.), deinde omnis lasciva saltatio, quales a convivis petulantibus et comissatoribus institui solebant. Theophrastus char. 6: *ὁ δὲ ἀπονενοημένος τοιοῦτός τις· — ἀμέλει δυνατὸς καὶ ὀρχεῖσθαι νήφων τὸν κόρδακα καὶ προσωπεῖον μὴ ἔχων ἐν κωμικῷ χορῷ.* Mnesimachus Athen. 9. p. 402. F. (Meinek. fragm. com. III. p. 569.) v. 17: *κρατὴρ ἐξερροίβδητ' οἴνου· πρόποσις χωρεῖ· λέπεται κόρδαξ· ἀκολασταίνει νοῦς μειρακίων.*

παρεῶσθαι] *παρεωρᾶσθαι* defendit Schaeferus: opponi enim inter se *ἀπωθεῖν* et *παρεωρᾶσθαι.* Sed eodem fere modo

εἶναι λῃστὰς καὶ κόλακας, τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ', ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖ-

§. 19. κόλακας Σa^m: κόλακας καὶ b.

etiam ἀπωθεῖν et παρωθεῖν differunt; bene enim Pflugkius ad Eur. Androm. v. 30: usitatum, inquit, παρωθεῖν de iis, quae quis cum contemptu relinquit aliisque ut viliora postponit. Aeschin. 1. §. 103: παρωσάμενος ἄνδρα πρεσβύτην καὶ ἠτυχηκότα (zur Seite schieben). — De iis quae sequuntur v. §. 14.

§. 19. λῃστὰς] Dia homines docti in h. v. haeserunt et vel γελοιαστὰς vel αὐλητὰς vel λήρους vel ἀλάστορας substitui voluerunt, sed veram explicandi rationem praeiverunt Forbigerus (animadvv. ad loca quaedam Dem. 1822.) p. 8 sqq. et Schaeferus. Neque vero hi recte de λῃσταῖς eius generis cogitaverunt, quod 4. §. 23. commemoratur. Sensus hic est: milites eos, qui rei militaris gnari essent et virtutibus militaribus vel patriae securitatem tuerentur vel gloriam sequerentur, amovit; reliqui sunt ii, qui militiam non faciunt, nisi ut rapinarum populationumque praetextum et opportunitatem habeant. Theopompus apud Athen. 6. p. 260. F: (amici Philippi) ἀντὶ μὲν τοῦ νήφειν τὸ μεθύειν ἠγάπων, ἀντὶ δὲ τοῦ κοσμίως ζῆν ἁρπάζειν καὶ φονεύειν ἐζήτουν. et l. 4. p. 167. C: οἱ πόλεμοι καὶ αἱ στρατεῖαι καὶ αἱ πολυτέλειαι θρασεῖς αὐτοὺς εἶναι προετρέποντο καὶ ζῆν μὴ κοσμίως, ἀλλ' ἀσώτως καὶ τοῖς λῃσταῖς παραπλησίως.

κόλακας] Philippus contemnebat viros probos et continentes, reliqui erant assentatores et plagipatidae. Unius nomen Theopompus memoriae prodidit apud Athen. 6. p. 260. A: Ἀγαθοκλέα δοῦλον γενόμενον καὶ τῶν ἐκ Θετταλίας πενεστῶν Φίλιππος, μέγα παρ' αὐτῷ δυνάμενον διὰ τὴν κολακείαν καὶ ὅτι ἐν τοῖς συμποσίοις συνὼν αὐτῷ ὠρχεῖτο καὶ γέλωτα παρεσκεύαζεν, ἀπέστειλε διαφθεροῦντα Περῥαιβοὺς καὶ τῶν ἐκεῖ πραγμάτων ἐπιμελησόμενον. Cf. Athen. 6. p. 249. C: Φίλιππον δέ φησι Θεόπομπος — Θρασυδαῖον τὸν Θετταλὸν καταστῆσαι τῶν ὁμοεθνῶν τύραννον, μικρὸν μὲν ὄντα τὴν γνώμην, κόλακα δὲ μέγιστον. — De parasitis cf. Becker Chariclis I. p. 490 sqq. et Elberlingius ad Terent. Eunuch. p. 42. — Apparet vero, quam apte in codd. Σa^m particula καί omissa sit; assentatores enim illi ipsi erant, qui saltando, iocando, omni ridiculorum genere Philippi gratiam sectarentur, id quod Agathoclis exemplum docet. Eodem modo supra verbis σώφρων ἢ δίκαιος adiecta erant haec: τὴν καθ' ἡμέραν — φέρειν. Particula videtur addita esse ex v. 7.

οἵους — ὀρχεῖσθαι] Rost. gr. §. 123. adnot. 4. p. 662. — Saltationes mimicae saepissime turpibus schematis turpia imitabantur; cf. Becker Charicl. I. p. 508. Leutsch. metr. Gr. p. 393 sqq. Pantomimorum Romanorum similia argumenta collegit Grysar mus. Rhen. II. (1834.) p. 53 sq.

ταῦτ'] quae homo ille mentiri nescius narraverat.

νον τὸν δημόσιον καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ᾀσμάτων ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὑτὸν ἔχει. καίτοι ταῦτα, καὶ εἰ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς

§. 20. καὶ εἰ ΣA[1] l: εἰ καὶ b.

θαυματοποιῶν] De circulatoribus illis, saltationibus artificiosis et aliis praestigiis stipem merentibus, per artis rationem et vitae consuetudinem omnia vilia habentibus, cf. Xenoph. Sympos. c. 2. Ruhnken. ad Tim. p. 118 sq. Becker Charicl. II. p. 239. 281. — Callias albusne an ater fuerit nescimus: nam quae schol. Augustanus et Libanius (4. p. 319. et 974.) narrant, ex h. l. et or. 19. §. 230. conficta sunt. De servis publicis v. or. 8. §. 47. 19. §. 129. 22. §. 70. Hermanni antiqu. publ. Gr. §. 114, 10. 147, 4. Schoemanni antiqu. p. 186 sq.

μίμους γελοίων] Theodulus p. 75, 13. de h. ipso loco: γελοῖον δὲ οὐδετέρως μόνον τὸ γέλωτος ἄξιον. Cf. Αἰσώπου γέλοια apud Aristoph. Vesp. 566. — Qualia artifices illi imitati sint, vel ea docent, quae de saltatoribus diximus, vel ea, quae Athenaeus de similibus circulatoribus narrat 1. p. 19. D. sqq.

ποιητὰς κτλ.] αἰσχρὰ ποιήματα aut carmina obscoena esse possunt (or. 21. §. 79: εἶτα τῆς ἀδελφῆς ἔτ' ἔνδον οὔσης τότε καὶ παιδὸς οὔσης κόρης ἐναντίον ἐφθέγγοντο αἰσχρά) aut versus Fescennini. De his posterioribus cogitandum esse ostendunt verba ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν. Carminibus acerbis irridebant eos, quibuscum ipsi et Philippus versarentur, quo factum est, ut illi, qui irriderentur, cachinnos excitarent. Fert vero natura eorum carminum, ut etiam obscoena haud raro immixta fuisse putemus. — Quantopere Philippus ridere amaverit, ostendunt quae Athenaeus Hegesandro auctore 6. p. 260. A. et 14. p. 614. D. narrat, Philippum collegio sexaginta risorum, qui Athenis in templo Diomeensi Herculis convenire solebant, talentum dedisse, ut ipsi ridicula sua perscripta mitterent.

§. 20. καὶ εἰ] Particulas καὶ εἰ et εἰ καὶ vim diversam habere ratio linguarum communis docet, in quibus nihil sine causa variatur. Atque locis permultis inter se collatis facile sentimus eas non aliter secum differre, atque Germanicas selbst wenn et wenn gleich. Hoc Hartung. part. Gr. I. p. 139 sqq. et reliqui fere omnes recte praecipiunt. Sed quanam in re Germanicarum diversitas sita est? Utraeque exprimunt ei rei, quae periodo primaria continetur, aliquid repugnare, sed eam nihilominus vel esse vel fieri. καὶ εἰ vero efficiunt, ut ea sola res, quae periodo conditionali profertur, repugnare videatur: praeposita particula conditionali (εἰ καί) efficitur, ut res aliqua, quae cum aliis compluribus (καί) vel sit vel esse possit, repugnare, sed nihil valere dicatur. Ita καὶ εἰ particulae vim eorum, quae sequuntur, valde adaugent, εἰ καὶ minus efferunt: quanquam apparet εἰ καὶ saepe in locum particularum καὶ εἰ substitui posse. Cf. Rost. gr. in us. schol. §. 181, 2. additam. Aliud discrimen esse G. Hermannus ad Vig. p. 829. statuit et admo-

ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν.. ἀλλ', οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξ-

συγκρύψαι b cum FΣB: erat συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι, ut est apud auctorem or. 11. §. 13.

§. 21. σώμασιν, ἕως Stobaeus floril. 100, 9: σώμασιν, τέως ΣΥhaA[1], σώμασιν ἡμῶν, τέως b. — ἐπαισθάνεται pr. Σ:

dum multis persuasit, sed iure contradixit Fr. Spitzner excursu 23. ad Hom. Iliadem, quanquam et ipse non evicit particulis εἰ καί positis καί semper ad singulum aliquod vocabulum referendum esse. Hoc loco sententiarum ratio haec est: multi quidem haec, quae narravi, gravissima esse concedent, sed vel tum, si quis haec in tanta Philippi magnitudine levia esse iudicaverit, recte mihi videor hoc dicere, homines cordatos exinde Philippi mentem perversam et male sanam optime posse cognoscere. Nam etiam Athenis, qua fere nunc sunt homines opinione, haud pauci iudicabant in regibus vel poetis magnis mores dissolutos molliųs interpretandos et leviter ferendos esse. Plat. Gorg. p. 509. A: ταῦτα κατέχεται καὶ δέδεται, καὶ εἰ ἀγροικότερόν τι εἰπεῖν ἐστι, σιδηροῖς καὶ ἀδαμαντίνοις λόγοις. Cf. Engelh. ad Apolog. p. 197. Demosth. 24. §. 104: καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερον εἶναι τὸ ῥηθησόμενον δοκεῖ, λέξω καὶ οὐκ ἀποτρέψομαι, quem loc. cum or. 9. §. 4. bene contulit Frankius.

κακοδαιμονίας] κακοδαιμονία est mentis perversitas a numine irato effecta. Cf. or. 9. §. 54. interpr. ad Lycurg. §. 92. et Soph. Antig. 622: τὸ κακὸν δοκεῖ ποτ' ἐσθλὸν τῷδ' ἔμμεν, ὅτῳ φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν. or. 8. §. 16: κακοδαιμονοῦσι γὰρ ἄνθρωποι καὶ ὑπερβάλλουσιν ἀνοίᾳ. Xen. Comment. 2, 3, 18. Aristoph. Plut. 501: τίς ἂν οὐχ ἡγοῖτ' εἶναι μανίαν, κακοδαιμονίαν τ' ἔτι μᾶλλον. Lysias 4. §. 9: ὁ δ' εἰς τοῦτο βαρυδαιμονίας ἥκει, ὥστε οὐκ αἰσχύνεται. Aeschines 3. §. 133: τήν γε θεοβλάβειαν καὶ τὴν ἀφροσύνην οὐκ ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ δαιμονίως κτησάμενοι.

ἐπισκοτεῖ τούτοις] Isocrat. 1. §. 6: ταῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἐπιμελείαις ἐπεσκότησεν (ῥώμη). 8. §. 10: τὸ γὰρ πρὸς χάριν ῥηθὲν ἐπισκοτεῖ τῷ καθορᾶν ὑμᾶς τὸ βέλτιστον. — Infinitivum κατορθοῦν explicaturus αὐτὸν addidit auctor or. 11. §. 13.

αἱ γὰρ εὐπραξίαι — ὀνείδη] Lepidus Salusti (orat. et epist. ex histor. libris) §. 10: quare igitur (Sulla) tanto agmine atque animis incedit? quia secundae res mire sunt vitiis obtentui; quibus labefactis, quam formidatus est, tam contemnetur. — Quae vulgo addebantur, καὶ συσκιάσαι, quomodo orta sint docet scholion cod. B: συγκρύψαι] ἀντὶ τοῦ συσκιάσαι. Primus addidit auctor orationis undecimae, cuius calamistris deinde ingenuam Demosthenis pulchritudinem corruperunt grammatici sensu veri et pulchri destituti. Vel id quod praecedit ἐπισκοτεῖ et quod sequitur ἐξετασθήσεται docere poterant etiam hic a Demosthene unum verbum positum esse. Iam

ετασθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακράν, ἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥςπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν, ἕως μὲν ἂν ἐῤ- 21
ῥωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται, ἐπὰν δὲ ἀῤῥώστημά

ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν b, quae verba nihil nisi interpretamentum sunt eius, qui or. 11. concinnavit; cf. quae ad §. 20. diximus.

Theon (progymn. c. 4. p. 200, 14. Walz.) ea verba in exemplo suo habebat, sed a Stobaeo floril. 106, 13. non hanc orationem, sed undecimam exscriptam esse docet διακαλυφθήσεται, quod habet.

αὐτοῦ] ne quis cum Bernhardyo synt. Gr. p. 151. e verbo ἐξετασθήσεται pendere putet, monendum est genitivum partitivum esse e pronomine, quod est ταῦτα, pendentem.

δοκεῖ δ' ἔμοιγε—δείξειν] Verbi δοκεῖ putant Philippum subiectum esse, ex eo quod praecedit αὐτοῦ intelligendum. Neque vero bene dici potest Philippum illam vitiorum naturam ostensurum esse; multo aptius rerum decursus et eventus hoc in Philippo mox ostensurus esse dicitur. Quare subiectum indefinitum generis neutrius cogitando addendum est. Aristoph. Vesp. 988: δείξειν ἔοικεν. Ran. 1261: δείξει δὴ τάχα. Xen. comment. 1, 2. §. 32: ἐδήλωσε δέ. Matth. gr. §. 295. p. 753 sq. Etiam in formula notissima αὐτὸ δείξει (or. 19. §. 157.) αὐτό apparet non subiectum, sed praedicativum esse.

θέλωσι — βούλησθε] θέλειν et βούλεσθαι ita differre, ut illud animum ad aliquid propensum (gewillt sein), hoc consilium (sich entschliefsen, entschlossen sein) indicet, docet cognatio vocis, quae est βουλή. Hoc recte monuit G. Hermannus in Zimmermanni diurnis a. 1835. p. 299. Quod discrimen quum et huic loco et permultis aliis (cf. 1. §. 1. 19. §. 23. 20. §. 111.) optime conveniat, apparet tamen tale esse, ut fere semper commutari possint. — De forma θέλωσι cf. 4. §. 7.

§. 21. ἕως] Hoc Demosthenes videtur scripsisse, quod et Stobaeus habet et in hac ipsa paragrapho recurrit. Quanquam enim G. Dindorfius praefat. ad Demosth. p. XIII. et H. Funkhaenel quaestt. Dem. p. 55 sq. locos multos collegerunt, quibus libri Demosthenis optimi particulam τέως pro p. ἕως (quamdiu) positam tueantur, tamen animus fere eo inclinat, ut cum Buttmanno (ad Mid. p. 187.), Schaefero, Dindorfio particulam τέως sic ab Atticis usurpatam esse negem. Num Platonem, quum ἕως saepissime dixerit, semel Conviv. p. 191. E. τέως posuisse credemus? Schol. Platon. ad Hipparch. p. 335. Bk. suam ipse auctoritatem elevat, quum Aristophanem Pac. v. 32. τέως sic usurpasse tradit; in quo versu si quis cum Dawesio particulam ἂν addiderit, soloecismum admiserit, nam pp. ἕως ἂν sequente coniunctivo seiungi non possunt. Unus igitur, quod sciam, restat Demosthenes, cuius locos complures se evertere ipsos iure monuit Dindorfius. In iis hic est, quem tractamus. — Respublicas vero earumque statum saepissime veteres cum corpore eiusque vel sanitate vel morbis comparare solent; cf. Plato Reip.

τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν, ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα.

22 Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προςπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· με-

§. 22. ὅλον] τὸ ὅλον b cum Υεmηmϑm. — ὁρῶ ὑμῖν FΣΥυαmγmB et Dionysius 6. p. 1092, 1.: ἡμῖν b.

8. p. 556. E: οὐκοῦν ὥςπερ σῶμα νοσῶδες μικρᾶς ῥοπῆς ἔξωθεν δεῖται προςλαβέσθαι πρὸς τὸ κάμνειν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει αὐτὸ αὑτῷ, οὕτω δὴ καὶ ἡ κατὰ ταὐτὰ ἐκείνῳ διακειμένη πόλις ἀπὸ σμικρᾶς προφάσεως, ἔξωθεν ἐπαγομένων ἢ τῶν ἑτέρων ἐξ ὀλιγαρχουμένης πόλεως ξυμμαχίαν ἢ τῶν ἑτέρων ἐκ δημοκρατουμένης, νοσεῖ τε καὶ αὐτὴ αὑτῇ μάχεται, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει; Demosth. 18. §. 198: ὥςπερ τὰ ῥήγματα καὶ τὰ σπάσματα, ὅταν τι κακὸν τὸ σῶμα λάβῃ, τότε κινεῖται.

πάντα κινεῖται] κινεῖσθαι, sich regen. Cf. or. 18. §. 198. Soph. O. T. 636: ἴδια κινοῦντες κακά. et quae de proverbiis μὴ κινεῖν κακὸν εὖ κείμενον, μὴ κινεῖν τἀκίνητα Leutschius collegit ad Diogenianum p. 277 sq. — ῥῆγμα medicis est carnosae partis, ut labiorum, divulsio et fissura, venae vel arteriae vel musculi diruptio, quod in nervis σπάσμα est; στρέμμα vero est luxatum vel luxatio. ῥῆγμα μὲν οἱ ἰατροί φασι φλεβὸς ἢ ἀρτηρίας ῥῆξιν, στρέμμα δὲ ἄρθρου παράβασιν· τινὲς δὲ ῥῆγμα μὲν νεύρου διάτασιν, στρέμμα δὲ ὀστέου παράβασιν. SCHOL. cod. Urbinatis. Cf. A. Foes. oeconom. Hippocr. s. vv. ῥῆγμα, σπάσμα, στρέμμα.

πόλεμος συμπλακῇ] συμπλέκεσθαι de pari luctatorum vel militum inter se complexorum dicitur vel de re alii rei impacta. Herodot. 3, 78: συμπλακέντος δὲ Γωβρύεω τῷ μάγῳ. Aeschin. 2. §. 153: συμπέπλεγμαι δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ καθ' ὑπερβολὴν ἀνθρώπῳ γόητι καὶ πονηρῷ. Herodot. 8, 84: συμπλακείσης δὲ τῆς νεὸς καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι. Nota sunt symplegmata artis statuariae. Hic bellum, longinquum antea, tam prope accessisse dicitur, ut eum, ad cuius fines accessit, complexu suo stringat et teneat (ein Krieg kömmt Einem auf den Leib). or. 9. §. 51: οὐ δεῖ προςέσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν — ὅπως οἴκοθεν μὴ κινήσεται σκοποῦντας, οὐχὶ συμπλακέντας διαγωνίζεσθαι.

§. 22. Potestate et dignitate Philippi elevatis ad fortunam pergit. De cuius vi quum primo iudicium hominum commune sequi videatur, deinde gravissimam sententiam infert, eam deum numine regi, quod fortes et pios adiuvare, deprimere ignavos et improbos soleat. — De iudicio illo hominum communi cf. Cic. Tusc. 5. §. 25: Vexatur idem Theophrastus —, quod in Callisthene suo illam laudarit sententiam: vitam regit fortuna, non sa-

*γάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ ὅλον ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ
τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις
αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν
ἑλοίμην, ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ
κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορ-
μὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν
ἐνούσας ἢ ἐκείνῳ. ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθα οὐδὲν ποι-* 23
οῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα οὐδὲ τοῖς φίλοις

pientia. Versum Graecum servavit Plutarch. vol. II. p. 97. C: *τύχη τὰ θνητῶν πράγματ', οὐκ εὐβουλία.* Salustius Catil. 8: sed profecto fortuna in omni re dominatur; ea res cunctas ex lubidine quam ex vero celebrat obscuratque. Livius 9, 17: fortuna per omnia humana, maxime in res bellicas potens.

ὅλον ἡ τύχη] Unum memini Polybium similiter loqui 5, 25, 5: *τὸ δ' ὅλον αὐτοῖς ἦν καὶ τὸ πᾶν Ἀπελλῆς*, quum plerumque *πάντα εἶναι* dicant. Neque vero articulum necessarium esse docent or. 25. §. 32: *μᾶλλον δ' ὅλον ἐστὶν ἀπόνοια ἡ τούτου πολιτεία.* 45. §. 29: *πλάσμα ὅλον ἐστὶν ἡ διαθήκη.* 24. §. 70: *ἀλλ' ὅλον ἐξ ἀρχῆς — ἐφ' ὑμῖν κεῖται (ὁ νόμος)*, quos locos collegit H. Funkhaenel in Zimmerm. diurn. 1842. p. 314. Adde 36. §. 33: *εἶναι τοῦτο πλάσμα καὶ σκευώρημα ὅλον.* Plat. Protag. p. 361. B: *νῦν δὲ εἰ φανήσεται ἐπιστήμη ὅλον (ἡ ἀρετή).* Menon. p. 79. B: *ἐμοῦ δεηθέντος ὅλον εἰπεῖν τὴν ἀρετήν.* Sic enim locum ex optimis codd. legi oportet, coll. iis quae statim sequuntur: *εἰρηκὼς, ὅτι ἀρετή ἐστι τὸ ὅλον.* Aristoph. Av. 430. Xen. Hell. 5, 3, 7.

παρὰ πάντα] bei, während, in. Cf. or. 4. §. 33: *παρὰ τὸν καιρόν.* 19. §. 174. 20. §. 139. FRANK.

ἑλοίμην — ἢ] Rost. gr. §. 109. adn. 8. gr. in us. schol. §. 173. adn. 3. G. Nitzsch. ad Plat. Ion. p. 71 sq.

ὑμῶν αὐτῶν] Haereat aliquis in pronomine *αὐτῶν*, quod Dionysius 6. p. 1090, 2. omisit, vel *ἡμῶν αὐτῶν* cum Schaefero scribendum esse dixerit, ob id quod praecedit *ἡμετέρας*. Sed cur *αὐτῶν* addiderit, apparet ex iis quae sequuntur §. 23: *οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα.* Neque hic modestia locum habet, qua oratores, quum populum vituperant, prima persona utuntur, ut et ipsi in partem vituperii veniant. Recte quidem dicit *καθήμεθα*: nam quum Athenienses nihil faciant, Demosthenes solus non potest quidquam suscipere; sed se et ipsum nihil facere velle non potest dicere.

ὁρῶ ὑμῖν ἐνούσας] Videntur *ἡμῖν* interpretes praetulisse, quia *καθήμεθα* sequitur. Sed saepissime oratores ab una persona ad alteram transeunt et hic prima aliquid immodesti haberet.

§. 23. *καθήμεθα*] cf. or. 4. §. 9.

αὐτὸν — ἐπιτάττειν] cf. Matth. §. 537. init. et huius or. §. 5.: subiectum enim indefinitum est, cui praedicativum *αὐτόν* (ipsum) additur. §. 22: *ὑμῶν αὐτῶν.* §. 25: *μελλόντων αὐτῶν.* §. 27: *αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως.* 3. §. 35: *αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν.* or. 4. §. 7: *αὐτὸς μὲν*

ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφιζομένων καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται. οὐδὲ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προςήκει τοῦ πάντα
24 ποιοῦντος περιῆμεν. ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαι-

§. 23 extr. *ποιοῦντος* pr. Σ: *ποιοῦντος ἃ δεῖ* b.

οὐδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων. — De sententia ipsa, quam homines cordati omnes omnibus temporibus secuti sunt, v. Eurip. Temenidarum frgm. 3: *αὐτός τι νυν δρᾶ χοὕτω δαίμονας κάλει· τῷ γὰρ πονοῦντι χὡ θεὸς συλλαμβάνει.* Blomf. ad Aesch. Pers. 728. Epicharmus Xenoph. comment. 2, 1, 20: *τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τἀγάθ' οἱ θεοί.* Salust. Cat. 52. §. 27: non votis neque suppliciis muliebribus auxilia deorum parantur; vigilando, agendo, bene consulendo prospera omnia cedunt; ubi socordiae te atque ignaviae tradideris, nequidquam deos implores; irati infestique sunt.

μή τί γε δὴ] particularum sic coniunctarum alterum exemplum non novi. Cf. Matth. §. 609, 4. extr. et 610, 2. Particularum *μή τί γε* haec exempla Demosthenica collegit Frankius: 8. §. 27. 19. §. 137. 21. §. 148. 22. §. 45. 53. Adde C. F. Hermann. ad Luc. quom. hist. conscr. op. p. 182 sqq.

ὥραν] Quo modo Philippus anni temporibus callide usus sit, docet or. 4. §. 31. 8. §. 17 sq.

πυνθανομένων] v. or. 4. §. 10.

τοὐναντίον — θαυμαστόν] neque se hoc, quod nunc ipsum mirabile esse negaverat, mirari dicit, illud se mirari, quod Athenienses suam ipsorum causam deserant.

πάντα] sc. *ἃ τοῖς πολεμοῦσι προςήκει.* Quod qui non intelligerent vel indicare vellent, interpretamentum addiderunt *ἃ δεῖ.*

§. 24. *ὑπὲρ τῶν Ἑλλ. δικαίων*] Bellum Corinthium intelligendum esse docent or. 18. §. 96. et Isocrat. 5. §. 129. coll. 8. §. 68: *οὐ πρότερον δ' ἐπαυσάμεθα πολεμοῦντες καὶ κινδυνεύοντες καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, πρὶν ἠθέλησαν Λακεδαιμόνιοι ποιήσασθαι τὰς συνθήκας τὰς περὶ τῆς αὐτονομίας.* Pro libertate et iuribus Graecorum omnium se bellum Corinthium suscepisse dictitabant Athenienses. Unde patet *Ἑλληνικῶν* abesse non posse. Opponuntur enim iura Graecorum reliquorum iis, quae Athenienses a patribus sibi tradita possidebant: iura illorum animo generoso tuebantur, iura sua a Philippo proteri et conculcari patiebantur. Similiter deinde salus Graecorum reliquorum possessionibus Atheniensium opponitur. Alia ratio est or. 4. §. 3., ubi, quum nihil opponatur, recte *τῶν δικαίων* tantum dicitur. Hoc loco vel ea, quae sequuntur, *ἵν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων*, ad vocem quae est *Ἑλ-*

μονίοις μέν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ πολλὰ ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν οὐκ ἠθελήσατε, ἀλλ', ἵν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰςφέροντες καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι, νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ἐξιέναι καὶ μέλλετε εἰςφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει, τὰ

§. 24. [Ἑλληνικῶν] b.

ληνικῶν tuendam sufficiunt. Cf. etiam or. 6. §. 10: *κέκρισθε — μηδενὸς ἂν κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων προέσθαι.* et 15. §. 29., ubi *τὰ Ἑλληνικὰ δίκαια* opponuntur *τοῖς ἰδίοις δικαίοις τοῖς ἐν ταῖς πολιτείαις.*

ἀντήρατε] Bekker. anecd. p. 26, 8: *ἀνταίρειν· ἀντανίστασθαι. Δημοσθένης.* Sensu intransitivo etiam or. 6. §. 5: *μέγεθος δυνάμεως, πρὸς ἣν οὐδ' ἀνταῖραι δυνησόμεθα.* Plat. Euthyd. p. 272. A: *ὥςτε μηδ' ἂν ἕνα αὐτοῖς οἷόν τ' εἶναι μηδ' ἀνταῖραι.* Transitivo Thucyd. 3, 32: *εἰ ἄνδρας διέφθειρεν οὔτε χεῖρας ἀνταιρομένους οὔτε πολεμίους.* et saepius Herodotus. Parum recte locis illis prioris generis vel *ὅπλα* vel *χεῖρας* suppleri iubent. Adde Hesych.: *ἀνταίρουσιν· ἀντιλέγουσιν. Σοφοκλῆς Θυέστῃ.*

τύχωσι] Quum *ἀνηλίσκετε* sequatur, *τύχοιεν* exspectamus. Atque hic neque id proponitur, quod eo tempore quo quis loquatur adhuc duret, neque is, qui loquitur, in illud tempus, quo quid factum sit, cogitando redit (cf. Rost. gr. §. 122. adn. 6.). Sed Fr. Frankius in diurnis Zimmerm. 1839. p. 1245—1249. optime docuit coniunctivum post tempora praeterita poni, ut rem e natura actionis praeteritae necessario consequentem (addiderim: et consecutam) indicet. Cf. Rost. gr. in usum schol. §. 186, 3. additam. 1. a. aa.

τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε] Hoc maxime gloriabantur Athenienses, se pericula pro reliquis Graecis subiisse: or. 18. §. 208: *μὰ τοὺς Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας.* Cf. interpr. Thucyd. 1, 73. Lycurg. §. 50.

πάντας καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον] Isocr. ep. 2. §. 19: *πόλιν —, ἣ καὶ μίαν ἑκάστην τῶν πόλεων καὶ σύμπασαν τὴν Ἑλλάδα πολλάκις ἤδη σέσωκεν.* Omnes Graecos ter servavisse se praedicabant Athenienses, bis bellis Persicis et tertium bello Corinthio: Isocr. 5. §. 129: *πρὸς τὴν πατρίδα τὴν αὑτοῦ τὴν τρὶς τοὺς Ἕλληνας ἐλευθερώσασαν, δὶς μὲν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, ἅπαξ δ' ἀπὸ τῆς Λακεδαιμονίων ἀρχῆς.* — Non minus praedicabant Athenas commune esse oppressis omnibus refugium et praesidium, ita ut ob id ipsum temeritatis arguerentur. Cf. Isocr. 4. §. 53. Plat. Menex. p. 244. E. Eurip. Suppl. 321. Heracl. 177. Andoc. 3. §. 28. Demosth. 18. §. 66. 97 sqq. 20. §. 13. 22. §. 76. Sic Thebanos a Lacedaemoniis, Lacedaemonios a Thebanis defenderant (Isocr. 5. §. 43 sq.), Euboeam ab iniuriis Thebanorum (Dem. 18. §. 99 sq.). Multae in arce Athenarum coronae aureae conspiciebantur, quibus civitates

25 δ' ὑμέτερ' αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ καὶ τί ποιούντων ὑμῶν ὁ χρόνος διελήλυθεν οὗτος. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων αὐτῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταὐτὰ
26 ἅπερ νυνὶ ποιούντων ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν. εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονε, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' εὔλογον οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν

§. 25. **χρόνος** Σ: χρόνος ἅπας b. Sed ἅπας a nemine quoquam, opinor, desiderabitur, quum οὗτος sequatur, quod post id quod praecessit πόσον fere idem est quod τοσοῦτος. Additum est servatae populum Atheniensium donaverant: or. 22. §. 72. — De verbis καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον cf. or. 4. §. 20.

§. 25. **δύναται**] or. 4. §. 39.: καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν. 8. §. 21: οὔτε τῶν κοινῶν ἀπέχεσθαι δυνάμεθα. Nec his locis nec unquam δύνασθαι vim verbi θέλειν habet, quanquam ea iam veterum grammaticorum opinio fuit: Hesychius: δύνασθαι· θέλειν.

πόσον] nonum iam annum bellum gerebant: nam Amphipoli expugnata a. 358/7 coeperat. Cf. or. 1. §. 8. 4. §. 43. Aeschin. 2. §. 70.

τί ποιούντων] cf. Rost. gr. §. 123, 10. p. 672. gr. in us. schol. §. 166, 4. b. aa.

μελλόντων αὐτῶν] Sic oratio fit gravior: ὑμῶν autem nemo desideret, quum modo praecesserit. SCHAEF. Cf. §. 22. 23. De re cf. or. 4. §. 37.

ἑτέρους κτλ.] cf. or. 3. §. 35. 4. §. 7. 27. 45. 46. 50.

κρινόντων] or. 4. §. 47. — Repetitio vero verborum πάλιν ἐλπιζόντων levitatem Atheniensium luculenter significat; cf. simile verborum artificium or. 4. §. 36.

§. 26. **οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε**] Harpocratio p. 3, 10: ἀγνωμόνως ἀντὶ τοῦ ἀλογίστως καὶ ἀβούλως Δημ. ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς. Cf. Isocr. 15. §. 227: ἀλλὰ γὰρ οὕτω τινὲς ἀγνωμόνως ἔχουσιν ὥστε κτλ. — Eadem fere est ratiocinatio, qua utitur or. 4. §. 2.

ἔχον ἐστὶ φύσιν] φύσιν ἔχει, naturae rei convenit. Herodot. 2, 45: ἔτι δὲ ἕνα ἐόντα τὸν Ἡρακλέα — κῶς φύσιν ἔχει πολλὰς μυριάδας φονεῦσαι; Exempla Platonica habet Stallb. ad Civit. V. p. 473. A. — Circumlocutionis vero, quae est ἔχον ἐστί, exempla collegit Heind. ad Plat. Phaedon. p. 100. C.; adde Demosth. 20. §. 18: ἔστι δὲ τοῦτο — λόγον τιν' ἔχον. 21. §. 119: τοῦτο οὐκ ἔχον ἐστὶν ὑπερβολὴν ἀκαθαρσίας. 20. §. 25: ἐστὶ τὸ τῆς πίστεως ὑπάρχον. Cf. §. 96. 18. §. 13: οὔτε — ὀρθῶς ἔχον οὔτε πολιτικὸν

ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν. νυνὶ δὲ ὅ τι μὲν φυλά-
ξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρό-
τερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ'
ἤδη. φημὶ δὴ δεῖν εἰςφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι 27
προθύμως, μηδέν' αἰτιᾶσθαι, πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων
κρατήσητε, τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναν-
τας τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δὲ ἀδικοῦντας
κολάζειν, τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς
ἐλλείμματα· οὐ γάρ ἐστι πικρῶς ἐξετάσαι, τί πέπρακται
τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ
δέοντα. τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομί- 28
ζετε τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν
ἐκπέμψητε στρατηγούς, ἰδίους δ' εὑρίσκειν πολέμους,

propter extrema huius paragraphi verba. — *αὐτῶν* b cum Σ: erat *ὑμῶν*.

οὔτε δίκαιόν ἐστι. Ea exprimi id, quod non modo temporis aliquo momento exsistat, sed in rei natura inhaereat et duret, monuimus ad or. 4. §. 13. Adde Rost. gr. §. 116, 12.

πολὺ γὰρ κτλ.] h. e. *πάντα γὰρ πέφυκε πολὺ ῥᾷον φυλάττειν ἔχοντας ἢ κτήσασθαι.* Satis constat *πέφυκε* saepissime ita cum infinitivo coniungi, ut id exprimat, ad quod efficiendum aliquid a natura comparatum sit (cf. Maetzn. ad Lycurg. §. 66.): ne quis vero hic infinitivum generis activi miretur, meminerit similiter adiectivis saepissime infinitivos activi generis addi (Rost. gr. §. 125. adn. 9.). — Sententiam eandem habet Salustius Catil. c. 51. extr.: profecto virtus atque sapientia maior in illis fuit, qui ex parvis opibus tantum imperium fecere, quam in nobis, qui ea bene parta vix retinemus. Etiam contrarium dici posse vidimus or. 1. §. 23.; nam sapienti quidem homini et temperanti facilius est acquisita retinere quam acquirere, sed id ipsum difficile est, sapientem esse et in rebus secundis socordiam et insolentiam procul habere.

§. 27. *ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων*] Duces ex iis, quae perpetrarunt, non ex iis, quae oratores in iudiciis calumniantur, Demosthenes vult iudicari: 4. §. 46. 47.; cf. Plat. Gorg. p. 477. D: *οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ — ἀπὸ τούτων γε.* Lysid. p. 204. E: *ἱκανὸς γὰρ καὶ ἀπὸ μόνου τούτου γιγνώσκεσθαι.* Xenoph. de vectig. 4. §. 13: *ἀπ' αὐτῶν μὲν οὖν ἔγωγε, ἀφ' ὧν μέλλω λέγειν, οὐδέν τι ἀξιῶ θαυμάζεσθαι.*

τὰς προφάσεις κτλ.] or. 4. §. 25. 33.

§. 28. Cf. or. 4. §. 24.

ἰδίους] *οὓς ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐποίουν. αἰνίττεται δὲ ἴσως εἰς Χάρητα.* SCHOL. *εὑρίσκειν* vero hic non ad forte oblata, sed ad studiose quaesita pertinere bene Schaeferus monuit. Cf. or. 21. §. 196: *μεγάλην μέντἂν ἀρχήν, μᾶλλον δὲ τέχνην εἴης ἂν εὑρηκώς, εἰ——.*

εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μέν ἐστι τὰ ἆθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν. ἐπ' οὖν τὸ λυ-

§. 28. κἂν] ἂν Bekkeri operae Berolinenses.

Aristoph. Equit. 20: ἀλλ' εὑρέ τιν' ἀπόκινον ἀπὸ τοῦ δεσπότου. Aeschyl. Prom. 59: δεινὸς γὰρ εὑρεῖν κἀξ ἀμηχάνων πόρους. Eurip. in clausula illa quinque tragoediarum (Elmsl. ad Med. 1382.): τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.

εἰ δεῖ — εἰπεῖν] Videt de imperatoribus aliquid dicendum esse, quibus eventus expeditionum ab oratoribus crimini dari solebat. Videt imperatores parum strenue rem gessisse; hoc igitur concedit, sed eos excusat et culpam in populum ipsum transfert. Cf. or. 4. §. 45 sqq.

ἐνταῦθα ad bellum contra Philippum gerendum, ἐκεῖ vero, quod sequitur, ad privatas illas expeditiones referendum esse patet.

κἂν] Ferri non potest, quod Schaeferus voluit, Ἀμφίπολις cum iis quae praecedunt coniungi, ita ut exemplum sit eorum, quae publicis bellis expetuntur. Neque vero opus est particulam ἂν reponi, dummodo meminerimus κἂν esse etiamsi, Ἀμφίπολις vero primo loco positum esse, ut vis eius efferatur. Asyndeton vero, quum eorum quae antea exposita sunt exemplum affertur, legitimum est; v. exempla ab H. Funkhaenelio quaestt. Dem. p. 37. collecta. Sensus igitur hic est: etiamsi perfecerint, quod populus ab iis effici voluit, nihil iis proderit; praemia enim huius belli populus ipse feret. Amphipolim veram et primam belli causam fuisse supra ad §. 25. monuimus.

οἱ δὲ κίνδυνοι et quae sequuntur iis opposita sunt, quae antea de praemiis dixerat: quum praemia vestra sint, pericula sunt imperatorum, stipendia vero respublica non suppeditat. Ἀμφίπολις — κομιεῖσθε interposita sunt.

ἆθλα (Kampfpreis) sunt praemia belli honesti, λήμματα (Profit) quaestus belli inhonesti, τῆς λῃστείας. λῆμμα enim fere dicitur sensu deteriori. SCHAEF.

Λάμψακος, Σίγειον κτλ.] Quae orator 4. §. 24. dicit: (τὰ ξενικὰ) πρὸς Ἀρτάβαζον καὶ πανταχοῖ μᾶλλον οἴχεται πλέοντα, ostendunt etiam hoc loco de Charete cogitandum esse. Sed quod dicunt eum Lampsacum et Sigeum urbes ab Artabazo dono accepisse more Persarum, quem Themistoclis exemplum maxime illustravit (Plut. Them. c. 29.), nullo veteris scriptoris testimonio comprobatur. Neque eo confirmatur, quod Charetem saepe Sigeum se recepisse scimus: Theopompus Athen. 12. p. 532. B. Cornelius Chabr. c. 3. Arrian. Anab. 1, 12, 1. Quomodo enim cogitari potest, urbes illas etiam Artabazo devicto Chareti permissas esse? Quum Chares fere cum classe Atheniensium in Hellesponto esset, non mirabile est eum Sigei multum versatum

σιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δέ, ὅταν μὲν 29
εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε, ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε ταύτας, ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως. πρότερον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰςεφέρετε κατὰ συμμορίας,

esse. Hic locus igitur ita videtur explicandus esse, ut Charetem putemus, quum Artabazo opem ferret (Diod. 16, 22. 34.), urbes illas aut pignoris loco accepisse, aut invito, sed permittente Artabazo occupasse. Similiter Scepsin, Cebrena, Ilium urbes a Charidemo occupatas esse Demosthenes or. 23. §. 154. narrat similiterque duces illos militum mercenariorum in Italia (condottieri) egisse legimus.

τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν] Aeschin. 2. §. 72: *κατῆγον δὲ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς κοινῆς θαλάττης. ἀντὶ δὲ ἀξιώματος καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἡ πόλις ἡμῶν Μυοννήσου καὶ τῆς τῶν λῃστῶν δόξης ἀνεπίμπλατο.* Demosthen. 8. §. 24 sq. narrat Chios, Erythraeos, omnes, qui Asiam minorem incolant, imperatoribus Atheniensium plus minusve pecuniae offerre: neque, inquit, id sine causa faciunt, *ἀλλ' ὠνούμενοι μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς παρ' αὐτῶν ἐκπλέοντας ἐμπόρους, μὴ συλᾶσθαι, παραπέμπεσθαι τὰ πλοῖα τὰ αὐτῶν, τὰ τοιαῦτα· φασὶ δ' εὐνοίας διδόναι, καὶ τοῦτο τοὔνομα ἔχει τὰ λήμματα ταῦτα.*

§. 29. *δόντες λόγον*] *λόγον διδόναι* est potestatem facere vel in concione sententiam exponendi vel in iudicio se defendendi. or. 24. §. 65: *μὴ δόντας λόγον μηδ' ἐθελήσαντας ἀκοῦσαι καταψηφίσασθαι.* 20. §. 167: *τοῖς δ' ὅλην τὴν πόλιν κίβδηλον καὶ ἄπιστον ποιοῦσι λόγον δώσετε.* Adde 2. §. 31.

τὰς ἀνάγκας ταύτας] has (de quibus §. 28. exposuit) causas, quibus illi coacti sunt bellum male gerere; inopiam stipendiorum dicit. FRANK.

πρότερον μὲν γὰρ κτλ.] Scimus anno Nausinici (378/7 a. Chr.) symmorias institutas, h. e. ut pecuniae (*εἰςφοραί*) bello instante celerius conferrentur, cives eos, quos conferre oporteret, ex censu in viginti collegia tributaria distributos esse (Boeckh. oecon. publ. Ath. II. p. 59 sqq. Hermann. antiqu. Graec. §. 162. Schoemann. antiqu. p. 322 sqq.). Porro scimus Periandrum, quem Polyarati filium Cholargensem fuisse A. Boeckhii probabilis est coniectura (de re navali Athen. p. 26. 248.), a. 357. legem pertulisse, ut etiam ea, quae cives singuli ad naves instruendas et in expeditionibus administrandas praestare deberent, symmoriis ordinarentur (Boeckh. oecon. II. p. 99 sqq. de re nav. p. 177 sqq. Hermanni antiqu. §. 161.). Cur has symmorias non a prioribus diversas, sed utrasque easdem esse credam, epistolae crit. ad G. Hermannum p. 130. explicavi. In civibus illis per symmorias distributis trecenti erant divitiis maxime insignes, qui, uti pecunias singulis symmoriis irrogatas repraesentabant (*προειςέφερον*), sic reliquos, qui in symmoriis essent, suo arbitrio regebant: Dem. 42. §. 3. 4. 25.

νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοησόμενοι οἱ τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προςνενέμησθε οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δὲ ὡς ἐκείνους. δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους κοινὸν καὶ τὸ βουλεύεσθαι καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ

§. 29. *οἱ τριακόσιοι*] *οἱ* codd. Bekkeri praeter Σ omnes et multi alii omittunt.

18. §. 171. Isaei 6. §. 60. Efficiebant, opinor, primam census classem. Deinde scimus cuivis symmoriae praefuisse *ἡγεμόνα* (Dem. 21. §. 157. 28. §. 4.) et praeter eum in quavis symmoria fuisse *ἐπιμελητήν* (Dem. 47. §. 21.). Nomina videntur docere, rationem eorum hanc fuisse, ut *ἡγεμόνες* conciones symmoriarum regerent, *ἐπιμεληταὶ* ea quae symmoriae decrevissent exsequerentur. „Cum his igitur symmoriis Demosthenes eam rationem, qua Athenienses suo tempore in concionibus uti soleant, comparat. Duas quasi symmorias concionantium animo informat. Uti in quavis symmoria magister (*ἡγεμών*) est, sub eo curator (*ἐπιμελητής*), deinde tredecim sodales ii, qui praeter duo quos dixi ad numerum trecentorum pertinent, denique ceteri sodales, sed qui quindecim opulentissimorum arbitrio regantur nec quidquam ipsi valeant: sic in concionibus cives quasi in symmorias dividi solent. Orator cuiusvis magister, imperator curatoris locum tenet, caeca multitudo clamantium et vociferantium numero sunt trecentorum, cives ceteri ut reliqui illi sodales nullo ipsi sunt numero, sed facere eos oportet quidquid iubentur. Duas vero concionantium symmorias esse fingit, quod antea de altercationibus duarum partium dixit. Nihil vero in h. l. inesse, quo cogitare iubeamur, symmorias non iam fuisse, rectissime iam ab aliis observatum est." Adscripsi, quae epist. crit. ad G. Herm. p. 131. exposui. Haec explicatio loci ab omnibus adhuc parum intellecti tam simplex et perspicua videtur esse, ut non opus sit hominum doctorum opiniones redarguere.

ἑκατέρων] partium utrarumque, quarum altera, ut exemplo utar, Philippo studeret, altera adversaretur, Olynthiis auxilium ferendum esse contenderet altera, altera negaret. — De oratorum et imperatorum coniunctione cf. Aeschin. 3. §. 7: *μήτε τὰς τῶν στρατηγῶν συνηγορίας, οἳ ἐπὶ πολὺν ἤδη χρόνον συνεργοῦντές τισι τῶν ῥητόρων λυμαίνονται τὴν πολιτείαν.* Plutarch. *περὶ φιλαδελφ.* p. 486. D: *καὶ συνεργοῦσιν ἀλλήλοις μᾶλλον, ὡς Δημοσθένης καὶ Χάρης, καὶ πάλιν Αἰσχίνης [καὶ Φωκίων], καὶ Εὔβουλος [καὶ Διοπείθης], καὶ Ὑπερείδης καὶ Λεωσθένης, οἱ μὲν λέγοντες ἐν τῷ δήμῳ καὶ γράφοντες, οἱ δὲ στρατηγοῦντες καὶ πράττοντες.* Iure enim Ruhnkenium hist. crit. orat. Gr. p. 68. nomina Phocionis et Diopithis addidisse docet Plut. Phoc. c. 7.

οἱ τριακόσιοι] Quod *οἱ* et ab auctore or. 13. §. 20. et hic in codd. plerisque omissum est, docet haec verba non recte intellecta esse. Nec cum Frankio dixerim cogitando addendum esse *ὑπὸ τούτῳ εἰσίν*. Verba *οἱ τρια-*

δὲ τοῖς μὲν ὥςπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰςφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδ' ὁτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει, εἶθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν

§. 30. καὶ τὸ βουλεύεσθαι καὶ τὸ λέγειν Σ: καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ βουλεύεσθαι b.

κόσιοι praedicati locum tenent, hoc sensu: ii qui vociferabuntur id sunt, quod in symmoriis trecenti sunt. §. 30. ὑμῶν — γενομένους] vestri iuris factos, ita ut ab istis, quibus nunc attributi estis (προςνενέμησθε), qui vel ὥςπερ ἐκ τυραννίδος ἐπιτάττουσι vel βοῶσι καὶ ψηφίζονται μόνον, pendere desinatis. Cf. 4. §. 7. FRANK.

καὶ τὸ βουλεύεσθαι καὶ τὸ λέγειν] Vulgato verborum ordine cives iubentur primum omnibus dicendi potestatem facere, deinde omnes deliberare, denique quae placuerint omnes exsequi. Hoc ferri potest, sed quod codex optimus habet non minus bonum est. Admonet, ut omnes primum de salute publica deliberent, deinde omnibus quae cogitando reperisse sibi videantur in concione dicendi potestas fiat, denique omnes quae placuerint communi opera perficere studeant.

τοῖς μὲν] h. e. oratoribus demagogisque (τοῖς πολιτευομένοις; cf. or. 4. §. 1.) et imperatoribus, hoc quasi ius privum nactis, consilia de rebus publicis dare easque suo arbitrio regere; cf. §. 29. ῥήτωρ et στρατηγός. Errat Boeckhius (oecon. publ. II. p. 74.), quod trecentos illos cives opulentissimos symmoriarum intelligit. — τοῖς δέ, h. e. civibus opulentis et industriis; §. 29: οἱ δ' ἄλλοι προςνενέμησθε —. τοῖς δέ, h. e. turba comitialis, vociferando oratorum consilia, sibi commoda, reipublicae perniciosa, adiuvans et ut plebiscita fiant efficiens; §. 29: καὶ οἱ βοησόμενοι.

ἐκ τυραννίδος ὑμῶν] Funkhaenel quaest. Dem. p. VIII. optime contulit or. 18. §. 66: τί τὴν πόλιν προςῆκε ποιεῖν ἀρχὴν καὶ τυραννίδα τῶν Ἑλλήνων ὁρῶσαν ἑαυτῷ κατασκευαζόμενον Φίλιππον; — Quam aptum sit ἐπιτάττειν, docet or. 19. §. 185: ἐν ἐκείναις μὲν γὰρ — ταῖς πολιτείαις (ubi summa rerum penes paucos aut penes tyrannum est) πάντ' ἐξ ἐπιτάγματος ὀξέως γίγνεται.

ἀποδώσετε] quasi debitum iis permittetis. or. 23. §. 56: τοὺς ἐχθρὰ ποιοῦντας ἐν ἐχθροῦ μοίρᾳ κολάζειν ἀπέδωκεν ὁ νόμος. Lysias 1. §. 2: ἡ αὐτὴ τιμωρία τοῖς ἀσθενεστάτοις πρὸς τοὺς τὰ μέγιστα δυναμένους ἀποδέδοται. §. 30: τῷ δικαστηρίῳ τῷ ἐξ Ἀρείου πάγου, ᾧ καὶ πάτριόν ἐστι καὶ ἐφ' ὑμῶν ἀποδέδοται τοῦ φόνου τὰς δίκας δικάζειν, quem locum hominum doctorum disputationibus nobilitatum recte explicavit G. Hermannus opusc. IV. p. 301. Simillima ratio est loci Tacitei Annal. 12, 60: quum rursum Serviliae leges senatui iudicia redderent.

τούτους] τοὺς ἠδικημένους καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἐλλείποντας.

31 ἐχθρῶν ἐξέσται. λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰςφέρειν ἀφ' ὅσων ἕκαστος ἔχει τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσητε αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

ἐξέσται FΣΩu(βγ)m A3 et corr. B: περιέσται b.

ἐξέσται] multo acerbius dictum est quam περιέσται. Quasi vero castigatio civium aliquid sit, quo quis concesso gaudere possit.

§. 31. λέγω] h. e. κελεύω, ἀξιῶ. Aesch. Ag. 899: λέγω κατ' ἄνδρα, μὴ θεόν, σέβειν ἐμέ. Herm. ad Vig. p. 745.

κεφάλαιον] Plerumque dicunt ἐν κεφαλαίῳ, ἐπὶ κεφαλαίων, ἐν κεφαλαίοις. Adverbii instar τὸ κεφάλαιον usurpavit Plato; cf. Stallb. ad Phileb. p. 48. C. Euthyphr. 8. E. Cf. Thucyd. 4, 50: ἐπιστολὰς — ἐν αἷς πολλῶν ἄλλων γεγραμμένων κεφάλαιον ἦν πρὸς Λακεδαιμονίους οὐ γιγνώσκειν ὅ τι βούλονται.

τὸ ἴσον] A. Boeckhius (oecon. publ. Ath. p. 73.) recte explicat: einer wie der andre im Verhältniſs, sed miratur, cur orator et hic et or. 1. §. 20. omnes ex aequo tributa conferre iubeat, quum hoc ex instituto symmoriarum (cf. p. 55.) iam dudum fieri solitum fuerit. Sed hoc ipsum est, quod Demosthenes queritur, Athenienses εἰςφορὰν sibi omnibus irrogare nolle, ἐπιδόσεις et λειτουργίας ab opulentis flagitari, a plerisque nihil conferri, atque ita inopia pecuniarum omnia perdi.

ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα] Matthiae gr. §. 478. p. 1083. Eubulum similesque oratores intelligit, quibus turba comitialis mirifice favebat. Eodem dicendi genere saepe usus est: or. 19. §. 168. 20. §. 104. 22. §. 18., unde grammaticis etiam 19. §. 296. ἢ ὁ δεῖνα addere placuit.

ποιῆτε] ποιήσητε Υ et γρ. Ω. Neque vero quod semel fecisse sufficiat, sed quod semper tenendum sit, exponit. — De verbis quae sequuntur τῶν ὅλων πραγμάτων cf. or. 1. §. 3.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

Οὐχὶ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες 1 Ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους οὓς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥςτε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν

§. 1. πεισόμεθα b cum ΤΩuA²: erat πεισώμεθα.

§. 1. M. Cato apud Salustium Catil. c. 52: Longe mihi alia mens est, P. C., quom res atque pericula nostra considero, et quom sententias nonnullorum mecum ipse reputo. Illi mihi disseruisse videntur de poena eorum, qui patriae, parentibus, aris atque focis suis bellum paravere; res autem monet cavere ab illis magis, quam quid in illos statuamus consultare.

εἰς τὰ πράγματα — πρὸς τοὺς λόγους] Quum ἀποβλέπειν εἴς τι et πρός τι ad sensum non differat, orationem Demosthenes variavit, ut Aeschines 3. §. 168: ἐὰν μὲν τοίνυν πρὸς τὴν εὐφημίαν τῶν λόγων αὐτοῦ ἀποβλέπητε, ἐξαπατηθήσεσθε, ὥςπερ καὶ πρότερον· ἐὰν δ' εἰς τὴν φύσιν καὶ ἀλήθειαν, οὐκ ἐξαπατηθήσεσθε. Cf. 6. §. 35. FRANK.

προήκοντα] προεληλυθότα. SCHOL. Cf. or. 1. §. 8.

δέον] Constat ἐξόν ἐστι, πρέπον ἐστί, προςῆκόν ἐστι, similia, nonnunquam fere dici pro verbo finito ἔξεστι, πρέπει, προςήκει (cf. ad 2. §. 26. Foertsch. comment. crit. de locis nonnullis Lys. p. 60 sqq.). Illud ἐστίν vero interdum omittitur, ita ut ἐξόν, πρέπον, προςῆκον ponantur, ubi ἔξεστι, πρέπει, προςήκει exspectabas (cf. Schoem. ad Isae. p. 345 sq. et 443.). Quare interpretes plerique cum iisque Foertschius et Schoemannus ll. dd. et Bernhardy S. Gr. p. 470. etiam h. l. δέον pro v. finito δεῖ positum esse iudicant. Sed neque δέον ἐστί sic dici solet, nec δέον (cuius duo tantum exempla novi, or. 10. §. 19: ἐρίζειν, εἰ δέον ἢ μὴ δέον ὑμᾶς τοῦτο πεποιηκέναι, et Aristot. Eth. Nicom. 2, 7. init.), et orator non tam dicit, quid facto opus sit, quam quid ipse factu opus esse videat. Bene igitur R. Klotzius quaest. crit. I. p. 4. δέον pariter atque id, quod praecedit, προςήκοντα ex v. ὁρῶ pendere intellexit. Interdum enim participio praegresso etiam post v. ὥςτε participium infertur. Isocrat. 4. §. 64: φαίνονται δ' ἡμῶν οἱ πρόγονοι τοσοῦτον ἁπάντων διενεγκόντες, ὥςθ' — ἐπιτάττοντες. Isaeus 9. §. 16: ἐπιδείξω — Ἀστύφιλον — οὕτω σφόδρα καὶ δικαίως μισοῦντα τοῦτον, ὥςτε πολὺ ἂν θᾶττον διαθέμενον —. Exemplis a Baitero ad Isocr. l. d. et R. Klotzio collectis addo Andoc. 4. §. 20: καὶ τῶν θεατῶν συμφιλονεικούντων ἐκείνῳ καὶ μισούντων τοῦτον, ὥςτε τῶν χορῶν τὸν μὲν ἐπαινούντων, τοῦ δ' ἀκροάσασθαι οὐκ ἐθελόντων. Cf. Xenoph. Cyri instit. 7, 5. §. 46: ὅτι τὰ τοῦ πολέμου τοιαῦτα ἐγίγνωσκον ὄντα, ὡς μὴ ὑστερίζειν δέον τὸν ἄρχοντα.

οὐδὲν οὖν ἄλλο — ἢ]

ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ἢ τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες
2 ὑμῖν ἁμαρτάνειν. ἐγὼ δ' ὅτι μέν ποτ' ἐξῆν τῇ πόλει καὶ τὰ αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γάρ, οὐχὶ πάλαι γέγονε ταῦτα ἀμφότερα· νῦν μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσομεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τρόπον τιμωρήσεταί τις ἐκεῖνον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον.

§. 2. σώσομεν b cum FΥA[2]: erat σώσωμεν.

Rost. gr. §. 139, 9. b. Exempla collegit Chr. Wurmius comment. in Dinarch. p. 72 sqq. Similiter Latini: nihil aliud quam: Ramsh. gr. p. 984. Loquitur orator ita, ut res levis esse videatur; sed quid perversius esse potest, quam nescire id ipsum, de quo agatur, praesertim in summo rerum discrimine? Bene igitur Bremius monuit ironiam subesse, quasi dicas: sie scheinen mir nur den kleinen Fehler zu machen.

οὐχὶ τὴν οὖσαν] vos in deliberando non a vero rerum statu proficiscimini. Neque enim is est, ut de puniendo Philippo agi possit, sed ut saluti vestrae consuli oporteat. ὑπόθεσις enim est id, a quo quis in dicendo vel agendo proficiscatur; cf. §. 2. extr. Neque βουλεύσεσθε dixit, quod multis placuit, sed βουλεύεσθε, quod Athenienses ab oratoribus suis in errorem deductos re vera videbat de eo rerum statu deliberare, qui non esset.

§. 2. ταῦτα ἀμφότερα] τὸ ἐξεῖναι τὰ αὑτῆς ἔχειν et τὸ ἐξεῖναι τιμωρήσασθαι Φίλιππον.

τοῦθ' κτλ.] Verba sic ordinanda sunt: τοῦτο ἱκανὸν ἡμῖν εἶναι προλαβεῖν. Interpretes aliquot Ulpianum secuti existimant Φίλιππον ad verbum, quod est προλαβεῖν, cogitando addendum esse (praevertere Philippo). Male: τοῦτο (sc. ὅπως — σώσομεν) Demosthenes anticipandum esse censet, antequam de Philippo puniendo cogitent. Cf. 4. §. 14: ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, μὴ πρότερον προλαμβάνετε. Aeschines 3. §. 142: πρῶτον μὲν συνέπεισε τὸν δῆμον — —, τοῦτο δὲ προλαβὼν ἔκδοτον μὲν τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν ἐποίησε Θηβαίοις. Quum igitur, quomodo socii servari possint, ante omnia quaerendum sit, non dubium est, quin Bekkerus etiam h. l. recte σώσομεν posuerit; cf. ad 4. §. 20.

τὴν πρώτην] cf. 1. §. 2: τὴν ταχίστην. 18. §. 111: τὴν ὀρθήν. Rost. gr. §. 104, 10.

τοῦτο] τὸ τοὺς συμμάχους σῶσαι, ἡ τῶν συμμάχων σωτηρία.

περὶ τοῦ τίνα κτλ.] v. 4. §. 37. Rost. gr. §. 98. B. c. p. 446.

§. 3. Consilia sua Atheniensibus haud placitura esse videt. τὴν αἰτίαν igitur εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν τύχην καὶ τοὺς καιροὺς καὶ τὸ συμφέρον ἀναφέρει, ut Anaximenis verbis utar rhetor. c. 29.

εἴ πέρ ποτε] Ex eo quod sequitur δεῖται cum Schaefero

Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴ 3
πέρ ποτε, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δὲ οὐχ ὅ τι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκούων σύνοιδα τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν ἢ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μετὰ παῤῥησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ τἀληθῆ λέγω καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται· ὁρᾶτε γάρ, ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δη-

§. 3. ἢ Σ: οὐ b.

ἔδει cogitando adde, quanquam anacoluthia quaedam inest. Poterat enim dici vel ὁ παρὼν καιρός, εἴπέρ τις ἄλλος, — δεῖται vel ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, εἴ πέρ ποτε, — δεῖ. Quae vulgo post ποτέ addebantur, vv. καὶ νῦν, post ea quae praecedunt ὁ παρὼν καιρός sensu carent. Additae esse videntur ex or. 1. §. 6.

περὶ αὐτῶν] ἃ χρὴ συμβουλεῦσαι. Bene enim schol.: τὴν λύσιν τῶν κακῶν εἰδὼς ὀκνεῖ ἀποφήνασθαι. Vidimus or. 1. §. 20., quam caute pedetentimque de theoricis ad bellum transferendis agendum esse putaverit. De numero plurali post ὅ τι illato v. Matth. gr. §. 475. a.

παρὼν καὶ ἀκούων] v. 4. §. 3. — συνειδέναι quum proprie sit scire cum aliquo, saepe ibi usurpatur, ubi minus interest etiam alterum, ad quem id quod scimus pertinet, illud scire, hoc maxime refert, nos eam rem scire. Quo fit, ut scire de aliquo significare videatur. or. 21. §. 2: ὁ δῆμος — ἠδικημένῳ μοι συνῄδει. Isocr. 6. §. 83: συνειδότες Ἀθηναίοις ἐκλιποῦσι τὴν αὐτῶν χώραν. Stallb. ad Plat. Symp. p. 193. E. Buttm. ad Mid. in ind. s. v. Etiam rebus inanimatis interdum conscientia illa tribuitur: Plat. Phaed. p. 92. D: ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις ξύνοιδα οὖσιν ἀλαζόσι. Magis etiam vis prothesis, quae est σύν, obscuratur, ubi dativus non additur, sed ex reliquis verbis cogitando eruendus est. Isocr. 8. §. 113: συνίσασι γὰρ τοὺς πρὸ αὐτῶν τετυραννευκότας — ἀνῃρημένους. Demosth. 49. §. 58: συνειδὼς με ἀληθῆ ἐγκαλοῦντα. cf. 59. §. 67., ubi dativus in accusativis illis delitescit, συνειδὼς μοί με ἀληθῆ ἐγκαλοῦντα. Sic etiam h. l. explicari oportet: σύνοιδα τοῖς πράγμασιν αὐτὰ ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι.

ἐκπεφευγέναι] Opportunitates rerum gerendarum cum feris comparantur, quas venator e manibus elabi patitur. Cf. 14. §. 15. 18. §. 33. Demosthenes saepe hac metaphora utitur.

ἢ τῷ] οὐ τῷ scripserunt, quibus articulus comparativo additus (τὰ πλείω) offensioni esset; sed cf. Soph. Oed. C. 795: ἐν δὲ τῷ λέγειν κάκ' ἂν λάβοις τὰ πλείον' ἢ σωτήρια. Ant. 313: τοὺς πλείονας ἀτωμένους ἴδοις ἂν ἢ σεσωσμένους. — Ad sententiam cf. 23. §. 145: ὅτι, ὦ ἄ. Ἀθ., πολλὰ γιγνώσκοντες ὀρθῶς ὑμεῖς οὐ διὰ τέλους αὐτοῖς χρῆσθε.

πρὸς χάριν] cf. 4. §. 38. 51.

μηγορεῖν ἐνίους εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα.

4 Ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θρᾴκῃ τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τουτὶ Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν μὴν μὲν ἦν μαιμακτηριών, πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν, καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν, καὶ τάλαντα ἑξήκοντα εἰς-

§. 4. γενομένου T.
§. 5. ἀφίετε FΣB: ἀφεῖτε b cum T, ἀφήκατε ceteri. —

εἰς πᾶν] Stallb. ad Plat. Civit. IX. p. 579. B. Rost. gr. §. 108. adn. 13.

§. 4. τῶν γεγενημένων] non pendet e v. μικρά, sed ex v. ὑπομνῆσαι. Cf. Rost. gr. §. 104. adn. 7.

ὅτ'] i. e. ὅτε. Matth. §. 624, 1. Rost. gr. in us. schol. §. 179, 7. — De re ipsa cf. 4. §. 11. 1. §. 13. Factum illud erat mense Maemacterione Ol. 107, 1., qui est m. November a. 352. Iam quum Olynthiaca tertia primis mensibus Ol. 107, 4., post mediam aestatem a. 349. habita sit, M. Seebeck (in Zimmerm. diurn. schol. 1838. p. 779 sq.) bene monuit in verbis τρίτον ἢ τέταρτον nihil inesse dubitationis de tempore, quo illae res gestae sint, sed quum tertius ab illo tempore iam volveretur annus, oratorem τρίτον posuisse, τέταρτον vero adiecisse, quum tertius annus iam prope absolutus esset, ita ut fere iam quartus oratori volvi videretur, praesertim reputanti nuntium illum quidem mense Maemacterione Athenas pervenisse, Philippum vero iam antea opus aggressum esse. τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τουτί vero nominativi sunt, qui adverbii speciem assumserunt similiter atque formulae illae, de quibus ad 4. §. 3. diximus. Accusativi temporis, quos esse voluit Matthiae gr. §. 425. d., locum non habent, quum non spatium temporis indicetur, per quod quid duraverit.

Ἡραῖον τεῖχος] castellum Thraciae, colonia Samiorum, Iunonis cultorum, in ora Propontidis, haud procul a Perintho. Νέον τεῖχος, Δαύνιον τεῖχος similia castella illius regionis erant, contra incursiones Thracum munita.

τότε —] Φίλιππος — φυλάξας — τὸν χειμῶνα ἐπιχειρεῖ. or. 4. §. 31.

γιγνομένου] non γενομένου scripsit Demosthenes, ut Athenienses inter multas orationes magnumque tumultum decrevisse diceret. De numero singulari v. Matth. gr. §. 304. et 441, 2. c. Rost. gr. in us. schol. §. 154, 1. a. FRANK.

τοὺς μέχρι —] Athenienses inde ab duodevicesimo aetatis anno usque ad sexagesimum militare oportebat; cf. 4. §. 21.; illis vero temporibus mercenariis plerumque usos esse Demosthenes saepissime conqueritur; cf. 4. §. 16. Quum igitur tum populus

φέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα, διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, 5
ἑκατομβαιών, μεταγειτνιών, βοηδρομιών· τούτου τοῦ μηνὸς μόγις μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα κενὰς Χαρίδημον καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς (ἦλθε γὰρ ἀμφότερα), οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες ἀφίετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥςπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος σωθείς.

ἐνώχλει Σ. (35. §. 30. ἐνωχλοῦμεν Σ. 21. §. 15. ἠνόχλησεν pr. Σ. 18. §. 50. παρηνώχλησθε Σ. Buttm. gr. I. p. 345.).

partem dimidiam et octavam ipsos naves conscendere iuberet, rem maximi momenti visam esse intelligimus.

§. 5. Levitatem Atheniensium accurate demonstrat. Qui rem gravissimam esse censuerant, plenum fere annum cunctati sunt: quadraginta triremes decreverant, decem miserunt; civibus repletas decreverant, mercenariis replendas miserunt; sexaginta talenta decreverant, quinque Charidemo tradiderunt.

ἑκατομβαιών,—] Nunc ipsum videtur tempus computare. Ita menses singillatim enumerando efficit, ut tempus longius videatur fuisse.

μετὰ τὰ μυστήρια] Mysteria Eleusinia quotannis inde a die quinto decimo usque ad vicesimum quintum vel sextum mensis Boëdromionis (Septembris) celebrabantur; cf. L. Preller in Zimmerm. diurn. scholl. 1835. p. 1001 sqq.

κενὰς] πολιτικῆς βοηθείας. SCHOL. Recte. Cf. 4. §. 43. Charidemo naves tradebantur decem, quas mercenariis militibus ad arbitrium suum compleret. — De Charidemo Orita, deinde ab Atheniensibus civitate donato, v. or. 23. §. 144 sqq. Erat ξεναγός (condottiere), homo libidinosus et veterator. Cf. prolegomena.

ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς] v. 4. §. 11. 1. §. 13.

ἦλθε raro dicitur de nuntiis allatis. Cf. Thucyd. 8, 96: τοῖς δ' Ἀθηναίοις ὡς ἦλθε τὰ περὶ τὴν Εὔβοιαν γεγενημένα. Xenoph. Ages. 1. §. 36: ἀλλ' ἐπειδὴ ἦλθεν αὐτῷ ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν βοηθεῖν τῇ πατρίδι.

καιρὸν οὐδένα] fere idem quod οὐδὲν ἔργον, nicht mehr an der Zeit, nicht mehr nöthig; cf. Thucyd. 5, 13: νομίσαντες οὐδένα καιρὸν εἶναι ἔτι.

ἀφίετε] Augmentum ut hic in Σ etiam deest or. 6. §. 20. 21. §. 79. 23. §. 188. 36. §. 16. et 24. ἠφίει est 18. §. 218. Cf. Matth. gr. p. 487. Imperfectum pertinet ad cunctationis diuturnitatem; cf. or. 5. §. 13: προϊέμεθα. 21. §. 79.

ἠνώχλει — σωθεὶς] h. e. οὐκ ἂν ἐσώθη καὶ ἠνώχλει. Sic apparet, quam parum necessarium sit τότε, quod vulgo ante v. σωθεὶς addebatur. — De tota sententia cf. 1. §. 9.

6 Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· νῦν
δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τού-
των ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. τί δὴ χρησόμεθα,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ
σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσασθε, ὃν τρόπον ὑμεῖς
7 ἐστρατηγηκότες πάντα ἔσεσθε ὑπὲρ Φιλίππου. ὑπῆρχον
Ὀλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ

§. 6. *τὰ μὲν κτλ.*] cf. 4. §. 14.

τις] Quod vulgo addebatur et in codd. Ωuv legitur, *οὗτος*, defendunt Schaeferus, Engelhardt l. d. p. 31., Fritzsch. qu. Luc. p. 18., sed quum ad sensum non necessarium sit, ex or. 1. §. 9. a grammaticis illatum esse docet codicum optimorum consensus. Cf. §. 7. extr.

τούτων] *τῶν τότε γενομένων*, quae nunc ipsum narravit. — De prothesi quae est *περί* v. Matth. §. 347. adn. 1.

πάθητε] coniunctivo usus est, quia hoc, quod iis quae prius evenerant commemorandis evitare studuit, etiamtum evitandum erat; cf. 2. §. 24.

γὰρ] v. Rost. gr. §. 134. 7. a. p. 739. Hic in interrogatione *τί — χρησόμεθα* inest certe utendum esse hac occasione, etiamsi quomodo utendum sit, adhuc deliberetur.

κατὰ τὸ δυνατόν] deleri voluerunt, sed cf. Thucyd. 5, 23: *ὠφελεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν*, eademque verba c. 47. usurpata sunt, ut fere in paciscendo solemnia fuisse videantur; omnibus quae suppetunt viribus.

ἐστρατηγηκότες] quasi vos essetis a Philippo imperatores eius belli creati, quod pro ipsius maiestate tuenda aut amplificanda eiusque auspiciis gerendum esset. REISK.

§. 7. *τινα*] v. 2. §. 1. — Asyndeto vero in hac expositione utitur, ut raptim enumeratis rerum momentis uno obtutu auditores omnem rerum decursum comprehendant.

ἐθάῤῥει τούτους] Matth. §. 414, 12. interpr. Plat. Phaedr. p. 239. D.; differunt autem *θαῤῥεῖν τινα* (de aliquo securum esse, confidere nihil ab eo timendum esse) et *θαῤῥεῖν τινι* (securum esse ob aliquem, confidere eum tibi opem laturum esse).

ἡμεῖς] sc. *πρὸς ἐκείνους*, quod intelligendum esse docent ea quae sequuntur *πρὸς ἡμᾶς*. Sic recte hunc locum explicavit L. Doederlinus de brachylogia serm. Gr. et Lat. p. 14. Omitti illa vocabula tanto magis poterant, quum ne vv. *πρὸς ἡμᾶς* quidem addi opus esset. Schaeferus aliique, qui *πρὸς ἡμᾶς* idem esse voluerunt, quod *πρὸς ἀλλήλους* (cf. 4. §. 10. Matth. §. 489. III.), non cogitaverunt ita *πρὸς ἡμᾶς αὐτούς* dicendum fuisse. — *ἐπράξαμεν* vero est operam dedimus et perfecimus, ut pax fieret; cf. 18. §. 162: *εἰδὼς Ἀριστοφῶντα καὶ πάλιν Εὔβουλον — βουλομένους πρᾶξαι ταύτην τὴν φιλίαν*. §. 311: *τίς γὰρ συμμαχία σοῦ πράξαντος γέγονε τῇ πόλει;* Andoc. 3. §. 17: *νυνὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι κοινὴν εἰρήνην καὶ ἐλευθερίαν πράττετε*.

ὥσπερ ἐμπόδισμα] ut lapis vel laqueus currentis pedem moratur, sic Philippus maiora appetens Olynthiorum et Atheniensium amicitia impediebatur. Bene igitur dixit *ὥσπερ ἐμπόδισμα*, quum substantivi admo-

πράγματα· οὔτε Φίλιππος ἐθάῤῥει τούτους οὔθ' οὗτοι
Φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην·
ἦν τοῦτο ὥςπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυςχερές,
πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμέ-
νην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῶσαι δεῖν ᾠόμεθα τοὺς ἀνθρώ-
πους ἐκ παντὸς τρόπου· καὶ ὃ πάντες ἐθρύλουν, τοῦτο
πέπρακται νυνὶ ὁπωςδήποτε. τί οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄν- 8

§. 7. *ἐκπολεμῆσαι* pr. Σ. — *ἐθρύλουν* FΣ et pr. B: *ἐθρύλουν τέως* b. Cf. 1. §. 7. — *νυνὶ*] *νυνὶ τοῦτο* Σ. in F post *νυνὶ* erasum quippiam. BEKK.

dum raro usurpati originem et vim primam cogitaret. — *δυςχερές* vero pariter atque *ἐμπόδισμα* praedicatum est eius quod praecedit *τοῦτο* (und ein Dorn im Auge): male enim interpretes nonnulli *καὶ δυςχερές* esse voluerunt idque molestum.

ἐφορμεῖν ἀντὶ τοῦ ἐφεδρεύειν· τὸ γὰρ κατά τινων ὁρμεῖν ἐπιτηροῦντας καιρὸν ἐπιθέσεως οὕτως ἔλεγον. Harpocr. p. 90, 22. *ἐφεδρεύειν* proprie de copiis pedestribus, *ἐφορμεῖν* de navibus dicitur. Athenienses militiae pedestris et navalis pariter gnari utraque voce pariter utuntur. — *καιροῖς* esse fere idem quod *ἀτυχήμασιν* intellexit Ulpianus. Cf. 8, §. 42: *οὔκουν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν.* 2. §. 8: *καιροῦ μὲν δὴ — πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα.* Non tantum ea tempora, quibus quis magni aliquid perpetrare potest, sed etiam ea, quibus aliis occasionem praebet aliquid perficiendi, eius *καιροὶ* sunt. — *τοῖς αὑτοῦ καιροῖς*, quod quidam maluerunt legi, soloecum esse docet Rost. gr. §. 99, 3. Cf. Excursus 1.

ἐκπολεμῶσαι] *ἐκπολεμῆσαι* Harpocratio p. 69, 7. testatur etiam in libris Atticianis lectum fuisse, quibus bonitatem cod. Σ deberi videor mihi demonstravisse epist. ad G. Hermannum p. 49 sq. Consuetudo vero Atticorum, ut constanter *ἐκπολεμοῦν* (ad bellum excitare, infestum facere) dicant, et or. 1. §. 7. fidem facit Demosthenem etiam h. l. *ἐκπολεμῶσαι* dixisse. Quod de consuetudine Atticorum dixi, adversatur iis, quae homines docti Ammonium secuti tradunt, *ἐκπολεμῶσαι* esse *εἰς πόλεμον ἐμβαλεῖν*, *ἐκπολεμῆσαι* autem *πόλιν ἐξελεῖν* vel, quod Valckenarium sprevisse miror, *πολέμῳ ἐξελθεῖν*; cf. Valck. animadvv. ad Ammon. p. 72 sq. intpp. Thuc. 8, 57. Sintenis ad Plut. Pericl. p. 166. Sed locos ab H. Stephano et iis, qui huius opes auxerunt, collectos omnes accurate excussi: quo facto ita sentio, ut *ἐκπολεμεῖν* a recentioribus demum scriptoribus usurpatum, sed a grammaticis, suam consuetudinem secutis, saepe in veterum libros illatum esse credam.

νυνὶ] Propter lectionem codd. FΣ possis coniicere Demosthenem dixisse *πέπρακται νυνὶ τοῦτο*, postposito pronomine demonstrativo, librarios vero vel grammaticos ex more ad initium coli reiecisse. Pronominis postpositi exempla habent E. Schneider ad Plat. Civit. 1. p. 24 sq. et H. Funkhaenel qu. Demosth. p. 24.

ὁπωςδήποτε] ratione, quam commemorare non attinet: *γέγο-*

δρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐῤῥωμένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ· χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν τῶν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ᾽ ἐμποδὼν ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ πρὸς ταῦτα ἐπικλῖ-
9 ναι τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινά, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γιγνόμενα, καὶ βοηθοὺς

§. 8. τὸν τῶν] τὸν FTB$ε^m γ^m θ^m$, τὸν [τῶν] b.
§. 10. καθίσατε Bekkerus: libri καθίστατε. — ἱκανοὶ γὰρ enim αὐτόματον (1. §. 7.). Notat Atheniensium inertiam. FUNKH.

§. 8. ἐγὼ μὲν] v. Rost. gr. p. 735. — χωρὶς vero est abgesehen von —. Cf. Plat. Apol. p. 35. B: χωρὶς δὲ τῆς δόξης οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖ εἶναι. Cf. ad Lycurg. §. 13. Stallb. ad Plat. Conviv. p. 173. C.

μικρὸν ὁρῶ] cf. 4. §. 18.

τὸν τῶν μετὰ ταῦτα] Qui τῶν deleri voluerunt, videntur in eo haesisse, quod eo servato Demosthenem dicere putarent, quae futura essent valde timeri. Intelligebant autem sensum hunc esse debere: ea quae futura sint valde *timenda esse*. Hoc putabant inesse in verbis τὸν φόβον τὸν μετὰ ταῦτα. Sed sic tantum inest, si φόβον id esse dicimus, quod metum excitat: ea quae postea metum excitatura sunt haud parva esse video. Similiter Sophocles O. C. 1651: ὡς δεινοῦ τινος φόβου φανέντος. et Isocrates 5. §. 121: ἀλλ᾽ ἀγνοοῦμεν κοινὸν φόβον καὶ κίνδυνον ἅπασιν ἡμῖν αὐξανόμενον. Quod si concedimus, codicum optimorum lectio multo etiam aptior est. ὁ φόβος ὁ τῶν μετὰ ταῦτα est causa timendi quae inest in iis quae futura sunt. Sensus igitur hic est: futura haud parum timenda esse video.

ἐχόντων ὡς ἔχουσι] sic solent Graeci, quando de rebus iniucundis brevi praecidunt. SCHAEF. ad Soph. O. C. 273. Cf. Herm. ad Vig. p. 709. Exempla Demosthenica Fritzschius qu. Luc. p. 159 sq. collegit. — De re cf. 1. §. 26.

ἀπειρηκότων] opibus templi Delphici, quibus exercitum mercenariorum sustentaverant, exhaustis res Phocensium dilabebantur. Cf. 1. §. 26.

μηδενὸς κτλ.] De sententia cf. 1. §. 12. et 25. — τὰ παρόντα de Olyntho, ταῦτα τὰ πράγματα vero de rebus Atheniensium ipsorum et Atticae finibus intelligenda sunt. Olynthiis, quibus in potestatem suam redigendis nunc ipsum occupatus est, prostratis nihil eum impediet, quominus Athenienses in suis ipsorum finibus aggrediatur.

ἐπικλῖναι] primus videtur Demosthenes sensu translato et intransitivo usurpavisse. Cf. 1. §. 13: πάλιν ῥαΐσας οὐκ ἐπὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν ἀπέκλινεν.

§. 9. ἀναβάλλεται] v. 4. §. 14. — De infinitivo futuri cf. Matth. §. 506. VI. Rost. gr. §. 116. adn. 7.

ἑαυτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι γὰρ
εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα
προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπου.
Ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἄν, πάντες 10
ἐγνώκαμεν, καὶ βοηθήσομεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε.
μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παρά-
δοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς. νομοθέτας καθίσατε. ἐν
δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα
(εἰσὶ γὰρ ἱκανοὶ ὑμῖν), ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλά-
πτοντας ὑμᾶς λύσατε. λέγω τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, 11

ὑμῖν b cum Σ: erat ὑμῖν ἱκανοί.
§. 11. λέγω Σ: λέγω δὴ Τη^{m} A^{2}, λέγω δὲ b.

ἰδεῖν—ἀκούειν] Non mirum est haec saepissime similiter opponi; cf. Eur. Phoen. 1485: οὐκ εἰς ἀκοὰς ἔτι δυςτυχία δώματος ἥκει· πάρα γὰρ λεύσσειν πτώματα νεκρῶν. Cic. Philipp. 1. §. 6: quae quum audire mallem quam videre.

δήπου] Vi ironica dictum δήπου haud raro in clausula legitur; cf. §. 17. BREMI.

§. 10. Quum iam sibi ostendisse videatur Olynthiis opem ferendam esse, ita hoc ab omnibus intelligi et probari sumit, ut auditores ipsi oratorem interpellent et moneant, ne quid amplius de ea re dicat. Pergit igitur de ratione exponere, qua Olynthiis succurrendum sit, sed pariter atque in prima Olynthiaca causam ipsam et fontem malorum persequitur, levitatem, qua pecuniam publicam largitionibus dilapidabant, socordiam, qua incendium, nisi ad fines patrios ipsos pervasisset, non ad se pertinere opinabantur, ignaviam, qua militiam ipsi retrectabant. Quod vero in Olynthiaca prima (§. 2 sq.) cautius significaverat, nunc apertius explicat; quanquam etiam hic non ipse rogat, ut leges illae abrogentur, sed rogare cogendos esse dicit eos, qui illas tulerint.

νομοθέτας] De nomothetis ordinariis, sub initium cuiusvis anni ex heliastarum numero constitui solitis, v. Hermanni antiqu. publ. Graec. §. 131. Schoemann. de com. Athen. p. 248 sqq. et antiquit. iuris publ. p. 227 sq. De extraordinariis hic cogitandum esse idem intellexit de com. p. 272.

καθίσατε] or. 24. §. 25: σκέψασθαι, καθ' ὅ τι τοὺς νομοθέτας καθιεῖτε. §. 26: καθίζεσθαι νομοθέτας διὰ ψηφίσματος. §. 29: καθιζομένων γὰρ τῶν νομοθετῶν. Cf. legis verba §. 21: περὶ τῶν νόμων καθ' ὅ τι καθεδοῦνται. et plebisciti ficticii §. 27: τοὺς πρυτάνεις — καθίσαι νομοθέτας αὔριον: ex quibus locis quum appareat καθίζειν vocem legitimam de nomothetis fuisse, multo satius est eam facili mutatione restituere, quam putare Demosthenem hic, ubi proprie loqui decebat, vocem καθιστάναι usurpavisse. Etiam imperativus aoristi huic loco magis convenit quam praesentis. καθιστάναι vero tam vulgare erat, ut facile a grammatico vel librario substitui posset.

ἐν] in consessu s. consilio nomothetarum. Cf. Matth. gr. §. 577. p. 1340. — Quum nomothetae pars essent populi ipsius, dixit μὴ θῆσθε ἐν τούτοις.

§. 11. λέγω] Grammatici asyn-

σαφῶς οὑτωσί, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους, ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθῴους καθιστᾶσιν, εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν
12 γράψοντα, ἃ πάντες ἴστε ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε. πρὶν δὲ

deta oderant; sed „satis trita res est, iustum habere locum asyndeton ibi, ubi id, quod antea significatum erat, accurate explicatur.'' DOBERENZ observatt. Demosth. p. 18. Intelligi ab oratore eam potissimum legem, quae iuberet, ut quidquid redituum publicorum superesset publicis largitionibus destinaretur, ex iis patet, quae ad or. 2. §. 19. exposuimus. Sed videntur ea de re plures leges fuisse.

σαφῶς οὑτωσί] Haec et similia (or. 24. §. 104: *λέξω καὶ οὐκ ἀποτρέψομαι*) ostendunt oratorem non temere, sed consulto dicere ea, quibus se invidiam et offensionem apud auditores suscepturum esse sciat. Ita gravem causam ea dicendi habuisse videtur.

τοὺς — ἐνίους] Orator, postquam generaliter dixit *τοὺς* —, se corrigens et quae dixerat restringens *ἐνίους* addidit, quum non omnes leges militares improbandas et abrogandas esse videret. Fritzschius qu. Lucian. p. 110. comparavit locos Luciani Philopseudis c. 1: *πολλά ἐστιν ἃ τοὺς ἀνθρώπους ἐνίους ἀναγκάζει τὰ ψευδῆ λέγειν*, et c. 18: *ἠνεμωμένον τοῦ πώγωνος τὰς τρίχας ἐνίας*. Quare etiam or. 18. §. 12: *καὶ περὶ ὧν ἐνίων μεγάλας — οἱ νόμοι διδόασι τιμωρίας*. 19. §. 260: *τὰς γὰρ ἀκροπόλεις αὐτῶν ἐνίων Μακεδόνες φρουροῦσιν*. Aeschinis 3. §. 130: *ὑπὸ δὲ τῶν ῥητόρων ἐνίων ἀπολλυμένην*. Xen. Anab. 6, 6, 34: (*οἱ λόγοι*) *οὓς ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἐνίων ἤκουον*. Dubitari potest, utrum alter genitivus ex genitivo qui est *ἐνίων* pendeat, an *ἐνίων* additum sit *ἐκ παραλλήλου*. Hoc posterius ut praeferam faciunt loci, qualis est or. 27. §. 23: *καὶ ὅσα ἔνια μηδὲ καταλειφθῆναι παντάπασιν ἠμφεσβήτηκε*. Pertinet hoc ad eam sermonis Graeci consuetudinem, quam appositionem partitivam vel distributivam homines grammatici nominant; cf. Rost. gr. §. 101, 3. b. Sed ap. Platonem de legg. 6. p. 754. A: *οὐκ ἀγνοῶν, ὅτι πολλαὶ τῶν κατοικισθεισῶν διάφοροι ταῖς κατοικισάσαις πολλάκις ἔνιαι γεγόνασί τε καὶ ἔσονται*, mihi *πολλαί* videtur delendum esse.

θεωρικά] *ὡς θεωρικά* est in cod. T. Particulam deberi grammatico monuit Schaeferus; Graecos enim in talibus particulam modo ponere, modo omittere. Cf. Dobreeus ad Aristoph. Plut. 314. Hanov. exercitt. critt. p. 140. Stallb. ad Plat. Protag. p. 315. C. Kuehner. ad Xen. Comment. 2, 1, 12. — Distributionem pecuniae publicae non omnino damnat; sed eam temere distribui et ab iis consumi queritur, qui nihil meruerint; cf. §. 34. 1. §. 20.

ἀτακτοῦντας] militiam detrectantes. Videtur igitur Demosthenes eas leges intelligere, quibus quaedam hominum genera vacationem militiae habebant, ut mercatores, vectigalium redemtores, choreutae; cf. Herm. antiqu. public. Graec. §. 152, 15.

ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε, τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὑρήσετε, ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δὲ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβε-

§. 12. παθεῖν b cum Σ: erat τοῦ παθεῖν.

εἶτα] proinde, „rem alteram ex altera causarum et eventuum lege nexam indicat." Ellendt. lex. Soph. I. p. 642. Matth. gr. §. 603. p. 1427. — Si boni vident cives malos poenam non subire, sed impune officiis suis deesse, ipsi etiam alacritatem deponunt, quum nec gratiam sibi haberi nec operam suam quidquam proficere intelligant. Bene igitur habet quod est in codd. optimis ἀθυμοτέρους, multo minus loco convenit ῥαθυμοτέρους, quod est in Υ et Schaefero aliisque placuit. Munere suo funguntur boni, sed minus alacriter. Cf. Aeschines 3. §. 177: τοὺς δὲ χρηστοὺς εἰς τὴν ἐσχάτην ἀθυμίαν ἐμβαλεῖτε. §. 245: ἀθυμότεροι δὲ οἱ ζῶντες γίνονται ὁρῶντες τῆς ἀρετῆς ἆθλον τὸν θάνατον κείμενον, τὴν δὲ μνήμην ἐπιλείπουσαν.

ταῦτα] cf. 2. §. 15.

ἃ] Quae intelligenda sint, docet §. 33.

§. 12. ὑφ'] cf. 4. §. 33. — Consulto ὑπὲρ ὑμῶν ὑφ' ὑμῶν coniuncta esse Bremius monuit. Perversitas populi ita magis patescit.

περιγίγνεσθαι] praesertim quum hoc solum ipsi reliquum futurum, hunc unum sit laboris fructum ablaturus. REISK. quod nos dicimus dabei herauskommen. Sic saepe Demosthenes, rarius alii. Cf. 8. §. 53.

παθεῖν] Articulum τοῦ non posse omitti Schaeferi est sententia aliorumque interpretum doctissimorum. Sed praegresso vel nominativo vel accusativo pronominis saepissime omittitur, etiam in prosa oratione. or. 9. §. 23: οὐδεπώποτε — συνεχωρήθη τοῦθ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ποιεῖν ὅ τι βούλοισθε. Stallb. ad Plat. Gorg. p. 469. C. aliisque locis permultis. Matth. gr. §. 472, 2. b. Rost. gr. §. 101, 3. c. Sed etiam genitivi et dativi certa sunt exempla. or. 6. §. 3: ἡμεῖς οἱ παριόντες τούτων μὲν ἀφέσταμεν, καὶ γράφειν καὶ συμβουλεύειν. Isocr. Busir. §. 15: ἤρξατο μὲν οὖν ἐντεῦθεν ὅθεν περ χρὴ τοὺς εὖ φρονοῦντας, ἅμα τόν τε τόπον ὡς κάλλιστον καταλαβεῖν καὶ τροφὴν ἱκανὴν — ἐξευρεῖν. Plat. Conv. p. 192. D: ἆρά γε τοῦδε ἐπιθυμεῖτε, ἐν τῷ αὐτῷ γενέσθαι ὅ τι μάλιστ' ἀλλήλοις. Plutarch. Philop. c. 3: καὶ τοῖς πρὸς τοῦτο χρησίμοις μαθήμασιν ὑπήκουε προθύμως, ὁπλομαχεῖν καὶ ἱππεύειν. Nec alienus est locus Platonis Gorg. p. 519. D: καὶ τούτου τοῦ λόγου τί ἂν ἀλογώτερον εἴη πρᾶγμα, ἀνθρώπους ἀγαθοὺς καὶ δικαίους γενομένους — ἀδικεῖν τούτῳ ᾧ οὐκ ἔχουσιν; cuius generis alios collegit Schoemannus ad Isaeum p. 188.

μᾶλλον — φοβερώτερον] cf. de hac consuetudine sermo-

ρότερον ποιῆσαι. καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ
13 τεθείκασιν· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶσαν ἔβλαψε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι' ἧς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδένα ἀξιοῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστε εἰς προὖπτον κακὸν αὑτὸν ἐμβαλεῖν.
14 Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα οὐδενὸς ἄξιόν ἐστιν, ἂν μὴ

§. 14. ἐγράφη Sauppius: γραφει (supra ἂν … η) FB, ἂν γραφῇ b cum

nis Graeci comparativo adverbium μᾶλλον addendi Matth. §. 458. Stallbaumius Plat. Hipp. mai. p. 285. A: ὠφελιμώτερον (ἐστὶ) τὴν ὑπὸ σοῦ παίδευσιν — παιδεύεσθαι μᾶλλον ἢ τὴν ἐπιχωρίαν. et similes locos ita recte defendit, ut μᾶλλον cum vi quadam subiici et vim comparativi denuo ingeri et augeri dicat. Sed ea explicatio hic adhiberi non potest, quum μᾶλλον ἢ νῦν praecedat, φοβερώτερον sequatur.

καὶ λύειν γε] Frankius particula γε putat λύειν ita efferri, ut hoc iis opponatur, quae antea significata erant, τῷ γράψαι τὰ συμφέροντα. Sed ordo sententiarum hic est: λύειν δεῖ τοὺς νόμους ἐκείνους καὶ ἀξιοῦν γε δεῖ τοὺς αὐτοὺς οἵπερ καὶ τεθείκασι λύειν τοὺς νόμους τούτους, leges abrogandae sunt et quidem abrogandae ab iis, qui tulerunt. Pertinet igitur γε ad totum quod sequitur colon, sed post id vocabulum positum est, quod plurimum momenti habet.

§. 13. θεῖσιν] sc. τοὺς νόμους τούτους. Notum est enim τιθέναι esse vocem solemnem de eo qui legem ferat, τίθεσθαι de populo qui legem sanciat, λύειν de lege abroganda. — Acerbe perversam levitatem Atheniensium perstringit, oratorem, qui reipublicae perniciosa suaderet, sed libidinibus et ignaviae plebis serviret, summo favore prosequentium, ei vero, qui salutaria, sed minus grata iuberet, summa pericula intendentium.

ἀξιοῦτε] existimate. Cf. Buttm. index or. Mid. s. v. et ind. dialogg. Platon. s. v. Bekk. anecd. p. 412, 26: ἀξιῶν· ἀντὶ τοῦ νομίζων, ὑπολαμβάνων. Λυσίας καὶ Πλάτων. ἀξιοῖ· Ἀντιφῶν καὶ Λυσίας ἀντὶ τοῦ νομίζει.

τηλικοῦτον] tam potentem; cf. §. 28.

§. 14. ἐκεῖνο] Postquam de levitate exposuit, qua Athenienses voluptati suae quam saluti publicae prospicere mallent, ad alterum consiliorum salutarium impedimentum gravissimum venit, socordiam, qua magna loquebantur, nihil faciebant. Cf. 4. §. 19. 2. §. 12. 5. §. 2.

προθύμως] patet cum ποιεῖν coniungendum esse.

ἐγράφη] Quod in codicibus optimis est γράφει ferri non potest; nam quae Schaefero similia videbantur ὁ νόμος λέγει, κε-

προςγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τά γε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προςήκει πράττειν ἢ περὶ ὧν ἐγράφη διαπράξασθαι, οὔτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον· πάλαι γὰρ ἂν ἕνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει· τὸ γὰρ πράτ- 15
τειν, τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστιν. τοῦτ' οὖν δεῖ προςεῖναι, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμενοι, καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα, καὶ πρᾶξαι δὲ δυνή-

ε=η=θ= Υ et corr. Σ, γράφει ceteri.
§. 15. εἰσιν om. pr. Σ.

λεύει, valde dissimilia sunt, quum lex per prosopopoeiam loqui et iubere possit, scribere non possit, scribendo ipsa effecta. Ad sensum optimum est ἂν γραφῇ, sed ut appareat coniecturam esse grammatici, id quod sensus postularet reponentis. Sensum eundem praebet, quod coniectura multo faciliore invenimus, ἐγράφη. Sententia vero generalis est, quae ad plebiscita omnia pertinet, itaque ea quoque complectitur, quae ad Philippum spectabant.

ἕνεκά γε] Matth. §. 576. Stallb. ad Plat. Civit. I. p. 329. B. Similiter nos wegen usurpamus.

§. 15. ὕστερον — πρότερον] quae quum et de temporis et de dignitatis et gravitatis ordine dici possint, utraque ratione mixta oxymoron oritur. Quod ut recte intelligeretur, τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττον addidit. Similiter C. Marius apud Salustium Iug. 85: praeposteri homines: nam gerere quam fieri tempore posterius, re atque usu prius est.

τοῦτ'] sc. τὸ πράττειν. — τὰ ἄλλα vero sunt ea ipsa, quae sequuntur: sunt Athenis, qui consilium ferre possint et diserte exponere; quid bonum et salutare sit, vos acri iudicio perspicitis; status rerum is est, ut agere possitis, dummodo recte feceritis. Ita enim πράττειν et ποιεῖν proprie differunt, ut πράττειν sit agere, h. e. occupatum esse aliqua re (handeln), ποιεῖν facere, h. e. operam dare, ut fiat aliquid (machen).

εἰπεῖν — γνῶναι] Saepe hanc laudem impertit Atheniensibus; v. or. 2. §. 12. 6. §. 3. Similiter iam Cleon Thucydideus (3, 38.): καὶ μετὰ καινότητος μὲν λόγου ἀπατᾶσθαι ἄριστοι, μετὰ δεδοκιμασμένου δὲ μὴ ξυνέπεσθαι ἐθέλειν, — καὶ μάλιστα μὲν αὐτὸς εἰπεῖν ἕκαστος βουλόμενος δύνασθαι, εἰ δὲ μή, ἀνταγωνιζόμενοι τοῖς τοιαῦτα λέγουσι, μὴ ὕστεροι ἀκολουθῆσαι δοκεῖν τῇ γνώμῃ.

δυνάμενοι — ὀξύτατοι] De oratoribus, in quorum numero ipse est, positivo gradu modeste utitur, auditorum ingenium superlativo extollit.

καὶ — δὲ particulis Demosthenes haud raro utitur; or. 7. §. 5. 9. §. 70. 18. §. 43. 215. 21. §. 26. 126. 189. 22. §. 33. 23. §. 51. 24.

16 σεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πότε ἃ δεῖ πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν προείληφε τὰ χωρία ἅνθρωπος, εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἴσχιστα πεισόμεθα; οὐχ οὕς, εἰ πολεμήσαιεν, ἑτοίμως σώσειν ὑπισχνούμεθα, οὗτοι νῦν πολεμοῦσιν; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ἡμέ-
17 τερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅ τι ἂν εἴπῃ τις; ἀλλὰ πρὸς

§. 16. ἅνθρωπος b cum Σ: erat ἄνθρωπος. Cf. or. 1. §. 3. — πολεμήσαιεν] πολεμήσαιεν$^{\sigma\epsilon\iota}$ B, πολεμήσαιεν ἐκεῖνος $\varepsilon^m \eta^m \vartheta^m$ (sic Morelius), πολεμήσαιεν ἐκείνῳ T, πολεμήσειεν ἐκεῖνος H,

§. 140. 52. §. 11. Usurpantur, ubi additur quod quum iis quae praecedunt quodammodo oppositum sit minus exspectabas additum iri: quo fit, ut prae ceteris emineat. Cf. Hartung. partic. Gr. I. p. 181 sq. Sic hoc loco, quum priora duo facile concederentur, hoc tertium dubium erat: itaque iis quae sequuntur illustrat.

§. 16. χρόνον — καιρόν] quando et qua occasione contra Philippum bellum facietis? Nimis diu enim iam exspectavistis (cf. 2. §. 25.) et occasio nunc quummaxime opportuna est (§. 6.).

ἢ πότε —] et potestis et debetis bellum facere. Quum priora (τίνα γὰρ χρόνον —) Athenienses moneant bellum geri posse, quae sequuntur docent arma capi oportere. Mira vero est vis harum interrogationum, omnia rei momenta summa brevitate repetentium. Totidem sunt aculei, quibus civium animos leves et inertes pungit, ut rem strenue agant.

προείληφε] Quae urbes et regiones intelligendae sint, docent or. 4. §. 4. 1. §. 9. 2. §. 9.

ταύτης] de qua nunc ipsum agimus. Fines Olynthiorum intelligendi sunt. Sic §. 24. ταύτην τὴν χώραν Macedoniam dicit.

εἰ πολεμήσαιεν] Schaefero placuit εἰ πολεμήσειεν ἐκεῖνος, Reiskius legi voluit πολεμηθεῖεν. Sed codicum discrepantia accuratius considerata facile intelligitur πολεμήσαιεν verum esse, reliqua grammaticis deberi. Nec quidquam in re ipsa inest, quod huic lectioni adversetur. Olynthii quum amicitiam Philippi non satis sinceram et fidam esse viderent, cum Atheniensibus pacem fecerant (23. §. 108. 3. §. 7.). Athenienses autem ad bellum eos instigaverant (3. §. 7. 1. §. 7.) et, quum opes eorum Philippo pares non essent, polliciti erant se eos ab omni periculo tutos praestaturos esse. Ita Demosthenes paulo magnificentius dicit Athenienses eos σώζειν voluisse. Iam bellum non Olynthii intulerant, sed Philippus imminebat. Sed non opus est ob eam causam πολεμοῦνται teneri, quod vulgo legitur. Nam qui bello petuntur, et ipsi bellum gerunt. πολεμοῦσιν vero dicendum erat; Athenienses enim, qui ad bellum instigantes auxilium promiserant, dixerant εἰ πολεμήσετε: iam id ipsum Demosthenes dicit evenisse, quod si eventurum esset, Athenienses opem polliciti erant. Nihil profecto est, quod nos movere possit, ut ab auctoritate codicis Σ hic desciscamus: in quo quae a prima manu habentur, interdum probari non possunt, sed

θεῶν πάντα ἐάσαντες καὶ μόνον οὐχὶ συγκατασκευάσαντες αὐτῷ, τότε τοὺς αἰτίους οἵτινές εἰσι τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ, ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ πάντων μᾶλλον, ἥττηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δήπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων, εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος,

suppl. A[1], rc. A[3]. — πολεμοῦσιν pr. ΣB: πολεμοῦνται b. — εἴπῃ Sauppius: εἴποι b.

§. 17. ἐάσαντες om. pr. F, in γρ. habet Σ. — φυγόντων b cum Σ: erat φευγόντων.

grammatici interpolantis nunquam sunt. πολεμοῦνται vero iis debemus, qui, quum Olynthiis bellum a Philippo illatum fuisse ex his orationibus intelligerent, id ipsum hic dicendum fuisse putarent.

βάρβαρος] Quanquam Macedones Illyricae gentis fuisse videntur, genus regium tamen ab Heraclidis Argivis originem ducere credebatur; sed Demosthenes huius discriminis ratione non habita saepe Philippo barbarae originis notam inurit; v. §. 24. 9. §. 31. Krueger. app. Demosth. V. p. 772. C. F. Herm. antiqu. publ. §. 15, 5.

εἴπῃ] Quum sensus non possit hic esse: quod quis dicere possit, sed hoc inesse oporteat: quidcunque quis dixerit, codicum lectionem omnium mutavi.

§. 17. Postquam omnem tergiversationis praetextum praecidit, interrogat, num quid absurdi, quod solum reliquum sit, facere velint.

συγκατασκευάσαντες] cf. §. 6.

τότε facit, ut temporis illius, quod participiis significatum est, ratio magis attendatur. Cf. 21. §. 125: δόντα λόγον καὶ ὑποσχόντα κρίσιν περὶ ὧν ἄν τις ἐγκαλῇ, τότ' ἀμύνεσθαι. Similiter usurpantur οὕτως, εἶτα, ἔπειτα post participia; v. Rost. gr. 130. adn. 3.

φυγόντων Bekkerus optimo iure recepit. Nam quum fugaces non inter fugiendum, sed postquam fugerunt, alios incusare soleant, certe hos post fugam institutos sermones hoc loco solos respici posse participia ἐάσαντες et συγκατασκευάσαντες ostendant, φευγόντων hic ea tantum ratione defendi posset, quae a Schaefero prolata est, ut participium substantivi speciem habere diceremus, temporis notione obliterata. Exempla talium participiorum habent Schaefer ad Eur. Or. 740. et Rost. gr. §. 130,6. Sed οἱ φεύγοντες sunt vel exsules, vel rei, nunquam οἱ τρέσαντες. Obtemperandum igitur erat codici optimo, qui etiam h. l. id habet, quod deinde (τοὺς φυγόντας) codd. Bekkeri omnes dederunt; nam ante Bekkerum τοὺς φεύγοντας legebatur.

διὰ πάντας] Reiskius πάντες διὰ scribi voluit. Sed τῶν φυγόντων οὐδεὶς et πάντας τοὺς φυγόντας inter se opponuntur. Nemo eorum qui fugerunt se ipsum incusat, omnes tamen culpam cladis sustinent. SCHAEF.

ἐποίει — ἐνίκων] vertunt: quod si *fecissent* singuli,

18 ἐνίκων ἄν. καὶ νῦν οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα· ἀναστὰς
ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελ-
τίω· ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα·
οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εἰ δέον εὔξασθαι πα-
ραλείπει. εὔξασθαι μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον
εἰς ταὐτὸ πάνθ' ὅσα βούλεταί τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ·
ἑλέσθαι δέ, ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκ-
έθ' ὁμοίως εὔπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν
19 ἡδέων, ἂν μὴ συναμφότερα ἐξῇ, λαμβάνειν. εἰ δέ τις

§. 18. *μέν* ΣΤ: *μὲν γάρ* b. — *ἀθροίσαντα* b cum F.

universi *vicissent*. Rectius vertamus: quod si *facerent* singuli, universi *vincerent*. Loquitur enim orator de re et saepius facta et nunc fieri solita. SCHAEF. De re saepius facta loquitur, sed hoc inest in tota sententiae conformatione, quum communiter de iis qui aliquando fugerunt dicat. At de eo, quod factum esset, cogitandum esse et *ἥττηνται* et *ἐξῆν* demonstrant. Imperfecto usus est, quod fugaces illi manere debebant. Manendi autem actio durat et inter manendum victoria reportatur. Omnino mihi videtur illud discrimen, ut imperfectum ad praesens, aoristus ad praeteritum tempus plerumque referatur (cf. G. Herm. *ἄν* p. 49 sq.), haud recte statui; v. quae ego in Iahnii annall. VI. p. 51. exposui et Rost. gr. §. 121. 10. A. b.

§. 18. *καὶ νῦν —*] ut milites fortiter pugnare decet, non, quum fugerint, in alios cladis culpam conferre, sic etiam vos aliquid facere oportet, non tergiversando, oratorum consilia reprehendendo, ea parum iucunda esse dictitando ignaviam tegere et tempus terere.

βέλτιστα] Post hoc vocabulum et post *βελτίω* et post *ἡδέα ταῦτα* signa interrogandi ponebantur; iure mutavit H. Funkhaenel (cf. Rost. gr. §. 121. adn. 14.), quanquam hanc consuetudinem ab interrogando initium cepisse inversio periodorum similium linguae Germanicae videtur docere. Demosthenes vero haud raro ita loquitur; v. §. 34. 18. §. 117. 198. 274. 20. §. 79. 23. §. 26 sq. Dissen ad or. de cor. p. 284 sq. De Latinis cf. Heindorf. ad Hor. Sat. 1, 1, 45. Madvig. gr. Lat. §. 348. adn. 5.

ἀγαθῇ τύχῃ] formula bene precandi a Graecis usurpata, quum vel ipsi vel alii aliquid susciperent. Cf. Plat. Criton. p. 43. D. BREMI. In Demosthenis ipsius scuto inscripta erat: Plut. Dem. c. 20. Inde vel simulacra et aras Boni Eventus habebant. Nos dicimus: in Gottes Namen.

δέον εὔξασθαι] Orator ridet Athenienses, qui omnia *εὐχαῖς* perfici posse sperarent. Sensus est: nisi si forte hoc est *ἀδίκημα*, quod concionans votorum loco salutaria, quamvis vobis iniucunda, suadet. SCHAEF. De sententia illa, non votis auxilia deorum parari, sed strenue agendo, cf. 2. §. 23. Adde Babrii nuper detecti fabulam 20.

μέν] *γάρ* quod vulgo additur recte quidem sententiarum cohaerentiam indicat, sed huic loco impetus et vigoris pleno multo magis convenit ea particula o-

ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἐᾶν καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων; εἴποι τις ἄν. φήμ' ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω, εἴ τῳ ποτε ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ', οἶμαι, μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἡ παρ' ἑκάστου βούλησις, διόπερ ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν αὑτὸν ἐξαπατῆσαι· ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται, τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω

missa novum quasi initium dicendi fieri.

ἀθροίσαντα] Spiritum lenem restitui, quod et Σ eum fere constanter habet (cf. 14. §. 30. 19. §. 228. 20. §. 131. 138. 21. §. 135.; de or. 22. §. 68. dubito) et Isocratis codices egregii uno loco excepto ubique tuentur (cf. intpp. ad 4. §. 44.). Quanquam enim argumenta, quibus asperum H. Funkhaenel ad Androt. p. 119 sq. et Fr. Ellendt. lex. Soph. I. p. 30. tuentur, satis valida sunt, praestat tamen in his rebus codicum optimorum constans testimonium sequi.

ἑλέσθαι] si de rebus publicis deliberatur, non liberum est eligere et hoc unum spectare, quid gratissimum sit, sed id quod res ferunt sequi oportet, quamvis ingratum sit. — De v. quod est προτεθῇ cf. or. 4. §. 1.

§. 19. Redit ad id, quod Atheniensibus maxime displicere et consiliis suis maxime obstiturum esse bene noverat, pecuniam theatralem ad usum belli transferendam esse.

εἴπερ ἔστιν] sc. τις, ὃς ἔχει τὰ θεωρικὰ ἐᾶν.

γέγονεν ἢ γενήσεται] contigit vel continget. Sic praesertim in optandi formulis γίγνεσθαι saepissime usurpatur. Cf. Soph. Phil. 324: θυμὸν γένοιτο χειρὶ πληρῶσαί ποτε. Aristoph. Georg. frgm. 8: εἰ γὰρ ἐμοὶ παυσαμένῳ τοῦ πολέμου γένοιτο σκάψαι κἀποκλάσαι.

παρόντα — ἀπόντων] Lysias 12. §. 78: δὶς γὰρ ὑμᾶς κατεδουλώσατο (Theramenes), τῶν μὲν παρόντων καταφρονῶν, τῶν δὲ ἀπόντων ἐπιθυμῶν. FUNKH. Hesiodus ἔ. 366 sq.: ἐσθλὸν μὲν παρεόντος ἑλέσθαι, πῆμα δὲ θυμῷ χρηΐζειν ἀπεόντος· ἅ σε φράζεσθαι ἄνωγα.

μέγα — ὑπάρχει] ne quis male intelligat, cf. Rost. gr. §. 100, 4. c.

τοῖς τοιούτοις λόγοις] si qui ea quibus ad libidines vestras explendas abutimini vobis relinquunt et alia, quae non sunt, ad belli usum vobis praesto futura esse dicunt.

διόπερ] propterea quod —, quae significatio fere ignota est. Cf. Xenoph. Comment. 4, 8, 7: οὐ διὰ τὸ φιλεῖν ἐμέ, — ἀλλὰ διόπερ καὶ αὐτοὶ ἂν οἴονται ἐμοὶ συνόντες βέλτιστοι γενέσθαι.

οἴεται] Dionysius de Thucyd. c. 34: ἃ γὰρ ἕκαστος εἶναι βούλεται περὶ τὸ φιλούμενόν τε καὶ θαυμαζόμενον ὑφ' ἑαυτοῦ, ταῦτα καὶ οἴεται, qui et ἕκαστος in colo priore ponendo et εἶναι addendo verba Demosthenis explicavit. Ne quis vero εἶναι necessarium esse putet, v. or. 18. §. 229: ἀντὶ μὲν τοῦ Θηβαίους μετὰ Φιλίππου συνεμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν, ὃ πάντες ᾤοντο, ubi grammati-

20 πέφυκεν. ὁρᾶτε οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ᾽ οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέχεται καὶ δυνήσεσθε ἐξιέναι καὶ μισθὸν ἕξετε. οὔ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων ἐλλείποντάς τι δι᾽ ἔνδειαν χρημάτων

§. 20. λείποντάς Σ.

corum additamentum ἔσεσθαι recte deest in codd. Σks. or. 21. §. 174: τί οἴεσθε τἄλλα; et quae exposuit H. Funkhaenel ad Androt. p. 100. Ad sententiam ipsam cf. Thucyd. 4, 108: εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι οὗ μὲν ἐπιθυμοῦσιν ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ διδόναι, ὃ δὲ μὴ προςίενται λογισμῷ αὐτοκράτορι διωθεῖσθαι.

§. 20. καὶ δυνήσεσθε —] Vulgo commate post v. ἐνδέχεται posito haec ita explicant, ut καί fere sit: quo facto. Cf. 18. §. 112: δειξάτω, κἀγὼ στέρξω καὶ σιωπήσομαι. Exempla collegerunt F. Ritschel. sched. crit. p. 21 sqq. et L. Dissen ad Pind. Nem. 4, 37. Sed Bekkerus illud comma delevit, ita ut δυνήσεσθε et ἕξετε pariter atque ἐνδέχεται e particula ὅπως pendeant. Recte: nam ea quae sequuntur non ad verba καὶ δυνήσεσθε — — referri possunt, sed causam continent, cur rem ita considerare debeant, ut bellum strenue contra Philippum gerere possint.

οὔ τοι —] τραχεῖα μὲν ἡ ἔννοια, ἐν δὲ τῷ καθόλου λεχθεῖσα λειοτέρα πως γίνεται. SCHOL. Conf. Hermog. III. p. 234, 16. Walz.

ἐλλείποντας] λείποντας, quod est in Σ, tueri possis comparans λείπειν τὴν τάξιν et similia, sed hic dicendum est turpe esse aliquid praetermittere eorum, quae bellum requirat, ob pecuniae penuriam. Hoc vero est ἐλλείπειν τι (es an etwas fehlen lassen), ut ἐλλείπειν οὐδέν est nihil reliquum facere. Patet vero verba sic iungenda esse: δι᾽ ἔνδειαν χρημάτων ἐλλείποντάς τι τῶν τοῦ πολέμου.

εὐχερῶς] leviter, socorditer. Cf. 18. §. 70: ὦ λέγων εὐχερῶς ὅ τι ἂν βουληθῇς. §. 264: οὐ γὰρ — πάντ᾽ οἶμαι δεῖν εὐχερῶς λέγειν.

ὀνείδη] cf. §. 8. — Post id quod sequitur οὐδ᾽ patet cogitando repetendum esse σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων.

Κορινθίους] Quum de subita expeditione cogitandum sit, haec aptissime referemus ad ea, quae Thucydides 1, 105. narrat a. 460. evenisse (cf. Krüger, historisch-philol. Stud. p. 162.). Corinthii, quod Megarenses ad Athenienses defecerant, irati irruptionem fecerunt in fines Megarensium. Sperabant enim fore, ut Athenienses, qui magnas copias et in Aegyptum et in Aeginam miserant, aut resistere non possent, aut copias ex Aegina revocarent. Sed Myronide duce τῶν ἐκ τῆς πόλεως ὑπολοίπων οἵ τε πρεσβύτατοι καὶ οἱ νεώτατοι propere profecti sunt et Corinthios fuderunt. — Ad aliam rem Demosthenis locum pertinere aiunt auctor scholii Augustani et schol. Aristidis III. p. 328. Ddf. Corinthios aliquando Atheniensibus interdixisse, ne ad ludos Isthmios venirent, quum autem Athenienses theoriam cum armatis misissent, Corinthios eam admisisse, armatos vero redisse. In qua re festinatione haud magnopere opus fuisse apparet.

Μεγαρέας] De re aliqua in-

τῶν τοῦ πολέμου εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνείδη φέρειν, οὐδ' ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας ἁρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἐᾶν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις.

signi videtur etiam hic cogitandum esse. Nihil vero insignius rixa illa Atheniensium et Megarensium de agris sacris dearum Eleusiniarum. Megarenses enim quum a. 446. rursus ab Atheniensibus descivissent (Thuc. 1, 114.), agros illos aravisse arguebantur (Thuc. 1, 139.) et foro portubusque ab Atheniensibus Pericle auctore arcebantur. Deinde quum Anthemocritus, caduceator Atheniensium, in finibus Megarensium interfectus esset (Pausan. 1, 36, 3. Plut. Pericl. 30. Harpocrat. p. 21, 3.), nonne putamus Athenienses armis raptis profectos esse et irrupisse in fines Megarensium? Satis certo enim scimus Anthemocritum aliquando interfectum esse, quum Megarenses moneret, ne agros sacros ararent; Megarenses plus semel aravisse nemo tradidit nec verisimile est; Plutarchus narrat l. d. Anthemocrito caeso Charinum pertulisse, ut praetores singulis annis bis in fines Megarensium impressionem facerent (Thucyd. 4, 66.). Hoc plebiscitum ante initium belli Peloponnesiaci factum esse non posse vidit Fr. W. Ullrich (das Megarische Psephisma p. 36.). Videmur igitur ordinem rerum hunc fuisse iure coniicere. Megarenses arant agros deabus Eleusiniis consecratos. Ob eam rem a. 432. Pericle auctore foro et portubus Atheniensium arcentur. Anthemocritus a. 431. caeditur: quo caeso Charinus rogationem perfert. Prima irruptio videtur ea fuisse, de qua Thucyd. 2, 31. narrat. Ad eam ipsam hunc Demosthenis locum pertinere arbitror. Plutarchus l. d. errat, quod Periclem tantum caduceatorem misisse dicit, quod Charinum etiam de Megarensibus foro arcendis tulisse refert, quod irruptiones illas binas iam a. 432. decretas esse opinatur. Mirus vero est error eius, qui orationem tertiam decimam de syntaxi contexuit, de Megarensibus ita verba facientis, quasi Demosthenis tempore ob agros sacros aratos ab Atheniensibus bello petiti essent: quanquam etiam C. Brückner Philippi p. 376. ita existimat. In eum errorem videntur hoc loco, quem tractamus, inducti esse, quod Demosthenes ita loquitur, ut iidem, quos contra Philippum rem strenue gerere vult, cum Corinthiis et Megarensibus decertavisse videantur. Sed bene Frankius: „non quid homines," inquit, „sed quid cives, quid rem publicam, quae semper una eademque est, deceat, exponit."

ἁρπάσαντας] festinationem et impetum exprimit. Cf. or. 17. §. 3: ἁρπάσαντας ἂν ὑμᾶς τὰ ὅπλα πάντα κίνδυνον ὑπομεῖναι. Eurip. Bacch. 621: ἵεται, ξίφος κελαινὸν ἁρπάσας, δόμων ἔσω. Aristoph. Avv. 359: τὸν ὀβελίσκον ἁρπάσας, εἶτα κατάπηξον πρὸ σαυτοῦ.

Φίλιππον] scilicet barbarum illum; cf. §. 16. Corinthii et Megarenses Graeci erant, Philippus barbarus est. Corinthii agros Megarensium depopulabantur et Megarenses agros vacuos araverant, Philippus civitates multas Graecorum servitute afficit. Illa levia sunt, si hoc comparaveris.

ἐφοδίων] Vox ἐφόδια stipendium et cibaria, militibus

21 *Καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν τὴν ἄλλως προῄρημαι λέγειν· οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχής εἰμι ἐγώ, ὥςτε ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι. καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω,*

dari solita (4. §. 28.), complectitur. — De dativo *τοῖς στρατ.* cf. 1. §. 22.

§. 21. *τισὶν ὑμῶν* dicendo invidiam minuit, quam movisset, si omnibus Atheniensibus eam iudicii perversitatem tribuisset, ut in eum, qui salutaria, sed ingrata suaderet, odium susciperent.

τὴν ἄλλως] Photius lex. p. 585, 21: *τηνάλλως· μάτην. καὶ οὐ τηνάλλως μετὰ τῆς ἀποφάσεως λέγεται. — ἔστι καὶ παρὰ τοῖς περὶ Δημοσθένην καὶ ἐν Θεαιτήτῳ Πλάτωνος.* Cf. Demosth. or. 19. §. 181. 336.; nam 6. §. 32. cum cod. Σ *ὡς ἄλλως* scribendum est. Plat. Theaet. p. 172. E: *καὶ οἱ ἀγῶνες οὐδέποτε τὴν ἄλλως, ἀλλ' ἀεὶ τὴν περὶ αὐτοῦ*, qui locus docet non esse *τηνάλλως* coniunctim scribendum. Hic vero vv. *τὴν ἄλλως* iis quae sequuntur, *προῄρημαι λέγειν*, coniungendae sunt.

ἄφρων est qui sua ipse temeritate et levitate ad prava consilia delabitur, *ἀτυχής*, quem diis iratis natum vis quaedam fatalis transversum agit. Bene comparaverunt *κακοδαίμων, βαρυδαίμων* (cf. 2. §. 20.). 19. §. 173: *οὐ γὰρ ἔγωγ' οὕτως ἄθλιος οὐδ' ἄφρων.*

ἀκούω] cf. 4. §. 23. — *οὓς* vero quod sequitur patet ad *τοὺς λέγοντας* referendum esse. Sic Aeschines 1. §. 25 sq. antiquos illos oratores laudibus extollit.

οὐ πάνυ] non admodum, nicht sonderlich, h. e., si mentem oratoris spectas, *οὐδαμῶς*, haudquaquam. Cf. 8, 2. Sintenis ad Plut. Themist. c. 4. FRANK.

Ἀριστείδην —] Aristidem et Periclem non populi favorem secutos esse, sed quod magnum ipsis et honestum esse videretur, quis nescit? De illo iuvat Plutarchi verba adscribere Aristid. c. 2. extr.: *μόνῳ τῷ χρηστὰ καὶ δίκαια πράττειν καὶ λέγειν ἀξιῶν χαίρειν τὸν ἀγαθὸν πολίτην*, de hoc quae Thucydides ait 2, 65: *οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ δήμου) ἢ αὐτὸς ἦγεν, διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἐξ οὐ προςηκόντων τὴν δύναμιν πρὸς ἡδονήν τι λέγειν, ἀλλ' ἔχων ἐπ' ἀξιώσει καὶ πρὸς ὀργήν τι εἰπεῖν.* — Nicias honestus quidem erat homo et probus, sed superstitiosum, anxium, cunctabundum, ignavum fuisse non tantum Aristophanis Equites docent, sed testes omnes consentiunt; cf. C. F. Hermanni progymn. ad Aristoph. Equites III. p. 7 sqq. Demosthenes vero meminerat fortasse eorum, quibus apud Thucydidem (6. c. 9 sqq.) Athenienses ab expeditione Sicula revocare studet. — Demosthenes denique, Alcisthenis filius, Aphidnensis (cf. acta soc. Graecae II. p. 435.), dux erat consilii plenus, strenuus, fortis; sed oratorem eum fuisse copiosum nec quisquam tradidit, nec valde verisimile est (conf. W. Vischer. musei Helvetii disciplin. historicarum vol. I. p. 372 sqq.). Nominis igitur similitudini orator aliquid videtur dedisse.

ὥςπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περικλέα. ἐξ 22
οὗ δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτορες „τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσωμαι;" προπέποται

§. 22. χαρίσωμαι b cum Υ et mg. F: erat χαρίσομαι.

§. 22. χαρίσωμαι vel coniectura restituendum erat; nam et quod praecedit τί βούλεσθε; coniunctivos (γράψω, χαρίσωμαι) requirit et χαρίσομαι inaudita Atticis forma futuri est, qui χαριοῦμαι dicebant. — De assentatione illa demagogorum lepide Aristophan. Equ. 47 sq.: ὁ βυρσοπαφλαγὼν ὑποπεσὼν τὸν δεσπότην ᾔκαλλ', ἐθώπευ', ἐκολάκευ', ἐξηπάτα κοσκυλματίοις ἄκροισι, τοιαυτὶ λέγων· „ὦ Δῆμε, λοῦσαι πρῶτον ἐκδικάσας μίαν, ἐνθοῦ, ῥόφησον, ἔντραγ', ἔχε τριώβολον. βούλει παραθῶ σοι δόρπον;" ut videas querelas illas oratoris non novas esse.

προπέποται] Athenaeus 5. p. 193. A. veterem et recentiorem propinandi morem distinguit: προέπινον δ' ἀλλήλοις (heroes Homerici) οὐχ ὥςπερ ἡμεῖς, τοῦτο γὰρ προεκπιεῖν ἐστιν, ἀλλὰ μεστὸν τὸν σκύφον. Cf. schol. Hom. Il. 9, 224. Intpp. Virgil. Aen. 1, 733. (zutrinken, kredenzen). Postea appellato eo, cui amorem testificaturi biberent, poculum exhauriebant, exhaustum alteri tradebant, ut tantundem biberet; C. F. Herm. ad Luc. quom. hist. conscribi op. p. 163 sq. Hoc dicebant φιλοτησίαν προπίνειν: Becker Charicl. I. p. 469 sq. Sic Demosthen. 19. §. 128: (Aeschines) καὶ συνεστεφανοῦτο καὶ συνεπαιώνιζε Φιλίππῳ καὶ φιλοτησίας προὔπινεν. Interdum vero poculum illud ad bibendum traditum donabatur; interdum qui propinabat ei quem appellaret etiam alia dona offerebat; cf. Xenoph. Anab. 7, 3, 26 sqq. Demosth. 19. §. 139: ὁ Φίλιππος (legatis Thebanorum) ἄλλα τε δὴ πολλά, οἷον αἰχμάλωτα καὶ τοιαῦτα, καὶ τελευτῶν ἐκπώματ' ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ προὔπινεν αὐτοῖς. Schol. Pind. Ol. 7, 5: προπίνειν ἐστὶ κυρίως τὸ ἅμα τῷ κράματι τὸ ἀγγεῖον χαρίζεσθαι. Inde haud raro est per ludum, temere, leviter aliquid alicui permittere et prodere. Auctor Rhesi v. 404: σὺ δ' ἐγγενὴς ὢν βάρβαρός τε βαρβάρους Ἕλλησιν ἡμᾶς προὔπιες τὸ σὸν μέρος. Aeschyl. (frgm. 122.) apud Harpocrat. p. 159, 8: τάδε μὲν λεύσσεις, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ, δορυλυμάντους Δαναῶν μόχθους, οὓς [προὔπιες ὢν] εἴσω κλισίας (cf. Th. Bergk. ad Anacreont. p. 191.). Demosth. 18. §. 296: ἄνθρωποι μιαροὶ — — τὴν ἐλευθερίαν προπεπωκότες πρότερον μὲν Φιλίππῳ, νῦν δὲ Ἀλεξάνδρῳ. Hoc nostro loco vis propria ita obliterata est, ut, quasi προδέδοται vel simile verbum positum sit, etiam genitivus pretii (τῆς παραυτίκα χάριτος) addatur. — Quum oratores illi sciant vos non de eo cogitare, quod futurum sit, sed in praesens desidiae et voluptati servire, vobis suadent quod in praesens vobis placeat, ita ut gratiam in praesens apud vos ineant

τῆς παραυτίκα χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει, καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει,
23 τὰ δ' ὑμέτερα αἰσχρῶς. καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν. ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθη-

(der augenblicklichen Gunst wegen).

τοιαυτὶ] qualia re vera fieri videtis, h. e. infausta et dignitate vestra parum digna.

τούτων] *τῶν τὰ τῆς πόλεως πράγματα προπεπωκότων.* Eosdem tangit §. 29. extr. BREMI.

§§. 23—32. Dionysius exemplum esse voluit Demosthenici dicendi generis nervosi, gravis, artificiose comprehensi, sed simplicis, ad commovendos animos aptissimi (*περὶ τῆς Δημ. δεινότητος* c. 21. vol. VI. p. 1015 sqq. Reisk.).

§. 24. *ἐφίλουν*] non semper illi amorem vestri prae se ferebant, id quod homines populo blandientes facere solebant, ut Cleo ille Aristophanis Equ. 739: *ὁτιὴ φιλῶ σ', ὦ Δῆμ', ἐραστής τ' εἰμὶ σός* (coll. v. 780. 828.). v. 952: *σὺ δ', ὦ Παφλαγών, φάσκων φιλεῖν μ' ἐσκορόδισας.* et v. 1346 sqq. Isocrat. 8. §. 121.

αὐτοὺς] In coli relativi bimembris membro secundo pronomen relativum perraro repetitur, sed aut omitti aut pronomen *αὐτός* (rarius pronomen *οὗτος*) eius vice fungi solet. Hoc posterius praesertim tum fit, si pronomen relativum alio casu repetendum esset. Cf. Matth. §. 472, 3. Rost. §. 123. adnotat. 6. Exempla oratorum habent Foertsch. obss. critt. in Lys. p. 67. et Maetzn. ad Lycurgum p. 101 sq. De Latinis v. intpp. ad Cic. Brut. §. 258.

πέντε — —] Alii scriptores alio annorum numero principatum Atheniensium circumscribunt, ita ut ab anno 476., quo principatum ad Athenienses translatum esse W. Krüger docuit (hist.-phil. Studien p. 38.), vel ad cladem Siculam annos 65 vel ad belli Peloponnesiaci finem annos 73 sive rotundo numero 70 duravisse dicant. Quodsi hic Demosthenes 45 annos posuit, de initio belli Peloponnesiaci (a. 431.) cogitavit, id quod ipse addito v. *ἑκόντων* significat. Accuratissime de ratione horum numerorum exposuit H. Clinton fast. Hell. II. p. 248 sqq.

πλείω δ' ἢ μύρια] Pericles apud Thucydidem 2, 13. dicit Athenienses habere in arce sex milia talentorum argenti signati, donaria aurea et argentea vel publica vel privata, talentorum quingentorum, praeterea i.. reliquis templis magnam vim pecuniae esse, denique statuam Minervae chryselephantinam qua draginta talenta auri (h. e. fer quingenta argenti) habere. Quo Pericles dicit, ad initium bel Peloponnesiaci pertinet; sed Th. cydides addit fuisse aliquando pro sex milibus talentorum n vem milia et septingenta. H. de thesauris duobus in opisthodomo Parthenonis asservatis intelligendum est, quorum al societatis Atticae erat, circa a. 460. ex insula Delo in arcem Athen-rum translatus, alter Minervae: A. Boeckh. oecon. publ. Ath. I. p. 172 sqq. Consueverant enim

ναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς 24
οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥςπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, ὑπήκουσε δὲ ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεύς, ὥςπερ ἐστὶ προςῆκον βάρβαρον Ἕλλησι, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμα-

§. 24. ὑπήκουσε Bekkeri anecdota p. 176, 17: ὑπήκουε b.

Athenienses etiam illum suum esse existimare. Demosthenes igitur quum non modo in thesauris illis ambobus aliquando pecuniae signatae prope decem milia talentum collecta fuisse sciret, sed etiam donariorum publicorum haud exiguum numerum in arce positum esse meminisset, suo iure plus decem milia in arcem congesta esse dixit. Conf. Boeckh. l. d. p. 474 sq. Leakius topogr. Ath. p. 458 sqq. ed. 2., qui thesauros illos non distinguunt; recte distinguit Isocrates 8. §. 126: (Περικλῆς) — εἰς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγεν ὀκτακιςχίλια τάλαντα χωρὶς τῶν ἱερῶν, quum pariter atque Demosthenes eiusdem orationis §. 69. de decem milibus talentorum mentionem faciat. De thesauro societatis Atticae vide C. F. Hermanni antiqu. publ. Graec. §. 156 sq.

ἀνήγαγον] Saepius quidem ἀναφέρειν oratores dicunt de pecunia in arcem congesta, sed Isocratis loco nunc ipsum allato quum vulgo ἀνήνεγκεν legeretur, ἀνήγαγεν scribendum esse codd. E ostendunt.

ὑπήκουσε] Non alia est ratio huius membri atque primi: quo quum ἦρξαν a Demosthene scriptum esse omnes codices tenentur, etiam hic aoristus ponendus erat. Utrubique imperfecto quoque uti poterat, sed maluit utramque rem ut factam aliquando et absolutam proponere, quam exprimere eas per aliquantum temporis duravisse. — ὁ ταύτην τὴν χώραν (h. e. Macedoniam, v. §. 16.) ἔχων tum erat Perdiccas II., Alexandri Philhellenis filius, qui imperium ab Ol. 81, 2. usque ad Ol. 91, 3. (455/4—414/3) tenebat; cf. Boeckh. corp. inscr. II. p. 341. Is numquam Atheniensium imperio subiectus (ὑπήκοος) erat, sed, quanquam ab Atheniensibus sibi quam maxime timendum esse videbat et plus semel arma contra eos capiebat, tamen tantis difficultatibus premebatur et ita iis obnoxius erat, ut semper cum iis in gratiam redire studeret. Cf. quae W. Vischer in mus. Helvet. discipl. histor. I. p. 1 sqq. exposuit. Ita eum etiam videmus tractari ab Atheniensibus in populiscito admodum memorabili, quod nuper A. Schoellius edidit (Archaeolog. Mittheil. aus Griechenland p. 54 sqq.). Quod Hegesippus de Halonneso §. 12. Macedoniam Atheniensium tributariam fuisse dicit, ad urbes quasdam pertinet illius regionis.

βάρβαρον] cf. §. 16. Ea vero omnium Graecorum confidens erat et constans sententia. Aristot. Polit. 1, 2: διό φασιν οἱ ποιηταί· βαρβάρων δ' Ἕλληνας ἄρχειν εἰκός (ex Eurip. Iph. Aul. 1400.). Clemens Alex. Strom. 6. p. 624.

χοῦντες ἔστησαν τρόπαια αὐτοὶ στρατευόμενοι, μόνοι δὲ ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθο-
25 νούντων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθε ὁποῖοι, ἔν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥςτε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρα ἐν
26 τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥςτε τὴν Ἀριστείδου

§. 25. ἐν τῷ] ἐν om. F Σ. Possis eo omisso ἐμμένοντες legere, nam utrumque dicitur, ἐν ἤθει μένειν et ἤθει ἐμμένειν.

Sylb.: καὶ μὴν ἐν Τηλέφῳ Εὐριπίδου εἰπόντος· Ἕλληνες ὄντες βαρβάροις δουλεύσομεν; Θρασύμαχος ἐν τῷ ὑπὲρ Λαρισσαίων λέγει· Ἀρχελάῳ δουλεύσομεν, Ἕλληνες ὄντες βαρβάρῳ; Ea sententia impulit Gorgiam, Iasonem Pheraeum, Agesilaum, Isocratem, Philippum, Alexandrum, ut de bello Persis inferendo cogitarent.

αὐτοί] quod ipsi in bellum proficiscebantur, non mercenarios mittebant. Iterum iterumque hoc inculcat.

κρείττω — τῶν φθονούντων] gloria maiorum tanta est, ut invidi nihil efficiant nec quidquam ei detrahere potuerint.

§. 25. οἰκοδομήματα κτλ.] Quaenam opera potissimum intelligeret Demosthenes ipse indicavit or. 23. §. 207: προπύλαια ταῦτα, νεώςοικοι, στοαί, Πειραιεύς. et 22. §. 76: προπύλαια ταῦτα, ὁ παρθενών, στοαί, νεώςοικοι. Quum vero οἰκοδομήματα et κάλλη ἱερῶν καὶ ἀναθημάτων distinguat, illud ad porticus magnificas, propylaea, navale, muros longos, arcis et Piraeei munimenta referemus, haec ad Theseum, Odeum, Parthenonem, Erechtheum, statuarum, anaglyptorum, tabularum pictarum, quibus aedes sacras et publicas exornavit, multitudinem ingentem pertinere existimabimus. Conf. Plut. Pericl. c. 12. 13. C. O. Mülleri archaeolog. §. 101. 109. 118.

ὥςτε — λελεῖφθαι] sic oratores saepissime id quod summum esse existimant exprimunt; cf. 23. §. 207., quo loco fere eadem iam dixerat, quae hic explicat. Isocr. 4. §. 5. 110. 6. §. 105. 16. §. 34.

ἐν τῷ — ἤθει] Verae rei publicae species temperans est omnium civium et continens aequabilitas, ἰσηγορία et ἰσονομία. Cf. Hermanni antiqu. publ. Graec. §. 66. De vv. ἦσαν — μένοντες cf. 4. §. 13. 2. §. 26.

§. 26. τῶν τότε λαμπρῶν] Themistoclis, Periclis, Myronidis, Tolmidae. Domus privatae Athenis semper parum splendidae fuisse videntur, ita ut etiam Dicaearchus diceret (p. 140. Fuhr.): ἡ δὲ πόλις — κακῶς ἐῤῥυμοτομημένη διὰ τὴν ἀρχαιότητα. αἱ μὲν πολλαὶ τῶν οἰκιῶν εὐτελεῖς, ὀλίγαι δὲ χρήσιμαι. Boeckh. oecon. publ.

*καὶ τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις
ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος
οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράτ-
τετο αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκα-
στος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ
δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοι-
κεῖν μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν. τότε μὲν* 27
*δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις, χρω-
μένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ἡμῖν ὑπὸ τῶν
χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως*

§. 27. *ἡμῖν* ΣΩuvBβm: *ἡμῖν* (ὑ superscr.) F, *ὑμῖν* b.

Ath. I. p. 69 sqq. Becker Chariclis I. p. 187 sq.

ὁποία] Athenienses tam parum veterum illorum temporum virorumque principum meminerant, ut ne curarent quidem, quomodo eorum domus comparatae essent.

εἰς περιουσίαν] cf. Matthiae gr. §. 578. c. Non ad divitias comparandas rempublicam capessebant. Cf. 23. §. 208: *νῦν δ' ἰδίᾳ μὲν ἑκάστῳ τῶν τὰ κοινὰ πραττόντων τοσαύτη περιουσία ἐστίν.* Similia de veterum temporum virtutibus habent Cicero or. pro Flacco §. 28: haec enim ratio ac magnitudo animorum in maioribus nostris fuit, ut, quum in privatis rebus suisque sumtibus minimo contenti tenuissimo cultu viverent, in imperio atque in publica dignitate omnia ad gloriam splendoremque revocarent. et Salustius Catil. c. 9: in suppliciis deorum magnifici, domi parci, in amicos fideles erant.

πιστῶς] ita ut Graeci iis fidem haberent; cf. §. 24: *ἦρξαν ἑκόντων.* Isocrates 5. §. 80: *ἐξ ὧν τοῖς μὲν Ἕλλησιν ἔσει πιστός, τοῖς δὲ βαρβάροις φοβερός.* 4. §. 142: *Κόνωνος, ὃς ἦν ἐπιμελέστατος μὲν τῶν στρατηγῶν, πιστότατος δὲ τοῖς Ἕλλησιν.* quod vulgo non recte intelligunt.

ἴσως] ita ut nec in iudicio nec in victu ordinum discrimen esset, *ἰσηγορίαν* et *ἰσονομίαν* servarent, *πλεονεξίαν* omnem fugerent. Cf. Gorgiae or. funebris: *σεμνοὶ μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς τῷ δικαίῳ, ὅσιοι δὲ πρὸς τοὺς τοκέας τῇ θεραπείᾳ, δίκαιοι πρὸς τοὺς ἀστοὺς τῷ ἴσῳ, εὐσεβεῖς δὲ πρὸς τοὺς φίλους τῇ πίστει* (Walzii rhett. V. p. 550.).

§. 27. *οἷς εἶπον*] h. e. *ἐκείνοις (τοῖς προγόνοις), οἳ ἐχρῶντο προστάταις τούτοις, οὓς εἶπον* (sc. §. 24.).

ἡμῖν] quum in codd. optimis sit, atque *ἡμῖν* sequatur et *ἀπεστερήμεθα*, non est cur reiiciamus, quanquam etiam *ὑμῖν* ferri poterat.

χρηστῶν] ironice haud raro usurpatur; hic eos significat, qui sui lucri studio ad rem publicam accesserunt, quod probum civem minime decet. Cf. or. 18. §. 30: *βραχὺ φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ πρέσβεις οὐ-*

καὶ παραπλησίως; τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ

καὶ] ἢ $\Upsilon^{\varepsilon m}\eta^m\vartheta^m A^1$. — παραπλησίως; τὰ Dionysius 6. p. 1017, 14: παραπλησίως οἷς καὶ τὰ A^3, παραπλησίως; οἷς τὰ b cum FΣΩuvB$a^m y^m$, παραπλησίως; καὶ τὰ reliqui. —

τοι καθῆντο ἐν Μακεδονίᾳ. 89: τῆς νῦν εἰρήνης, ἣν οὗτοι κατὰ τῆς πατρίδος τηροῦσιν οἱ χρηστοὶ ἐπὶ ταῖς μελλούσαις ἐλπίσιν. 23. §. 169: ὁ χρηστὸς οὗτος Χαρίδημος.

καὶ παραπλησίως] quum hoc minus esse videretur quam ὁμοίως, multis placuit lectio ἢ παραπλ., coll. 19. §. 63: ἆρά γε ὅμοια ἢ παραπλήσια οἷς οὗτος ἀπήγγελλεν; 307: ἆρά γε ὅμοια ἢ παραπλήσια τούτοις; Sed saepe ut synonyma coniunguntur: 19. §. 196: καὶ θεάσασθε ὡς παραπλήσιον τούτῳ καὶ ὅμοιον. Isocr. 7. §. 78: ἀνάγκη γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν πολιτευμάτων καὶ τὰς πράξεις ὁμοίας ἀεὶ καὶ παραπλησίας ἀποβαίνειν. Thucyd. 1, 140: ὁρῶ δὲ καὶ νῦν ὅμοια καὶ παραπλήσια ξυμβουλευτέα μοι ὄντα, quibus similia exempla E. Poppo ad l. c. 22. collegit.

τὰ μὲν κτλ.] Quod a codicum optimorum testimonio firmissimum videretur, οἷς τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, id repositum duobus modis explicare studuerunt: nam G. Bernhardyi rationem, synt. Gr. p. 79. οἷς e verbo εἰπεῖν pendere dicentis, sciens praetereo. Alteri (Rauchenstein in Iahnii annal. 1830. vol. 12. p. 399., G. Hermannus in Zimmermanni diurnis 1831, 120., H. Funkhaenel ad h. l.) ad id quod praecedit ἡμῖν vel ὑμῖν pertinere putant. Quod quum tantum hunc sensum habere possit: quorum in gratiam cetera taceo, apparet, quam parum apte dicatur: nam statum rerum publicarum haud splendidissimum esse dicit, non explicat, quae Athenienses deliquerint. Etiam minus aptum est, si ἡμῖν legi praestat. Alteri (Engelhardt l. d. p. 33., Voemel ad h. l., C. Halm in Zimmerm. annal. 1840. p. 507.) οἷς ad malos oratores et rei publicae gubernatores (τοὺς χρηστοὺς τοὺς νῦν) referunt, collatis locis Aristophan. Ran. 1145: ἐγὼ σιωπῶ τῷδε; (quod bene explicat Phrynichus in Bekk. anecd. p. 41, 5.), Lysistr. 530: σοί γ', ὦ κατάρατε, σιωπῶ 'γώ; Rost. gr. §. 105. p. 511. Sed rectissime iam alii monuerunt Demosthenem hic non exponere, quae illi homines fecerint, sed qui status rerum publicarum illis gubernacula tenentibus populoque iis indulgente evenerit. Hoc maxime iis verbis confirmatur, quae illi ad suam explicationem tuendam attulerunt: quum enim infra rem singulam (ἀπολωλέκασιν οὗτοι) oratoribus tribuat, apparet in ceteris Demosthenem minus de illis cogitavisse. Quae quum ita sint, cum Schaefero οἷς ex syllaba finali v. παραπλησίως ortum esse existimo; nec, quum argumenta interna accedant, spernendum est Dionysii testimonium. οἷς quum semel ortum esset, ut tuerentur grammatici asyndeti odio permoti sunt, quod magnum fuisse iam saepe vidimus. Alii eodem studio ducti καὶ addiderunt; sed asyndeton hic legitimum est,

τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ 28

ἐξὸν ἡμῖν Bekkeri anecdota p. 136, 1. et Dionysius l. d., ἐξὸν [δ'] ἡμῖν b cum Reiskio.

quum ad id, quod interrogatum est, respondeatur et priora explicentur.

ἐρημίας] quum in tantam solitudinem aemulorum inciderimus; quum soli simus inter Graecos, qui principatu digni videamur. H. WOLF. or. 4. §. 49: τήν τ' ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων ὁρῶντα.

καὶ Λακεδαιμονίων κτλ.] P. P. Dobreeus καὶ deleri voluit, sed bene A. Doberenz obss. Demosth. p. 8: postquam, inquit, in universum dixit ἀλλ' ὅσης — ἐπειλημμένοι, istam solitudinem per partes deinde explicat, coll. or. 48. §. 29: ἐδόκει — ἀσφαλέστατον εἶναι μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἡμᾶς ἀμφοτέρους τὸν κίνδυνον ποιεῖσθαι —, ἀλλὰ χωρὶς ἑκάτερον, καὶ τὸν μὲν Ὀλυμπιόδωρον ὅλου τοῦ κλήρου λαχεῖν, — ἐμὲ δὲ τοῦ ἡμικληρίου. Confer Fritzsch. quaest. Luc. p. 10. — Lacedaemonii vero pugnis Leuctrensi (mense Iulio a. 371.) et Mantineensi (mense Iunio a. 362.) ita afflicti erant, ut nunquam vires reciperent. Thebani bello sacro, quod cum Phocensibus acerrime gerebant (ab a. 356—346.), vix pares erant, ita ut tandem a Philippo auxilium peterent.

ἐξὸν δ'] Poterat δὲ omitti, ita ut praegressa participia protasin continerent, ἐξὸν vero arctius cum verbo finito ἀπεστερήμεθα coniungendum esset, illis enumerarentur ea quae facta essent, hoc naturam rerum Atticarum exinde ortam exponeret. Sed eodem iure hoc membrum pariter atque priora ad protasin referemus, ita ut iis omnibus ea conditio rerum publicarum adumbretur, qua Athenienses oratori male videntur usi esse. Quod ut oratoris consilium fuisse credamus, facit codicum optimorum testimonium. Cf. §. 29. Ne quis in participiorum formis diversis inter se coniunctis haereat, exempla conferat a G. Krügero ad Xen. An. 1, 10, 6. et R. Klotzio quaest. crit. p. 60. collecta.

βραβεύειν] ex animi sententia legibus non circumscripta dispensare iura, dignitatem, potestatem civitatibus, eorum instar, qui solemnia certamina moderantur (βραβεῖς sive βραβευταί). Haud raro translato sensu haec vocabula, praesertim a scriptoribus recentioribus, usurpata esse docuerunt F. Schoemannus ad Isaeum p. 426 sq. et P. Wesselingius ad Diod. 14, 65.

§. 28. οἰκείας] 4. §. 7: καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε. 2. §. 24: μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων. Amphipolin et Chalcidicen intelligendas esse docet 4. §. 4.

πλείω κτλ.] Bello Amphipolitano hanc summam consumtam esse etiam Aeschines dicit or. 2. §. 70: τὴν μὲν γὰρ ἀρχὴν ἐποιησάμεθα τοῦ πολέμου ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως, συνέβαινε δ' ἡμῶν τὸν στρατηγὸν ἐν τῷ πολέμῳ

χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον, οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα εἰρήνης οὔσης ἀπολωλέκασιν οὗτοι, ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικοῦτον ἠσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τις ἐμοὶ παρελθών, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν ἢ παρ'
29 ἡμῶν αὐτῶν Φίλιππος. Ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τά γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει. καὶ τί ἂν εἰ-

ἑβδομήκοντα μὲν καὶ πέντε πόλεις συμμαχίδας ἀποβεβληκέναι, ἃς ἐκτήσατο Τιμόθεος ὁ Κόνωνος καὶ κατέστησεν εἰς τὸ συνέδριον, — ἑκατὸν δὲ καὶ πεντήκοντα τριήρεις λαβόντα ἐκ τῶν νεωρίων μὴ κατακεκομικέναι (καὶ ταῦτα ὑμῖν ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀεὶ τοῖς Χάρητος οἱ κατήγοροι δεικνύουσι), χίλια δὲ καὶ πεντακόσια τάλαντα οὐκ εἰς στρατιώτας, ἀλλ' εἰς ἡγεμόνων ἀλαζονείας ἀνηλωκέναι. quae ad a. 347. pertinent, quo, Olyntho excisa, de pace cum Philippo facienda agi coeptum est.

εἰς οὐδὲν δέον] cf. 4. §. 40.

ἐκτησάμεθα] de novo foedere Attico, post a. 378. pangi coepto, cogitandum est. Chabrias, Iphicrates, Timotheus vel vi armorum vel paciscendo permultas urbes receperant. Praesertim Timothei operam et fortunam insignem fuisse Aeschines testatur l. d., Isocrates 15. §. 107 sqq., Dinarchus 1. §. 14. Conf. Lachmanni histor. Graecae I. p. 267 sqq.

εἰρήνης οὔσης] Quomodo hoc intelligendum sit, ostendunt or. 4. §. 25. et quae ibi adnotavimus. — οὗτοι patet ad malos illos rerum publicarum moderatores referendum esse, Eubulum, Charetem, alios.

ἠσκήκαμεν] Quum Athenienses bellum non strenue gererent, ita ut saepe dubitari posset, paxne an bellum esset, videbantur minus bello hostem persecuti esse, quam occasionem Philippo suppeditavisse vires exercendi et scientiam belli acquirendi. Eum igitur quasi in palaestra exercuerant, ut tantus fieret.

ἢ φρασάτω —] or. 2. §. 8. eandem sententiam eodem modo elocutus est.

§. 29. ὦ τᾶν] cf. 1. §. 26.

φαύλως] sc. ἔχει. Cf. 4. §. 12.

τὰς ἐπάλξεις κτλ.] 23. §. 208: δημοσίᾳ δ' ὑμεῖς ἃ μὲν οἰκοδομεῖτε καὶ κονιᾶτε, ὡς μικρὰ καὶ γλίσχρα, αἰσχύνη λέγειν, quae auctor or. 13. §. 30. ita in usum suum convertit: δημοσίᾳ μὲν ἡ πόλις ἡμῶν τὰς ὁδοὺς ἀγαπᾷ κατασκευάζουσα καὶ κρήνας καὶ κονιάματα καὶ λήρους. Videtur igitur Eubulus aliquando pinnis murorum novum tectorium inducendum curavisse, vanam ille speciem sectatus. Nam ad Eubulum haec omnia referenda esse satis verisimile est, quum eum sciamus illis temporibus fere omnia opera publica curavisse. Aeschines 3. §. 25: διὰ δὲ τὴν πρὸς Εὔβουλον γενομένην πίστιν ὑμῖν οἱ ἐπὶ τὸ θεωρικὸν κεχειροτονημένοι ἦρχον μὲν — τὴν τοῦ ἀντιγραφέως ἀρχήν, ἦρχον δὲ τὴν τῶν ἀποδεκτῶν, καὶ νεώριον καὶ σκευοθήκην ᾠκοδόμουν, ἦσαν δὲ καὶ ὁδοποιοὶ καὶ σχεδὸν τὴν ὅλην διοίκησιν εἶχον τῆς πόλεως. Cf. C. O. Müller. de munimentis Ath. p. 24 sq.

ὁδοὺς] cf. Aeschinis l. d., quem cum versibus comici cuiusdam, qui sunt apud Plutar-

πεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις ἃς κονιῶμεν, καὶ τὰς ὁδοὺς ἃς ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας, καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς ταῦτα πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι, ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται.

§. 29. πλούσιοι] ταχὺ πλούσιοι Tεm ηm θm A[1], ex or. 8. §. 66. et 10. §. 68. — ηὔξηται] ηὔξηκεν (ται) FB, ηὔξηκεν Σ. Conf. 4. §. 11.

chum praecept. reip. adm. p. 811. F: Μητίοχος μὲν γὰρ στρατηγεῖ, Μητίοχος δὲ τὰς ὁδούς, Μητίοχος δ' ἄρτους ἐπωπᾷ, Μητίοχος δὲ τἄλφιτα, contulit A. Boeckhius oecon. publ. Ath. I. p. 218.

κρήνας] Aquarum et fontium cura quam gravis fuerit Athenis, quarum solum aridum erat et scaturigines pleraeque salsae, Leakius top. Ath. p. 177 sq. et p. 524 sqq. ed. 2. ostendit. De curatoribus aquarum cf. C. Sintenis ad Plut. Themist. c. 31. — Apparet igitur Eubulum satis levia curavisse opera, sed quae vel vana specie vel communi utilitate se populo commendarent: quanquam non satis iustum esse iudicium Demosthenis, Aeschinis l. d. et Dinarchi l. §. 96. ostendere videntur.

καὶ λήρους] Compluribus rebus enumeratis vel hoc vel simile vocabulum additur, quo etiam priora non graviora videri intelligamus. Alexis Athenaei 8. p. 336. F: τί ταῦτα ληρεῖς φληναφῶν ἄνω κάτω, Λύκειον, Ἀκαδήμειαν, Ὠιδεῖον, Πύλας, λήρους σοφιστῶν; οὐδὲ ἓν τούτων καλόν. Lucianus Timon. c. 9: ἀρετήν τινα καὶ ἀσώματα καὶ λήρους μεγάλῃ τῇ φωνῇ ξυνειρόντων. Plat. Gorg. p. 490. C: περὶ σιτία λέγεις καὶ ποτὰ καὶ ἰατροὺς καὶ φλυαρίας. F. Iacobsius additam. in Athen. p. 49 sq. Fritzsch. qu. Lucian. p. 67.

ἐκ πτωχῶν —] 23. §. 209: νῦν δ' οἱ μὲν τὰ κοινὰ διοικοῦντες ἐκ πτωχῶν εὔποροι. 8. §. 66: τοιγάρτοι τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γίγνονται καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι. Isocrat. 8. §. 124: ὁρῶντες — τούτους δ' (sc. τοὺς ῥήτορας) ἐκ πενήτων πλουσίους γεγενημένους. Cf. §. 127. Patet, quam acerbum sit illud ἐκ πτωχῶν. Loci vero or. 23. et Isocratis etiam hoc docent, non necessarium esse adverbium ταχύ. Verba Demosthenis sine dubio in admodum multos eorum conveniebant, qui res publicas tum gerebant; sic novimus Demadem, Aeschinem, Phrynonem, Philocratem ex pauperibus divites factos esse, Demadem, quum nauta, Aeschinem, quum histrio fuisset, potentia et auctoritate potitos esse.

ὅσῳ δὲ —] Possis γὰρ exspectare; sed similiter atque §. 27. fieri vidimus, ut id, quod ex prioribus consequi videretur, pari modo ac priora illa enuntiaretur, sic h. l. id, quod causam eorum quae praecedunt conti-

30 Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δή ποτε ἅπαντ' εἶχε καλῶς τότε καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρότερον καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τι-

§. 30. *πρότερον* Sauppius: *πρῶτον* b.

nere videatur, pariter atque illa factum esse dicitur. Atque hoc recte fieri et vim aliquam inesse facile intelligitur.

§. 30. *πρότερον*] Quod in libris est *πρῶτον* hoc et similibus locis pro comparativo positum esse narrant. Quod quidem ferri non posse nunc inter omnes constat. Melius alii olim, ab initio esse dicunt, collatis particulis Germanicis zuerst, erst. Sed quum nos erst et ita dicamus, ut fere idem sit quod vor allen Dingen, et ita interdum, ut oppositum sit ei, quod nunc est (früher), Graecum adverbium illo modo recte videtur poni posse (Xen. Hier. 3, 11. (4, 2.): *ὁπότε γε οὐδὲ σίτοις καὶ ποτοῖς πιστεύων διάγει, ἀλλὰ καὶ τούτων πρὶν ἀπάρχεσθαι τοῖς θεοῖς τοὺς διακόνους πρῶτον κελεύουσιν ἀπογεύσασθαι.* Aristoph. Acharn. 384. Soph. Trach. 334: *αὐτοῦ γε πρῶτον βαιὸν ἀμμείνασ'.* conf. Aiac. 110.). Alterius vero significationis in tanta locorum multitudine tam pauca sunt exempla, ut etiam his locis multo satius videatur esse *πρότερον* restitui: utriusque enim vocis vel idem compendium est vel simillima sunt easque saepissime inter se commutatas esse constat. Quare h. l., in Lycurgi or. §. 41., in Isaei or. 12. §. 10., apud Xenoph. Hell. 5, 4, 1. *πρότερον* restituendum esse puto, apud Aeschinem 3. §. 25. *πρῶτον* ex codd. *agmn* recipiendum esse nego. Ex scriptoribus, quorum codices boni exstant, praeter hunc nostrum locum nullum novi nec poetae exemplum memini: nam apud Eupolidem (com. Gr. Meinekii II. p. 466.) post imperatores etiam alia hominum genera enumerata esse puto.

καὶ στρατεύεσθαι] *καὶ* Schaeferus deleri voluit, alii ita defendunt, ut ei quod sequitur *καὶ ἀγαπητὸν ἦν* respondeat, alii ita, ut *καὶ στρατεύεσθαι* fere hoc sibi velle dicant: *οὐ μόνον τὰ ἄλλα τὰ δέοντα ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ στρατεύεσθαι.* Illud ferri non potest, quod alterum membrum *καὶ ἀγαπητὸν ἦν* non opponitur priori, sed consequitur. Posterior vero explicatio parum apta est, quod totius orationis consilium et ea, quae infra sequuntur §. 31: *οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει —*, suadent, ut Demosthenem dixisse putemus, hoc unum, quod cives ipsi (cf. §. 24.) arma capiebant, in causa fuisse, ut rerum publicarum arbitrium penes ipsos esset. Sensum igitur hunc esse existimo: prius populus ipse dominus erat et arbiter omnium rerum, quia etiam arma ipse capere sustinebat: *ἐπεὶ καὶ ἐστρατεύετο αὐτός, καὶ δεσπότης ἦν ἁπάντων.*

τολμῶν] audens, h. e. a se impetrans, pericula et labores non reformidans. 8. §. 21: *οὔτε αὐτοὶ στρατεύεσθαι τολμῶμεν.*

νος μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τοὐναντίον κύριοι μὲν οἱ πολι- 31
τευόμενοι τῶν ἀγαθῶν, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράτ-
τεται, ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι καὶ περιῃρημέ-
νοι χρήματα καὶ συμμάχους ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης
μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες, ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν

BREMI. Cf. Maetzner. ad Lycurg. p. 159.

τῶν ἄλλων ἑκάστῳ] pendet dativus ex v. *ἀγαπητὸν ἦν*. Populo vero hic *οἱ πολιτευόμενοι, οἱ λέγοντες, οἱ προστάται* eodem fere modo opponuntur, quo nos hodie eos qui munere aliquo fungantur ab universitate civium (dem Volke) videmus vulgo distingui.

§. 31. *πράττεται*] omnes res publicae per eos aguntur. Lysias 13. §. 60: *οἱ πράττοντες τότε τὰ πράγματα ἐδέοντο αὐτοῦ*.

ἐκνενευρισμένοι] *ἐψιλωμένοι δυνάμεως* Bekk. anecd. p. 243, 19. Eodem fere modo Hermogenes 3. p. 205: *διὸ τοῖς πολλοῖς αὐτῶν (τῶν οὐ καθαρῶν) καὶ σαφηνισμοῦ τινος δεῖ, ὡς τῷ ἐκνενευρισμένοι ἐδέησε τοῦ περιῃρημένοι χρήματα καὶ συμμάχους εἰς σαφήνειαν*. Atque in eum modum interpretes fere nunc h. l. explicant, ut verba *καὶ περιῃρημένοι κτλ.* epexegesin esse putent, particula *καί* annexam. Ac recte quidem pecuniae et socii nervi civitatis dici possunt; sed Demosthenes ante omnia queritur virtutem bellicam non iam inesse in animis Atheniensium; quia desides et ignavi facti sunt, ideo nec pecuniae suppetunt et socios perdiderunt. Multo aptius igitur est *ἐκνενευρισμένοι* ita explicare: qui animos et robur perdidistis; nam quis dubitet, quin etiam fortitudo et strenuitas recte nervi hominis dicantur? Saepe vero *νεῦρα* et *ἐκνευρίζειν* sic usurpantur. Plato Civit. 3. p. 411. B: *ἕως ἂν ἐκτήξῃ τὸν θυμὸν καὶ ἐκτέμῃ ὥςπερ νεῦρα ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ ποιήσῃ μαλθακὸν αἰχμητήν*. Plutarchus Philopoem. 16: *τότε μὲν οὖν ὑπὸ συμφορῶν μεγάλων ὥςπερ νεῦρα τῆς πόλεως ἐκτεμεῖν τῷ Φιλοποίμενι παρασχόντες ἐγένοντο χειροήθεις καὶ ταπεινοί*. Cf. Winckelmann. ad Plut. Eroticum p. 144. Dissen ad Pind. Isthm. 7, 51. Si ita explicaverimus, aptissime deinde additur *καὶ τὸ πάντων ἀνδρειότατον*: de qua re iam I. Bakius Cleomedis p. 420. admonuit.

ἐν ὑπηρέτου κτλ.] 23. §. 209: *τότε μὲν γὰρ ὁ δῆμος ἦν δεσπότης τῶν πολιτευομένων, νῦν δ' ὑπηρέτης*. §. 210: *ὅτι νῦν ἡ πόλις εἰς ὑπηρέτου σχῆμα καὶ τάξιν προελήλυθε*. De vv. *ἐν μέρει* cf. 2. §. 14.

μεταδιδῶσι] Schaefero aliisque magis placuit aoristus *μεταδῶσι*, quem codices nonnulli habent. Distributio vero theoricorum non uno aliquo tempore fit, sed perpetuo. Nec quidquam probat, quod sequitur, *πέμψωσιν*, nam hoc ad aliquid, quod semel factum erat, referendum esse statim videbimus. De theoricis v. Hermanni antiqu. publ. §. 171, 10 sqq. Schoemanni antiqu. iuris publ. p. 307 sq.

ὑμῖν ἢ Βοηδρόμια πέμψωσιν οὗτοι, καὶ τὸ πάντων ἀνδρειότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα καὶ τιθασεύουσι χειροήθεις αὐτοῖς ποιοῦντες.
32 ἔστι δ' οὐδέποτ', οἶμαι, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λα-

§. 31. Βοηδρόμια FΣΩuυ$\beta^m\gamma^m$ A^2 B pr. A^3, Harpocratio p. 45, 5., Ulpianus: βοΐδια b. — ἀνδρειότατον Σ: γρ. ἀνδρειό-

Βοηδρόμια πέμψωσιν] Quod legebatur βοΐδια (vel βοίδια: v. Lob. Phryn. p. 86 sq.), cum scholiis ita explicant, ut a Charete aliisve ducibus boves missos esse putent, quibus populi favorem sibi desidiaeque suae conciliarent. Quem conferunt locum Theopompi (Athen. 12. p. 532. D.), Charetem aliquando victoria de mercenariis Philippi reportata Atheniensibus omnibus in foro epulas praebuisse, eum ad aliud tempus pertinere Ziemannus ostendit de bello Olynthico p. 13. βοίδια contemtim dici putant, ut Hermippus dixit (Meinekii com. Gr. II. p. 393.): οἱ γὰρ πενόμενοι | ἀνάπηρά σοι θύουσιν ἤδη βοίδια, | Λεωτροφίδου λεπτότερα καὶ Θουμάντιδος. Turpe enim esse populum aliquot bubus tantum tribuere, ut summum rerum arbitrium hominibus illis permittat. Sed dubium esse non potest, quin βοίδια grammatico debeatur, qui quum Βοηδρόμια non intelligeret, vocabulum ponere vellet aptum ei verbo, quod sequitur, πέμψωσιν. Antiquissimam esse hanc corruptelam indicio est, quod iam Dionysius l. d. et Hermogenes (p. 234, 5.) βοίδια habent. Sed quid illud est, Βοηδρόμια πέμπειν? Haud raro dici Διονύσια χορηγεῖν, Θεσμοφόρια ἑστιᾶν, similia, satis constat; cf. Schoem. ad Isaeum p. 265. Demosth. 21. §. 64. Eodem modo Menander apud Photium lex. p. 409. (Meinekii com. Gr. IV. p. 211.): μικρὰ Παναθήναι' ἐπειδὴ δι' ἀγορᾶς πέμποντά σε, Μοσχίων, μήτηρ ἑώρα τῆς κόρης ἐφ' ἅρματος. quibuscum Meinekius contulit Philostrati V. Apoll. 4, 22: ἐπειδὰν τὰ Παναθήναια πέμπητε. et Plutarch. περὶ φιλοπλουτίας p. 527. D: ἡ πάτριος τῶν Διονυσίων ἑορτὴ τὸ παλαιὸν ἐπέμπετο δημοτικῶς καὶ ἱλαρῶς. Bene igitur dici potest Βοηδρόμια πέμπειν, Boëdromia celebrare pompa ducenda. Ac Boëdromia raro quidem commemorantur, sed hoc tamen intelligimus, Apollini septimo die mensis Boëdromionis celebrata esse et Carneorum instar ad pugnacem eius naturam pertinuisse; Müller. Dor. I. p. 245. 331 sq. 355. Maximum antiquitus eorum splendorem fuisse nomen mensis Boëdromionis fidem facit; cf. quae de nominibus mensium Graecorum praeclare exposuit C. F. Hermannus (griechische Monatskunde p. 17 sqq. et 49.). Iam nihil quidem scimus, eo die festo pompam institui solitam esse, immo ex hoc ipso loco apparet non sollemne fuisse, sed quam insano studio dierum festorum numerus, pomparum splendor, victimarum multitudo, epularum sacrarum lautitiae illis temporibus Athenis adaucta sint constat. Isocrates 7. §. 29: οὐδ' (οἱ πρόγονοι) ὁπότε μὲν δόξειεν αὐτοῖς τριακοσίους βοῦς ἔπεμπον, ὁπότε δὲ τύχοιεν τὰς πατρίους θυσίας ἐξέλειπον· οὐδὲ τὰς μὲν ἐπιθέ-

βεῖν μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· ὁποῖ᾽ ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. ταῦτα, μὰ τὴν Δήμητρα, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ᾽

τατον εἰρωνικῶς mg. FB et Ulpianus, ἀνανδρειότατον a[m] et γρ. β[m], ἀνανδρότατον b.

τους ἑορτάς, αἷς ἑστίασίς τις προςείη, μεγαλοπρεπῶς ἦγον κτλ. Boeckhii oecon. publ. Ath. I. p. 226 sq. Hermanni antiqu. publ. §. 171, 12. Adde quae Demosthenes ipse or. 4. §. 26. de pomparum multitudine dicit. Vix igitur dubium esse potest, quin Eubulus anno ante, quam haec oratio habita est, festo die Boëdromiorum pompam instituerit eorumque dierum numerum, quibus pompae ducerentur, denuo auxerit. Primi verae lectionis patrocinium susceperunt G. Bernhardy synt. Gr. p. 112. et C. H. Funkhaenel ad h. l.

καὶ τὸ ἀνδρειότατον] Matthiae gr. §. 432 p. 971 sq. Rost. gr. §. 98. adn. 7.

καθείρξαντες κτλ.] Qui feras mansuefaciunt, eas in cavea inclusas et fame prope enectas nutrimenta ex manu sua placide accipere et sensim sensimque omnia quae iubeantur facere cogunt. Sic arbitri rerum publicarum populum Atheniensium in urbe clausum tenebant (cf. §. 30.), pompas epulasque publicas instituebant et pecunias distribuebant, aliis rebus inanibus assuefaciebant, denique enervatum cogebant decernere, quidquid iussissent. Cf. Aristophanis Vesp. 704: βούλονται γάρ σε πένητ᾽ εἶναι· καὶ τοῦθ᾽ ὧν εἵνεκ᾽, ἐρῶ σοι· ἵνα γιγνώσκῃς τὸν τιθασευτήν.

§. 32. νεανικὸν] forte et strenuum consilium, quale iuvenum esse solet iisque convenit. or. 21. §. 131: οὐ γὰρ ἡγεῖθ᾽, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, λαμπρὸν οὐδὲ νεανικόν. §. 201. αἰσχρόν et νεανικόν sibi opponuntur. Aristoph. Vesp. 1205. ἀνδρικώτατον et νεανικώτατον synonyma sunt. Interdum temeritatis et petulantiae iuvenilis significatio inest. — Ad sententiam ipsam, gravissimam illam, quam adolescentes ingenuos et liberos homines omnes penitus imbibere et firmiter tenere oportet, interpretes contulerunt Platonis Theaet. p. 173. A: τὴν γὰρ αὔξην καὶ τὸ εὐθύ τε καὶ τὸ ἐλεύθερον ἡ ἐκ νέων δουλεία ἀφῄρηται. et Cic. Laelium §. 32: nihil enim altum, nihil magnificum ac divinum suspicere possunt, qui suas omnes cogitationes abiecerunt in rem tam humilem tamque contemptam (sc. voluptatem).

ἔχειν] sc. τοὺς ἀνθρώπους.

ταῦτα nec nominativus est cum v. βλάβη coniungendus nec ex eo quod sequitur εἰπόντι pendet nec a v. θαυμάσαιμι ita regitur, ut quae sequuntur εἰ — γενέσθαι epexegesin eius contineant; sed quum dicere posset οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ ταῦτα (quae nunc exposui) μείζων ἐμοὶ βλάβη γένοιτο, ex consuetudine sermonis Graeci satis nota ταῦτα in periodum primariam ita transtulit, ut obiectum esset; cf. Rost. gr. §. 122, 8. p. 642. —

ὑμῶν βλάβη τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ παῤῥησία περὶ πάντων ἀεὶ παρ' ὑμῖν ἐστιν, ἀλλ' ἔγωγε, ὅτι καὶ νῦν γέγονε, θαυμάζω.

33 *Ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἴσως ἄν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαι-*

§. 32. *ἀεὶ* Dionysius l. d.: *αἰεὶ* b.

Asyndeton vero admisit, non quod epilogus hic incipit, quem a §. 33. demum incipere rectius statuemus, sed quod hoc abruptum dicendi genus commotioris animi est maioremque vim habet.

τῶν πεποιηκότων] h. e. *ἢ τοῖς πεποιηκόσιν.* Cf. Matth. gr. §. 454. adn. 2. Rost. gr. §. 109. adn. 6. — De libertate dicendi studiis plebeculae concionalis imminuta haud raro oratores queruntur; cf. or. 9. §. 3. 8. §. 32. Isocrat. 8. §. 14: *ἐγὼ δ' οἶδα μὲν, ὅτι πρόςαντές ἐστιν ἐναντιοῦσθαι ταῖς ὑμετέραις διανοίαις καὶ ὅτι δημοκρατίας οὔσης οὐκ ἔστι παῤῥησία.*

§. 33. *ἀλλὰ νῦν γ'*] h. e. *εἰ μὴ πρότερον, ἀλλὰ νῦν γε.* Cf. Elmsl. ad Eurip. Med. 882. (912.). Foertschius observ. crit. in Lysiam p. 3 sq. Hartung. partic. Gr. II. p. 41.

ταύταις] cum contemtu quodam additur, his talibus, his ita ut dixi comparatis. Intelligit vero pecunias illas publicas, quae vel civibus theorici nomine distribui vel in pompas epulasque impendi solebant. Has pecunias, quum ad res publicas gerendas non opus esse, sed distribui posse viderentur, *περιουσίας* dixit. Eas vero dicit instrumenta esse oportere, quibus ad devincendum Philippum, ad colonias et regiones bello recuperandas, imperium maritimum restituendum et firmandum utantur.

ἴσως —] anadiplosis magnam hic vim habet, ut difficillimum futurum esse demonstret, felicitatem publicam recuperare. Quod si iam nunc difficillimum est, opus est, ut rem nulla mora interposita quam strenuissime aggrediantur. — *τέλειον* vero iis quae sequuntur explicatur, *ὥςτε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ.*

ἃ τοῖς — —] h. e. *ἃ σιτίοις ἔοικε διδομένοις παρὰ τῶν ἰατρῶν τοῖς ἀσθενοῦσι.* Imago aptissima permultorum imitatione nobilitata est. Lucianus de mercede cond. c. 5: *ἐπεὶ δέ, ὡς ὁ καλός που ῥήτωρ ἔφη, τοῖς τῶν νοσούντων σιτίοις ἐοικότα λαμβάνουσι.* Philostratus vitae Apoll. 7. c. 26: *ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀνθρωπείαν εἰδὼς φύσιν ἀναδιδάξω λόγον ὑμᾶς οὐδὲν ἀπεοικότα τοῖς τῶν ἰατρῶν σιτίοις· καὶ γὰρ ἰσχὺν ἐντίθησι καὶ ἀποθανεῖν οὐκ ἐάσει*, ubi patet *ἐπεοικότα* legendum esse. Philemo Stobaei 57, 6. (com. Gr. Meinekii IV. p. 38.): *ἐγὼ τὸν ἀγρὸν ἰατρὸν ἐλελήθειν ἔχων· τρέφει γὰρ οὗτος ὥςπερ ἀῤῥωστοῦντά με, σιτάρια μικρὰ προςφέρων οἶνου θ' ὅσον ὀσμήν* — —. Similiter iam Aristophanes dixerat Vesp. 701: *οὐκ ἀπολαύεις πλὴν τοῦθ' ὃ φέρεις,*

σθε ἀγαθὸν καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε. καὶ γὰρ οὔτ' ἰσχὺν ἐκεῖνα ἐντίθησιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦτα, ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὔτε τοσαῦτά ἐστιν, ὥςτε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ, ἀλλ' ἔστι ταῦτα τὴν ἑκάστου ῥᾳθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα. οὐκοῦν σὺ μισθο- 34
φορὰν λέγεις; φήσει τις. καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν

ἀκαρῆ· καὶ τοῦτ' ἐρίῳ σοι ἐνστάζουσιν κατὰ μικρὸν ἀεί, τοῦ ζῆν ἕνεχ', ὥςπερ ἔλαιον.

καὶ γὰρ — καὶ ταῦτα] quum enim neque vires addant illa neque mori patiantur, tum haec — —. Cf. 4. §. 41. Locis similibus *ἐκεῖνα* praecedere solet atque sic cum Stobaeo 102, 7. etiam h. l. nonnulli scribi voluerunt: *καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτ' ἰσχὺν* — —: sed hic particulam *καί* ad totum colon pertinere maluit. Aliquot interpretes *καὶ γάρ* simpliciter voluerunt namque esse, sed v. 2. §. 15. Hartung. part. Gr. I. p. 137 sqq.

διαρκῆ] quanquam largitionibus illis pecuniae publicae distrahuntur, vos tamen pauperes et egeni manetis; neque enim socii sunt, qui tributa pendant, desunt coloniae, in quas abeatis, deest peregrinorum celebritas, mercatura parum floret.

ἀπογνόντας] contemtis et abiectis illis lucellis. Cf. 4. §. 42. Bene H. Funkhaenel haec sic interpretatur: *οὔτ' ἐᾷ ἀπογνῶναι, ὥςτε ἄλλο τι πράττειν ὑμᾶς*, i. e. *ὥςτε ἃ δεῖ ὑμᾶς πράττειν*. Largitiones illae et epulae, quanquam non tantae sunt, ut ad vitam sustentandam vobis sufficiant et res publicas augeant atque promoveant, tamen tantae sunt, ut vos illecebris suis irretiant et impediant, quominus arma capiatis et rem strenue aggrediamini, quum nunc nihil faciatis quam misera illa lucella speculemini.

ἔστι — ἐπαυξάνοντα] cf. §. 25.

§. 34. *μισθοφορὰν*] num tu igitur stipendium dicis? Haec non id valent, quod interpretes aliquot voluerunt: num tu vis nos mercede publice data militare? nam quod dicunt id Atheniensibus indignum visum esse profecto illi non meminerunt, quo haec tempore dicantur: Demosthenis enim temporibus stipendia etiam civibus militantibus dari iam dudum more receptum erat. Sensus hic est: num tu igitur pecunias illas, quas adhuc theorico epulisque publicis consumserunt, in stipendia impendendas esse censes? Prorsus eodem modo or. 1. §. 19: *τί οὖν ἄν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά;*

καὶ παραχρῆμά γε] *οὐ μόνον μισθοφορὰν λέγω, ἀλλὰ καὶ παραχρῆμα τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάντων*. Haec vis est particularum *καὶ — γε*. SCHAEF. Recte; sic enim *γε* in respondendo additur, „quum quis id, quod alter dixit, confirmet, sed simul amplius definiat." G. Herm. ad Soph. O. C. 476. Cf. Matth. gr. §. 602. c. Demosthenes igi-

σύνταξιν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, τοῦθ' ὑπάρχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν· οἴκοι μένων βελτίων, τοῦ δι' ἔνδειαν ἀνάγκῃ τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμέ-

§. 34. τοῦθ' ὑπάρχοι b cum F Σ u v β^{m} γ^{m} B A^{3}: τοῦτο παρέχῃ Dionysius 5. p. 609, 1. Rsk. (τοῦτο παρέχοι codex A apud Grosium), εἰς τοῦτο ἕτοιμος ὑπάρχοι A^{1} ϑ^{m} et corr. Σ, εἰς τοῦτο ἕτοιμος ὑπάρχῃ Υ, εἰς τοῦθ' ἑτοίμως χρήσιμον αὑτὸν παρέχοι

tur similiter, atque or. 1. §. 20. fieri vidimus, etiam hic respondet. Timet, ne per ignaviam arma detrectent, per libidinosam socordiam largitiones illas firmiter teneant: quare dicit: censeo quidem pecunias illas in bellum et rem militarem impendendas esse, neque vero simpliciter illud censeo, sed ita, ut eundem omnium civium ordinem et statum esse velim, hunc ordinem, ut ne quis temere pecuniam accipiat, sed ii pecuniis illis fruantur, qui officia sua expleant. Neque enim σύνταξις fere idem est ac μισθοφορά, quod quidam voluerunt; sed quid sit, docent haec verba 1. §. 20: μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα. Hi loci enim se invicem explicant et tuentur. Diligenter cavet orator, ne Athenienses existiment sibi pecunias illas ereptum iri: quare rem ita instituit, ut etiam postea ad cives deventurae esse videantur, sed ratione paululum diversa.

τὸ μέρος] suam partem, quae cuique conveniat. Hoc inest in articulo. Rost. gr. §. 98. B. p. 443. Cf. ἐν τῷ μέρει, suo loco et ordine, quod C. F. Hermannus illustravit ad Luc. quom. hist. conscribi op. p. 7. sqq.

τοῦθ' ὑπάρχοι] De origine eorum, quae in aliis libris leguntur, Engelhardtus l. d. p. 34. recte ita iudicat: „quum quis illud τοῦθ' non satis intelligeret, εἰς et ἕτοιμος adscripsit [alius τοῦτο παρέχοι substituit]; et ex hac lectione per interpretationem plenior illa εἰς τοῦθ' ἑτοίμως χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχοι videtur nata esse." Sed quomodo illa verba explicanda sint, inter homines doctos nondum convenit. Th. Voemel, G. Bernhardy synt. Gr. p. 480., G. Hermannus in Zimmermanni diurn. 1835. p. 300. verba ἕκαστος — λαμβάνων nominativos absolutos esse putant, quorum exempla habent Bernhardy l. d., Rostius gr. §. 131, 6. et 137. 4. a. b., Schneiderus ad Plat. Civit. 1. p. 377., Funkhaenel qu. Demosth. p. 51 sq. Apud Bremium hanc rationem Rostius ipse accuratius ita explicavit, ut vel ἵνα ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων — τοῦτο παρέχῃ vel ἵνα ἑκάστου τὸ μέρος λαμβάνοντος — τοῦθ' ὑπάρχῃ dicendum fuisse, utramque vero constructionem confusam esse diceret. Engelhardtus autem l. d. et Funkhaenel (qu. Dem. p. 93. et ad h. l.) τοῦθ' non putant subiectum esse v. ὑπάρχοι, sed praedicatum, ita ut ἕκαστος subiectum sit, hoc sensu: ut quisque sit, quod rei publicae opus sit. Atque hanc explicationem ob ea quae sequuntur necessariam esse puto. Neque enim explicatur, quid rei publicae futurum sit, sed quid civium quisque pecunia illa ordine accepta futurus sit: in pace melior civis (βελτίων), in bello

νος. συμβαίνει τι τοιοῦτον οἷον καὶ τὰ νῦν· στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥςπερ ἐστὶ δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ἡμῶν· ὅσα οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ

cum vulgata Ω et γρ. F u B. — βελτίων F B et pr. Σ: βέλτιον εἰ vulgata Dionysii, βελτίων εἶ codd. A B Dionysii apud Grosium, εἶ βελτίων b. — ἡμῶν F Σ Ω u v $\beta^m \gamma^m$ A^1 A^2 A^3 B et Dionysius: ὑμῶν b.

ipse miles, qui aetate provectus fuerit rerum publicarum custos et curator. Opus vero est civitati bonis civibus, militibus strenuis, rerum publicarum curatoribus fidis et peritis. Quod dicit στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων, cum levi anacoluthia, satis confirmat haec omnia ita explicanda esse, ut βελτίων, στρατιώτης, πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν epexegesin eius, quod praecedit, v. τοῦθ' continere et ad verba, quae sunt ἕκαστος ὑπάρχοι, se applicare dicantur. Si alteram explicandi rationem secutus fueris, verba illa, βελτίων στρατιώτης ὑπάρχων, πάντ' ἐφορῶν, non habebunt, quo referantur et ad quod vocabulum se applicent. Vera autem loci ratione non perspecta grammatici infra et εἶ addiderunt et λαμβανέτω posuerunt. Suae explicationi confirmandae Funkhaenel l. d. adhibuit or. 25. §. 6: δόξετε τοῦθ', ὅπερ ἐστέ, δικασταὶ καὶ φύλακες τῶν νόμων εἰςεληλυθέναι. Nec differunt valde loci, quos A. Matthiae gr. §. 440, 7. habet. Quum ita codicum testimonium certum esse intellexerimus, coniecturas hh. dd. non opus est commemorari. — Optativum ὑπάρχοι, cui haud pauci coniunctivum substituerunt, satis tuentur ea, quae Rostius explicavit gr. §. 122. adn. 7. Qui ὑπάρχῃ scribi voluerunt, etiam δέοιτο mutare debebant.

ἐξέστιν — ἡσυχίαν] De hac enuntiatione hypothetica et de similibus, quae sequuntur, συμβαίνει — καὶ τὰ νῦν et ἔστι τις — ἡμῶν cf. quae ad §. 18. adnotavimus. Addo quod Fr. Diezius gr. linguar. Romanensium III. p. 328 sq. docuit, in illis linguis id dicendi genus admodum raro inveniri.

βελτίων] sc. ὑπάρχοι. Participium μένων subiunctum est ad conditionem exprimendam, qua usus melior futurus sit; alterum participium ἀπηλλαγμένος caussam indicat, cur futurus sit.

τοῦ δί — ἀπηλλαγμένος] Theognis v. 384: ὅμως πενίην μητέρ' ἀμηχανίης ἔλαβον τὰ δίκαια φιλεῦντες, ἥτ' ἀνδρῶν παράγει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην, βλάπτουσ' ἐν στήθεσσι φρένας κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης· τολμᾷ δ' οὐκ ἐθέλων αἴσχεα πολλὰ φέρειν, χρημοσύνῃ εἴκων, ἣ δὴ κακὰ πολλὰ διδάσκει, ψεύδεά τ' ἐξαπάτας τ' οὐλομένας τ' ἔριδας. Demosth. or. 57. §. 45: πολλὰ δουλικὰ καὶ ταπεινὰ πράγματα τοὺς ἐλευθέρους ἡ πενία βιάζεται ποιεῖν, cuius rei actor deinceps exempla addit.

στρατιώτης —] ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων πολέμου ὄντος στρατιώτης ὑπάρχων τοῦθ' ὑπάρχοι, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις. — De praepositione ἀπό cf. 4. §. 34. 1. §. 22.

ἔξω τῆς ἡλικίας] plus sexaginta annos natus. Cf. §. 4.

ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβάνων πάντ' ἐφορῶν καὶ
35 διοικῶν ἃ χρὴ πράττεσθαι. ὅλως δὲ οὔτ' ἀφελὼν οὔτε προσθείς, πλὴν μικρὸν τὴν ἀταξίαν ἀνελών, εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅ τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχοι καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. οὐκ

τάξει λαμβάνων FΣB et B Dionysii: *τάξει παραλαμβάνων* vulgata Dionysii, *τάξει λαμβάνει* A Dionysii, *λαμβανέτω* b.

πάντ' ἐφορῶν — —] *ἵνα ἕκαστος ἔξω τῆς ἡλικίας ὢν τοῦθ' οὗ ἡ πόλις δέοιτο ὑπάρχοι πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν*: qui aetate provectus est, id quo civitati opus est eo erit, ut rerum publicarum recte administrandarum curam gerat, in senatu, in concione, in iudiciis. Comma vero ante *πάντ'* non posui, quia notio participiis *ἐφορῶν καὶ διοικῶν* declarata primaria, *λαμβάνων* secundarium est. — *ἐν ἴσῃ* vero *τάξει*, aequabili ordine, fere idem est atque id, quod antea dixit, *τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάντων*. Quod Demosthenes dicit hoc est, se velle pecunias illas pariter atque antea civibus permitti, sed ita, ut in pace dispensatione earum ordinata tantum accipiant, quantum ad vitam sustentandam sufficiat, in bello arma ferentibus et strenue pugnantibus stipendia pendantur, aetate provecti senatorum et iudicum officiis functi mercedem habeant. Quum iam bellum sit, patet omnes qui arma ferre possint tum demum aliquid accipere debere, si ipsi arma ceperint et castra sequuti fuerint. Ita impetrat, ut *τὰ θεωρικὰ* nunc *στρατιωτικὰ* fiant.

§. 35. *πλὴν μικρόν*] Vidimus Demosthenem consilia sua ita exponere, ut nec novas leges ferre, nec quidquam, quod publice institutum esset, mutare videretur. Nihil nisi temeritatem, qua omnia fiant, coerceri vult. Ad eam coercendam etiam id pertinet, quod leges aliquot abrogandas esse dixit (§. 10.). Rectissime igitur Bekkerus verba *πλὴν μικρόν* cum iis, quae sequuntur, coniunxit: nam vv. *πλὴν μικρὸν τὴν ἀταξίαν ἀνελών* (nisi quod paululum temeritatem coercui) ad corrigendum id, quod in iis, quae dixit *οὔτ' ἀφελὼν οὔτε προσθείς*, nimium erat, adduntur, callide ita pronuntiata, ut vv. *πλὴν μικρόν* etiam hoc temeritatis coercendae consilium elevent nec ad multa pertinere indicent. Si cum aliis interpretibus vv. *πλὴν μικρόν* ad priora retuleris, primum non conveniunt voci *προσθείς*, nam Demosthenes re vera nihil novi addidit, deinde verba *τὴν ἀταξίαν ἀνελών*, quum nihil contineant quod non in iis quae sequuntur (*εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν*) insit, fere supervacanea sunt. Quodsi ad ea quae sequuntur verba *πλὴν μικρόν* referenda esse intelleximus, patet *πλὴν μικρῶν* ferri non posse. Error facilis erat, quum *πλήν* genitivum requirere videretur.

ἤγαγον] Nonnulli interpre-

ἔστιν ὅπου μηδὲν ποιοῦσιν ἐγὼ τὰ τῶν ποιησόντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ οὐχὶ μέμφομαι 36
τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα, ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τά-

ῶν
§. 35. *μικρον* uvB, *μικρῶν* Σ$α^m γ^m$ A^1 A^2 et pr Ω. — **ποιη-**
ούντων
σόντων] *ποιούντων* Τ$ε^m η^m θ^m$ A^1, *ποιησοντων* A^3.

tes aoristum explicaverunt ea ratione, quam Rostius gr. §. 116. adn. 4. β. illustravit. Sed hunc locum alius generis esse facile intelligitur; recte Frankius „supra, inquit, cum τὰ θεωρικὰ nemini nisi ei, qui suum faceret, pendi iubebam. Sic mox: οὐκ ἔστιν ὅπου — εἶπον."

ἔχοι] sc. ποιεῖν.

οὐκ ἔστιν ὅπου —] Iure H. Wolfius facetam esse dicit orationem; Demosthenes enim dicit se pecunias illas civibus dari velle, sed iis qui officia sua expleant; nunquam se id faciendum esse dixisse, quod nunc fieri soleat, ut ii qui nihil faciant id accipiant, quod eorum esse debeat, qui aliquid facturi sint.

ποιησόντων] Si ποιούντων, quod fuerunt qui probarent, posueris, sententia generalis est; ποιησόντων vero cum acerbitate quadam id tangit, quod tunc fieri solebat. Cives enim nihil faciebant. Itaque hoc inest: nunc nihil accipere debent; iure suo accipiant, si officia sua exsequi inceperint.

ἀπορεῖν καλεῖ τὸ λαμβάνειν τοὺς δύο ὀβολούς (h. e. τὸ θεωρικόν), ἐξὸν πλουτεῖν ἀπὸ τοῦ πολέμου. SCHOL. Cf. §. 33. 34.

τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι] Haec verba ita comparata sunt, ut ad rem tunc ipsum gestam pertinere videantur. Atque Charidemi milites mercenarios intelligendos esse haud improbabilis est A. Ziemanni coniectura (de bello Olynth. p. 13.): nam Charidemum Oritam tunc Olynthi fuisse ostendunt ea, quae Philochorus apud Dionysium 6. p. 735. R. narrat, Chares vero, ad quem h. l. vulgo cum scholiasta referunt, videtur Athenis fuisse. Cf. prolegomena.

§. 36. **καὶ οὐχὶ μέμφομαι**] De laude et honoribus strenui mercenariorum ducis nihil vult detrahi. Cf. quae similiter de Menelao dixit or. 4. §. 27.

παραχωρεῖν — τῆς τάξεως] Tropo a Graecis et Latinis haud raro usurpato maiores maximis laboribus et periculis id assecutos esse dicit, ut stationem virtutis tenere et quasi virtutis propugnatores esse viderentur. De qua si posteri decedunt, λειποταξίου rei sunt. Quantam vim haec imago habeat, facile quivis persentiscit. Tropi duo exempla addo: or. 18. §. 173: ἐγὼ τὴν τῆς εὐνοίας τάξιν ἐν τοῖς δεινοῖς οὐκ ἔλιπον. Cic. de senect. 20. §. 73: vetatque Pythagoras iniussu imperatoris, id est dei, de praesidio et statione vitae decedere.

ξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον.

Σχεδὸν εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ' ἕλοισθε ὅ τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

τῆς τάξεως, ἣν — τῆς ἀρετῆς] h. e. τῆς τάξεως τῆς ἀρετῆς, ἣν (sc. τάξιν) —. de qua consuetudine Graecorum, ut in enuntiatione relativa ponant, quod ad vocem in enuntiatione primaria explicandam pertinet, v. Matthiae gr. §. 430, 2. Rostius gr. §. 99, 8.

μετὰ πολλῶν — —] 9. §. 74: ὑμῖν οἱ πρόγονοι τοῦτο τὸ γέρας (τὸ σώζειν τὴν Ἑλλάδα) ἐκτήσαντο καὶ κατέλιπον μετὰ πολλῶν καὶ μεγάλων κινδύνων. De particula καί inter vocem, quae est πολύς, et aliud adiectivum posita accurate exposuit R. Kuehner ad Xen. comment. 1, 2, 24.

ὑμεῖς δ' —] cf. 4. §. 51. 9. §. 76.

